

15 aprilie
2011

Nr. 59-62

Anul XVIII
(3855-3858)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5978.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Anunțuri, publicitate: tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Cont nr. 22516014983206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pîrcălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 1079.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

PARTEA I
Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete
ale Președintelui Republicii Moldova
Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

14. Hotărâre privind Raportul auditului gestionării patrimoniului public de către „Banca de Economii” S.A. pe perioada anilor 2009-2010 (nr. 13, 23 martie 2011). 7
15. Hotărâre privind Raportul auditului regularității gestionării patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” în anii 2009-2010 (nr. 14, 24 martie 2011). 18

PARTEA II
Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

296. Hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la Comisia Principală de Etică, structura și modul de funcționare a acesteia (nr. 259, 8 aprilie 2011). 29
297. Hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 260, 8 aprilie 2011). 29
298. Hotărâre cu privire la eliberarea unor bunuri materiale din rezervele materiale de stat (nr. 261, 12 aprilie 2011)... 29
299. Hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege privind importul unor bunuri (nr. 262, 12 aprilie 2011) 30
300. Hotărâre cu privire la alocarea mijloacelor financiare (nr. 263, 12 aprilie 2011). 30
301. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici (nr. 264, 12 aprilie 2011). 31
302. Hotărâre privind aprobarea Avizului asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni (nr. 265, 12 aprilie 2011)..... 34
303. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei de Certificare și a modelului Certificatului de utilitate publică (nr. 266, 12 aprilie 2011)..... 34

PARTEA III
Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale
a Moldovei
Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova

303. Ordin cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor la Ordinul nr. 8 din 21 ianuarie 2011 (nr. 34, 31 martie 2011). 37

Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova

304. Ordin cu privire la schimbarea teritoriului de activitate al notarului public Stahurschi Alexandru (nr. 110, 7 aprilie 2011). 39
305. Ordin cu privire la reinvestirea cu împuterniciri pentru activitate de executor judecătoresc (nr. 115, 11 aprilie 2011). 40

Acte ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
al Republicii Moldova

306. Ordin cu privire la abrogarea Ordinului MTID nr. 7 din 11.01.2011 (nr. 88, 12 aprilie 2011)..... 40

Acte ale Serviciului Vamal al Republicii Moldova

307. Ordin referitor la clasificarea bannerelor (nr. 94-O, 30 martie 2011). 41

Acte ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

308. Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice (nr. 393, 15 decembrie 2010). 41
309. Hotărâre cu privire la reglementarea pieței gazelor naturale (nr. 408, 6 aprilie 2011). 68

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

310. Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorilor (reasigurătorilor) (nr. 2/1, 21 ianuarie 2011). 69
311. Hotărâre cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de vânzare a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni „Fertilitatea – Anenii Noi” (nr. 13/1, 7 aprilie 2011). 74
312. Hotărâre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 13/2, 7 aprilie 2011). 75
313. Hotărâre cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor constatate privind situația activelor nete la Societatea de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. (nr. 13/8, 7 aprilie 2011). 75
314. Hotărâre cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor constatate privind situația activelor nete la Compania de Asigurări „GARANT” S.R.L. (nr. 13/9, 7 aprilie 2011). 76
315. Hotărâre cu privire la prescrierea unor companii de asigurări de a întreprinde măsuri în vederea majorării capitalului social (nr. 13/10, 7 aprilie 2011). 77

PARTEA IV**Avize funcții publice vacante**
Publicații ale agenților economici**PARTEA V****Avize pierderi de acte**

PARTEA I

**Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova****Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova****14****HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului gestionării patrimoniului public
de către „Banca de Economii” S.A. pe perioada
anilor 2009–2010**

Curtea de Conturi, în prezența consultantului Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova dl A. Cunișescu, viceguvernatorului Băncii Naționale a Moldovei dna E. Tăbîrță, directorului general al Agenției Proprietății Publice pe lângă Ministerul Economiei dl T. Copaci, Președintelui Consiliului „Băncii de Economii” S.A., consilier al ministrului finanțelor dl V. Mămăligă, Președintelui „Băncii de Economii” S.A. dl Gr. Gacikevici, lichidatorului BC „Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare dl Gr. Olaru și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului gestionării patrimoniului public de către „Banca de Economii” S.A. pe perioada anilor 2009–2010.

Misiunea de audit s-a desfășurat în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010, avînd ca scop obținerea probelor de audit credibile și rezonabile pentru susținerea constatărilor și concluziilor de audit asupra regularității operațiunilor și tranzacțiilor privind gestionarea patrimoniului public de către „Banca de Economii” S.A.

Examinînd rezultatele auditului, audiînd raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

În pachetul de acțiuni al „Băncii de Economii” S.A. (în continuare – Banca) cota majoritară (56,13%) o deține statul, aceasta fiind gestionată de către organele de conducere. Amplasamentul subdiviziunilor Băncii pe întreg teritoriul republicii asigură acordarea serviciilor populației din sectorul rural, aceasta deținînd un rol semnificativ în achitarea plăților sociale pînă la primul nivel, ceea ce permite realizarea politicilor statului în domeniul asistenței sociale.

Constatările raportului de audit denotă gestionarea regulamentară a patrimoniului statului, totodată fiind remarcate unele abateri, ce se exprimă prin următoarele.

* Nu au fost înregistrate pe deplin drepturile asupra unor bunuri imobile administrate (1701,1 m²).

* Angajarea împrumutului de la Banca Națională a Moldovei (589,9 mil. lei, pentru o perioadă de 3 ani),

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI**Nr. 13. Chișinău, 23 martie 2011.**

care a fost direcționat pentru achitarea deponenților BC „Investprivatbank” S.A. (declarată în proces de lichidare) a determinat pentru „Banca de Economii” S.A. un risc de sustragere incontestabilă a surselor proprii (45,4 mil.lei), Banca în această situație nedisponînd de asigurarea onorării obligațiilor de către BC „Investprivatbank” S.A.

* La acordarea creditelor, în unele cazuri, nu s-a stabilit cu exactitate amplasamentul bunurilor gajate, totodată neînregistrîndu-se restanțe pentru acestea.

* La contractarea lucrărilor de construcții/reconstrucții și reparații capitale n-au fost elaborate și aprobate procesele sistemului de control intern, ținîndu-se cont de structura organizatorico-juridică și de amplasamentul extins al subdiviziunilor.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului gestionării patrimoniului public de către „Banca de Economii” S.A. pe perioada anilor 2009–2010, anexat la prezenta hotărîre, și se remite:

1.1. Consiliului și Președintelui „Băncii de Economii” S.A., pentru examinare și implementarea recomandărilor prescrise în Raportul de audit;

1.2. Guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei, pentru informare și supravegherea activității „Băncii de Economii” S.A., în vederea asigurării funcționării eficiente și performante a acesteia;

1.3. Guvernului, pentru documentare, și se recomandă examinarea situației create la „Banca de Economii” S.A. privind angajarea împrumutului de la Banca Națională a Moldovei, direcționat pentru achitarea deponenților BC „Investprivatbank” S.A., cu revindicarea soluțiilor pentru stabilizarea situației.

2. Despre măsurile întreprinse pentru executarea subpct. 1.1. din prezenta hotărîre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

3. Prezenta hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

Ala POPESCU

Aprobat
prin Hotărîrea Curții de Conturi
nr.13 din 23.03.2011

RAPORTUL**auditului gestionării patrimoniului public de către
„Banca de Economii” S.A. pe perioada anilor 2009-2010****I. Introducere**

Auditul gestionării patrimoniului public de către „Banca de Economii” S.A. pe perioada anilor 2009-2010 a fost efectuat în conformitate cu art.28 și art.31 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi¹ și în temeiul Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010.

Scopul auditului a constat în evaluarea regularității gestionării patrimoniului public de către „Banca de Economii” S.A. (în continuare – după caz, Banca).

Responsabilitatea conducerii „Băncii de Economii”

S.A. constă în deținerea unui sistem de management și control regulamentar în gestionarea patrimoniului Băncii.

Responsabilitatea echipei de audit constă în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor, concluziilor și recomandărilor de audit privind regularitatea gestionării patrimoniului public.

Metodologia de audit. Auditul s-a desfășurat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi, aprobate prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009². Probele de audit s-au colectat la fața locului,

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor auditului regularității”.

cu aplicarea procedurilor de fond, fiind folosite tehnici și metode, cum ar fi: examinarea proceselor-verbale ale ședințelor Consiliului Băncii, a regulamentelor și altor acte normative interne, rapoartelor financiare, a contractelor încheiate, precum și a unor documente relevante. De asemenea, au fost efectuate observații directe și vizualizări la fața locului ale obiectelor verificate, precum și solicitate informații de la terțe părți.

În perioada auditată, „Banca de Economii” S.A. a contractat servicii de audit extern privind veridicitatea înregistrărilor în rapoartele financiare, care cuprind bilanțul contabil, raportul de profit și pierdere, raportul privind fluxul capitalului propriu și raportul privind fluxul mijloacelor bănești, precum și sumarul politicilor contabile semnificative și alte note explicative.

Rapoartele financiare, precum și rezultatele operațiunilor și fluxul mijloacelor bănești pentru anul încheiat, la situația din 31.12.2009, ale „Băncii de Economii” S.A. au fost testate de către o companie de audit independentă, fiind determinate ca o imagine veridică și justă.

Întru identificarea riscului aferent activității Băncii și evaluarea capacității administratorilor ei, cu referire la dirijarea riscurilor aferente activității bancare, Banca Națională a Moldovei (în continuare – BNM), în perioada ianuarie-februarie 2010, a efectuat un control al activității financiare a „Băncii de Economii” S.A., pentru perioada 28.02.2009–31.12.2009. În raportul său BNM a constatat că situația patrimonială, precum și suficiența capitalului ponderat la risc al Băncii corespund exigențelor stipulate în actele normative în vigoare, accentuându-se și unele probleme privind înrăutățirea calității portofoliului de credite, admiterea unor abateri de la actele normative în domeniul reglementării valutare, precum și referitor la necesitatea consolidării sistemului de control intern etc.

Auditul, bazându-se pe rapoartele nominalizate, precum și în scopul nedubării activităților de audit, și-a propus următorul obiectiv:

• Verificarea regularității gestionării patrimoniului public de către „Banca de Economii” S.A. și unele filiale ale acesteia.

II. Prezentare generală

2.1. Sistemul instituțional al „Băncii de Economii” S.A.

„Banca de Economii” S.A. a fost constituită la 18 septembrie 1996, fiind succesorul Băncii de Economii a Moldovei, și activează în baza licenței eliberate de către BNM la 26 august 2008.

La 31.12.2010, ponderea acțiunilor statului a constituit 56,13% din totalul acțiunilor Băncii, 39,6% sînt acțiunile a 5 societăți cu răspundere limitată și 4,27 % le dețin 2491 de persoane fizice și juridice.

Organele de conducere ale Băncii sînt:

• *Adunarea generală a acționarilor Băncii*, care este organul suprem de conducere al Băncii;

• *Comisia de cenzori*, care exercită controlul activității economico-financiare și este subordonată Adunării generale a acționarilor;

• *Consiliul Băncii*, care reprezintă interesele acționarilor în perioada dintre adunările generale și, în limitele atribuțiilor sale, exercită conducerea generală și supraveghează activitatea Băncii, elaborează și asigură aplicarea politicii Băncii; este subordonat Adunării generale a acționarilor și este constituit din doi reprezentanți ai Ministerului Finantelor și un reprezentant al societăților cu răspundere limitată, acționar al Băncii;

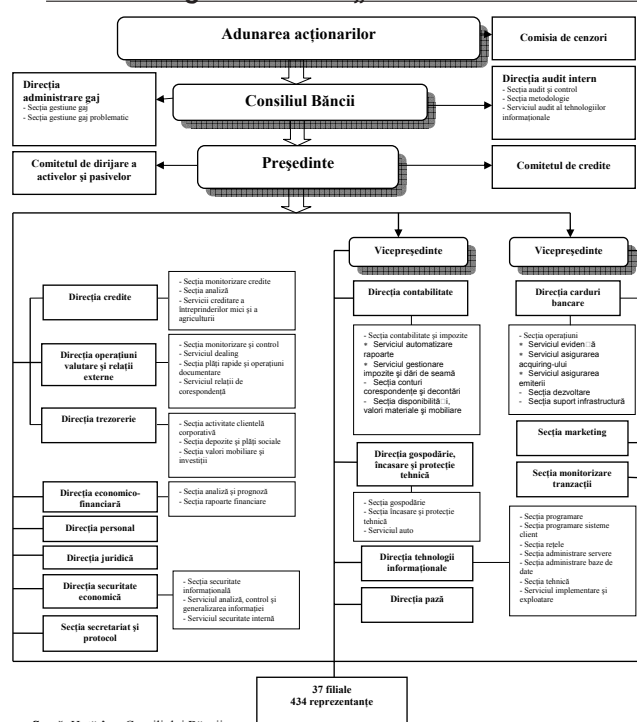
• *Președintele Băncii*, care conduce activitatea Băncii, cu competența de activitate curentă.

Structura organizatorică a Băncii este elaborată de

către Președinte și aprobată de către Consiliul Băncii și se prezintă în Figura nr. 1.

Figura nr. 1

Structura organizatorică a „Băncii de Economii” S.A.

Sursă: Hotărârea Consiliului Băncii

Banca deține un rol semnificativ în achitarea plăților sociale pe întreg teritoriul republicii, care se realizează prin subdiviziunile acesteia, ceea ce permite realizarea politicilor statului în domeniul asistenței sociale.

Subdiviziunile Băncii acordă servicii bancare persoanelor fizice și juridice, care includ depozite bancare, transferuri internaționale de bani, credite persoanelor fizice și juridice, operațiuni valutare, servicii pe piața valorilor mobiliare, deservire de conturi a persoanelor juridice, operațiuni valutare etc.

Verificarea activității filialelor se efectuează de către Aparatul central al Băncii.

III. Constatări, concluzii și recomandări

3.1. Cu privire la capitalul social al Băncii

Conform prevederilor art.5 alin.(1) din Legea instituțiilor financiare³, s-a stabilit suma minimă subscrisă și depusă în capitalul Băncii de 100 de milioane lei. Astfel, potrivit rapoartelor financiare, capitalul social a fost majorat din contul profitului nedistribuit al anilor precedenți. Structura capitalului social este reflectată în Tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1

Nr. d/o	Denumirea acționarului	31.12.2010		31.12.2009		31.12.2008	
		Cota de participare, mii lei	Cota de participare, %	Cota de participare, mii lei	Cota de participare, %	Cota de participare, mii lei	Cota de participare, %
1.	Agencia Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei al Republicii Moldova	65862,16	56,13	16465,54	56,13	16465,54	56,13
2.	Patru persoane juridice a căror cotă de participare este mai mare de 5%	43630,76	37,19	10907,69	37,19	10907,69	37,19
3.	Alți acționari (persoane juridice și/sau fizice) a căror cotă de participare este mai mică de 5%	7843,88	6,68	1960,97	6,68	1960,97	6,68
Total		117336,80	100,00	29334,20	100,00	29334,20	100,00

Sursă: Raportul privind acționarii „Băncii de Economii” S.A. la 31.12.2010; 31.12.2009; 31.12.2008

Reieșind din datele tabelului, valoarea capitalului social în anul 2009 nu a suportat modificări, iar în anul 2010 aceasta a fost majorată cu 88,0 mil.lei.

3.2. Cu privire la plata dividendelor

Potrivit informațiilor Băncii, în anii 2009-2010, au fost

³ Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995 (cu modificările ulterioare).

achitate dividende în temeiul hotărârilor Adunării generale anuale a acționarilor: pentru anul 2008 – în sumă de 18,9 mii lei, iar pentru anul 2009 – în sumă de 7158,0 mii lei.

Plata dividendelor pe anul 2009, în sumă de 4017,6 mii lei, la acțiunile proprietate a Agenției Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei, a fost transferată Ministerului Finanțelor.

Referitor la plata dividendelor pentru anul 2010 Adunarea generală a acționarilor Băncii urmează să adopte hotărârea.

3.3. Cu privire la gestiunea patrimoniului

Auditul a constatat că evidența contabilă a patrimoniului Băncii este ținută conform politicii de contabilitate a acesteia, aprobată de către Consiliul Băncii.

Structura și evoluția principalelor elemente de activ și pasiv ale Băncii se prezintă în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr.2

Denumire indicator	Anul 2010 (mii lei)	Anul 2009 (mii lei)	Diferența (+/-) (mii lei)	2010/2009 (%)
Mijloace bănești în numerar	336 218,9	360 204,6	-23 985,7	93,3
Mijloace bănești datorate de bănci, net	76 120,2	246 997,3	-170 877,1	30,8
Mijloace datorate de BNM	282 736,0	166 298,3	116 437,7	170,0
Mijloace plasate și credite overnight, net	344 071,4	260 469,4	83 602,0	132,1
Valori mobiliare, net	507 943,0	1 062 580,0	-554 637,0	47,8
Credite și cerințe privind leasingul financiar, net	2 795 758,4	1 970 122,7	825 635,7	141,9
Mijloace fixe net	284 083,3	272 269,4	11 813,9	104,3
Dobînda sporită ce urmează să fie primită	30 910,5	20 733,8	10 176,7	149,1
Alte active imobile	150 476,8	80 672,2	69 804,6	186,5
Alte active, net	490 146,9	682 494,2	-192 347,3	71,8
Total active	5 298 465,4	5 122 841,9	175 623,5	103,4
Total depozite fără dobînda	307 511,8	257 577,1	49 934,7	119,4
Total depozite cu dobînda	3 438 948,1	2 864 594,5	574 353,6	120,1
Alte împrumuturi	631 403,6	1 091 187,1	-459 783,5	57,9
Dobînda sporită ce urmează a fi plătită	6 969,6	4 506,5	2 463,1	154,7
Alte obligațiuni	64 266,0	54 875,4	9 390,6	117,1
Provizioane pentru pierderi la angajamente condiționale	2 820,8	2 286,4	534,4	123,4
Total obligațiuni	4 451 919,9	4 275 027,0	176 892,9	104,1
Total capital propriu, din care:	846 545,5	847 814,9	-1 269,4	99,9
Acțiuni ordinare plasate	117 033,8	29 258,5	87 775,3	400,0
Acțiuni preferențiale	303,0	75,7	227,3	400,3
Capital de rezervă	18 752,6	18 752,6	0,0	100,0
Profit nedistribuit	710 456,1	799 728,1	-89 272,0	88,8
Total obligațiuni și capital propriu	5 298 465,4	5 122 841,9	175 623,5	103,4

Sursă: Bilanțuri contabile ale Băncii

Datele tabelului denotă o majorare a valorii patrimoniului Băncii la finele anului 2010, în comparație cu perioada similară a anului precedent, cu 175,6 mil. lei. Structura activelor a suportat modificări la unele componente, astfel înregistrându-se creșteri la mijloacele datorate de BNM (cu 166,4 mil.lei), la mijloacele plasate și credite overnight net (cu 83,6 mil.lei), precum și la creditele și cerințele pentru leasingul financiar (cu 825,6 mil.lei). În structura elementelor de pasiv se constată o majorare a resurselor atrase, provenite din depozite, care au înregistrat o creștere de 1,2 ori. Totodată, au crescut dobînda sporită ce urmează a fi plătită (cu 2,5 mil.lei), alte obligațiuni (cu 9,4 mil. lei).

În cadrul pasivelor capitalul propriu deține 16,0% și înregistrează o diminuare nesemnificativă (de 0,1%). Resursele atrase sub formă de depozite cu dobînda, conform situației din 31.12.2010, constituie 3434,3 mil.lei, deținând 65,0% din totalul pasivelor. Totodată, se constată o micșorare a altor împrumuturi cu 459,8 mil.lei (sau cu 42,1%).

3.3.1. Cu privire la evidența și înregistrarea bunurilor imobile

Privind dreptul de proprietate și alte drepturi asupra imobilelor și terenurilor aferente, banca urmează să dețină regulamentele actele de proprietate, precum și înregistrările respective la organele cadastrale.

În conformitate cu informația prezentată de către Bancă, la situația din 31.12.2010, aceasta deținea (în proprietate) imobile în număr de 122, cu suprafața de 30350,9 m² și cu valoarea de bilanț de 196,9 mil.lei. Totodată, pentru 8 imobile, cu suprafața de 1219,8 m², Banca nu are înregistrate regulamentele drepturilor asupra lor, procedurile respective fiind în acțiune. Informația referitor la aceste imobile se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr. 3

Filiala	Adresa imobilului, suprafața	Modul de utilizare
1 Chișinău	mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa 35 (încăpere 203,2 m ²)	Reprezentanța 01/0126
1 Chișinău	mun. Chișinău, str. Studenților 7/3 (încăpere 309 m ²)	Arhivă
15 Drochia	r-nul Drochia, s. Zgurița (încăpere 100,0 m ²)	Reprezentanța 15/07
17 Florești	r-nul Florești, s. Ghindești, str. Fabricii 3 (încăpere 14,5 m ²)	Reprezentanța 17/04
18 Căușeni	r-nul Căușeni, or. Căinari, str. Trandafirilor 57 (garaj 28,8 m ²)	Garajul reprezentanței 18/029
31 Hîncești	r-nul Hîncești, s. Leușeni (încăperi 103,6 m ²)	Nu se folosește
34 Ocnița	r-nul Ocnița, s. Naslavcea (încăpere 24,3 m ²)	Loc îndepărtat 34/037/046
34 Ocnița	or. Ocnița, str. Ion Creangă (clădire 439,4 m ²)	Reprezentanța 34/037
Total suprafața neînregistrată (m²) încăperi și clădiri		1219,8 m²

Sursă: Informație prezentată de către Direcția juridică a Băncii (conform situației din 06.01.2011)

În contextul situației patrimoniale a filialei Băncii or. Cimișlia, auditul denotă că aceasta dispune de o clădire administrativă cu suprafața de 561 m² și de un teren aferent cu suprafața de 0,1274 ha. Potrivit registrului bunurilor imobile, la organele cadastrale Banca are înregistrat în proprietate un teren cu suprafața de 0,1274 ha și o clădire administrativă cu suprafața de 280,5 m². Filiala dispune de Hotărârea Judecătorei Cimișlia din 25.03.2008 privind constatarea faptelor de posesiune, folosință, uzucapiune imobiliară de către „Banca de Economii” S.A. și de dispoziție asupra bunului imobil – clădire administrativă cu suprafața de 561 m², situată pe str. Decebal, or. Cimișlia, care este amplasată pe un teren aferent cu suprafața de 0,1274 ha.

Auditul a constatat că pînă în prezent drepturile asupra imobilului nu au fost înregistrate în modul stabilit, iar pentru terenul aferent filiala nu dispune de titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat de administrația publică locală.

Clădirea filialei or. Ungheni cu suprafața de 575,9 m² (str. Națională nr.33) a fost înregistrată la 30.03.1995 la oficiul cadastral cu suprafața de 531,2 m², sau mai puțin cu 44,7 m² decît datele înregistrate în pașaportul tehnic.

Reiesind din cele constatate, auditul remarcă că Banca nu are înregistrate regulamentele unele drepturi asupra unor bunuri imobile deținute.

3.4. Cu privire la venituri și cheltuieli

Datele privind veniturile și cheltuielile se prezintă în Tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4

Indicatori	Anul 2009 (mil.lei)	Anul 2010 (mil.lei)	Diferența (mil.lei)	2010/2009 (%)
Venituri totale	601,55	652,99	51,44	108,55
Cheltuieli	502,64	465,17	-37,47	92,55
Defalcări pentru pierderi la active și angajamente condiționale	70,14	181,24	111,1	258,40
Impozit pe venit	5,02	0,68	-4,34	13,55
Venituri nete	23,75	5,89	-17,86	24,8

Sursă: Raportul privind profiturile și pierderile Băncii pe perioada anilor 2009-2010

Conform datelor din tabel, Banca a înregistrat o creștere a veniturilor în anul 2010, față de anul 2009, cu 8,5% (51,4 mil.lei) și o scădere a cheltuielilor cu 7,4% (37,5 mil.lei). Majorarea defalcărilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale de 2,6 ori a generat diminuarea venitului net de 4,0 ori, sau cu 17,9 mil. lei. O parte semnificativă a defalcărilor a fost formată de Bancă pentru creanța BC „Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare (în continuare – BC „Investprivatbank” S.A.) în sumă de 152,4 mil.lei (la 31.12.2010), care au influențat rezultatele financiare ale Băncii pentru anul 2010.

Ponderea majoritară în totalul veniturilor au înregistrat-o veniturile aferente dobînzii – 62,7%, în anul 2010 acestea constituind 409,5 mil.lei, ceea ce reprezintă cu 13,6% mai mult față de nivelul înregistrat în anul 2009, din care 86,2% le revin veniturilor din activitatea de creditare, care au înregistrat 352,9 mil.lei (cu 21,4% mai mult față de anul precedent). Veniturile neaferente dobînzilor au însumat 243,5 mil.lei, sau 37,3% din venitul brut. Pe parcursul anului 2010, acestea au crescut preponderent datorită evoluțiilor înregistrate la veniturile de la deservirea clienților (cu 10,6%) și a altor venituri operaționale (cu 46,2%).

Cheltuielile aferente dobînzii au constituit 31,4% din totalul cheltuielilor, inclusiv 73,8% aferente depozitelor persoanelor fizice (fiind în descreștere cu 66,5 mil.lei) și

14,4% aferente persoanelor juridice (în scădere cu 25,3 mil.lei). Cheltuielile neaferente dobânzii au însumat 68,6% din totalul de cheltuieli, din care 30,9% – cheltuieli aferente salarizării, 7,5% – defalcări în bugetul asigurărilor sociale de stat și în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, 8,5% – amortizarea mijloacelor fixe și 5,9% – cheltuieli de arendă.

3.5. Cu privire la activitatea de creditare

Activitatea Băncii este desfășurată în limita licenței acordate în modul stabilit. Astfel, pentru asigurarea activităților de acordare a creditelor persoanelor fizice și juridice și a serviciilor aferente lor, Banca utilizează resursele de credit formate din mijloacele proprii, mijloacele bănești ale persoanelor fizice și juridice păstrate la contul ei, împrumuturi interne și externe etc.

Pentru crearea resurselor necesare asigurării activității de creditare, Banca, în anul 2009, a recurs la contractarea de împrumuturi. Valoarea împrumuturilor angajate de Bancă, înregistrate în bilanț la finele anului 2009, a constituit 1091,2 mil.lei, cu 1084,3 mil.lei mai mult comparativ cu finele anului 2008 (6,9 mil.lei), situație condiționată de contractarea împrumuturilor cu scopul completării lichidităților și creditării unităților economice din sectorul real al economiei. Valoarea împrumuturilor înregistrate la 31.12.2010, potrivit bilanțului contabil al Băncii, constituia 631,4 mil.lei.

În anul 2009 Banca a contractat împrumuturi de la BNM în valoare de 1190,0 mil.lei. Suma datoriei față de BNM aferente contractelor de împrumut, la 31.12.2010, constituia 606,9 mil.lei.

3.5.1. Cu privire la angajarea împrumutului pentru BC „Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare

O parte semnificativă de mijloace angajate de la BNM (589,9 mil.lei, pe un termen de 3 ani, cu scadența la 30.06.2012, rambursarea efectuându-se în opt tranșe egale, începând cu 30.09.2010) a fost direcționată pentru intențiile de preluare a activelor și obligațiilor BC „Investprivatbank” S.A. Astfel, urmare procesului-verbal al ședinței Consiliului Băncii din 24.06.2009, și în baza Hotărârii Consiliului de administrație al BNM din 26.06.2009, a fost semnat, la 30.06.2009, Acordul de intenții privind încheierea contractului/contractelor de vânzare și/sau predarea activelor și obligațiilor BC „Investprivatbank” S.A. (în continuare – Acord de intenții).

Auditul remarcă că prevederile acestui acord de intenții prevăd drepturi și obligații ale lichidatorului, care a fost desemnat de către BNM, privind solicitarea și transferarea sumelor BC „Investprivatbank” S.A.; stingerea obligațiilor către deponenți; stingerea obligațiilor BC „Investprivatbank” S.A. față de „Banca de Economii” S.A.

Auditului nu i-au fost prezentate analiza și evaluarea situației economico-financiare a BC „Investprivatbank” S.A. și concluziile „Băncii de Economii” S.A. la momentul încheierii Acordului de intenții, aceasta dispunând de bilanțul contabil al BC „Investprivatbank” S.A.

Odată cu semnarea Acordului de intenții, Banca a elaborat planul de măsuri „Cu privire la creanța BC „Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare”, cu prevederea unor acțiuni de recuperare a datoriei, inclusiv recreditarea clienților debitori ai BC „Investprivatbank” S.A. care întrunesc profilul de risc acceptat prin reglementările interne ale Băncii. Astfel, de către președintele Băncii, a fost semnat un ordin, prin care a fost instituit grupul de lucru care urmează să întreprindă măsuri necesare pentru realizarea planului nominalizat.

Prin Acordul de intenții nominalizat, părțile urmau să convină asupra încheierii în viitor a contractului/contractelor ce țin de vânzarea și/sau predarea către Bancă, pe etape, a activelor și obligațiilor BC „Investprivatbank” S.A. conform listei creanțelor validate și înregistrate la BNM. BC

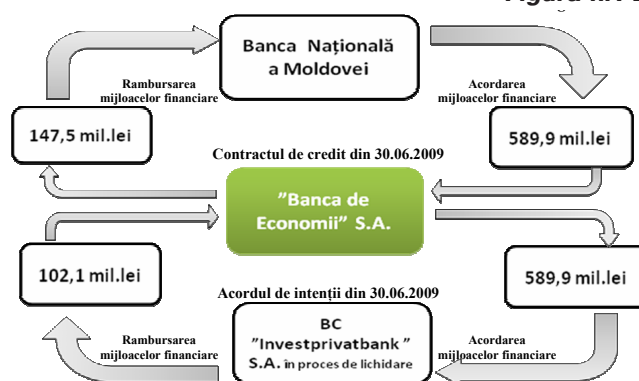
„Investprivatbank” S.A. în comun cu lichidatorul se obliga să finalizeze inventarierea activelor și obligațiilor sale și să întocmească lista creanțelor pentru înregistrarea ulterioară a acestora la BNM.

Banca, la solicitările scrise de lichidator, a transferat în tranșe suma necesară (de până la 650,0 mil.lei) pentru stingerea obligațiilor BC „Investprivatbank” S.A. față de deponenți, persoane fizice, până la încheierea procedurilor de realizare a contractului/contractelor și predarea de facto a activelor și obligațiilor, pentru care i-a fost acordat credit de la BNM în aceeași sumă.

Ținând cont de prevederile acordului menționat, BC „Investprivatbank” S.A., prin intermediul lichidatorului, a fost obligată să restituie integral Băncii suma primită (589,9 mil.lei), nefiind stabilită perioada. La 08.02.2011, potrivit informației prezentate auditului, au fost recuperate 102,1 mil.lei.

Schema privind decontările acestor tranzacții este prezentată în Figura nr. 2.

Figura nr. 2

Sursă: Decontările reciproce la situația din 08.02.2011

Datele din Figura nr. 2 denotă că suma datorată Băncii de BC „Investprivatbank” S.A., la 08.02.2011, constituia 487,8 mil. lei, iar „Banca de Economii” S.A., la rândul său, datorează BNM 442,4 mil.lei, rambursînd din surse proprii 45,4 mil.lei.

Situația creată de la aceste tranzacții, cînd Băncii încontestabil i se sustrag sursele proprii de către BNM, iar BC „Investprivatbank” S.A. nu dispune de capacitățile suficiente de onorare a obligațiilor, determină riscul major de imobilizare a mijloacelor financiare ale Băncii din circuitul ei și, ca rezultat, afectează starea financiară a acesteia.

La data de 17.08.2009 lichidatorul a prezentat BNM o copie a listelor de inventariere a activelor BC „Investprivatbank” S.A., rezultatele căreia sînt prezentate în Tabelul nr. 5.

Tabelul nr. 5

Indicatori	Valoarea de inventar (mii lei)
Mijloace bănești în numerar	3640,1
Mijloace bănești datorate băncilor	518,3
Mijloace bănești datorate de BNM	6616,5
Active nemateriale	3524,6
Valori mobiliare	13818,2
Credite	940859,8
Mijloace fixe	51530,6
Dobînda sporită ce urma să fie primită	62612,9
Alte active imobile	82139,3
Alte active	16480,8
Total active	1181741,1
Reduceri pentru pierderi la active	36043,2
Reduceri pentru pierderi la credite	950,9
Total reduceri pentru pierderi	36994,1
TOTAL ACTIVE	1144747,0

Sursă: Procesul-verbal din 31.07.2009 pentru inventarierea activelor BC „Investprivatbank” S.A.

Potrivit procesului-verbal privind rezultatele inventarierii, suma creditelor, dobînzilor calculate, neachitate, la situația din 19.06.2009, ale BC „Investprivatbank” S.A. constituia 940,9 mil. lei, iar valoarea reducerilor pentru pierderi la credite – 1,0 mil.lei. E de menționat că, conform rezultatelor inventarierii, în portofoliul de credite au fost înregistrate credite clasificate ca standarde și supravegheate, situație ce aparent nu prezintă risc privind rambursarea acestora.

În componența comisiei de inventariere nominalizate nu se regăsesc persoane delegate de către „Banca de Economii” S.A., deși conform Acordului de intenții aceasta urmează să găsească oportunitatea pentru o posibilă preluare a activelor BC „Investprivatbank” S.A.

Din raportul auditului independent efectuat la BC „Investprivatbank” S.A., la situația din 22.06.2009, care a fost prezentat Băncii la 06.08.2009, rezultă următoarele:

Tabelul nr. 6

Indicatori	Valoarea (mii lei)
Credite curente	902746,7
Credite expirate	38329,3
Total credite acordate	941076,0
Minus: reduceri pentru pierderi la credite	(379953,5)
Total	561122,5

Sursă: Raportul auditului independent către lichidatorul BC „Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare

Portofoliul de credite al BC „Investprivatbank” S.A., în funcție de sectorul economic, potrivit raportului auditului independent, la situația din 22.06.2009, a fost prezentat Băncii la 06.08.2009 și se prezintă în Tabelul nr. 7.

Tabelul nr. 7

Activitatea economică/clasificare	Standard 2% (mii lei)	Supravegheat 5% (mii lei)	Sub-standard 30% (mii lei)	Dubios 60% (mii lei)	Compromis 100% (mii lei)	Total (mii lei)
Acorduri REPO	1190,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1190,0
Credite acordate agriculturii	1117,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1117,9
Credite acordate pentru construcție	3550,5	21397,2	383026,8	62430,8	0,0	470405,4
Credite de consum	4496,5	23709,8	70329,2	12930,5	0,0	111466,1
Credite acordate industrie/comertului	16846,7	61010,2	178622,2	21121,6	0,0	277600,8
Credite acordate pentru procurarea imobilului	2046,4	115,4	27397,7	34535,9	0,0	64095,4
Credite acordate pentru construcția drumurilor	350,0	0,0	0,0	0,0	0,0	350,0
Alte credite acordate clienților	0,0	0,0	7520,2	7330,1	0,0	14850,3
Total	35191,5	106527,8	715560,0	83796,7	0,0	941076,0

Sursă: Raportul auditului independent către lichidatorul BC „Investprivatbank” S.A.

Din datele tabelului rezultă că 50% din portofoliul de credite al BC „Investprivatbank” S.A. au fost concentrate pentru domeniul construcției (470,4 mil. lei), ceea ce determină riscul privind rambursarea integrală a acestor mijloace.

În astfel de situație BNM, ca unică instituție care efectuează supravegherea și reglementarea activității instituțiilor financiare, urma să întreprindă măsuri de remediere și neadmitere a agravării situației BC „Investprivatbank” S.A.

În vederea evaluării situației reale, a eventualelor riscuri, precum și a examinării posibilității preluării dosarelor de credit ale BC „Investprivatbank” S.A., prin Dispoziția conducerii „Băncii de Economii” S.A., a fost creat un grup de lucru, care în noiembrie 2010 a examinat repetat portofoliul de credite al BC „Investprivatbank” S.A. și riscul aferent.

Echipa de audit a solicitat, la data de 01.12.2010, raportul grupului de lucru nominalizat. Conform informației prezentate, s-a constatat că portofoliul de credite, la 30.09.2010, se constituia din 164 de credite problematice (933,3 mil. lei), fiind examinate 144 de dosare de credit (874,4 mil. lei), din care cu sursa gajată de rambursare sînt doar 62 de credite (379,5 mil. lei). Reieșind din aceasta, auditul remarcă că o parte semnificativă a creditelor în portofoliul BC „Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare (494,9 mil. lei, 82 de dosare) nu dispune de asigurare a rambursării lor, ceea ce determină riscul major de nerambursare a datoriilor față de „Banca de Economii” S.A., cu continuarea sustragerii mijloacelor circulante ale Băncii.

Totodată, potrivit informației prezentate pentru 62 de credite, au fost depistate nereguli, cum ar fi: lipsa acordurilor tuturor coproprietarilor la instituirea gajului; semnăturile aplicate în actele juridice încheiate în scopul acordării și asigurării creditului diferă în majoritatea cazurilor de cele ale debitorilor; supraevaluarea bunurilor gajate/ipotecate; lipsa actelor care confirmă dreptul de proprietate asupra bunurilor gajate/ipotecate; derularea unui șir de procese de insolvabilitate inițiate împotriva debitorilor și garanților etc.

De asemenea, de către grupul de lucru au fost remarcate și riscurile în cazul preluării activelor (dosarelor de credit) problematice la inițierea/continuarea procedurilor de judecată (încasarea datoriilor, transmiterea silită a bunurilor gajate), „Banca de Economii” S.A. urmînd să suporte cheltuieli de judecată (taxa de stat de circa 52 mil. lei); în cazul recuperării mai îndelungate a datoriilor decît perioada prognozată vor apărea cheltuieli de conservare, administrare și pază a averii gajate, cheltuieli de executare; recuperarea datoriilor va dura cîțiva ani; în cazul creditelor asigurate cu posibilitate de rambursare cu contracte de gestionare a conturilor, conform contractelor nici una dintre părți (atît BC „Investprivatbank” S.A., cît și deținătorii de conturi) nu dispune de dreptul de a transmite persoanelor terțe drepturile și obligațiile sale. Prin urmare, grupul de lucru a concluzionat că portofoliul de credite propus spre preluare nu prezintă calități caracteristice prevederilor actelor „Băncii de Economii” S.A.

Potrivit corespondenței dintre Bancă, lichidator și BNM, Banca a participat la licitații în vederea comercializării activelor BC „Investprivatbank” S.A., însă prețurile stabilite în timpul licitațiilor nu au favorizat achiziția bunurilor licitate. Totodată, conform rezultatelor concursului privind desemnarea companiei de brokeraj pentru vînzarea valorilor mobiliare aflate la bilanțul BC „Investprivatbank” S.A., oferta de participare a Băncii nu a fost cîștigătoare.

Reieșind din cele expuse, auditul denotă un risc major de nerestituire integrală a datoriei BC „Investprivatbank” S.A. (487,8 mil. lei), ce impune „Banca de Economii” S.A. de a rambursa creditul către BNM din surse proprii și va determina un impact negativ asupra situației financiare a Băncii.

Auditului de către Bancă i-a fost prezentată Hotărîrea din 21 martie 2011 a Consiliului de administrație al BNM, în baza căreia a fost prelungit termenul de rambursare a creditului acordat Băncii pînă la 30.12.2015, ceea ce va determina dispunerea de mijloace circulante necesare activității curente.

3.5.2. Cu privire la unele credite

În scopul organizării activităților Băncii de utilizare a resurselor disponibile pentru acordarea creditelor, aceasta, prin intermediul subdiviziunilor sale, administrează și monitorizează acordarea și rambursarea mijloacelor creditare. Astfel, reieșind din situația reală a creditelor în derulare, Banca clasifică, conform Regulamentului nr. 224 din 30.08.2007⁴, creditele în următoarele categorii:

credite standard (sînt credite la termen și pentru care se respectă toate condițiile contractului de credit);

credite supravegheate (aparitia unor probleme legate de starea financiară a debitorului sau de asigurarea creditului ce necesită o atenție din partea responsabililor Băncii pentru reducerea riscurilor de nerambursare a acestora);

credite substandard (sînt determinate de înrăutățirea situației economico-financiare a debitorului și/sau de asigurarea creditului cu riscuri că Banca va suporta pierderi în cazul nerambursării);

credite dubioase (există probleme și scade proba-

⁴ Hotărîrea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 224 din 30.08.2007 „Cu privire la Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale și formarea reducerilor pentru pierderi la active și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale”.

bilitatea rambursării creditului în volum deplin conform circumstanțelor condițiilor create și a valorii de piață a asigurării; probabilitatea pierderilor este extrem de mare, dar există anumiți factori importanți ce urmează a fi realizați pentru a contribui la ameliorarea situației de rambursare a creditului);

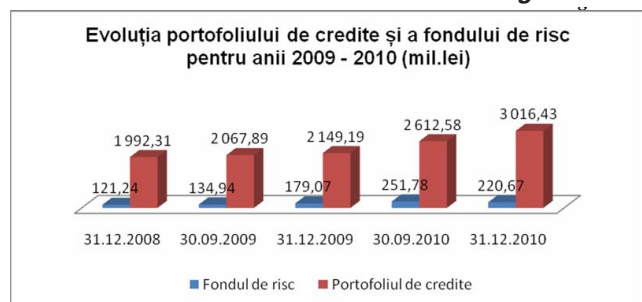
credite compromise (sînt caracterizate de imposibilitatea rambursării mijloacelor acordate, calificîndu-se ca pierderi).

Banca și-a organizat activitatea de eliberare a creditelor persoanelor fizice și juridice, cu scop de a obține venituri, din resursele disponibile. La 31.12.2010, portofoliul de credite net a constituit 2795,76 mil. lei, ceea ce reprezintă 52,77% din totalul activelor entității, care, comparativ cu situația de la finele anului precedent, a înregistrat o creștere cu 825,64 mil. lei (41,9%). Valoarea creditelor acordate în perioada 01.01.2009–31.12.2010 a constituit 3919,7 mil. lei.

Analiza structurii portofoliului de credite pe ramuri ale economiei denotă că o parte semnificativă a creditelor este acordată industriei și comerțului 56% (1687,7 mil. lei), acestea fiind urmate de creditele acordate pentru imobil, construcție și dezvoltare 17,1% (517 mil. lei), agricultură și industria alimentară 10,1% (305,2 mil. lei), industria energetică și a combustibilului 7,1% (213,3 mil. lei), precum și pentru construcția drumurilor și transportare 6,1% (184,6 mil. lei).

Evoluția portofoliului de credite și a fondului de risc, în perioada 01.01.2009–31.12.2010, este prezentată în Figura nr.3.

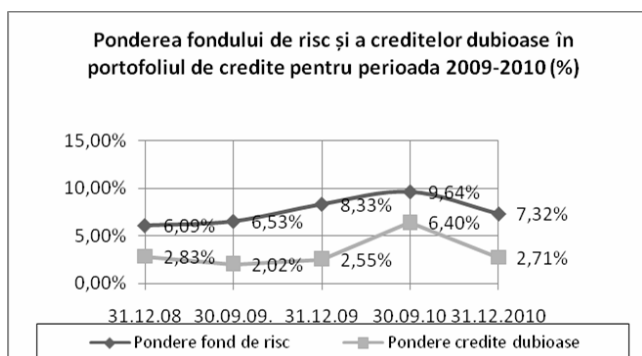
Figura nr. 3

Sursă: Informație oferită de către Bancă

Analiza informațiilor aferente portofoliului de credite și fondului de risc în perioada 01.01.2009–31.12.2010, prezentate auditului, a evidențiat sporirea ponderii fondului de risc în portofoliul de credite ce a fost condiționată de reclassificarea unor credite de la categoria standarde la alte categorii:

Figura nr. 4

Sursă: Informație oferită de către Bancă

Datele din Figura nr.4 atestă o scădere nesemnificativă a ponderii creditelor dubioase în portofoliul de credite al Băncii, în perioada 31.12.2008–31.12.2010, cu 0,12 puncte procentuale, precum și un spor de la 6,1% la 7,3% al ponderii fondului de risc în portofoliul de credite. În valoare absolută mărimea creditelor dubioase a sporit de la 56,35 mil. lei (31.12.2008) pînă la 81,65 mil. lei (31.12.2010), sau

cu 25,30 mil. lei.

Totodată, se atestă o sporire (de la 112,78 mil. lei, conform situației din 31.12.2008, pînă la 238,85 mil. lei – la 31.12.2010) a creditelor expirate și fără dobîndă⁵.

Pe fundalul evoluției creditelor neperformante și a ritmului de creștere a provizioanelor aferente, se atestă o majorare a veniturilor din activități de creditare, care în anul 2010 au crescut cu 62,3 mil. lei (de la 290,6 mil. lei la 352,9 mil. lei), comparativ cu anul 2009. *Reieșind din cele expuse, se atestă o majorare a veniturilor aferente activității de creditare, însă este necesară și în continuare o abordare prudentă la acest capitol. Deși evoluția creditelor neperformante se află la un nivel gestionabil, ritmul de creștere a acestora constituie un motiv de îngrijorare pentru factorii de decizie ai Băncii.*

Evoluția categoriilor de clasificare la credite este reflectată în Tabelul nr. 8.

Tabelul nr.8

Denumirea categoriei de credite	31.12.2009		31.12.2010		Abatere 2010/2009	
	Sold credite, mil. lei	Pondere, %	Sold credite, mil. lei	Pondere, %	Sold credite, mil. lei	Pondere, %
Standarde	1207,14	56,17	842,99	27,95	-364,15	-28,22
Supravegheate	566,53	26,36	1888,37	62,60	+1321,84	+36,24
Substandarde	320,8	14,93	203,43	6,74	-117,37	-8,19
Dubioase	54,72	2,55	81,65	2,71	+26,93	+0,16
Total	2149,19	100,00	3016,43	100,00	867,24	

Sursă: Informația prezentată de Bancă

Datele din tabel relevă o reducere cu 364,15 mil. lei a creditelor clasificate ca standarde și cu 117,4 mil. lei – a creditelor din categoria substandard, în comparație cu perioada anului 2009, totodată atestîndu-se o majorare de 3 ori (sau cu 1321,84 mil. lei) a creditelor din categoria supravegheate. Astfel, la situația din 31.12.2010, 62,60% (sau 1888,37 mil. lei) din totalul portofoliului de credite al Băncii le constituie creditele supravegheate, fapt ce implică abordarea unei politici prudente de către managementul Băncii, întru evitarea pierderilor de la nerambursarea creditelor. Totodată, se constată un spor al ponderii creditelor clasificate ca dubioase în totalul portofoliului de credite cu 0,16 puncte procentuale în comparație cu situația din 31.12.2009.

În scopul evaluării și aprecierii riscurilor în activitatea de administrare și monitorizare a creditelor, auditul a selectat pentru verificarea situației reale unele credite acordate în sume semnificative. Astfel, au fost verificate dosarele de acordare a creditelor în anii 2009-2010 unei societăți cu răspundere limitată, în sumă de 81,5 mil. lei, aceasta fiind o întreprindere care își desfășoară **activitatea în domeniul sectorului petrolier**. La eliberarea primului credit în sumă de 57,0 mil. lei au fost depuse în gaj bunuri la valoarea inițială de 58,8 mil. lei (8 contracte de gaj). La eliberarea celui de-al doilea credit (24,5 mil. lei) valoarea totală a gajului a constituit 84,3 mil. lei (fiind reevaluate 3 contracte de gaj și inclus un contract nou). Ulterior unele bunuri gajate au fost reevaluate, atingînd suma de 84,6 mil. lei, iar bunurile gajate din 5 contracte (în sumă de 26,4 mil. lei de la valoarea inițială) au fost radiate. Totodată, conform informațiilor prezentate, la momentul eliberării creditului, acest debitor dispunea de contracte de credit semnificative și de la alte instituții financiare, în sumă de 119,7 mil. lei.

Auditul remarcă că, potrivit rapoartelor financiare prezentate Băncii, datoriile pe termen lung ale acestei societăți cu răspundere limitată au crescut de la 91,3 mil. lei la 30.09.2009 pînă la 693,3 mil. lei – la 30.09.2010, ceea ce a dus la creșterea datoriei de 6,6 ori, ceea ce implică monitorizarea continuă a strategiei și activității societății nominalizate de către Bancă.

Echipa de audit relevă că reevaluarea bunurilor gajate a fost bazată pe calcularea veniturilor ce vor fi obținute în viitor din activitatea economico-financiară a întreprinderii, ceea ce nu denotă o imagine exhaustivă a valorii acestor bunuri

⁵ Hotărîrea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.130 din 15.05.1998 privind aprobarea Regulamentului cu privire la creditele expirate.

și nu asigură Banca de a dispune de bunuri incontestabile în cazul posibilelor riscuri de nerambursare a creditului.

O parte din bunurile gajate în valoare de 13,9 mil. lei o constituie gaze naturale, țiței, motorină, benzină și gajul pe viitor din aceleași bunuri. Conform explicațiilor Băncii, acestea au fost depuse în gaj ca zăcăminte naturale după extragere. Totodată, auditul denotă că în contractul de gaj din 28.01.2010 mijloacele circulante gajate nu sînt specificate după cantitate și amplasament. Banca monitorizează lunar gajul fără ieșire la fața locului. Cu toate că Regulamentul intern cu privire la constituirea gajului prevede metodele de verificare a gajului (la fața locului și din oficiu), Banca acordă prioritate verificării din oficiu.

Echipa de audit în comun cu reprezentantul Băncii, deplasîndu-se la fața locului la 25.01.2011, a constatat că mijloacele circulante gajate constituiau 7,4 mil. lei, sau cu 6,5 mil. lei mai puțin decît valoarea stipulată în contractul de gaj (13,9 mil. lei), ceea ce a fost condiționat de nedisponerea mijloacelor circulante în valoarea gajată.

Verificarea documentară suplimentară efectuată de Bancă la 04.02.2011 n-a stabilit lipsa gajului. Totodată, debitorul în cauză nu înregistrează restanțe la achitarea creditelor acordate.

Reieșind din cele expuse, pentru creditele nominalizate, auditul concluzionează existența riscului de neasigurare a urmăririi bunului gajat de Bancă față de debitorul gajist cu ieșire la fața locului.

Acceptarea gajului pe viitor nu constituie cu exactitate obiect al gajului cu drept patrimonial asupra acestuia.

Analiza portofoliului de credite al agenților economici care activează în ramura vinificației (pe perioada 01.01.2009–30.09.2010) a evidențiat un agent economic care a beneficiat de credite în sume semnificative de 60,3 mil. lei, fiind examinată și aprobată renegocierea acestui credit de Consiliul Băncii la 28.12.2009. Totodată, conform informațiilor prezentate, această societate a contractat credite semnificative și de la alte instituții financiare în sumă de 64,9 mil. lei. Gajul la creditul acordat a fost constituit din distilat de vin (59,0 mil. lei) și mijloace fixe (14,7 mil. lei) cu valoarea de 73,7 mil. lei, nemonitorizîndu-se la fața locului asigurarea integrității cantitative și calitative a mijloacelor circulante gajate.

Auditul remarcă că în contractul de gaj din 28.12.2004 și în acordurile adiționale aferente, încheiate în anii 2006–2010, nu a fost stabilită cantitatea și valoarea acestor bunuri, fiind indicat doar prețul gajului în lei pentru o unitate de măsură. Banca monitorizează lunar gajul fără ieșire la fața locului.

Conform rapoartelor financiare prezentate Băncii, la 01.01.2010, datoriile pe termen lung ale acestei societăți, au crescut de la 87,2 mil. lei pînă la 126,9 mil. lei la 30.09.2010, fapt ce a condiționat o creștere de 45%.

Modul de administrare și monitorizare a bunurilor gajate, din oficiu, de către Bancă la acest credit nu oferă o asigurare exhaustivă privind integritatea bunului gajat.

Auditul a analizat dosarul de credit acordat unei întreprinderi de stat ce activează în **domeniul transportului auto de pasageri**, credit care este clasificat ca dubios.

În conformitate cu contractul de credit din 02.03.2005, cu scadență de rambursare pînă la 02.03.2009, Banca, în baza deciziei Consiliului Băncii din 25.02.2005, a acordat întreprinderii un credit în tranșe în sumă de 3230,0 mii euro, pentru care în calitate de asigurare sînt încheiate trei contracte de gaj cu valoarea de 51,3 mil. lei, inclusiv fiind gajate bunurile unor întreprinderi de stat, garantate de Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor și de Ministerul Tineretului și Sportului, în valoare de 11,0 mil. lei.

La eliberarea resurselor creditare Banca nu a ținut cont de clauzele contractului de credit privind gajarea a trei bunuri:

- imobil – construcție locativă individuală nefinalizată și terenul aferent acesteia amplasat pe adresa: mun. Chișinău,

str-la Nichita Smochină 2/1;

- imobil amplasat pe adresa: mun. Chișinău, str. Zaikin 29;

- imobil amplasat pe adresa: mun. Chișinău, șos. Hîncești 230.

Auditul remarcă că, potrivit rapoartelor financiare prezentate Băncii, această întreprindere a înregistrat pierderi (anii 2008–2009), valoarea activelor fiind în descreștere cu 29,6 mil. lei (de la 50,0 mil. lei la 31.12.2009 pînă la 20,4 mil. lei – la 30.09.2010), iar valoarea reziduală a mijloacelor fixe, la 31.12.2009, a constituit 22,3 mil. lei.

Eliberarea creditului către întreprindere s-a efectuat în condițiile lipsei de constituire corespunzătoare a garanțiilor, a unui plan de afaceri bine fundamentat, precum și fără o evaluare și cuantificare obiectivă a riscului de credit.

În condițiile respective se remarcă riscul major al incapacității rambursării creditului acordat acestei întreprinderi, care nu deține patrimoniu propriu suficient, disponibilitățile bănești fiind insuficiente de a acoperi obligațiile de plată ale clientului, aceasta dispunînd de un capital propriu în valoare de minus 12,9 mil. lei (la 31.12.2009).

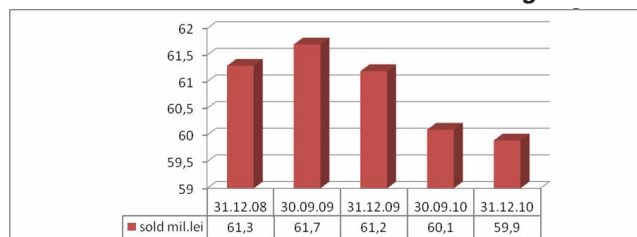
Auditul a analizat și două credite eliberate de filiala mun. Bălți, cu o probabilitate redusă de rambursare și o posibilitate de înregistrare a pierderilor (23,2 mil. lei și 500,0 mii dolari SUA) în mărimea mijloacelor nerambursate la finele anului 2010. Astfel, urmare eliberării creditelor, în perioada anilor 2004–2007, unei întreprinderi de stat ce **produce și realizează băuturi alcoolice și răcoritoare** (45,0 mil. lei), Banca se confruntă cu probleme la rambursarea mijloacelor în sumă de 23,2 mil. lei, întreprinderea de stat fiind declarată la 10.06.2010 în proces de insolabilitate.

Raportarea neveridică a situațiilor economico-financiare ale debitorului, precum și a datoriei acestuia a determinat gajarea unor bunuri atît la „Banca de Economii” S.A., cît și la altă bancă privată. Astfel, mijloacele fixe în valoare de 1,0 mil. lei (conform informației prezentate de Bancă), gajate la „Banca de Economii” S.A., au fost gajate și transmise în posesia altei bănci, ceea ce determină riscul de neobținere a dreptului asupra acestor bunuri și de nerambursare a creditului în aceeași sumă.

Un alt credit în sumă de 500,0 mii dolari SUA a fost eliberat în anul 2008 unei **firmе de comerț**, datorită căreia (soldul creditului), la 31.12.2010, constituia 500,0 mii dolari SUA, fiind depuse în gaj bunuri imobile și mobile în valoare de 5,9 mil. lei. Conform informațiilor prezentate auditului, verificarea gajului de către responsabilii filialei mun. Bălți la 26.06.2009 a fost efectuată documentar, la fața locului, fără numărarea acestora. Înrăutățirea situației economico-financiare a firmei și imposibilitatea preluării gajului au determinat calificarea creditului la categoria dubios și au dus la litigiu.

Analizînd evoluția contului 7201 (**credite achitate din contul reducerilor pentru pierderi la credite**), constatăm că aceasta, pentru perioada 01.01.2009–31.12.2010, a avut următoarea tendință:

Figura nr. 5

Sursă: Informația Băncii de Economii S.A. privind descifrarea contului 7201

Reieșind din datele Figurii nr.5, auditul remarcă că creditele achitate din contul reducerilor pentru pierderi la credite au o tendință de descreștere de circa 1,4 mil. lei comparativ cu situația din 31.12.2008.

Conform informației prezentate, auditul a constatat că în anul 2010 Banca s-a aflat în proces de recuperare

a unuia dintre cele mai mari credite achitate din contul Băncii (10,0 mil.lei), care a fost acordat unei companii ce activa în **domeniul transportului aerian**, căreia i-au fost acordate credite în anul 2000. Actualmente garantul acestui credit (782,7 mii dolari SUA) este o altă companie, care a recunoscut existența obligațiilor, însă încasarea datoriei nu a avut loc din motiv că aceasta nu dispune de patrimoniu. Pentru asigurarea rambursării acestui credit Banca se află în proceduri de recuperare a datoriei prin intermediul instanțelor de judecată.

De asemenea au fost verificate 8 dosare de credit acordate persoanelor juridice cu genul de activitate în alte domenii de către filiala Bălți. Din 5 dosare în valoare totală de 15,9 mil.lei, la situația din 31.12.2010, două credite au fost rambursate complet. Referitor la celelalte 3 dosare de credit se menționează că acestea au fost acordate în perioada anilor 1994-1995, care ulterior au fost achitate din contul reducerilor pentru pierderi la credite (contul 7201) și, la 31.12.2010, soldul lor constituia 0,4 mil.lei.

Cele constatate denotă riscul de nerambursare a acestor credite (10,4 mil.lei).

Auditul remarcă că în anul 2010 BNM a auditat activitatea de creditare a „Băncii de Economii” S.A., cuprinzând circa 75% din portofoliul de credite.

3.5.3. Cu privire la creditele preferențiale

Creditele preferențiale au fost acordate de către Bancă unor categorii de populație care beneficiază de garanții potrivit normelor legale⁶ pe o perioadă de 5 ani, garant al cărora sînt beneficiarii, autoritățile administrației publice locale și Ministerul Finanțelor. În aceste scopuri, pe anii 2009-2010 au fost prevăzute în legile bugetului de stat anuale mijloace în sumă de 70,1 mil.lei și, respectiv, 56,5 mil.lei.

În perioada auditată, Banca a acordat credite preferențiale la 186 de beneficiari în sumă de 13,3 mil.lei, mijloacele garantate de autoritățile administrației publice locale constituind 7,6 mil.lei. Situația cumulativă privind creditele preferențiale, la 31.12.2010, este reflectată în Tabelul nr. 9.

Tabelul nr. 9

Data	Nr. de beneficiari	Valoarea creditului (mii lei)	Suma cotei plății de bază sub garanția UAT (mii lei)	Rata %	Sold credit pentru rambursare UAT (mii lei)	Sold dobîndă MF (mii lei)
31.12.2010	5174	346943,2	210821,4	7	51135,2	6490,0

Sursă: Informația din rapoartele trimestriale ale Băncii către Ministerul Finanțelor

Reieșind din datele tabelului, soldul cumulativ al creditelor ce urmează a fi rambursat de către autoritățile administrației publice locale constituie 51,1 mil.lei, iar suma dobînzii spre plată pînă la scadența finală a tuturor creditelor preferențiale este prognozată la nivelul de 6,5 mil.lei, care se achită trimestrial pînă la expirarea scadenței creditelor.

În legătură cu unele modificări operate în anul 2008 în cadrul legal ce reglementează acordarea creditelor preferențiale beneficiarilor din categoria victimelor represiunilor politice, Banca este implicată într-o serie de litigii cu acești beneficiari. Pentru anul 2010, ca urmare a indicației Ministerului Finanțelor adresate către instituțiile financiare privind sistarea acordării creditelor preferențiale în legătură cu schimbarea destinației sursei de alocare a mijloacelor publice unor categorii de beneficiari, Banca a fost lipsită de asigurarea de rambursare a creditelor din mijloace financiare publice. Această situație a condiționat sporirea numărului de litigii.

Conform situației din 31.12.2010, Banca a înregistrat restanțe pentru creditele acordate la 273 de beneficiari în sumă de 66,6 mii lei, inclusiv sub garanția a 3 autorități ale administrației publice centrale – 54,1 mii lei, care au fost acordate în perioada anilor 1992-1998.

În rezultatul studierii și analizei portofoliului de credite

al filialei or. Ungheni, s-au constatat unele deficiențe la monitorizarea utilizării conform destinației a creditelor preferențiale. Astfel, din 33 de dosare de credit analizate, pentru 15 dosare (sau 45%) lipsește informația despre monitorizarea utilizării creditelor conform destinațiilor acordate, ceea ce determină riscul folosirii creditelor în alte scopuri decît cele stabilite inițial.

La filiala or. Drochia s-a constatat că valoarea portofoliului de credite, la situația din 31.12.2010, constituia 2,3 mil.lei, creditele fiind preponderent acordate persoanelor fizice și ca credite preferențiale, neînregistrîndu-se credite expirate sau în stare de neacumulare. Urmare analizei a 3 dosare de credite (în valoare de 351,8 mii lei), s-au constatat acțiuni privind monitorizarea acestora în conformitate cu normele regulamentare, precum și s-a apreciat starea bunurilor gajate ca una satisfăcătoare.

Verificarea a 5 dosare de credite (62,9 mil.lei), eliberate de filiala or. Cimișlia unor agenți economici pentru asigurarea continuității activității lor, nu a constatat abateri de la graficele de rambursare a creditelor, acestea fiind asigurate cu surse secundare de rambursare.

Recomandări Președintelui Băncii:

Să inițieze elaborarea unui plan de acțiuni în vederea îmbunătățirii calității portofoliului de credite, cu reexaminarea proceselor de control intern la acest capitol, ce ar include:

1. verificarea prioritară în teren a bunurilor circulante gajate, reflectate conform situațiilor contabile ale debitorului, prin confirmarea existenței reale a acestora;
2. monitorizarea utilizării creditelor preferențiale acordate în conformitate cu destinația aprobată de către Bancă;
3. acordarea creditelor, cu monitorizarea continuă a asigurării garanției de rambursare;
4. examinarea stabilirii restricțiilor, prin neacordarea de credite, după caz, debitorilor care nu contribuie cu capital propriu la finanțarea investițiilor.

3.6. Cu privire la serviciile acordate

Potrivit informației prezentate auditului de către Bancă, aceasta a încasat comisioane aferente serviciilor prestate Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare – CNAS), pentru anii 2009-2010, în sumă de 18,9 mil.lei. Conform contractelor încheiate, mărimea comisionului aferent distribuirii plăților sociale, achitat de CNAS, constituie 0,6 la sută.

În conformitate cu contractele încheiate cu CNAS, Banca a distribuit plăți sociale în sumă 2327,5 mil.lei la circa 800 mii de beneficiari. Astfel, Banca prin intermediul subdiviziunilor sale, amplasate pe teritoriul republicii, realizează politicile statului pînă la primul nivel, asigurînd condiții avantajoase populației domiciliată în localitățile rurale.

3.7. Cu privire la indexarea depunerilor cetățenilor

Potrivit Legilor bugetare anuale pe anii 2009-2010⁷, au fost achitate mijloace financiare pentru indexarea eșalonată a depunerilor cetățenilor la Bancă în valoare de 54,4 mil.lei și, respectiv, 56,1 mil.lei, la circa 121137 beneficiari.

3.8. Cu privire la cheltuielile pentru retribuirea muncii

O pondere semnificativă în componența cheltuielilor neaferente dobînzii o reprezintă cheltuielile pentru retribuirea muncii, care în anul 2009 au constituit 103,9 mil. lei, iar în anul 2010 acestea s-au diminuat cu 5,4 mil.lei (sau cu 5,2%).

Diminuarea fondului de salarizare se datorează optimizării structurii de personal, a programului de muncă, precum și micșorării numărului de angajați cu 10 unități (de la 2470, conform situației din 31.12.2009, la 2460 – la 31.12.2010). Astfel, se constată o micșorare a salariului mediu lunar pe Bancă, de la 3,5 mii lei în anul 2009, la 3,3 mii lei (sau cu 4,50 %) – în anul 2010.

⁶ Legea nr.1225-XII din 08.12.1992 „Privind reabilitarea victimelor represiunilor politice” (art.18; cu modificările ulterioare).

⁷ Legea bugetului de stat pe anul 2009 nr.244-XVI din 21.11.2008 (cu modificările și completările ulterioare); Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr.133-XVIII din 23.12.2009 (cu modificările și completările ulterioare).

Urmare verificării selective a regularității bazei aplicabile de calcul și achitare a plăților salariale, adaosurilor, primelor, ajutoarelor materiale și a altor plăți, precum și a reținerilor aferente acestora, pentru perioada anilor 2009-2010, nu s-au constatat neconformități.

3.9. Cu privire la imobilele preluate în locațiune

La 31.12.2010, Banca dispunea de 430 de imobile preluate în locațiune, cu o suprafață totală de 9364,7 m². Cheltuielile aferente preluării în locațiune a imobilelor, pentru perioada anilor 2009-2010, au constituit 38 mil.lei.

În rezultatul verificării datelor din contractele de locațiune, s-au constatat următoarele:

- * Banca, după încheierea contractului de locațiune a imobilului situat pe bd. Moscovei 9/1, mun. Chișinău, din 13 aprilie 2007 (termenul locațiunii constituind 84 de luni), n-a înregistrat regulamentar acest contract la organele cadastrale, care depășește termenul de acțiune de 3 ani.

- * Filiala or. Cimișlia, la 30.03.2010, a preluat în locațiune de la Primăria or. Cimișlia încăperi de 14,5 m² pe un termen de 5 ani, neînregistrând regulamentar la organele cadastrale contractul de locațiune. Totodată, în baza contractelor de locațiune, filiala or. Cimișlia a preluat în locațiune de la 9 primării din raion încăperi cu suprafața de 126,8 m² pe un termen de 4 ani, de asemenea neînregistrând regulamentar la organele cadastrale contractele de locațiune.

- * Banca, pentru extinderea amplasării subdiviziunilor, a contractat locațiunea imobilelor din str. Columna 104/1, mun. Chișinău (1479 m²); bd. Ștefan cel Mare 130, mun. Chișinău (210,5 m² – demisol); str. A. Pușkin 35, mun. Chișinău (50,0 m²), acceptând achitarea în avans a plății locațiunii (21,8 mil.lei și, respectiv, 9,6 mil.lei). Banca a motivat necesitatea locațiunii acestor imobile prin asigurarea continuității procesului de deservire a clienților. Totodată, Banca a efectuat un studiu al pieței pentru locațiunea imobilelor preluate, prezentând evaluarea efectuată de o companie privată licențiată în domeniu pentru imobilul din str. Columna 104/1, mun. Chișinău, cu evaluarea prețului la 47,33 euro/m², Banca contractând locațiunea la prețul de 35 euro/m².

Referitor la bunul imobil amplasat pe str. Columna 104/1, mun. Chișinău, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a verificat unele aspecte ce țin de posesia și folosirea de către „Banca de Economii” S.A. a acestui imobil. În baza controlului efectuat, Procuratura Anticorupție a dispus neînceperea urmăririi penale pe faptul cumpărării, posesiei și folosirii bunului imobil nominalizat.

- * Pentru 5 imobile în care sînt amplasate reprezentanțele filialei din r-nul Telenești n-au fost încheiate contracte de folosință sau de locațiune.

Cele constatate denotă că Banca nu a înregistrat regulamentar la organele cadastrale unele contracte de locațiune a imobilelor preluate pe o perioadă mai mare de trei ani, iar pentru unele încăperi ale subdiviziunilor n-au fost întocmite contracte de folosință sau de locațiune, ceea ce determină riscul neasigurării continuității activității lor.

Achitarea în avans a locațiunii pe anii viitori (de la 3 la 5 ani) a fost motivată prin stabilirea prețului fix pentru o perioadă mai îndelungată, asigurarea continuității activității în aceste sedii, precum și prin înregistrarea economiilor de la diferența de curs în perioada auditată.

Recomandări Președintelui Băncii:

Să întocmească un plan de măsuri (cu indicarea termenelor și responsabililor), prin care să stabilească:

5. revizuirea situației privind administrarea și înregistrarea regulamentară și integrală a bunurilor imobile aflate în gestiunea Băncii;

6. înregistrarea în modul corespunzător a contractelor de locațiune, precum și reexaminarea spațiilor folosite de filiale și reprezentanțe, cu întocmirea drepturilor asupra lor

conform cerințelor prevăzute.

3.10. Activitatea de filantropie și sponsorizare

Activitatea filantropică și de sponsorizare a „Băncii de Economii” S.A., în perioada anilor 2009-2010, s-a desfășurat în conformitate cu Regulamentul cu privire la desfășurarea activității filantropice și de sponsorizare, aprobat prin Hotărîrea Consiliului „Băncii de Economii” S.A. din 17 iunie 2004 (în continuare – Regulamentul). Sumele alocate pentru scopuri filantropice și de sponsorizare mai mari de 2000 lei sînt aprobate de către Consiliul Băncii.

În anii 2009-2010, Banca a oferit donații și a organizat diverse programe de susținere financiară (41,08 mil.lei) a unor autorități publice, organizații obștești, instituții de cult, entități sociale, persoane fizice etc., care au avut ca destinație desfășurarea activităților culturale, educaționale, proiectelor civice, de asistență socială etc.

Auditul remarcă că Regulamentul nu conține prevederi referitor la modul de monitorizare a utilizării mijloacelor financiare alocate în scopuri filantropice și de sponsorizare conform destinației. Astfel, auditul nu poate să se expună asupra rezultatului final al acțiunilor de sponsorizare. În acest aspect, se exemplifică următoarele. În temeiul contractului de sponsorizare din 13 februarie 2009, au fost alocate mijloace financiare de 4,0 mil. lei, din care 2,8 mil. lei Ministerului Culturii și Turismului și 1,2 mil. lei – ÎS OCI „Moldova-Concert” cu destinația organizării și desfășurării Festivalului „Mărțișor- 2009”. Potrivit punctului 3.3.6 al contractului încheiat, executorul (ÎS OCI „Moldova-Concert”) urma să prezinte Băncii documente ce confirmă utilizarea mijloacelor primite. *Dat fiind că aceste documente nu au fost prezentate, echipa de audit nu se poate exprima asupra faptului utilizării mijloacelor alocate conform destinației.*

Pentru un alt caz de sponsorizare în sumă de 0,3 mil. lei Banca a acceptat documente care au justificat utilizarea mijloacelor financiare primite în temeiul unui deviz de cheltuieli și a unui raport de executare a devizului neoficial (fără semnătură și aplicarea ștampilei), ceea ce pentru audit nu servește ca probă relevantă.

De asemenea, „Banca de Economii” S.A., în calitatea sa de sponsor, nu deține informații confirmative cu privire la modul de utilizare a mijloacelor financiare alocate pentru unele sponsorizări în sumă de 35,0 mil.lei. Suma respectivă include ajutoare filantropice și de sponsorizare alocate unor instituții publice.

Recomandări Președintelui Consiliului și Președintelui Băncii:

7. Să încheie contracte de sponsorizare în formă scrisă pentru fiecare caz de alocări în acest sens, cu specificarea obiectului, valorii și duratei sponsorizării, precum și a drepturilor și obligațiilor părților.

3.11. Cu privire la regularitatea achiziției, execuției și recepției lucrărilor de construcții, reconstrucții și reparații capitale

În cadrul evaluării sistemului de control intern și audit intern, prezentul audit a determinat elemente ce urmează a fi îmbunătățite la capitolul gestionarea mijloacelor fixe (clădiri). Această situație se explică prin constatările de audit expuse la acest compartiment.

Reiesind din datele înregistrate în bilanțul „Băncii de Economii” S.A., la 31.12.2010, valoarea mijloacelor fixe nete a constituit 284,1 mil.lei, majorîndu-se cu 11,8 mil. lei față de suma înregistrată în anul 2009 (272,3 mil.lei) și cu 81,3 mil.lei în comparație cu aceeași perioadă a anului 2008 (202,8 mil.lei).

Pentru asigurarea și dezvoltarea mijloacelor fixe, „Banca de Economii” S.A. planifică cheltuieli necesare investițiilor și reparațiilor capitale care se includ în planul de afaceri aprobat de Consiliul Băncii. Planificarea și executarea acestora, pentru anii 2009-2010, este prezentată în Tabelul nr. 10.

Tabelul nr. 10

Perioada	Valoarea netă a mijloacelor fixe (inclusiv echipament) înregistrate în evidența contabilă (mil.lei)	Valoarea mijloacelor fixe (clădiri și terenuri) înregistrate în evidența contabilă (mil.lei)	Suma cheltuielilor planificate pentru investiții și reparații capitale ale mijloacelor fixe (clădiri) (mil.lei)	Suma cheltuielilor executate pentru investiții și reparații capitale ale mijloacelor fixe (clădiri) (mil.lei)
2009	272,3	158,5	64,5	54,0
2010	284,1	193,64	26,9	23,95
Total			91,4	77,95

Sursă: Rapoartele financiare ale Băncii

Din valoarea totală a mijloacelor fixe nete (284,1 mil.lei) înregistrate în evidența contabilă la finele anului 2010, 68,2% o deține valoarea clădirilor și terenurilor aferente, aceasta majorându-se față de perioada similară a anului precedent cu 22,1%, ceea ce a fost condiționat de efectuarea reparațiilor sau reconstrucțiilor clădirilor existente și de construcția unei clădiri noi.

Valoarea cheltuielilor executate pentru construcția, reconstrucția sau reparația a 20 de mijloace fixe (clădiri), în anii 2009-2010, a constituit 77,95 mil.lei. Auditul a verificat investițiile și reparațiile capitale în valoare de 60,7 mil.lei (77,9%), după cum urmează.

Tabelul nr. 11

Nr. d/o	Denumirea obiectivului	Tipul investițiilor sau reparațiilor capitale efectuate	Valoarea reziduală a imobilelor la 31.12.2010 (mil.lei)	Valoarea reziduală a imobilelor până la efectuarea lucrărilor de investiții și reparații capitale la 31.12.2008 (mil.lei)	Valoarea investițiilor și reparațiilor capitale (mil.lei)
1	Imobil preluat în locațiune de „Banca de Economii” S.A. Filiala nr. 1 Chișinău din mun. Chișinău, str. Columna 104	Lucrări de reconstrucție, începute și parțial achitate în anul 2008	4,2	3,76	3,14
2	Imobilul „Băncii de Economii” S.A., situat în mun. Chișinău, str. Pușkin 33	Lucrări de reparație capitală	7,99	2,97	5,38
3	Imobilul „Băncii de Economii” S.A., situat în mun. Chișinău, bd Mircea cel Bătrân 23	Lucrări de reconstrucție	15,09	4,78	10,65
4	Imobilul „Băncii de Economii” S.A. Filiala nr. 44 Telenesti, situat în or. Telenesti, str. 31 August 2	Lucrări de reconstrucție	12,49	4,15	8,79
5	Imobilul „Băncii de Economii” S.A. Filiala nr. 34 Ocnița, situat în or. Ocnița, str. 50 ani ai Biruinței 21b	Lucrări de reconstrucție	10,16	0,00	10,42
6	Imobilul „Băncii de Economii” S.A. Filiala nr. 24 Comrat, situat în or. Comrat, str. Gavrilov 48	Lucrări de construcție	12,83	0,00	12,87
7	Imobilul „Băncii de Economii” S.A. Filiala nr. 16 Cantemir, situat în or. Cantemir, str. Ion Creangă 12	Lucrări de reparație capitală și lucrări de reconstrucție	7,05	0,26	6,90
8	Imobilul „Băncii de Economii” S.A. Filiala nr. 46 Ungheni, situat în or. Ungheni, str. Națională 33	Lucrări de reparație capitală	5,55	3,23	2,59
	Total		75,36	19,15	60,74

Sursă: Informația Băncii

Din datele tabelului rezultă că valoarea reziduală a celor 8 mijloace fixe (clădiri) verificate a constituit 19,15 mil.lei, sporind, în perioada anilor 2009-2010, până la 75,36 mil.lei, aceasta fiind condiționat de efectuarea investițiilor și reparațiilor capitale (60,74 mil.lei).

La capitolul achiziționări de lucrări, Banca dispune de Regulamentul intern privind procurarea de mărfuri, servicii sau lucrări de construcție prin concurs⁸, care prevede și excepția procurărilor de bunuri materiale și/sau contractele de prestare Băncii a serviciilor și lucrărilor de construcții în cazurile existenței doar a unui singur furnizor/prestator; prolongarea contractelor vechi în condiții avantajoase (contracte ce nu depășesc perioada de un an); în cazul cînd inițierea unui concurs (local, internațional) este considerată neeficientă și costisitoare.

Urmare verificării achizițiilor lucrărilor de construcții, reconstrucții sau reparații capitale pentru cele 8 imobile, s-a constatat că acestea în majoritate au fost efectuate regulamentar. Totodată, auditului nu i-au fost prezentate justificări privind selectarea antreprenorilor dintr-o singură sursă la unele obiective pentru reparații capitale.

În cadrul verificărilor auditul a constatat că contractarea acestor lucrări a fost efectuată în condiții de avansare, în scopul procurării materialelor de construcție și pentru cheltuielile aferente lucrărilor: în anul 2009 – 70% și în anul 2010 – 50% din valoarea totală a lucrărilor. Totodată, auditul remarcă că în aceste condiții Banca a acceptat clauza contractuală privind dreptul antreprenorului de a

solicita recalcularea valorii de deviz a contractului în caz de scumpire a materialelor de construcție. Pentru contractele verificate, auditul nu a stabilit astfel de situații.

Potrivit art. 22 alin. (1) lit. a), lit. b) din Legea privind calitatea în construcții⁹, investitorii (Banca) răspund de stabilirea nivelului calitativ ce trebuie realizat prin proiectare și execuție pe baza documentelor normative, precum și a studiilor și cercetărilor efectuate; obținerea certificatului de urbanism, autorizației de construire și avizelor prevăzute de legislație; prezentarea proiectelor pentru verificare de către Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor (în continuare – SSVEPC) și înlăturarea neregulilor depistate în urma verificării; asigurarea verificării execuției corecte a lucrărilor de construcții prin responsabili tehnici atestați sau agenți economici de consultanță specializați și autorii proiectelor, pe tot parcursul lucrărilor; asigurarea recepției lucrărilor de construcții la terminarea lucrărilor și (sau) la expirarea perioadei de garanție; întocmirea cărții tehnice a construcției și predarea acesteia către proprietar etc.

În perioada anilor 2009-2010, Banca a contractat lucrări de reparație și de modernizare a clădirii Filialei nr. 1 Chișinău, str. A. Pușkin 33, în sumă de 5,8 mil.lei. În cadrul contractării, executării și recepționării lucrărilor, auditul a constatat că procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate nu dispun de numărul de ordine, de data la care au fost recepționate lucrările.

Banca, în anii 2008-2009, a achitat 6,9 mil.lei în baza contractelor de antrepriză încheiate pentru executarea lucrărilor de reparații capitale la clădirea preluată în locațiune de Filiala nr. 1 Chișinău a Băncii, situată pe str. Columna 104/1. În cadrul contractării, executării și recepționării lucrărilor, auditul a constatat unele neconformități: lipsește coordonarea deplină a devizului cu Banca (fiind aplicată semnătura șefului direcției și cea a responsabilului tehnic); procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate nu au număr de ordine, dată la care au fost recepționate lucrările; nu corespund datele în procesele-verbale privind valoarea pe unitate de măsură și cantitatea lor, acest fapt neafectînd valoarea lucrărilor în întregime.

În anii 2009-2010, Banca a contractat lucrări de reparații capitale ale imobilului Băncii, situat în mun. Chișinău, bd Mircea cel Bătrîn 23, în sumă de 10,7 mil.lei, care au fost administrate cu admiterea acelorasi nereguli ca și la obiectivele menționate.

Potrivit Hotărîrii Guvernului nr.285 din 23.05.1996¹⁰, la finalizarea lucrărilor de reparație se întocmesc procese-verbale la terminarea lucrărilor și la expirarea perioadei de garanție – procese-verbale de recepție finală. Pentru patru obiective auditului nu i s-au prezentat procesele-verbale la terminarea lucrărilor, iar procesele-verbale de recepție finală a acestora urmează a fi întocmite la expirarea perioadei de garanție.

Auditul a constatat că verificările documentației de proiect la unele obiective de reconstrucție sau reparație capitală au fost efectuate de verificatori de proiecte atestați, contractați de Bancă, iar pentru un obiectiv auditului nu i s-a prezentat verificarea documentației de proiect.

De către audit s-a constatat că în cazul executării lucrărilor de reparații capitale și reconstrucție, conform contractelor de antrepriză, la imobilele situate în: mun. Chișinău, str. A. Pușkin 33; filiala or. Ungheni, str. Națională 33; filiala or. Ocnița, str. 50 ani ai Biruinței 21b și la filiala or. Cantemir, str. Ion Creangă 12 a fost stipulată interdicția privind transmiterea drepturilor și obligațiilor antreprenorilor altei terțe părți fără acordul în scris al Băncii. Potrivit documentelor prezentate de Bancă și de antreprenor, auditul a constatat efectuarea lucrărilor la aceste obiective prin intermediul subantreprenorilor.

⁸ Regulamentul referitor la procurarea de mărfuri, servicii sau lucrări de construcție prin concurs, aprobat prin Hotărîrea Consiliului „Băncii de Economii” S.A. nr. 10 din 16.07.2002.

⁹ Legea privind calitatea în construcții nr. 721-XIII din 02.02.1996 (cu modificările ulterioare).

¹⁰ Hotărîrea Guvernului nr. 285 din 23.05.1996 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente” (cu modificările ulterioare).

Cele expuse denotă că antreprenorul, fără acordul în scris al Băncii, a transmis drepturile și obligațiile sale altor terțe părți, astfel încălcând clauzele contractuale, Banca, la rîndul său, nemonitorizînd pe deplin executarea lucrărilor la obiectivele nominalizate.

Totodată, auditul a constatat că Banca a acceptat cheltuieli pentru lucrările de reparații la stația de transformatoare (46,3 mii lei) din or. Ungheni, pentru care nu deține dreptul asupra acesteia. Pe parcursul demarării misiunii Banca a inițiat procedura de obținere a dreptului asupra acestuia.

Urmare examinării cărții tehnice la obiectivul reconstrucția imobilului filiala or. Ocnîța (str. 50 ani ai Biruinței 21b), s-a constatat lipsa semnăturii și ștampilei reprezentantului Inspecției de Stat în construcții teritoriale în procesele-verbale de verificare a calității lucrărilor ce devin ascunse. Pe parcursul auditului, conform informației prezentate, aceste nereguli au fost lichidate.

Supravegherea tehnică la obiectivul reconstrucția imobilului Băncii gestionat de filiala nr. 44 Teleneshti (situat în or. Teleneshti, str. 31 August 2) a fost efectuată de responsabilul tehnic atestat în domeniul construcțiilor civile, industriale și agrozootehnice. Pentru lucrările de pozare a sursei de alimentare pe bază de energie electrică (instalații exterioare) în valoare de 1017,5 mii lei, potrivit pct. 20 din Regulamentul cu privire la atestarea tehnico-profesională a specialiștilor cu activități în construcții¹¹, supravegherea tehnică se efectuează de responsabilul tehnic atestat pentru lucrări specializate în domeniul instalațiilor și rețelelor exterioare de electricitate, care au fost efectuate și verificate neregular de către specialiști în construcții.

Reieșind din cele expuse, auditul denotă monitorizarea incompletă de către Bancă a procedurilor de execuție a lucrărilor de reconstrucție la acest obiectiv.

Lucrările de construcție a sediului filialei or. Comrat (str. Gavrilov 48) au fost efectuate în sumă de 12104,37 mii lei în perioada anilor 2008-2010 și recepționate la 22.07.2010, pentru care au fost prevăzute cheltuieli pentru energia electrică, lucru în timp de iarnă și întreținerea controlului tehnic în sumă de 217,25 mii lei (inclusiv TVA). Auditul remarcă că din contul cheltuielilor nominalizate au fost executate alte lucrări care nu au fost prevăzute în contract.

În cadrul verificării documentare a mijloacelor financiare alocate la cinci obiective, auditul a remarcat, în unele cazuri, nemonitorizarea exactă a demarării lucrărilor, inclusiv cu atragerea specialiștilor certificați în domeniu.

În cadrul verificărilor devizelor de lucrări de reparații și a proceselor-verbale de recepție a lucrărilor auditul a constatat necoresponderea unor tipuri de lucrări și cheltuieli (costuri) efectuate la filiala Băncii amplasată în or. Ungheni, valoarea totală a lucrărilor nefiind modificată, ceea ce determină ineficiența sistemului de control intern și a activității auditului intern la acest capitol.

Întru asigurarea justificării cheltuielilor la aceste obiective, auditul a inițiat o verificare la antreprenorul care a executat lucrările respective. Auditul remarcă că antreprenorul n-a asigurat integral prezentarea documentelor solicitate, și anume a registrelor contabile pe anul 2009, analiticii conturilor de active și pasive și a altor documente ce ar confirma cu exactitate efectuarea cheltuielilor la aceste obiective.

Lucrările de reconstrucție a clădirii filialei or. Ocnîța, în sumă de 4109,3 mii lei, au fost efectuate în baza contractului de antrepriză din 21.04.2009 și confirmate la 29.10.2009 prin procesul-verbal de terminare a lucrărilor, prin care antreprenorul a transmis Băncii obiectivul reconstruit.

Auditul a constatat că, în scopul executării lucrărilor la obiectivul nominalizat, de către antreprenor au fost

contractați patru subantreprenori la valoarea lucrărilor în sumă de 3731,8 mii lei, nefiind prezentate documente pentru suma de 377,5 mii lei (4109,3 mii lei – 3731,8 mii lei), care a fost înaintată spre achitare Băncii, astfel această sumă nefiind justificată de antreprenor. Situația privind lucrările contractate de către antreprenor cu un subantreprenor, precum și executarea lor se află în litigiu.

Același antreprenor a executat lucrări de reparație a fațadei și de amenajare a teritoriului sediului filialei or. Ungheni în valoare de 1999,6 mii lei, de către Bancă fiind transferat pe contul acestei firme suma de 1997,0 mii lei.

Cu toate că clauzele contractuale au limitat dreptul antreprenorului de a transmite drepturi și obligații altor terțe părți, fără acordul în scris al Băncii, acesta a încheiat 2 contracte de subantrepriză cu doi agenți economici la valoarea de 140,2 mii lei. Situația respectivă s-a datorat faptului nestudierii și nemonitorizării de către Bancă a capacităților de executare a lucrărilor contractate cu antreprenorul. Ca rezultat, procesele-verbale de recepție a lucrărilor au fost întocmite de către subantreprenori și prezentate antreprenorului în formă liberă, neconținînd descifrarea lucrărilor efectuate, ceea ce nu permite confruntarea datelor în vederea confirmării documentare a volumelor de lucrări executate. Antreprenorul nu a justificat cheltuielile de salarizare pentru muncitorii angajați în sumă de 68,5 mii lei, incluse în procesul-verbal de executare a lucrărilor la acest obiectiv.

Conform prevederilor contractului din 31.03.2009 (pct.4.5.), antreprenorul se obligă să execute lucrările, utilizînd materialele ce vor avea certificat de conformitate a calității, în corespundere cu actele normative și standardele existente. Pentru materialele procurate pe acte de achiziții în sumă de 456,1 mii lei nu au fost prezentate actele corespunzătoare.

Auditul nu se poate exprima asupra conformității cheltuielilor aferente transportării și depozitării materialelor de construcție în sumă de 77,4 mii lei, suportate de antreprenor și achitate de Bancă, deoarece antreprenorul nu a prezentat auditului documentele privind evidența acestor cheltuieli separat pe obiective.

Reieșind din cele expuse și din neprezentarea regulamentară de către antreprenor a documentelor solicitate, auditul nu se poate exprima asupra justificării lucrărilor efectuate la filiala or. Ungheni, precum și a lucrărilor efectuate la filiala or. Ocnîța.

De către reprezentanții Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției au fost verificate volumele și costurile reale ale lucrărilor de reconstrucție/reparații capitale executate la obiectivele Băncii. Astfel, potrivit actelor privind rezultatele reviziilor economico-financiare tematice efectuate la unii antreprenori (din 24.12.2010 și, respectiv, din 04.02.2011), aceștia au majorat neargumentat valoarea lucrărilor executate cu 83,9 mii lei, pentru care au fost luate decizii de competență.

Recomandări Președintelui Băncii:

8. să intensifice elementele sistemului de control intern, racordat la dimensiunile, complexitatea și mediul specific Băncii, care să vizeze toate nivelurile de management al activităților, inclusiv cu referire la procesul de achiziții, investiții și reparații capitale, asigurînd realizarea obiectivelor cu costuri rezonabile și în limitele stabilite;

9. ținînd cont de problemele și riscurile constatate de audit la componenta gestionarea investițiilor și reparațiilor capitale, să inițieze o misiune a auditului intern, ce ar asigura identificarea procedurilor de control intern cu responsabilizarea la toate etapele: achiziție, contractare,

¹¹ Hotărîrea Guvernului nr.329 din 23.04.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la atestarea tehnico-profesională a specialiștilor cu activități în construcții” (cu modificările ulterioare).

executare și recepție;

10. să analizeze și să evalueze situațiile privind cheltuielile suportate de Bancă la reconstrucția și reparația spațiilor preluate în locațiune, cu examinarea posibilităților, după caz, de diminuare a plăților de locațiune, ținând cont de mijloacele financiare alocate în aceste scopuri.

Concluzii generale:

În rezultatul verificărilor efectuate de audit asupra gestionării patrimoniului public în anii 2009-2010 de către „Banca de Economii” S.A. și subdiviziunile acesteia, s-au constatat unele probleme și riscuri privind neînregistrarea integrală a drepturilor asupra unor imobile; monitorizarea incompletă a gajurilor la creditele acordate preponderent din oficiu, fără

ieșire la fața locului; nemonitorizarea strictă a activităților de achiziționare, contractarea, executarea și recepționarea investițiilor și reparațiilor capitale, lipsa reglementărilor exhaustive privind desfășurarea activității de sponsorizare.

Totodată, auditul remarcă o situație problematică a „Băncii de Economii” S.A., condiționată de angajarea împrumutului de la Banca Națională a Moldovei, direcționat pentru achitarea deponenților BC „Investprivatbank” S.A. (declarată în proces de lichidare). În situația respectivă Banca nu dispune de asigurarea onorării obligațiilor de către BC „Investprivatbank” S.A., ceea ce influențează situația financiară a acesteia.

Responsabili de consolidarea raportului:

DIRECTORUL DEPARTAMENTULUI DE AUDIT II

Controlor superior de stat
Controlor superior de stat

Sofia CIUVALSCHI

Viorel Miron
Veronica Oneșciuc

15

HOTĂRÎRE

**privind Raportul auditului regularității gestionării
patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat
„Poșta Moldovei” în anii 2009 - 2010**

Curtea de Conturi, în prezența viceministrului tehnologiei informației și comunicațiilor dna M. Iacob, vicedirectorului Agenției Proprietății Publice pe lângă Ministerul Economiei dna A. Susan, directorului general al Î.S. „Poșta Moldovei” dl V. Ceban, contabilului-șef al Î.S. „Poșta Moldovei” dna M. Dăscăliuc, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit. a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului regularității gestionării patrimoniului public de către Î.S. „Poșta Moldovei” în anii 2009-2010.

Misiunea de audit s-a desfășurat în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010, avînd ca scop obținerea probelor de audit credibile și rezonabile pentru susținerea constatărilor și concluziilor de audit asupra regularității gestionării patrimoniului public și a tranzacțiilor la Î.S. „Poșta Moldovei”.

Examinînd rezultatele auditului, audiînd raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Î.S. „Poșta Moldovei” cu subdiviziunile ei deține o rețea extinsă pe întreg teritoriul republicii, care îi permite acordarea diverselor servicii populației din sectorul rural, aceasta constituind un factor benefic pentru beneficiarii cu amplasamentul în autoritățile administrației publice de toate nivelurile.

Activitatea economico-financiară a întreprinderii în perioada auditată a înregistrat o evoluție pozitivă, astfel încît în anul 2010 a obținut venituri (5,0 mil. lei), față de anul 2009, cînd a suportat pierderi (3,8 mil. lei).

Pentru asigurarea activității, Î.S. „Poșta Moldovei” dispune de bunuri imobile transmise în gestiune de Fondator, precum și de unele autorități ale administrației publice locale.

La capitolul gestionarea patrimoniului public administrat de Î.S. „Poșta Moldovei” s-au stabilit unele neconformități și probleme, ce se exprimă prin:

• Nedefinitivarea documentelor privind componența, cantitatea și valoarea bunurilor aflate în gestiune;

• Neînregistrarea integrală a drepturilor asupra unor bunuri imobile;

• Nerespectarea procedurilor la efectuarea inventarierii bunurilor, precum și la transmiterea în arendă a patrimoniului;

• Ratarea veniturilor ca urmare a acțiunilor de înstrăinare a unor spații;

• Contractarea neregulamentară a unor bunuri, servicii și lucrări;

• Efectuarea cheltuielilor suplimentare și nejustificate;

• Admiterea unor neconformități la ținerea evidenței contabile.

Neregularitățile constatate au determinat înrăutățirea situației economico-financiare a Î.S. „Poșta Moldovei”, fiind suportate pierderi în anul 2009, ca urmare a managementului redus al întreprinderii și a neexecutării în deplină măsură de către Fondator a competențelor.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului regularității gestionării patrimoniului public la Î.S. „Poșta Moldovei” în anii 2009-2010, anexat la prezenta hotărîre, și se remite:

1.1. Consiliului de administrație și directorului general al Î.S. „Poșta Moldovei”, pentru examinare și implementarea recomandărilor;

1.2. Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, pentru întreprinderea măsurilor de redresare a situației;

1.3. Procuraturii Generale, inclusiv materialele auditului privind privatizarea suprafețelor imobilului situat pe str. Bulgară 39, în vederea examinării conform competențelor;

1.4. Guvernului, pentru informare.

2. Despre măsurile întreprinse pentru executarea subpct.1.1. și subpct.1.2. din prezenta hotărîre se va informa Curtea de Conturi în termen de 4 luni.

3. Prezenta hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Ala POPESCU

Nr. 14. Chișinău, 24 martie 2011.

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr.14 din 24.03.2011

RAPORTUL
auditului regularității gestionării patrimoniului public de către
Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” în anii 2009-2010

I. Introducere

Auditul regularității gestionării patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” în anii 2009-2010 a fost efectuat în conformitate cu art.28 și art.31 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi¹ și în temeiul Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010.

Scopul auditului a constat în evaluarea regularității gestionării patrimoniului public și verificarea situațiilor financiare înregistrate în rapoartele financiare ale Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei” (în continuare – Î.S. „Poșta Moldovei”, sau întreprinderea, după caz), întru asigurarea faptului că acestea nu conțin denaturări semnificative și oferă o imagine reală și fidelă.

Responsabilitatea conducerii Î.S. „Poșta Moldovei” constă în întocmirea corectă și prezentarea rapoartelor financiare în conformitate cu cadrul legal de raportare financiară, elaborarea și implementarea unui sistem de management financiar și control eficient.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor, concluziilor și exprimarea opiniei de audit privind regularitatea gestionării patrimoniului public și conformitatea rapoartelor financiare. Auditorii nu sînt responsabili de identificarea tuturor erorilor din rapoartele financiare sau a neregularităților din procesul administrativ al entității.

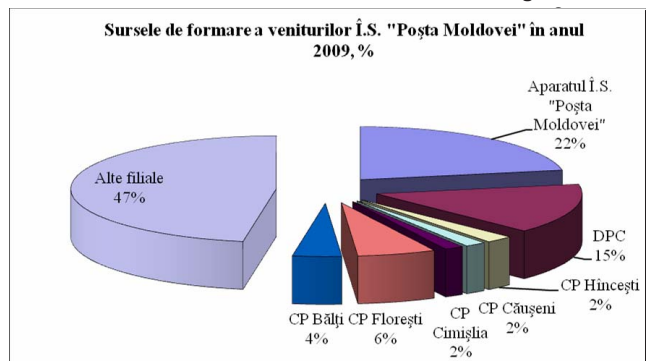
Metodologia de audit. Auditul s-a desfășurat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi, aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009². Probele de audit s-au colectat la fața locului, cu aplicarea procedurilor de fond, fiind folosite diferite tehnici și metode, printre care: examinarea proceselor-verbale ale ședințelor Consiliului de administrație, a regulamentelor și actelor normative interne, a rapoartelor financiare ale entității, a contractelor încheiate, precum și a altor documente relevante. De asemenea, s-au efectuat observații directe și vizualizări la fața locului ale unor obiecte.

Pentru acumularea probelor de audit privind gestionarea patrimoniului public au fost determinate categoriile de operațiuni economico-financiare semnificative, ținându-se cont de structura organizatorico-juridică a întreprinderii.

Reieșind din analiza surselor de formare a veniturilor Î.S. „Poșta Moldovei” în anul 2009, auditul s-a axat pe verificările la subdiviziunile ce dețin ponderea de 53% din totalul veniturilor acumulate de întreprindere, și anume: la aparatul Î.S. „Poșta Moldovei” și filialele acesteia – Direcția de Poștă Chișinău (în continuare – DPC), Centrele de Poștă (în continuare – CP) Bălți, Căușeni, Dondușeni, Hîncești, Florești și Cimișlia.

Structura veniturilor pe anul 2009 ale subdiviziunilor nominalizate este prezentată în Diagrama nr.1.

Diagrama nr.1

Sursă: Rapoartele de profit și pierderi ale subdiviziunilor Î.S. "Poșta Moldovei" pe anul 2009

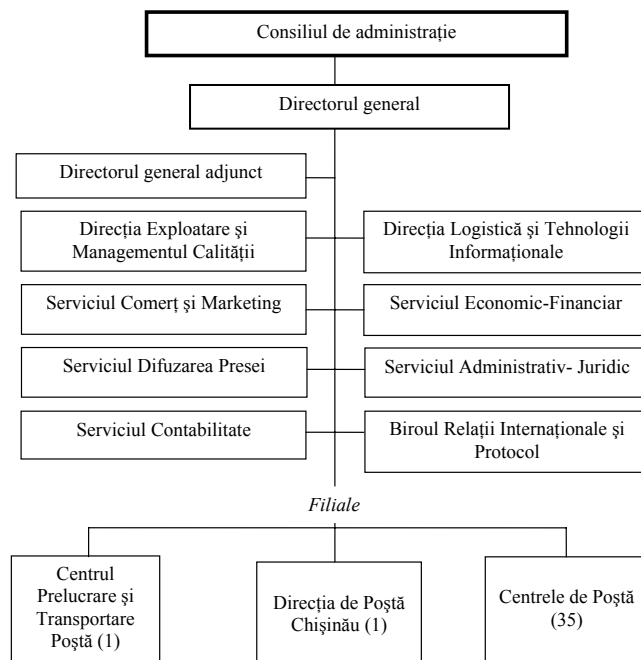
DPC asigură o cotă de 17,8% la sută din veniturile operaționale înregistrate în anul 2009 de către Î.S. „Poșta Moldovei”, datorită volumului fizic sporit al serviciilor prestate, argumentat de densitatea populației pe teritoriul deservit.

II. Prezentare generală

Î.S. „Poșta Moldovei” a fost fondată în anul 1993, în calitate de operator național, desemnat în baza Legii poștei³, care, din iunie 2005, se subordonează Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (în continuare – MTIC, minister, sau Fondator, după caz).

Î.S. „Poșta Moldovei” gestionează o rețea de 1145 de oficii poștale (în continuare - OP) și agenții, prin intermediul a 37 de filiale, prestînd servicii poștale populației din 1527 de localități ale țării.

Cadrul instituțional al Î.S. „Poșta Moldovei” este reflectat în schema de mai jos.

Sursă: Organigrama Î.S. „Poșta Moldovei”, aprobată de minister la 22.12.2009.

Organele de administrare și conducere ale întreprinderii sînt:

➤ Consiliul de administrație (7 persoane), desemnat prin ordinele respective ale ministerului, care urmează să întreprindă măsuri de asigurare a integrității și folosirii eficiente a bunurilor întreprinderii;

➤ Administratorul întreprinderii – organ executiv, căruia îi revine conducerea activității întreprinderii, asigurarea funcționării ei continue și eficiente, precum și a reproducerii bunurilor primite în gestiune operativă, cu care Fondatorul a încheiat contractele corespunzătoare. La contracte nu sînt anexate listele cu componența și valoarea bunurilor transmise în gestiune operativă.

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

³ Legea poștei nr.463-XIII din 18.05.1995 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea poștei).

Fondatorul, în conformitate cu art.6 din Legea cu privire la întreprinderea de stat⁴, urmează să-și exercite drepturile de gestionar al întreprinderii prin intermediul Consiliului de administrație și Administratorului.

Cadrul legal ce reglementează activitatea economico-financiară este: Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi⁵; Legea cu privire la întreprinderea de stat; Legea poștei; Statutul întreprinderii, aprobat în redacție nouă și înregistrat la Camera Înregistrării de Stat la 03.04.2007 etc.

Regulile generale obligatorii de ținere a contabilității și de raportare financiară pentru entitatea auditată sînt cele prevăzute de Legea contabilității⁶, Standardele Naționale de Contabilitate⁷ și de Politica de contabilitate.

III. Constatări, concluzii și recomandări Cu privire la gestionarea patrimoniului public

Structura și evoluția elementelor patrimoniale disponibile ale întreprinderii pe parcursul anilor 2009-2010 sînt reflectate în Tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1

Nr. d/o	Indicatorii	La 31.12.2008		La 31.12.2009		Devieria sumei, mii lei		La 31.12.2010		Devieria sumei, mii lei	
		Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, %	7=5-3	8=6-4	Suma, mii lei	Cota, %	11=9-5	12=10-6
1.	Active nemateriale	430,0	0,2	531,4	0,3	101,4	0,1	671,9	0,3	140,5	0,0
2.	Active materiale pe termen lung	68424,2	35,4	67057,1	36,1	-1367,1	-0,7	69966,2	27,7	2909,1	-8,4
3.	Active financiare pe termen lung	2905,7	1,5	2905,7	1,6	0,0	0,1	2905,7	1,1	0,0	-0,5
4.	Stocuri de mărfuri și materiale	26185,7	13,6	22863,7	12,3	-3322,0	-1,3	26931,9	10,7	4068,2	-1,6
5.	Creanțe pe termen scurt	20573,3	10,6	25717,8	13,9	5144,5	3,3	26267,1	10,4	549,3	-3,5
6.	Mijloace bănești	62209,9	32,1	55476,1	29,9	-6733,8	-2,2	112459,3	44,5	56983,2	14,6
7.	Alte active curente	12807,0	6,6	10995,0	5,9	-1812,0	-0,7	13304,8	5,3	2309,8	-0,6
	Total active	193535,8	100	185546,8	100	-7989,0	-	252506,9	100	66960,1	-

Sursă: Bilanțul contabil al Î.S. „Poșta Moldovei” pe anii 2009-2010.

Reieșind din datele tabelului, activele întreprinderii la finele anului 2009 au înregistrat o descreștere de 8,0 mil. lei, comparativ cu finele anului 2008, care a fost condiționată de diminuarea mijloacelor bănești (cu 6,7 mil. lei), stocurilor de mărfuri și materiale (cu 3,3 mil. lei) și a altor active curente (cu 1,8 mil. lei). La finele anului 2010, activele întreprinderii au crescut cu 67,0 mil. lei, comparativ cu perioada de gestiune precedentă, datorită majorării elementelor patrimoniale, în special a mijloacelor bănești (cu 57,0 mil. lei).

1. În scopul înregistrării drepturilor de proprietate asupra bunurilor statului, Guvernul, conform unor acte normative⁸, a dispus inventarierea acestora, cu aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate a statului aflate în administrarea autorităților publice centrale. În realitate, în cadrul prezentului audit, situația patrimonială a relevat situații neregulate, care sînt determinate de perioadele anterioare, de la momentul fondării întreprinderii (anul 1993).

În conformitate cu prevederile Statutului întreprinderii, capitalul social al acesteia este constituit din bunuri în valoare de 49,7 mil. lei. Auditului nu i-au fost prezentate lista tuturor activelor depuse în capitalul social și actul de inventariere a acestora, aprobat de Fondator, care urmau a fi anexate la Statutul întreprinderii. Lipsa acestor documente nu permite verificarea componenței, cantității și valorii bunurilor transmise în gestiune întreprinderii.

La situația din 31.12.2010, DPC activa în baza unui regulament care nu este racordat la actualele condiții de activitate. Conform bilanțului contabil, DPC activează cu un

capital social în mărime de 7002,7 mii lei și gestionează bunuri-patrimoniu de stat în lipsa documentelor justificative privind transmiterea, structura și valoarea acestora.

În aceleași condiții activează și centrele de poștă din raioanele republicii. Astfel, s-a stabilit că la CP Hîncești, CP Căușeni, CP Cimișlia, CP Dondușeni, CP Florești, CP Bălți, de asemenea, lipsesc informațiile privind confirmarea și structura patrimoniului public transmis în gestiune, precum și listele bunurilor depuse în capitalul social (componența, cantitatea și valoarea).

Notă: La 28.02.2011, Î.S. „Poșta Moldovei” a prezentat materialele privind corectarea modului de transmitere a bunurilor în gestiunea directorilor unor centre de poștă (CP Hîncești, CP Căușeni, CP Cimișlia), cu respectarea prevederilor regulamentare.

Contrar prevederilor legale⁹, potrivit cărora bunurile imobile urmau a fi supuse înregistrării obligatorii la organele cadastrale, nu sînt înregistrate 38 din 454 imobile transmise în folosință Î.S. „Poșta Moldovei”. Neînregistrarea este motivată de către întreprindere prin lipsa actelor de proprietate, a litigiilor cu S.A. „Moldtelecom” privind divizarea suprafețelor. Neînregistrarea la organele cadastrale a dreptului de proprietate/folosință asupra bunurilor determină riscul pierderii acestui drept și al înstrăinării ilegale.

Managementul neadecvat al gestionării patrimoniului public a determinat admiterea unor nereguli și situații de risc privind neasigurarea integrității patrimoniului aflat în gestiunea filialelor. Astfel:

➤ DPC, pentru 5 imobile în valoare de 253,4 mii lei (din 13 imobile deținute, în valoare de 7101,4 mii lei) nu dispune de titluri de proprietate, acestea nefiind înregistrate la organele cadastrale.

Notă: Potrivit informației prezentate de întreprindere la 28.02.2011, pentru 3 imobile din cele indicate s-au inițiat măsuri de recuperare prin instanța de judecată, iar 2 imobile, cu permisiunea Consiliului de administrație, au fost excluse din evidența contabilă, ca urmare a privatizării și casării.

➤ Pînă în prezent CP Hîncești n-a înregistrat la organul cadastral dreptul asupra bunurilor imobile în valoare de 461,0 mii lei și n-a delimitat suprafețele încăperilor aflate în gestiunea oficiilor poștale.

Notă: Pe parcursul auditului (la 03.01.2011), CP Hîncești a încheiat cu S.A. „Moldtelecom” acordul privind determinarea spațiilor și a inițiat procedura de înregistrare la organele cadastrale a dreptului de proprietate asupra acestora.

➤ CP Căușeni nu a înregistrat la organele cadastrale 9 bunuri imobile din 15, iar în evidența contabilă - imobilele a 5 oficii poștale cu suprafața de 138,9 m² (Cîrnățeni, Ucraina, Tocuz, Pervomaisc și Taraclia), după cum prevede Hotărîrea Guvernului nr.351 din 23.03.2005. Totodată, în evidența contabilă a acestui centru de poștă a fost înregistrat spațiul blocului administrativ și de producție cu suprafața de 373,4 m², ceea ce este cu 197,3 m² mai puțin decît prevede Hotărîrea de Guvern nominalizată. Rezultatele inventarierei acestor bunuri la situația din 01.10.2010 denotă deținerea suprafeței de 518,3 m², ce diferă cu 144 m² față de datele evidenței contabile.

➤ CP Căușeni, în luna mai 2010, a înregistrat la organul cadastral imobilul OP Căinari cu suprafața de 202,6 m², pe

⁴ Legea nr.146-XIII din 16.06.1994 „Cu privire la întreprinderea de stat” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare - Legea nr.146-XIII).

⁵ Legea nr.845-XII din 03.01.1992 „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi” (cu modificările ulterioare).

⁶ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările ulterioare, în continuare - Legea contabilității).

⁷ Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.174 din 25.12.1997 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare - SNC).

⁸ Hotărîrile Guvernului nr.162 din 19.02.2004 „Despre unele măsuri privind inventarierea bunurilor imobile proprietate a unităților administrativ-teritoriale și a statului” și nr.351 din 23.03.2005 „Cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile” (cu modificările ulterioare, în continuare - Hotărîrea Guvernului nr.351 din 23.03.2005).

⁹ Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998 (cu modificările și completările ulterioare); Codul civil, aprobat prin Legea nr.1107-XV din 06.06.2002 (în continuare - Codul civil).

cînd în evidența contabilă, pînă la 31.12.2010, erau înregistrați doar 65,0 m², rămînînd neînregistrați 137,6 m²;

➤ Serviciul contabilitate al CP Căușeni n-a ținut cont de prevederile pct.10 al SNC 17 „Contabilitatea arendei (chiriei)”¹⁰ și a înregistrat în evidența contabilă valoarea bunurilor imobile de 13,4 mii lei, primite în folosință temporară de la autoritățile administrației publice locale (primăriile: Zaim, Săiti), calculîndu-se și uzura (1,9 mii lei), care a fost trecută la consumurile de producție ale filialei. Conform certificatelor prezentate de primăriile respective, și acestea au calculat uzura imobilelor menționate;

➤ Pînă la 31.12.2010, bunurile imobile ale CP Cimișlia (OP Codreni, OP Valea Perjei și OP Javgur), cu suprafața de 82 m², n-au fost înregistrate în evidența contabilă a Î.S. „Poșta Moldovei”.

Notă: La data de 24.02.2011, administrația CP Cimișlia s-a adresat organelor cadastrale referitor la inițierea procesului de actualizare a planurilor cadastrale și înregistrarea drepturilor asupra imobilelor nominalizate.

➤ La CP Florești există divergențe privind suprafața imobilului amplasat în or. Florești, str. 31 August 25, dintre datele organului cadastral (66,7%), datele din evidența contabilă, înregistrate în urma divizării valorii de bilanț a imobilului între CP Florești și S.A. „Moldtelecom” (41,5%), și cele din Hotărîrea Guvernului nr.351 din 23.03.2005 (20,9%).

Notă: Pe parcursul auditului, Î.S. „Poșta Moldovei” a inițiat procesul de precizare a suprafeței imobilului respectiv.

2. La desemnarea în funcție (la 18.02.2010) a directorului general al Î.S. „Poșta Moldovei” nu a fost asigurată efectuarea inventariilor generale a patrimoniului la momentul primirii-predării în gestiune, cu întocmirea actului de primire-predare a bunurilor materiale, prin ce s-au ignorat cerințele pct.6 lit.d) din Regulamentul privind inventarierea¹¹. Patrimoniul întreprinderii a fost transmis directorului conform ultimului raport financiar din 31.12.2009, ceea ce a cauzat nejustificarea autenticității valorii bunurilor transmise în gestiune.

Aceeași situație a fost constatată și la numirea în funcție a directorilor DPC și CP. În acest aspect, se exemplifică neefectuarea inventariilor generale a patrimoniului la numirea în funcție a directorului DPC (la 30.04.2009) și directorului interimar (la 01.06.2010).

Î.S. „Poșta Moldovei” nu a transmis regulamentar, în bază de contract (acord), administratorilor CP Hîncești, CP Căușeni, CP Cimișlia, CP Dondușeni bunurile și atribuțiile sale în ce privește desfășurarea activității de întreprinzător.

În timpul efectuării auditului (ianuarie 2011), pentru asigurarea gestionării imobilelor, Î.S. „Poșta Moldovei” a emis un ordin cu privire la desemnarea persoanelor responsabile de exploatarea clădirilor.

Situația dificilă privind înregistrarea patrimoniului public aflat în gestiunea Î.S. „Poșta Moldovei” a fost condiționată și de atitudinea iresponsabilă a persoanelor cu funcții de răspundere la capitolul inventarierea bunurilor publice. Astfel, nerespectînd prevederile art.24 alin.(1) din Legea contabilității și ale Regulamentului privind inventarierea, Î.S. „Poșta Moldovei”, în anul 2009, n-a efectuat inventarierea generală a tuturor elementelor de activ și pasiv ale bilanțului contabil și n-a supus inventariilor mijloacele fixe în valoare de 6992,6 mii lei, inclusiv mijloacele fixe defectate, propuse spre decontare (101,4 mii lei). De asemenea, comisia de inventariere n-a întocmit regulamentar o notă în care să

indice persoanele responsabile de omiterea termenelor de prescripție a creanțelor. Pentru creanțele privind facturile din străinătate acceptate în sumă de 56,0 mii lei și pentru alte creanțe pe termen scurt în sumă de 2,1 mii lei a expirat termenul de prescripție, ceea ce a determinat trecerea lor, în anul 2009, la cheltuielile întreprinderii (58,1 mii lei).

O situație analogică se atestă și la unele centre de poștă. Astfel, CP Hîncești n-a inclus în listele de inventar mijloace fixe în valoare de 2439,1 mii lei, inclusiv clădiri – de 2134,0 mii lei, mijloace de transport – de 232,9 mii lei, mobilă – de 32,4 mii lei și altele – de 39,8 mii lei. Concomitent, aceste mijloace fixe n-au fost înscrise după persoane gestionare, în baza contractului de răspundere materială.

Verificarea selectivă în cadrul actualului audit a scos în evidență un surplus de mijloace fixe cu valoarea inițială de 26,8 mii lei (clădirea garajului) și o lipsă de bunuri în sumă de 38,7 mii lei.

Notă: Pe parcursul auditului, CP Hîncești a întreprins măsuri în vederea corectării situației menționate.

Conform prevederilor pct.3.2. lit.) și lit.l) din Contractul încheiat între Fondator și Administrator, sarcina celui din urmă este de a prezenta la Consiliul de administrație informația privind rezultatele inventarierii. În anul 2009, Î.S. „Poșta Moldovei” a obligat filialele să efectueze inventarierea anuală a patrimoniului, însă n-a solicitat prezentarea rezultatelor acesteia, ca mai apoi, la ședințele Consiliului de administrație, să nu fie raportate. Cele relatate denotă că lipsește un mecanism de monitorizare atît în cadrul întreprinderii, cît și la nivel de minister.

În procesele-verbale privind rezultatele inventarierii nu s-a raportat valoarea timbrelor și biletelor de loterie – 293,7 mii lei, a mărfurilor – 29,6 mii lei, a creanțelor pe termen scurt – 26,3 mii lei, a datoriilor pe termen scurt privind facturile comerciale – 79,0 mii lei, valorile și materialele primite în custodie – 9,2 mii lei, avansurile pe termen scurt primite – 323,6 mii lei, aceasta motivîndu-se prin neconfirmarea de către părți.

3. Auditul a constatat divergențe între situația reală a patrimoniului întreprinderii și cea înregistrată în evidența contabilă, în sumă de 326,0 mii lei, ceea ce determină raportarea eronată la acest capitol.

La transmiterea în gestiunea CP Hîncești, CP Strășeni și CP Ștefan Vodă a 4 imobile în valoare de 112,3 mii lei n-a fost efectuată inventarierea bunurilor acestora, pentru a determina starea reală și valoarea estimativă. În cadrul verificărilor, conform informațiilor prezentate de primăriile acestor localități, s-a constatat că bunurile nu există, deoarece au fost demolate pînă la transmiterea lor la balanțele oficiilor poștale.

Notă: La ședința din 25.02.2011, Consiliul de administrație a permis excluderea din evidența contabilă a acestor imobile.

➤ La situația din 01.12.2010, unele bunuri privatizate (151,4 mii lei) sînt înregistrate în evidența contabilă a aparatului întreprinderii (apartament cu 1 odaie din or. Chișinău, bd Moscovei 1/2, în valoare de 88,2 mii lei; casă de locuit din or. Criuleni, în valoare de 63,2 mii lei), astfel nerespectîndu-se prescripțiile pct.58 din SNC 16 „Contabilitatea activelor materiale pe termen lung”.

Notă: Conform informațiilor prezentate în perioada efectuării auditului (la 04.03.2011), situația a fost corectată.

➤ Contrar prevederilor regulamentare, la 01.12.2010, în lista imobilelor înregistrate și supuse inventarierii de către DPC se regăsește și clădirea căminului cu un nivel din str. Zodiace 40, în valoare de 58,4 mii lei, acest imobil fiind privatizat de către două persoane fizice în anul 2008 (conform contractelor de

¹⁰ Standardul Național de Contabilitate 17 „Contabilitatea arendei (chiriei)”, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.32 din 03.03.2000.

¹¹ Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.27 din 28.04.2004 (în continuare – Regulamentul privind inventarierea).

vînzare-cumpărare, de transmitere-primire a locuinței în proprietate privată). Pînă la 31.12.2010, în evidența contabilă a DPC erau înregistrate mijloace fixe în valoare de 3,9 mii lei (aflate în gestiunea OP nr.73, care își avea sediul în incinta clădirii Parlamentului RM), distruse în urma incendiului din 07.04.2009.

Notă: Potrivit deciziei Consiliului de administrație din 25.02.2011, mijloacele fixe menționate au fost excluse din evidență.

Datele reflectate în listele de inventariere din anul 2009 de către CP Căușeni nu sînt veridice, deoarece reflectă valoarea clădirilor care de fapt nu există, acestea fiind demolate (OP Tocuz, OP Sălcuța și OP Fîrlădeni) sau transmise în proprietate privată (CP Ucrainca), fapte confirmate prin certificatele eliberate de primăriile respective și prin explicația contabilului-șef.

Notă: La 25.02.2011, Consiliul de administrație a permis excluderea din evidența contabilă a unor imobile demolate (OP Tocuz și OP Fîrlădeni).

Î.S. „Poșta Moldovei” nu dispune de informația centralizată privind suprafețele tuturor terenurilor aferente aflate în folosință sau deținute, cu toate că, în unele cazuri, dispune de titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberate de către Agenția Relații Funciare și Cadastru.

Potrivit prevederilor pct.49 din Regulamentul privind inventarierea, terenurile sînt supuse inventarierii în baza documentelor care atestă proprietatea lor și a schițelor de amplasare. DPC, dispunînd de titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu suprafața de 0,3983 ha (str. Bulgară 39), nu a evaluat, nu a înregistrat în evidența contabilă și, respectiv, nu a supus inventarierii acest teren.

Verificarea registrelor contabile și a documentelor primare ale fondurilor fixe a relevat că ieșirea acestora s-a înregistrat cu unele abateri de la normele stabilite. Astfel, conducerea CP Hincești, nerespectînd prevederile regulamentare¹², n-a întreprins acțiuni privind valorificarea și comercializarea utilajului demontat (chiosc), n-a înregistrat în evidență, la venituri, materialele demontate. În rezultat, timp de circa 2 ani de la casare, chioscul se află pe teritoriul întreprinderii, sub cerul liber, deteriorîndu-se. În lipsa autorizației de casare, a fost descompletat un automobil cu valoarea inițială de 24,6 mii lei, integral uzat.

4. În cadrul auditului au fost constatate nereguli la transmiterea activelor în locațiune. Nerespectînd prevederile art.17 alin.(5) din Legea privind administrarea și deținutizarea proprietății publice¹³, Î.S. „Poșta Moldovei” a semnat contracte de locațiune al căror termen îl depășește pe cel prevăzut de legislație.

În perioada anilor 2009-2010, aparatul Î.S. „Poșta Moldovei” a calculat nereglementar pentru unele spații cuantumul chiriei, admitînd:

- ✓ utilizarea coeficienților conform Legilor bugetului de stat pe anii 2007 și 2008;
- ✓ neracordarea coeficientului de amplasare a încăperii cu categoria la care se atribuie spațiul respectiv;
- ✓ nestabilirea coeficientului ramural de utilizare a încăperii conform utilizării reale a spațiilor etc.

Ca rezultat al nerespectării normelor legale, aparatul Î.S. „Poșta Moldovei” a ratat venituri în sumă de 90,9 mii lei.

Documentele privind transmiterea în locațiune a suprafeței bazei de odihnă din Ucraina, prezentate auditului (planul tehnic, nota informativă și actul de examinare), conțin informații contradictorii. Pentru mijloacele fixe și circulante de la pansionatul din Ucraina nu a fost calculat cuantumul chiriei. În opinia Î.S. „Poșta Moldovei”, aceste

bunuri nu sînt utilizate integral, pe motiv că sînt învechite și avariate, însă auditului n-au fost prezentate documente ce atestă această situație.

Cu toate că, potrivit prevederilor art.10 alin.(4) din Legea nr.121-XVI, bunurile domeniului public pot fi folosite numai la destinație și nu pot fi transmise în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat, întreprinderea a transmis în arendă, ca locuință, unei persoane fizice 24,6 m2 din imobilul din s.Cornești, r-nul Ungheni. Transmiterea în locațiune a spațiului menționat nu a fost autorizată de Fondator.

DPC nu a prezentat auditului careva acte privind constatarea neutilizării în scopuri de producție a spațiilor din încăperile transmise în locațiune, încheind la 01.04.2009, cu un agent economic, contractul de locațiune privind transmiterea în posesiune și folosință temporară a încăperilor (28,5 m²) pe un termen de 5 ani, ceea ce contravine art.17 alin.(5) din Legea nr.121-XVI.

Întreprinderea n-a calculat penalități pentru nerespectarea termenelor de achitare a arendei de către 5 agenți economici.

Concomitent, în anul 2009 unele bunuri imobile aflate în gestiunea DPC au fost ocupate de către persoane juridice și fizice în lipsa contractului de locațiune. Începînd cu anul 2010, cu persoanele fizice au fost încheiate doar contracte aferente recuperării serviciilor comunale, cu toate că acestea utilizează încăperile cu suprafața de 116,4 m² din incinta OP nr.21, care, conform prevederilor legale, pot fi folosite numai la destinație, și nu transmise în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat.

În condițiile neînregistrării în evidența contabilă a terenului aferent clădirii blocului administrativ al DPC (100 m²), acesta a fost transmis în arendă unei societăți comerciale. Calculul cuantumului arendei terenului a fost efectuat nelegitim¹⁴, ca pentru folosirea încăperilor. De menționat că terenul continuă a fi utilizat și după expirarea, la data de 05.09.2010, a contractului de locațiune, plățile fiind recuperate doar în baza facturilor eliberate de către entitate.

5. Conform contractului încheiat la 01.07.2008 între Fondator și Administrator, Fondatorul întreprinderii urma să examineze materialele și să elibereze autorizații privind comercializarea sau conservarea activelor neutilizate în procesul tehnologic.

Auditul a constatat că, în baza deciziei Agenției Proprietății Publice (în continuare – APP), la 05.06.2009, doi agenți economici au privatizat, ca „încăperi nelocuibile date în locațiune”, suprafața de 389,3 m² a imobilului din mun. Chișinău, str. Bulgară 39, aflat în gestiunea Î.S. „Poșta Moldovei”. Suprafețele privatizate au fost transmise în proprietatea acestora prin act de primire-predare, semnat de către o persoană oficială a Î.S. „Poșta Moldovei”, inclusă în componența comisiei de predare-primire la indicația Fondatorului (scrisoarea din 08.07.2009). Totodată, potrivit explicațiilor prezentate auditului de către DPC (19.01.2011), destinația acestor încăperi este, „în scopuri de producție”. Justificarea modificării destinației acestora n-a fost prezentată auditului.

La solicitarea auditului, APP a comunicat că încăperile amplasate în mun. Chișinău, str. Bulgară 39, au fost privatizate ca „încăperi nelocuibile date în locațiune” în baza documentelor prezentate de locatari, inclusiv actul de examinare a încăperilor, întocmit de Î.S. „Poșta Moldovei”, care n-a fost prezentat auditului.

Prețul de vînzare a acestor bunuri în sumă de 800,0 mii lei a fost achitat la bugetul de stat, ceea ce a generat pentru DPC pierderi în rezultatul decontării valorii de bilanț a încăperilor respective (454,0 mii lei).

¹² Hotărîrea Guvernului nr.500 din 12.05.1998 „Despre aprobarea Regulamentului privind casarea bunurilor uzate, raportate la mijloacele fixe” (cu modificările ulterioare).

¹³ Legea privind administrarea și deținutizarea proprietății publice nr.121-XVI din 04.05.2007 (în continuare – Legea nr.121-XVI).

¹⁴ Legea privind prețul normativ și modul de vînzare-cumpărare a pămîntului nr.1308-XIII din 25.07.1997 (cu modificările ulterioare).

Auditul remarcă că prețul mediu de privatizare a 1 m² a constituit 2,0 mii lei, pe cînd valoarea medie a 1 m² de încăperi amplasate în sectorul Centru al mun. Chișinău (în scopul impozitării), conform informațiilor organelor centrale de specialitate în domeniul cadastral, constituie 11,0 mii lei. Acțiunile de înstrăinare a acestor încăperi au determinat ratarea de către întreprindere și de către bugetul de stat a veniturilor în sumă de 3470,6 mii lei, ca rezultat al deciziilor autorității de competență la înstrăinarea patrimoniului administrat de întreprindere.

În informația prezentată de Fondator la 28.01.2011 s-a menționat că „întreprinderea a fost ilegal și nejustificat depozitată de spațiile administrative cu suprafața de 389,3 m², suportînd prin privatizarea ilicită pierderi în sumă de 555,0 mii lei din activitatea investițională”.

Cu toate că, potrivit informației organului cadastral, în încăperile aflate la începutul anului 2009 în folosința unuia dintre agenții economici care au privatizat încăperile nominalizate s-au efectuat replanificări fără autorizația întreprinderii, ultima n-a întreprins măsuri în vederea asigurării integrității acestor bunuri.

6. Admiterea unor nereguli la transmiterea în arendă a patrimoniului public a determinat ratarea veniturilor în sumă de 36,6 mii lei. Astfel, CP Hîncești n-a asigurat coordonarea și înregistrarea la Î.S. „Poșta Moldovei” a acordului adițional la contractul de bază (încheiat la 15.02.2009), prin care a transmis în folosință unui agent economic spații (29,6 m²), necalculînd plățile pentru chirie pe perioada septembrie 2008 – februarie 2009, în conformitate cu prevederile contractului.

Verificările auditului au relevat incorectitudini la calcularea și reflectarea în evidența contabilă a cuantumului chiriei, precum și necorespunderea spațiilor transmise în locațiune de către CP Căușeni cu suprafața de 6,53 m².

O situație similară s-a constatat și la CP Cimișlia, care a transmis în locațiune unei societăți economice spații cu suprafața de 118 m² (OP Mihailovca - 15 m²; OP Cenac - 37,9 m²; OP Gura Galbenei - 65,1 m²). Verificarea la fața locului a relevat utilizarea încăperilor cu suprafața de 206,5 m², sau cu 88,5 m² mai mult decît suprafața transmisă în baza contractelor de locațiune.

7. Unele subdiviziuni ale Î.S. „Poșta Moldovei” nu au asigurat regularitatea încheierii contractelor. Astfel, nu toate contractele încheiate stabilesc criterii privind denumirea mărfurilor vîndute, cantitatea mărfurilor și prețul lor, prin ce nu au fost respectate prevederile art.9 alin.(2) din Legea vînzării de mărfuri¹⁵ și ale Regulamentului cu privire la contractul-model de vînzare a mărfurilor¹⁶.

În conformitate cu prevederile contractului încheiat între Fondator și Administrator, pe parcursul anilor 2009-2010, Administratorul urma să prezinte Consiliului de administrație informația privind contractele economice încheiate pe perioada respectivă, ceea ce nu s-a respectat.

În anul 2009 (pînă la 24.11.2009), Î.S. „Poșta Moldovei” nu a dispus de o comisie pentru examinarea ofertelor, selectarea furnizorilor de servicii, mărfuri, lucrări de antrepriză, prestarea serviciilor, prin ce nu s-a asigurat eficiența și transparența procesului de achiziții, conform normelor legale.

De remarcat faptul că în cadrul aparatului Î.S. „Poșta Moldovei”, pentru perioada auditată, a fost admisă situația modificărilor frecvente ale numărului de persoane delegate cu dreptul de avizare a documentelor financiar-bancare (9 persoane), ceea ce a favorizat semnarea unui șir de contracte fără argumentări și în lipsa prevederilor exhaustive privind necesitatea bunurilor și serviciilor achiziționate, fiind

încheiate contracte prin negocieri directe, fără stabilirea prețurilor în baza cererii și ofertei, fără selectarea furnizorului și fără consultarea specialiștilor notorii.

În anul 2009, Î.S. „Poșta Moldovei”, în bază de contract, a transmis neregulamentar, cu titlu gratuit, persoanelor fizice și juridice valori materiale și bănești în sumă de 150,8 mii lei, fără coordonarea în formă scrisă cu Fondatorul, ceea ce a determinat pierderi în aceeași sumă. De asemenea, fără autorizația ministerului, cu încălcarea prevederilor contractului încheiat de către acesta cu Administratorul, Î.S. „Poșta Moldovei” a realizat 58 de revolve și 1374 de cartușe în valoare de 126,7 mii lei, care pînă în februarie 2009 nu au fost evaluate și înregistrate în evidență. Această situație determină riscul efectuării inventarierilor anuale neregulamentare și al neasigurării integrității patrimoniului public.

8. În anul 2009, aparatul Î.S. „Poșta Moldovei” a contractat servicii juridice externe pentru examinarea și analiza materialelor referitor la prejudiciul cauzat de un agent economic, perfectarea materialelor și actelor de procedură și participare în calitate de reprezentant al beneficiarului în instanțele de judecată - atribuții ce revin angajaților Biroului juridic. De asemenea, dispunînd de Direcția comerț și marketing, întreprinderea a achitat serviciile pentru efectuarea studiului și elaborarea strategiilor de dezvoltare a sectorului poștal, în urma cărora nu s-a constatat un plan de măsuri documentat, implementarea căruia ar justifica un impact benefic asupra activității întreprinderii.

Acțiunile respective au generat cheltuieli suplimentare ineficiente în sumă de 232,0 mii lei, paralel cu cheltuielile de remunerare a personalului încadrat în subdiviziunile menționate (695,0 mii lei).

9. Auditul a constatat nereguli și la reparația bunurilor imobile, care au determinat imobilizarea de mijloace financiare în sumă de 420,9 mii lei pe o perioadă îndelungată.

Unele lucrări de reparație a imobilului situat pe bd Ștefan cel Mare și Sfînt 134, contractate în luna august 2009 și pentru care s-a transferat avans în sumă de 400,0 mii lei (august-octombrie 2009), au fost recepționate abia în luna decembrie 2010 (390,8 mii lei).

Pînă la 31.12.2010 CP Hîncești n-a finalizat lucrările de gazificare la OP Buțeni și OP Fundul Galbenei, pentru care a achitat 20,9 mii lei. Lucrările de gazificare la OP Buțeni s-au efectuat cu nerespectarea procedurilor de achiziții, în lipsa devizului de cheltuieli și a contractului cu antreprenorul, transferîndu-se pentru serviciile de proiectare (noiembrie 2007) suma de 2,1 mii lei, iar unui agent economic, în decembrie 2007, pentru construcția conductei de gaz presiune joasă – suma de 5,6 mii lei. Aceste mijloace au fost reflectate în evidența contabilă de către CP Hîncești la contul „Active nemateriale în curs de execuție”, în lipsa procesului-verbal de îndeplinire a lucrărilor, nefiind reflectate la datorii, cu toate că lucrările de gazificare pînă în prezent nu sînt executate și OP Buțeni nu este conectat la conducta de gaz.

În același context, se remarcă că încăperea OP Fundul Galbenei pînă în prezent nu se încălzește, deși în anii 2007-2008 CP Hîncești a utilizat la construcția conductei cu alimentare de gaz suma de 13,2 mii lei.

DPC a programat și a efectuat, în unele cazuri, reparații cu sursele și materialele proprii. Cu toate acestea, entitatea n-a estimat și n-a argumentat cantitatea necesară de materiale. În consecință, la oferta privind lucrările de reparație a punctului medical și biroului pictorului cu materialele beneficiarului, prezentată de către executorul lucrărilor, lipsește devizul privind materialele necesare pentru reparație în valoare de 48,8 mii lei, ceea ce nu justifică sortimentul materialelor

¹⁵ Legea vînzării de mărfuri nr.134-XIII din 03.06.1994 (cu modificările ulterioare).

¹⁶ Hotărîrea Guvernului nr.798 din 27.12.1993 "Pentru aprobarea Contractului-model de vînzare a mărfurilor și Regulamentului cu privire la contractul-model de vînzare a mărfurilor".

achiziționat ulterior de către DPC. În cadrul verificărilor s-a constatat că nu toate materialele beneficiarului decontate și trecute la cheltuieli ca utilizate pentru reparație se regăsesc în procesele-verbale de executare a lucrărilor, fiind depistate divergențe privind cantitățile de materiale utilizate și casate. Această situație creează riscul nejustificării cheltuielilor aferente procurărilor de materiale, suportate de DPC, și al denaturării raportării acestora.

CP Hincești, în perioada auditată, a contractat cu 7 persoane fizice lucrări de reparație capitală a etajelor I și III din incinta clădirii administrative a OP Hincești în sumă de 72,1 mii lei și lucrări de construcție a unui chiosc în sumă de 18,5 mii lei, în lipsa documentelor de proiect-verbal și expertizate în modul stabilit. Contractele (în sumă de 24,7 mii lei) s-au întocmit neregulamentar, în lipsa calculelor normative privind lucrările executate, precum și a obiectivului lucrărilor, fără a fi înregistrate și aprobate de administrația Î.S. „Poșta Moldovei”.

10. În baza contractului privind serviciile de organizare și desfășurare a trainingurilor și seminarelor, încheiat cu un agent economic la 31.07.2009, a fost prevăzută plata lunară de 18,5 mii lei, fără concretizarea tematicii instruirilor, persoanelor participante, orelor de instruire și a cadrelor didactice. Totodată, instruirea respectivă nu a fost inclusă în planul de instruire pentru anul de gestiune și, respectiv, rezultatul acestor acțiuni n-a fost fixat într-un proces-verbal, așa cum s-a procedat în cadrul altor instruiți. Pentru serviciile în cauză, Î.S. „Poșta Moldovei” a suportat cheltuieli în sumă de 37,6 mii lei, în timp ce dispunea de Centrul de instruire, amplasat în incinta clădirii din str. Bulgară 39 (cu suprafața de 406,24 m²).

În pofida pierderilor înregistrate de entitate și în contextul transmiterii în locațiune a sălii de sport din incinta imobilului din str. Bulgară 39 (ulterior înstrăinată), în anul 2009, Î.S. „Poșta Moldovei” a arendat alte încăperi pentru practicarea sportului, suportând cheltuieli în sumă de 52,1 mii lei.

La capitolul contractarea achiziționării de lucrări și servicii s-a expus Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției în cadrul controlului efectuat în luna iunie 2010, care a constatat ”încheierea a 12 contracte, nejustificate din punct de vedere financiar-economic, în valoare de 2256,3 mii lei, inclusiv 11 contracte încheiate de către persoane responsabile ale Î.S. „Poșta Moldovei” în perioada ianuarie-mai 2009 și un contract încheiat în septembrie 2008. De asemenea, una și aceeași persoană, într-o singură zi, a încheiat cu un agent economic 5 contracte în valoare de 105,2 mii lei privind arenda mijloacelor de transport și transportarea pasagerilor, servicii care nu sînt justificate în aspectul necesității stringente a lor și a destinatarului acestora”.

11. Auditul a constatat situații de achitare a lucrărilor și procurărilor de bunuri în lipsa contractelor. Astfel, Î.S. „Poșta Moldovei”, fără a încheia contracte, a achitat la 3 agenți economici, pentru lucrări și bunuri, suma de 364,6 mii lei (climatizoare – 212,1 mii lei, echipament tehnologic – 107,3 mii lei, reparația arhivei – 45,2 mii lei), prin ce nu s-au respectat prevederile art.210 alin.(1) din Codul civil.

DPC a încheiat un contract cu o societate cu răspundere limitată fără a estima cantitatea necesară de materiale și fără a stabili valoarea contractului, transferurile fiind efectuate în avans, cu toate că, potrivit contractului, cumpărătorul urma să achite marfa în termen de 5 zile din momentul livrării mărfii la depozitul cumpărătorului. Contractul nu conține denumirea mărfurilor vindute, cantitatea și prețul.

12. Auditarea contractelor încheiate de către centrele de poștă denotă nerespectarea pe deplin a legislației, precum și a dispozițiilor emise de Î.S. „Poșta Moldovei”.

Pe parcursul perioadei supuse auditului, DPC a achiziționat bunuri în valoare de 122,4 mii lei de la unii și aceeași agenți economici, sau aceleași valori materiale și lucrări de la diferiți furnizori, cu dispersarea în mai multe contracte a sumei, care depășește limita obligatorie spre

coordonare cu aparatul Î.S. „Poșta Moldovei”.

Verificarea procedurilor de achiziție, în anul 2009, a bunurilor (303,5 mii lei) de la un agent economic a relevat depășirea prețului unitar la achiziționare față de prețul inițial propus în ofertă; achiziționarea mobilierului în lipsa contractului; contractarea ulterior facturării, în lipsa examinării de către comisia DPC; confecționarea pe etape a mobilei, cu dispersarea în mai multe contracte, ceea ce a dus la necoordonarea lor în modul stabilit.

Verificarea contractelor încheiate de către CP Hincești și CP Căușeni cu doi agenți economici a stabilit că, nerespectînd ordinele Î.S. „Poșta Moldovei”, acestea n-au coordonat cu întreprinderea contractele privind cheltuielile și consumurile în sumă de 84,3 mii lei. Totodată, CP Căușeni, neavînd încheiate contracte privind închirierea autoturismelor pentru acordarea serviciilor de distribuție a poștei, a trecut la cheltuieli combustibil și a achitat salarii în sumă de 41,9 mii lei.

Concluzii privind situația patrimonială:

Rezultatele auditului au relevat lipsa documentelor ce ar permite evaluarea și verificarea componenței, cantității și valorii bunurilor transmise în gestiunea Î.S. „Poșta Moldovei”, precum și nerespectarea procedurilor de efectuare a inventarierii, ceea ce a determinat raportarea eronată asupra bunurilor în valoare de 10573,3 mii lei. Totodată, neînregistrarea la organele cadastrale a dreptului de proprietate/folosință asupra clădirilor în valoare de 714,4 mii lei și asupra terenului gestionat real de întreprindere determină riscul neasigurării integrității patrimoniului public.

Transmiterea neregulamentară în arendă a patrimoniului public gestionat de către Î.S. „Poșta Moldovei” și unele subdiviziuni a avut ca urmare ratarea veniturilor în sumă de 127,5 mii lei.

În perioada auditată, contractarea de către întreprindere a unor bunuri, servicii și lucrări în valoare de 2143,2 mii lei s-a efectuat cu nerespectarea procedurilor reglementate și în lipsa argumentării economice și financiare, ceea ce, de asemenea, a influențat negativ asupra rezultatului activității economico-financiare a întreprinderii.

Cele relatate denotă nivelul redus al managementului întreprinderii și al procesului de control intern, ceea ce determină riscul neasigurării integrității patrimoniului statului și posibilitatea de a pierde dreptul de proprietar asupra unor bunuri și de a rata venituri în sume semnificative (3470,6 mii lei). Auditul consideră că situația creată a fost condiționată și de structura organizatorico-juridică complexă, de amplasamentul subdiviziunilor pe întreg teritoriul republicii, precum și de unii factori externi (decizia APP).

Recomandări Î.S. „Poșta Moldovei”:

1. Să asigure organizarea și efectuarea regulamentară a inventarierii patrimoniului public aflat în gestiunea întreprinderii (inclusiv filialele), cu consolidarea rezultatelor acesteia și determinarea exhaustivă a componenței patrimoniului aflat în administrare, raportînd ulterior Consiliului de administrație.

2. Să asigure integritatea patrimoniului întreprinderii prin transmiterea regulamentară a acestuia în gestiunea conducătorilor subdiviziunilor.

3. Să aprobe Regulamentul de organizare și funcționare a centrelor de poștă.

4. Să întreprindă măsuri, în comun cu Fondatorul, în vederea definitivării delimitării și înregistrării reglementare la organele cadastrale a imobilelor și terenurilor gestionate.

5. Să contabilizeze materialele obținute în urma decontării mijloacelor fixe, conform cerințele reglementare privind autorizarea acestor operațiuni.

6. Să asigure calcularea cuantumului chiriei spațiilor și terenurilor aferente conform normelor stabilite și încasarea plăților în termenele prevăzute, precum și întreprinderea măsurilor în conformitate cu legislația în vigoare, în vederea recuperării veniturilor ratate.

7. Să asigure achiziționarea mărfurilor și serviciilor conform prevederilor cadrului legal, cu evaluarea prealabilă a necesităților întreprinderii.

8. În comun cu filialele, să asigure monitorizarea executării lucrărilor de construcție și de reparații capitale

în condițiile normelor stabilite, cu întreprinderea măsurilor în vederea recuperării prejudiciilor.

Cu privire la situația economico-financiară a Î.S. „Poșta Moldovei” în perioada anilor 2009-2010

Conform prevederilor regulamentare¹⁷, Î.S. „Poșta Moldovei” urmează să-și întocmească de sine stătător programul de producție, pornind de la indicii economici stabiliți de Fondator, de la contractele încheiate pentru comercializarea producției către consumatori și de la necesitatea de a asigura dezvoltarea și continuitatea activității întreprinderii. Totodată, întru menținerea stării de funcționare a rețelei poștale, filialele întreprinderii urmează să-și elaboreze programele anuale și semestriale de activitate și de asigurare a condițiilor de desfășurare a activității.

Auditul a constatat că în anii 2009-2010, conform indicatorilor stabiliți de Fondator și în baza Planului activității economico-financiare întocmit de fiecare filială și al aparatului, a fost elaborat Planul financiar al Î.S. „Poșta Moldovei” (Planul veniturilor din serviciile de comunicații și Planul consumurilor și cheltuielilor). Întreprinderea a estimat indicatorii de producție luând în considerație tarifele pentru serviciile poștale, ajustarea cheltuielilor de remunerare a muncii, a tarifelor la serviciile comunale.

13. În cadrul activității economico-financiare, Î.S. „Poșta Moldovei” realizează servicii de la care acumulează mijloace financiare în contul veniturilor, care se structurează în:

- Venituri tarifare din servicii poștale (poșta de scrisori, colete, poșta rapidă - EMS, poșta prin curier), servicii financiare (mandate bănești, pensii, indemnizații și subvenții, încasarea plăților, eliberarea mijloacelor bănești), difuzarea presei periodice, servicii noi și netradiționale, precum și din alte servicii (convorbiri telefonice, telegrame, alte servicii);
- Venituri din activitatea comercială etc.

Metodologia de calcul al costurilor și tarifelor la serviciile prestate de Î.S. „Poșta Moldovei” a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1300 din 26.12.2000¹⁸.

14. Pentru realizarea serviciilor, întreprinderea suportă următoarele tipuri de cheltuieli: cheltuieli aferente expedierii și trimerilor poștale, cheltuieli de materiale, cheltuieli pentru retribuirea muncii, combustibil și energie, reparația mijloacelor fixe, uzura (amortizarea) activelor pe termen lung etc.

Realizarea indicatorilor aprobați reiesind din activitatea economico-financiară desfășurată de întreprindere în perioada anilor 2009-2010 este reflectată în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

Nr. d/o	Indicatorii	2009			2010			Dinamica efectivului
		Plan	Efectiv	Devieri	Plan	Efectiv	Devieri	
I.	Venituri operaționale, total, inclusiv:	286436,2	279027,9	-7408,3	294994,5	332841,9	37847,4	53814,0
1.1.	Venituri tarifare	184638,2	190962,9	6324,7	215720,5	233201,3	17480,8	42238,4
1.2.	Alte venituri operaționale	4829,0	4025,9	-803,1	4241,0	3924,4	-316,6	-101,5
1.3.	Venituri din vânzări de mărfuri	96969,0	84039,1	-12929,9	75033,0	95716,2	20683,2	11677,1
II.	Cheltuieli operaționale, total, inclusiv:	289352,4	286022,3	-3330,2	295749,6	328869,3	33119,7	42847,0
2.1.	Total consumuri și cheltuieli	207681,4	214413,1	6731,7	231877,6	244067,7	12190,1	29654,6
2.2.	Costul mărfurilor vândute	81671,0	71609,2	-10061,8	63872,0	84801,6	20929,6	13192,4
III.	Rezultatul din activitatea operațională	-2916,2	-6994,4	-4078,2	-755,1	3972,6	4727,7	10967,0
IV.	Rezultatul din activitatea de investiții	1406,0	363,7	-1042,3	0,0	-128,0	-128,0	-491,7
V.	Rezultatul din activitatea financiară	1650,0	2893,9	1243,9	980,0	1199,9	219,9	-1694,0
VI.	Rezultatul din activitatea excepțională	0,0	-25,4	-25,4	0,0	4,6	4,6	30,0
VII.	Impozit pe venit (cheltuieli)	0,0	-88,6	-88,6	-60,0	0,0	60,0	88,6
VIII.	Profit (pierderi)	139,8	-3850,7	-3990,5	164,9	5049,1	4884,2	8899,8

Sursă: Datele Planului financiar și Raportului de profit și pierderi al Î.S. „Poșta Moldovei” pe perioada anilor 2009-2010.

Datele expuse în tabel denotă că întreprinderea, în anii 2009-2010, la aprobarea planului veniturilor și cheltuielilor operaționale, nu a echilibrat valoarea acestora, respectiv, cu 2916,2 mii lei și 755,1 mii lei. Veniturile operaționale pentru

această perioadă au înregistrat o majorare cu 53814,0 mii lei, iar cheltuielile - cu 42847,1 mii lei, ceea ce denotă că ritmul creșterii veniturilor depășește ritmul creșterii cheltuielilor cu 4,3 puncte procentuale.

În rezultatul activității economico-financiare din perioada auditată, întreprinderea a obținut în anul 2009 pierderi în sumă de 3850,7 mii lei, iar în anul 2010 - profit în sumă de 5049,1 mii lei.

În anul 2009, din 37 de filiale ale Î.S. „Poșta Moldovei”, 35 de filiale au obținut rezultate negative din activitatea economico-financiară în sumă de 24187,1 mii lei, și doar două au înregistrat profit în sumă de 3945,4 mii lei. În anul 2010, din același număr de filiale, 4 filiale au obținut profit în sumă de 5833,4 mii lei, iar 33 au înregistrat pierderi de 22362,3 mii lei.

15. În urma verificării cheltuielilor Î.S. „Poșta Moldovei”, auditul a constatat o serie de nereguli. Astfel, au fost acordate sponsorizări fără a ține cont de prevederile regulamentare¹⁹ privind dreptul la deducerea oricăror donații făcute pe parcursul anului fiscal în scopuri filantropice sau de sponsorizare, dar nu mai mult de 10% din venitul impozabil. Contribuțiile bănești și sub formă de bunuri, efectuate în aceste scopuri, în anul 2009 au constituit 590,6 mii lei, cu achitarea impozitului din aceste plăți în sumă de 88,6 mii lei, ceea ce a determinat majorarea cheltuielilor întreprinderii cu 679,2 mii lei.

În situația când întreprinderea a activat în pierdere, aceasta a înregistrat cheltuieli de reclamă semnificative (2315,9 mii lei, inclusiv pentru materialele/flyere în valoare de 1167,1 mii lei), nedispunând de politici interne privind reglementarea unor tipuri de publicitate costisitoare.

În cadrul verificărilor și examinării documentelor entității privind legalitatea și calcularea salariilor, cu stabilirea adaosurilor la acestea, auditul a constatat că în perioada anului 2009 - 9 luni ale anului 2010 au fost calculate mai multe tipuri de retribuții suplimentare. Astfel, Î.S. „Poșta Moldovei” a admis achitarea suplimentară a salariului mediu pentru zilele de sărbători nelucrate în sumă de 1686,8 mii lei (aparatură întreprinderii - 356,6 mii lei; DPC - 1069,5 mii lei; CP Căușeni - 86,8 mii lei; CP Hincești - 118,9 mii lei; CP Cimișlia - 55,0 mii lei), nefiind prestate ore de muncă în aceste zile și cu toate că s-a păstrat regulamentar²⁰ salariul mediu pentru zilele respective. Aceste cheltuieli (1686,8 mii lei), de asemenea, au influențat asupra majorării cheltuielilor întreprinderii.

În perioada auditată, Î.S. „Poșta Moldovei” a încheiat cu unii salariați acorduri suplimentare la contractele individuale de muncă, în care s-a prevăzut că, în caz de desfacere a contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului, salariatului i se achită compensație în mărime de 10 salarii medii lunare.

Auditul nu a constatat achitarea în perioada anului 2009 - 9 luni ale anului 2010 a unor astfel de compensații, ceea ce denotă că acțiunile în cauză nu au influențat situația financiară a entității auditate, iar în cazul menținerii lor, se vor majora cheltuielile pentru perioadele viitoare.

Cu privire la rezultatele verificărilor activității economico-financiare a subdiviziunilor Î.S. „Poșta Moldovei”

16. Veniturile aparatului întreprinderii în anul 2009 s-au constituit din defalcările procentuale ale veniturilor filialelor (16122,8 mii lei) și din alte activități în sumă de 63052,2 mii lei, cheltuielile în această perioadă însumând 43570,8 mii lei.

Lipsa în politica de contabilitate a prevederilor unice și caracteristice pentru aparatul central și filiale a creat situații incerte

¹⁷ Legea nr.146-XIII (art.10).

¹⁸ Hotărârea Guvernului nr.1300 din 26.12.2000 „Cu privire la aprobarea metodologiei de calcul al costurilor și tarifelor la serviciile prestate de Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” (cu modificările ulterioare).

¹⁹ Codul fiscal, aprobat prin Legea nr.1163-XIII din 24.04.1997 (art.36 alin.(1); cu modificările și completările ulterioare; în continuare - Codul fiscal).

²⁰ Codul muncii, aprobat prin Legea nr.154-XV din 28.03.2003 (art.111 și art.158; cu modificările ulterioare).

referitor la reflectarea în evidența contabilă a unor operațiuni.

Reieșind din veniturile obținute și cheltuielile suportate, aparatul întreprinderii a înregistrat în perioada de gestiune profit în sumă de 19481,4 mii lei. Totodată, rezultatele financiare din anul 2009 au fost influențate de lichidarea Centrului Presa și de preluarea de către aparat a pierderilor acestuia în sumă de 3090,5 mii lei, valoarea profitului diminuându-se cu aceeași sumă.

Întreprinderea a majorat eronat rezultatul din activitatea financiară cu diferența de 916,2 mii lei dintre creanțele (207,4 mii lei) și datoriile (1123,6 mii lei) decontate, ceea ce a denaturat profitul net (pierderile) din anul 2009 cu aceeași sumă. De asemenea, ca urmare a ieșirilor activelor materiale ale Centrului Prelucrare și Transportare Poștă (imobilul de pe str. A. Russo) în sumă de 1008,3 mii lei, aparatul Î.S. „Poșta Moldovei” și-a asumat neregulamentar²¹ aceste venituri, reflectându-le la activitatea investițională, pe când cheltuielile aferente acestui imobil au fost reflectate în evidența Centrului menționat.

În contextul celor expuse, ținând cont de veniturile obținute de la filiale, de înregistrările eronate și de unele venituri asumate ale subdiviziunilor, auditul denotă că aparatul Î.S. „Poșta Moldovei” în anul 2009 n-a activat cu rezultate pozitive proprii, suportând pierderi în sumă de 1656,4 mii lei.

Rezultatul din activitatea economico-financiară a aparatului întreprinderii a fost influențat de diferențele pozitive de curs valutar în sumă de 1410,2 mii lei.

În perioada auditată, ponderea semnificativă în totalul cheltuielilor întreprinderii au deținut-o cheltuielile privind salariile de funcție, adaosurile la salariu și alte plăți suplimentare achitate personalului aparatului Î.S. „Poșta Moldovei”, care în anul 2009 au însumat 9701,1 mii lei. Aceste cheltuieli au fost influențate și de achitarea unor plăți angajaților în rezultatul remanierilor la angajarea și eliberarea din funcții, precum și al reorganizărilor în interiorul întreprinderii (567,9 mii lei). Astfel, în această situație, la eliberarea a doi administratori au fost achitate plăți în sumă de 313,9 mii lei, indemnizația de reducere în sumă de 223,3 mii lei, ca urmare a modificării frecvenței a structurii organizatorice a Î.S. „Poșta Moldovei”, precum și în rezultatul litigiilor privind concedierea a 3 angajați - în sumă de 30,7 mii lei.

Î.S. „Poșta Moldovei”, în anul 2009, a emis un ordin, prin care a stabilit categoria de salarizare 26 pentru personalul de conducere, cu toate că pentru categoria dată, în Hotărârea Guvernului nr. 743 din 11.06.2002²², se recomandă categoria maximă salarizare 22 a Rețelei tarifare unice de salarizare a angajaților din unitățile cu autonomie financiară, neținându-se cont de faptul că în această perioadă întreprinderea a activat în pierdere.

În condițiile anevoioase ale situației financiare, în contractul colectiv de muncă și în acordul încheiat între administrație și salariații aparatului Î.S. „Poșta Moldovei” pentru anii 2008-2010, prin ordine interne, au fost stabilite un șir de prime, sporuri și ajutoare angajaților aparatului. În acordul menționat este prevăzută și achitarea lunară fiecărui salariat care se folosește de transportul public și suburban a 50% din costul abonamentului pentru călătoria în transportul urban (troleu). Aceasta s-a efectuat în lipsa estimării și argumentării necesităților personalului aparatului întreprinderii de a folosi transportul obștesc în scopuri de serviciu. Astfel, în perioada anului 2009 - 9 luni ale anului 2010, la compartimentul dat au fost efectuate cheltuieli în sumă de 85,6 mii lei.

Auditul relevă că, potrivit îndrumarului Uniunii Poștale Universale, conturile spre plată pentru serviciile internaționale poștale se aprobă de către întreprinderea-debitor în decurs de 12 luni după expirarea anului de gestiune. Totodată,

conform aceluiași document, soldurile anuale privind decontările între țări, care nu depășesc 326,70 DST, sînt trecătoare spre înregistrare în anul următor. Ca urmare, profitul/pierderile din anul 2010 se vor corecta pe parcursul anului 2011, ceea ce menține situația de modificare a rapoartelor financiare pe parcursul anului de gestiune următor.

17. Examinînd unele aspecte ale cheltuielilor aferente arendei, suportate de DPC, auditul a constatat reflectarea eronată a cheltuielilor de reparație a unor încăperi în sumă de 55,3 mii lei, nefiind calculate și reflectate cheltuielile pentru аренда acestora.

În perioada auditată, cheltuielile pentru serviciile de locațiune a 26 de oficii poștale ale DPC (94,5 mii lei) s-au înregistrat doar în baza notelor de plată, în lipsa contractelor și documentelor primare (facturi) pentru suprafața de 4488,5 m².

DPC, în anii 2006-2009, a achitat integral plățile pentru chiria imobilelor amplasate pe str. Alba - Iulia 202, lit.B, cu suprafața de 492,8 m², cu toate că autoritățile administrației publice ale mun. Chișinău au dat în arendă altei persoane juridice 257,2 m² (52,2 %) din aceste suprafețe. Acest fapt denotă lipsa controlului intern din partea gestionarului patrimoniului public asupra utilizării conform destinației a spațiilor transmise.

18. Verificările efectuate la filialele întreprinderii (centrele de poștă) au stabilit unele neregularități.

CP Hincești, pe parcursul anului 2009, a suportat modificări în structura organizațională, inițiate de Î.S. „Poșta Moldovei”, precum și detașarea conducătorilor din alte centre de poștă, admitînd cheltuieli neprevăzute în sumă de 65,2 mii lei.

CP Căușeni, în anii 2008-2009, dispunînd de unitatea de contabil-șef, paralel a achitat (18,1 mii lei) la două persoane fizice plăți pentru acordarea ajutorului la întocmirea dării de seamă.

În perioada 01.01.2009 - 01.11.2010, CP Dondușeni a admis cheltuieli în lipsa temeiului juridic²³, unor angajați fiindu-le achitate plăți pentru zilele de sărbătoare. De asemenea, auditul a constatat că pe parcursul anului 2009 OP Baraboi al CP Dondușeni a admis sustrageri de mijloace financiare în sumă de 129,2 mii lei din cauza iresponsabilității unor angajați ai oficiului poștal, care au fost restituite de CP Dondușeni și trecute la cheltuieli, ceea ce a determinat majorarea pierderilor. Materialele privind această situație au fost remise de către întreprindere Procuraturii raionului Dondușeni.

CP Florești a diminuat cu 24,1 mii lei taxele locale pentru perioada anului 2009 - 9 luni ale anului 2010, aceste cheltuieli nefiind reflectate în evidența contabilă și în raportul de profit și pierderi.

La CP Bălți, în urma testării corectitudinii cheltuielilor, au fost constatate plăți achitate neîntemeiat în sumă de 30,0 mii lei.

Concluzii privind situația economico-financiară la Î.S. „Poșta Moldovei”

Managementul nerelevant al Î.S. „Poșta Moldovei” în perioada auditată a determinat suportarea cheltuielilor suplimentare sau nemotivate în sumă de 4416,6 mii lei, ceea ce a înrăutățit situația economico-financiară la întreprindere.

Cu abateri de la normele legale, în lipsa documentelor primare, Î.S. „Poșta Moldovei” a inclus în evidența contabilă suma de 94,5 mii lei. Totodată, întreprinderea n-a reflectat în evidența contabilă, iar în unele cazuri a reflectat eronat, tranzacții financiare în sumă de 2046,0 mii lei, ceea ce a dus la denaturarea datelor raportelor financiare.

Recomandări Î.S. „Poșta Moldovei”:

9. La efectuarea cheltuielilor, inclusiv a celor nelegate de

²¹ SNC 5 „Prezentarea rapoartelor financiare” (pct.23).

²² Hotărîrea Guvernului nr.743 din 11.06.2002 ”Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară” (cu modificările ulterioare).

²³ Hotărîrea Guvernului nr.426 din 26.04.2004 ”Privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu” (cu modificările ulterioare).

activitatea de bază, să se țină cont de situația economico-financiară reală la întreprindere.

10. Să excludă cazurile de salarizare neîntemeiată a personalului și să asigure motivarea angajaților reieșind din rezultatele reale și performanțele obținute.

11. Să asigure elaborarea și aprobarea procedurilor de control intern la adoptarea deciziilor.

Cu privire la evidența contabilă

19. Pentru ținerea evidenței contabile, Î.S. „Poșta Moldovei” utilizează programul informațional de contabilitate WizCount, paralel contractând de la o firmă servicii suplimentare pentru calcularea salariului. S-a constatat că informația privind calcularea salariului se introduce manual, pentru generalizare, în programul WizCount, ceea ce generează riscul admiterii erorilor la raportarea informației și neasigurării integrității datelor într-un singur program.

În politica de contabilitate nu este prevăzut specificul tranzacțiilor între aparatul și filialele întreprinderii la capitolul înregistrarea creanțelor și datorilor pe termen scurt ale părților legate. Astfel, în luna martie 2009, conform ordinului Î.S. „Poșta Moldovei”, a fost operată acoperirea pierderilor filialelor din anii precedenți în sumă de 41046,9 mii lei din contul profitului obținut de aparatul întreprinderii. Acest fapt n-a influențat profitul nerepartizat (pierderile neacoperite) în anii precedenți din Bilanțul contabil consolidat al Î.S. „Poșta Moldovei”. Această situație nu motivează filialele în asigurarea obținerii unui rezultat pozitiv al activității de prestare a serviciilor.

Conform Planului de conturi, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 174 din 25.12.1997, nu se admite utilizarea conturilor de activ-pasiv, fapt condiționat de necesitatea respectării principiului necompensării activelor și datorilor. Totodată, la 01.01.2009, valoarea conturilor de creanțe și datorii pe termen scurt din bilanțul contabil al aparatului Î.S. „Poșta Moldovei” nu corespunde cu valoarea din cartea mare, iar valoarea soldurilor conturilor sintetice și analitice respective este diferită. Situația dată n-a permis auditului să estimeze valoarea reală a creanțelor și datorilor pe termen scurt și, ca urmare, auditorul nu se poate expune asupra evoluției acestora.

La DPC, evidența contabilă s-a ținut cu unele nereguli, ce au determinat denaturarea datelor incluse în bilanțul contabil, care este parte componentă a bilanțului consolidat al Î.S. „Poșta Moldovei”. Astfel, a fost schimbat modul de reflectare în evidența contabilă a cheltuielilor de transport (combustibilul, reparația și întreținerea mijloacelor de transport, retribuirea muncii), ceea ce exclude posibilitatea comparării datelor pe perioadele de gestiune.

În evidența analitică la CP Hîncești, valorile unitare ale clădirii administrative și garajului, care sînt obiecte separate cu diferite destinații și durate de funcționare utilă, au fost reflectate împreună, cu nerespectarea cerințelor regulamentare²⁴. Această situație a contribuit la calcularea incorectă a uzurii, ceea ce a determinat majorarea cheltuielilor.

Pe parcursul auditului a fost efectuată evaluarea garajului (26,8 mii lei) și divizarea valorii acestuia de la valoarea clădirii CP Hîncești, cu reflectarea separată în evidența contabilă.

CP Cimișlia, la contul de creanțe ale personalului, a înregistrat suma de 39,6 mii lei, ca rezultat al însușirii ilegale a mijloacelor bănești de către unii angajați ai centrului de poștă. La momentul dat, titlurile executorii nu erau executate, aflându-se la Î.S. „Poșta Moldovei”, aceasta motivându-se prin imposibilitatea executării. Totodată, centrul de poștă înregistrează datorii la retribuirea muncii

persoanelor care au însușit mijloace bănești și care din această cauză au fost concediate, fără a întreprinde măsuri privind achitarea salariului, cu recuperarea prejudiciului cauzat întreprinderii de către persoanele culpabile.

La CP Căușeni nu s-a asigurat reflectarea în evidența contabilă a neajunsurilor în sumă de 27,1 mii lei, depistate în cadrul controalelor interne efectuate la oficiile poștale.

Concluzii privind regularitatea evidenței contabile

Introducerea manuală a informației privind calcularea salariului pentru generalizare în programul informațional de contabilitate WizCount generează riscul admiterii erorilor la raportare, neasigurându-se integritatea datelor într-un singur program.

Nerespectarea de către Î.S. „Poșta Moldovei” a prevederilor regulamentare privind înregistrarea la conturi a creanțelor și datorilor n-a permis auditului să estimeze valorile reale ale acestora, cu o posibilă analiză a evoluției lor.

Lipsa reglementării în politica de contabilitate a procedurii de modificare a reflectării în evidența contabilă a cheltuielilor de transport exclude posibilitatea comparării datelor.

Recomandări Î.S. „Poșta Moldovei”:

12. Să asigure reflectarea conformă a componentelor de activ și pasiv, cu respectarea prevederilor regulamentare.

IV. Executarea de către Î.S. „Poșta Moldovei” a cerințelor din Hotărîrea Curții de Conturi

Verificînd acțiunile întreprinse de către entitate la executarea cerințelor din Hotărîrile Curții de Conturi nr.17 din 10.03.2004²⁵ și nr.52 din 27.07.2004²⁶, auditul denotă că unele din acestea au fost executate parțial. Astfel, nu a fost executată cerința din pct.3.1. al Hotărîrii Curții de Conturi nr.17 din 10.03.2004 privind evaluarea, în baza rezultatelor inventarierii, a patrimoniului de stat cu care este dotată întreprinderea, a tuturor activelor și pasivelor întreprinderii în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și introducerea, după caz, a modificărilor respective în documentele de constituire a întreprinderii. Neexecutarea este motivată prin nedispunerea de mijloace financiare necesare pentru efectuarea evaluării, în contextul rezultatelor negative ale activității economico-financiare.

În cadrul actualului audit s-au constatat nereguli analogice celor stabilite de Curtea de Conturi anterior.

Opinie contrară privind raportul financiar consolidat pe anul 2009

În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile de audit efectuate, raportul financiar consolidat pe anul 2009 nu oferă o imagine reală și fidelă a situației patrimoniale și celei financiare la Î.S. „Poșta Moldovei”, ce se exprimă prin: neconfirmarea documentară a componentei, cantității și valorii bunurilor transmise în gestiune Î.S. „Poșta Moldovei” (49,7 mil. lei); înregistrarea în raportul financiar a imobilelor demolate, privatizate și distruse în valoare de 0,3 mil. lei și a sumei de 0,1 mil. lei, care nu este însoțită de documente primare și justificative; reflectarea eronată sau nereflectarea în evidență a operațiunilor financiare și a tranzacțiilor efectuate în sumă de 2,0 mil. lei; nerespectarea prevederilor regulamentare la înregistrarea datelor conturilor de creanțe și datorii.

Opinie contrară privind regularitatea în anul 2009

În opinia echipei de audit, gestionarea patrimoniului public în anul 2009 de către Î.S. „Poșta Moldovei”, nu s-a efectuat legal și regulamentar, ținîndu-se cont de neefectuarea conform cerințelor stabilite a inventarierii patrimoniului aflat în

²⁴ Hotărîrea Guvernului nr.338 din 21.03.2003 „Cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe și activelor materiale”.

²⁵ Hotărîrea Curții de Conturi nr.17 din 10.03.2004 „Privind rezultatele controlului asupra eficienței gestionării patrimoniului de stat și a mijloacelor financiare de către Î.S. „Poșta Moldovei” în perioada anului 2001 - 9 luni ale anului 2003”.

²⁶ Hotărîrea Curții de Conturi nr.52 din 27.07.2004 „Privind rezultatele controlului asupra utilizării mijloacelor financiare transferate de la Casa Națională de Asigurări Sociale pentru prestarea serviciilor de distribuire a pensiilor, indemnizațiilor și alocațiilor sociale de stat în anii 2001-2003 și 5 luni ale a.2004 de către Î.S. „Poșta Moldovei” și instituțiile subordonate”.

posesie, precum și de neconsolidarea deplină a datelor privind rezultatele acesteia; neînregistrarea drepturilor asupra unor imobile (0,7 mil. lei) sau neînregistrarea integrală a spațiilor; contractarea și achiziționarea de bunuri, servicii și lucrări cu nerespectarea legislației (1,8 mil. lei); lipsa argumentării economice și financiare (2,4 mil. lei); admiterea cheltuielilor suplimentare (4,1 mil. lei); nerespectarea normelor legale la transmiterea în locațiune (0,1 mil. lei); lipsa în politica de contabilitate a raporturilor economico-financiare dintre aparatul central și subdiviziunile Î.S. "Poșta Moldovei".

Opinie cu rezerve privind raportul financiar consolidat pe anul 2010

În opinia echipei de audit, raportul financiar consolidat pe anul 2010, ținându-se cont de măsurile întreprinse, reflectate în Raportul de audit, și de rezultatele economico-financiare realizate în această perioadă, oferă o imagine reală și fidelă a situației patrimoniale și celei financiare la Î.S.

Responsabili de consolidarea raportului:
DIRECTORUL DEPARTAMENTULUI DE AUDIT II
Controlor superior de stat

"Poșta Moldovei", cu excepția demarării, dar nedefinitivării, inventarierii patrimoniului aflat în posesie și neconsolidării depline a datelor privind rezultatele acesteia; continuării ajustării înregistrărilor în evidență ale situațiilor patrimoniale, inclusiv a imobilelor demolate și activelor neexistente.

Opinie cu rezerve privind regularitatea în anul 2010

În opinia echipei de audit, gestionarea patrimoniului public în anul 2010 de către Î.S. „Poșta Moldovei”, sub aspectele semnificative, s-a efectuat legal și regulamentar, cu excepția neconsolidării definitive a rezultatelor inventarierii patrimoniului pe anul 2010; nedefinitivării înregistrării drepturilor asupra unor imobile; admiterii unor abateri de la normele stabilite la contractarea și achiziționarea de bunuri, servicii și lucrări; admiterii cheltuielilor suplimentare; nerespectării legislației la transmiterea în locațiune.

Sofia CIUVALSCH
Elena Ciochină

PARTEA II
Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

296 H O T Ă R Î R E
pentru aprobarea proiectului de lege cu privire
la Comisia Principală de Etică, structura și modul
de funcționare a acesteia

Guvernul HOTĂRĂȘTE: proiectul de lege cu privire la Comisia Principală de Etică,
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare structura și modul de funcționare a acesteia.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Alexandru Tănase

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Nr. 259. Chișinău, 8 aprilie 2011.

297 H O T Ă R Î R E
cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea și completarea unor
acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE: proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Alexandru Tănase

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

**Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei**

Valentina Buliga

Nr. 260. Chișinău, 8 aprilie 2011.

298 H O T Ă R Î R E
cu privire la eliberarea unor bunuri materiale
din rezervele materiale de stat

În temeiul Legii nr.589-XIII din 22 septembrie 1995 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.11-12, art.114), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Agenția Rezerve Materiale va elibera din rezervele materiale de stat, cu titlu de deblocare:

Primăriei satului Fetești, raionul Edineț – materiale de construcție, în sumă de 20777,2 lei, pentru lichidarea consecințelor ploilor abundente din 22 iunie 2010, conform anexei;

Ministerului Afacerilor Interne (Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale) – 0,15 tone motorină, în sumă de 1968,9 lei, pentru transportarea bunurilor materiale menționate la locul de destinație.

2. Ministerul Finanțelor va achita Agenției Rezerve Materiale, din fondul de rezervă al Guvernului, costul bunurilor materiale eliberate din rezervele materiale de stat.

3. Ministerul Afacerilor Interne va asigura transportarea bunurilor materiale eliberate din rezervele materiale de stat la locul de destinație.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Ministrul afacerilor interne

Alexei Roibu

Nr. 261. Chișinău, 12 aprilie 2011.

Anexă
la Hotărîrea Guvernului nr. 261
din 12 aprilie 2011

L I S T A

**bunurilor materiale eliberate din rezervele materiale de stat Primăriei satului Fetești, raionul Edineț,
pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale**

Nr. d/o	Beneficiari	Bunurile materiale eliberate	
		Ardezie (foi)	Sticlă (m ²)
1.	Liceul Toretic	45	10,0
2.	Casa de Cultură	35	
3.	Primăria	15	5,2
4.	Cobileanschi Oleg Petru	6	
5.	Scutari Andrei Viorel	15	
6.	Zamă Ghenadie Ion	30	
7.	Seu Dumitru Dumitru	2	
8.	Pleşca Ion Victor	10	
9.	Ursu Victor Semion	7	
10.	Meaun Ion Vladimir	4	
11.	Scutari Valerian Grigore	15	
12.	Guțu Alexei Gheorghe	3	
13.	Ursu Alexandru Alexandru	3	
14.	Gogu Anatolie Valentin	7	
15.	Ursachi Efim Pavel	3	
16.	Guțu Gheorghe Isac	4	
17.	Vremea Anatolie Alexei	27	
18.	Sîrbu Ghenadie Gheorghe	10	
19.	Ursan Vasile Dumitru	2	
Total:		243 foi x 82,00 lei = 19926,00 lei	15,2 m² X 56,00 lei = 851,20 lei

299**H O T Ă R Î R E**

**pentru aprobarea proiectului de lege
privind importul unor bunuri**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege privind importul unor bunuri.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

**Contrasemnează:
Ministrul tineretului
și sportului
Ministrul mediului**

**Ion Cebanu
Gheorghe Șalaru**

Nr. 262. Chișinău, 12 aprilie 2011.

300**H O T Ă R Î R E**

cu privire la alocarea mijloacelor financiare

În temeiul pct.4 din Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului, aprobat prin Legea nr.1228-XIII din 27 iunie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.57-58, art.51.1), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Ministerul Finanțelor va aloca, din fondul de rezervă al Guvernului, Agenției Relații Funciare și Cadastru mijloace

financiare, în sumă de 227 340 lei, pentru organizarea și desfășurarea Simpozionului European EUREF 2011, care va avea loc în mun.Chișinău, în perioada 25-28 mai 2011.

2. Agenția Relații Funciare și Cadastru, în calitate de beneficiar al mijloacelor alocate, va asigura utilizarea mijloacelor financiare conform destinației.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

**Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul finanțelor**

**Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța**

Nr. 263. Chișinău, 12 aprilie 2011.

301 HOTĂRÎRE**pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea
zoonozelor și a agenților zoonotici**

În conformitate cu prevederile Legii nr. 221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 51-54, art. 153), cu modificările ulterioare, Legii nr. 78-XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 83-87, art. 431), precum și în vederea supravegherii, prevenirii și controlului

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
**Ministrul agriculturii
și industriei alimentare**

Nr. 264. Chișinău, 12 aprilie 2011.

Vladimir FILAT

Vasile Bumacov

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 264
din 12 aprilie 2011

**REGULAMENT
privind monitorizarea zoonozelor
și a agenților zoonotici**

Prevederile prezentului Regulament sînt armonizate cu prevederile Directivei 2003/99/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici (JO L 325, 12 decembrie 2003, pag. 31), modificată prin Regulamentul (CE) nr. 219/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 (L 87, pag. 109 din 31 martie 2009).

Capitolul I**Dispoziții generale**

1. Regulamentul privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici (în continuare – Regulament) reglementează:

- monitorizarea zoonozelor și agenților zoonotici;
- monitorizarea rezistenței antimicrobiene asociate;
- ancheta epidemiologică a focarelor de toxinfecții alimentare;
- schimbul de informații referitoare la zoonoze și agenți zoonotici pentru evaluarea surselor și evoluțiilor relevante cu alte autorități interesate.

2. Prezentul Regulament se aplică fără a aduce atingere anumitor acte normative specifice privind sănătatea animală, nutriția animală, igiena produselor alimentare, bolile transmise de oameni, sănătatea și siguranța la locul de muncă, ingeneria genetică și encefalopatiile spongiforme transmise.

3. În sensul prezentului Regulament, noțiunile de bază utilizate au următoarele semnificații:

zoonoză – orice boală și/sau infecție care poate fi transmisă pe cale naturală, în mod direct sau indirect de la animale la om;

agent zoonotic – orice virus, bacterie, ciupercă, parazit sau altă entitate biologică susceptibilă de a provoca o zoonoză;

rezistență antimicrobiană – aptitudinea unui microorganism din anumite specii de a supraviețui sau chiar de a prolifera în condițiile prezentei concentrații concrete de preparat antimicrobian, care este, de obicei, suficientă pentru inhibarea sau nimicirea microorganismelor din speciile respective;

focar de toxinfecție alimentară – incidentă, ce are loc în anumite circumstanțe, a două sau mai multe cazuri de aceeași boală și/sau infecție la om, sau situație în care numărul de cazuri constatate este superior previziunilor și în care cazurile sînt provocate sau susceptibile de a fi provocate de aceeași sursă alimentară;

zoonozelor în raport cu sănătatea animalelor și produselor de origine animală, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

- Se aprobă Regulamentul privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici (se anexează).
- Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

monitorizare – sistem de colectare, analiză și difuzare a informațiilor legate de apariția zoonozelor, a agenților zoonotici și a rezistenței antimicrobiene asociate acestora;

autoritatea națională competentă – Agenția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală care, în limitele competenței legale, reprezintă veriga de contact cu autoritățile internaționale competente.

4. Datele referitoare la apariția zoonozelor, agenților zoonotici și rezistenței antimicrobiene a acestora sînt colectate, analizate și publicate fără întârziere, pe pagina web a autorității naționale competente.

5. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar reprezintă laboratorul național de referință responsabil de efectuarea încercărilor ce țin de sănătatea animalelor și siguranța produselor de origine animală.

6. Autoritatea națională competentă trebuie să colaboreze eficient și încontinuu, bazîndu-se pe schimbul reciproc de informații generale și, în caz de necesitate, de date specifice cu:

- autoritățile naționale competente în domeniul produselor alimentare;
- structurile și/sau autoritățile responsabile de colectarea informațiilor privind supravegherea epidemiologică a bolilor notificabile;
- alte autorități și organizații interesate.

7. Persoanele responsabile ale autorității naționale competente trebuie, după caz, instruite în mod corespunzător, la etapa inițială, cu ulterioare instruiți periodice în medicină veterinară, microbiologie și epidemiologie.

Capitolul II**Reguli generale privind monitorizarea zoonozelor
și agenților zoonotici**

8. Autoritatea națională competentă colectează date comparabile și relevante pentru identificarea pericolelor, în vederea evaluării expunerilor și caracterizării riscurilor privind zoonozele și agenții zoonotici.

9. Monitorizarea se efectuează, în etapele lanțului alimentar, la cele mai susceptibile zoonoze și agenți zoonotici în cauză, adică:

- la nivelul producției primare; și/sau
- în alte etape ale lanțului alimentar, incluzînd produsele alimentare de origine animală și hrana pentru animale.

10. Monitorizării se supun următoarele zoonoze și agenți zoonotici:

- Bruceloza și agenții acesteia;

- b) Campilobacterioza și agenții acesteia;
- c) Echinococoza și agenții acesteia;
- d) Listerioza și agenții acesteia;
- e) Salmoneloza și agenții acesteia;
- f) Trichineloză și agenții acesteia;
- g) Tuberculoza produsă de *Mycobacterium bovis*;
- h) *Escherichia coli* verotoxigenă.

11. În funcție de situația epidemiologică din Republica Moldova, monitorizării trebuie supuse următoarele zoonoze și agenți zoonotici:

- 1) Zoonoze virale:
 - a) Calicivirus;
 - b) Virusul hepatitei A;
 - c) Virusul influenței;
 - d) Rabia;
 - e) Virusuri transmise prin artropode.
- 2) Zoonoze bacteriene:
 - a) Borelioza și agenții acesteia;
 - b) Botulismul și agenții acestuia;
 - c) Leptospiroza și agenții acesteia;
 - d) Psitacoza și agenții acesteia.
- e) Tuberculoza, alta decât cea produsă de *Mycobacterium bovis*;
- f) Vibrioza și agenții acesteia;
- g) Yersinioza și agenții acesteia;
- 3) Zoonoze parazitare:
 - a) Anisakidoza și agenții acesteia;
 - b) Criptosporidioza și agenții acesteia;
 - c) Cisticercoza și agenții acesteia;
 - d) Toxoplasmoza și agenții acesteia.
- 4) Alte zoonoze și agenți zoonotici.

12. La înaintarea propunerilor pentru modificarea prezentului Regulament, în special pentru actualizarea Listei zoonozelor și agenților zoonotici care trebuie monitorizați, autoritatea națională competentă trebuie să ia în considerare situația epidemiologică în lume și în țară, prevederile Codului Sanitar al Organizației Mondiale de Sănătate Animală (OIE), ținând seama de:

- a) prezența acestora în populațiile animale și umane, în hrana pentru animale și produsele alimentare destinate consumului uman;
- b) gradul de gravitate pentru populațiile umane;
- c) consecințele economice asupra sănătății animalelor și sănătății publice, precum și asupra nutriției animale și alimentației publice;
- d) tendințele epidemiologice la populațiile animale și umane și în nutriția animală și alimentația publică.

13. Monitorizarea trebuie să se bazeze pe sistemele existente în Republica Moldova, acordând prioritate zoonozelor și agenților zoonotici, menționați în pct. 10 al prezentului Regulament și ținând seama de normele privind sănătatea animală, igiena produselor alimentare și bolile transmisibile cu precizarea:

- a) populației sau subpopulațiilor de animale sau etapelor lanțului alimentar cărora li se aplică supravegherea sanitar-veterinară;
- b) naturii și tipului de informații care trebuie colectate;
- c) cazurilor descrise;
- d) sistemelor de prelevare a probelor care trebuie utilizate;
- e) metodelor de analiză în laborator care trebuie utilizate;
- f) frecvenței notificărilor între autoritățile publice centrale și locale, în modul stabilit.

Capitolul III

Programe coordonate de monitorizare

14. În cazul în care datele colectate prin monitorizare de rutină, în conformitate cu pct. 8-13 din prezentul Regulament, nu sînt suficiente, pot fi alcătuite programe coordonate de

monitorizare cu privire la una sau mai multe zoonoze și/sau agenți zoonotici, făcînd referire expres la toate serotipurile de salmonella relevante din punctul de vedere al sănătății publice, în special la identificarea situațiilor în efectivele de reproducție de *Gallus gallus*, găini ouătoare, pui de carne, curci, porci pentru tăiere și de reproducție, pentru a evalua riscurile sau pentru a stabili valorile de referință privind zoonozele sau agenții zoonotici la nivel de stat sau la nivel internațional.

15. Programele coordonate de monitorizare trebuie să includă cel puțin următoarele informații:

- a) scopul;
- b) durata;
- c) zona sau regiunea geografică;
- d) zonele și/sau agenții zoonotici în cauză;
- e) tipul de probe și alte date solicitate;
- f) schemele minime de prelevare de probe;
- g) tipul de metode de analiză de laborator;
- h) sarcinile autorității naționale competente;
- i) resursele ce urmează a fi alocate;
- j) estimarea costurilor și modul de acoperire a acestora;
- k) metoda și termenul de raportare a rezultatelor.

Capitolul IV

Obligațiunile agenților economici din domeniul alimentar

16. În cazul efectuării examenelor în scopul depistării prezenței zoonozelor și agenților zoonotici supuși monitorizării, agentul economic din domeniul alimentar este obligat:

- a) să păstreze rezultatele și să ia măsuri de conservare a tulpinilor relevante pentru o perioadă specificată de autoritatea națională competentă;
- b) să comunice rezultatele și să transmită tulpinile autorității competente responsabile.

17. Agentul economic din domeniul alimentar trebuie să informeze fără întârziere autoritatea competentă dacă consideră că un produs alimentar lansat pe piață poate fi dăunător pentru sănătatea publică.

În acest caz, agentul economic din domeniul alimentar este obligat:

- a) să întreprindă măsuri necesare în vederea prevenirii riscurilor pentru consumatorul final;
- b) să comunice măsurile întreprinse autorității naționale competente;
- c) să nu împiedice sau să descurajeze orice persoană de a colabora cu autoritățile naționale competente în prevenirea, reducerea sau eliminarea riscului cauzat de un produs de origine animală;
- d) să conserve produsul alimentar în cauză sau o probă prelevată din acesta, astfel încît să nu împiedice examinarea lui în laborator, nici investigația în focarul de toxiinfecție alimentară.

Capitolul V

Monitorizarea rezistenței antimicrobiene

18. Monitorizarea trebuie să conțină date comparabile privind apariția rezistenței antimicrobiene la agenții zoonotici și la alți agenți, în măsura în care aceștia prezintă un risc pentru sănătatea publică, și să reflecte cel puțin următoarele:

- 1) informații generale ale sistemului de monitorizare pentru rezistența antimicrobiană:
 - a) specia de animale supusă monitorizării;
 - b) speciile bacteriene și/sau tulpinile bacteriene supuse monitorizării;
 - c) strategia prelevării de probe;
 - d) agenții antimicrobieni supuși monitorizării;
 - e) metodologia de laborator utilizată pentru detectarea rezistenței;
 - f) metodologia de laborator utilizată pentru identificarea tulpinilor microbiene;

g) metodele utilizate pentru colectarea datelor;

2) informații specifice ale sistemului de monitorizare, relevante cel puțin pentru un număr reprezentativ de tulpini de *Salmonella* spp., *Campylobacter jejuni* și *Campylobacter coli* de la bovine, porcine și păsări, precum și din produse alimentare de origine animală provenite de la aceste specii.

19. În cazul monitorizării rezistenței antimicrobiene autoritatea națională competentă trebuie să ia în considerare rezultatele monitorizării rezistenței antimicrobiene a tulpinilor umane, realizate de autoritățile specificate la pct. 6 al prezentului Regulament pe dimensiunea umană, în modul stabilit.

Capitolul VI

Ancheta epidemiologică a focarelor de toxiinfecții alimentare

20. Ancheta epidemiologică are drept scop colectarea de date referitoare la aspectul epidemiologic, produsele alimentare posibil implicate și cauzele potențiale ale focarelor.

21. Autoritatea națională competentă trebuie să efectueze, în comun cu autoritățile interesate, o anchetă a focarelor de toxiinfecții alimentare.

22. Ancheta trebuie să includă, pe cât este posibil, date microbiologice, epidemiologice și epizootologice corespunzătoare.

23. Autoritatea națională competentă întocmește și expediază, la solicitare, autorităților internaționale competente un raport anual al rezultatelor investigațiilor efectuate ce conțin următoarele date referitoare la focarele de toxiinfecții alimentare:

- a) numărul total de focare pe an;
 - b) numărul de persoane decedate și bolnave în aceste focare;
 - c) agenții cauzali ai focarelor, incluzând, pe cât este posibil, serotipul sau altă descriere precisă a agenților (se va indica motivul neidentificării, în cazul în care identificarea agenților cauzali nu este posibilă);
 - d) produsele alimentare ce provoacă apariția focarelor și altor vectori potențiali;
 - e) identificarea locului unde produsele alimentare nominalizate au fost produse/cumpărate/achiziționate/consumate;
 - f) factorii favorizanți, de exemplu, nerespectarea igienei procesării produselor alimentare.
24. Prevederile prezentului capitol se aplica fără a se aduce atingere prevederilor naționale privind siguranța produselor alimentare, sistemele de alertă rapidă și de reacție pentru prevenirea și controlul bolilor transmisibile la om, igiena produselor alimentare, în special celor referitoare la măsurile de urgență și procedurile pentru retragerea de pe piață a produselor alimentare de origine animală și a hranei pentru animale.

Capitolul VII

Evaluarea și raportarea evoluției zoonozelor, surselor agenților zoonotici și rezistenței antimicrobiene

25. Autoritatea națională competentă:

- a) evaluează sursele și evoluția zoonozelor și a agenților zoonotici, precum și rezistența antimicrobiană pe teritoriul Republicii Moldova;
- b) culege datele necesare evaluării mijloacelor puse în aplicare și rezultatele executării programelor de control naționale, inclusiv a rezultatelor oricărei anchete eventual realizate, conform prevederilor prezentului Regulament;
- c) face schimb reciproc de informații cu autoritățile

interesate menționate în pct. 6 al prezentului Regulament, permanent și la sfârșitul fiecărui an de activitate, și expediază, anual, organismelor internaționale competente, la care Republica Moldova este parte, un raport privind evoluțiile și sursele zoonozelor, agenților zoonotici și rezistenței antimicrobiene, cuprinzând date colectate pe parcursul anului precedent, întocmit în conformitate cu prevederile prezentului Regulament;

d) expediază, în caz de necesitate, rapoarte suplimentare organismelor internaționale competente, la care Republica Moldova este parte, la solicitarea acestora;

e) prezintă organismelor internaționale competente, la care Republica Moldova este parte, rezultatele programelor coordonate de monitorizare, întocmite în conformitate cu prevederile prezentului Regulament;

f) pune la dispoziția publicului rapoartele și, după caz, rezumatele acestora, conform prevederilor prezentului Regulament.

26. Raportul inițial pentru fiecare zoonoză și agent zoonotic trebuie să conțină informațiile referitoare la:

- a) sistemele de monitorizare (strategii de prelevare de probe, frecvența prelevării, natura specimenului, definiții de caz, metode de diagnostic utilizate);
- b) politica de vaccinare și alte măsuri preventive;
- c) mecanismul de control și, după caz, programele de control;
- d) măsurile, în caz de rezultate pozitive sau cazuri unice;
- e) sistemele de notificare existente;
- f) istoricul bolii și/sau al infecției la nivelul țării. Ulterior se raportează numai schimbările.

27. Anual trebuie comunicate următoarele:

- 1) populația de animale mai receptivă relevantă (împreună cu datele la care se raportează cifrele):
 - a) numărul de efective;
 - b) numărul total de animale;
 - c) metodele de producție aplicate;
- 2) numărul și descrierea generală a laboratoarelor și a instituțiilor implicate în monitorizare.

28. Anual trebuie descrise următoarele detalii referitoare la fiecare agent zoonotic și la fiecare categorie de date în cauză, cu indicarea consecințelor acestora:

- a) schimbări în sistemele deja descrise;
- b) schimbări în metodele descrise anterior;
- c) rezultatele investigațiilor și ale tipizării ulterioare sau o altă metodă de laborator (pentru fiecare categorie raportată separat);
- d) evaluarea națională a situației recente, evoluția și sursele de infecție;
- e) semnificația ca zoonoză;
- f) importanța rezultatelor obținute la animale și în produse alimentare ca sursă de infecție la om;
- g) strategiile de control recunoscute că ar putea fi utilizate pentru prevenirea sau reducerea transmiterii agenților zoonotici la oameni;
- h) în caz de necesitate, orice acțiune specifică, adoptată în Republica Moldova sau sugerată pentru comunitatea internațională în baza situației recente.

29. Rezultatele examenelor notificate trebuie să precizeze numărul de unități epidemiologice examinate (efective, probe, loturi) și numărul de probe pozitive, în conformitate cu definiția cazului.

În caz de necesitate, rezultatele trebuie prezentate astfel încât să se indice distribuția geografică a zoonozelor sau a agenților zoonotici.

302**HOTĂRÎRE**

**privind aprobarea Avizului asupra proiectului legii
pentru modificarea și completarea Legii nr. 499-XIV
din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat
pentru unele categorii de cetățeni**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii

nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției**

**Valentina Buliga
Veaceslav Negruța
Alexandru Tănase**

Nr. 265. Chișinău, 12 aprilie 2011.

303**HOTĂRÎRE**

**pentru aprobarea Regulamentului privind
organizarea și funcționarea Comisiei de Certificare
și a modelului Certificatului de utilitate publică**

În temeiul alin. (1) art. 31 și alin. (1) art. 32² al Legii nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 153-156 BIS), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de Certificare, conform anexei nr.1;

modelul Certificatului de utilitate publică, conform anexei nr.2;

2. Hotărîrea Guvernului nr. 275 din 10 aprilie 2009 „Cu privire la modelele unice ale certificatului de înregistrare a organizației necomerciale și certificatului de stat” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 78-79, art. 331), se

modifică după cum urmează:

titlul hotărîrii va avea următorul cuprins:

„Cu privire la modelul unic al certificatului de înregistrare a organizației necomerciale”;

punctul 1:

la alineatul doi sintagma „nr.1” se exclude”

alineatul trei se exclude;

la punctul 5, cuvintele „și certificatului de stat, eliberat de Comisia de certificare,” se exclud;

la anexa nr.1, sintagma „nr.1” se exclude”;

anexa nr.2 se exclude.

3. Certificatele de stat eliberate pînă la momentul intrării în vigoare a prezentei hotărîri nu vor fi substituite.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Alexandru Tănase

Nr. 266. Chișinău, 12 aprilie 2011.

Anexa nr.1
la Hotărîrea Guvernului nr.266
din 12 aprilie 2011

REGULAMENT
privind organizarea și funcționarea
Comisiei de Certificare

I. Dispoziții generale

1. Comisia de Certificare (în continuare – Comisia) este un organ colegial, instituit pentru atribuirea statutului de utilitate publică asociațiilor obștești, fundațiilor și instituțiilor private (în continuare – organizații necomerciale) în conformitate cu prevederile Legii nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești.

2. Comisia activează pe lângă Ministerul Justiției și folosește sigiliul și ștampila acestuia.

II. Atribuțiile Comisiei.

Drepturile și obligațiile membrilor

3. Comisia are următoarele atribuții:

a) examinează rapoartele și documentele organizațiilor necomerciale care solicită statutul de utilitate publică;

b) decide asupra acordării, respingerii sau retragerii statutului de utilitate publică organizațiilor necomerciale;

c) eliberează certificatul de utilitate publică, sau refuză motivat eliberarea acestuia;

d) informează Ministerul Justiției și alte autorități competente despre organizațiile necomerciale cărora li s-a atribuit

ori li s-a retras statutul de utilitate publică;

e) efectuează controlul privind respectarea statutului de utilitate publică de către organizațiile necomerciale;

f) avertizează organizațiile necomerciale de utilitate publică în cazul în care acestea încalcă legislația;

g) primește și examinează petiții în problemele ce țin de competența sa;

h) elaborează reguli, formulare, instrucțiuni, recomandări și modele de documente ce țin de atribuirea statutului de utilitate publică și le prezintă spre aprobare Ministerului Justiției, care le face publice;

i) aprobă modelul raportului de activitate a organizațiilor necomerciale de utilitate publică;

j) elaborează propuneri de modificare și completare a actelor legislative și normative privind activitatea organizațiilor necomerciale cu statut de utilitate publică;

k) instituie consilii consultative și grupuri de experți pentru analiza și dezbaterile unor probleme ce țin de activitatea organizațiilor necomerciale de utilitate publică;

l) publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și

pe site-ul Ministerului Justiției, în termen de 3 luni după expirarea fiecărui an, raportul său de activitate pe anul expirat, precum și lista actualizată a organizațiilor necomerciale de utilitate publică;

m) exercită și alte atribuții stabilite de lege și de prezentul Regulament.

4. Membrul Comisiei este în drept:

a) să ia cunoștință de materialele prezentate Comisiei spre examinare și a dosarului de bază a organizației necomerciale, precum și să participe la examinarea lor;

b) să-și expună argumentele, să facă demersuri și să prezinte materiale suplimentare;

c) să propună spre examinare probleme ce țin de competența Comisiei;

d) să participe la adoptarea deciziilor prin vot și să-și expună, după caz, opinia separată;

e) să solicite de la organizațiile necomerciale prezentarea informației privind activitatea acestora.

5. Membrul Comisiei este obligat:

a) să-și exercite atribuțiile în conformitate cu prevederile legale și prezentul Regulament;

b) să participe la ședințele Comisiei;

c) să participe la elaborarea deciziilor Comisiei.

III. Modul de organizare și funcționare a Comisiei

6. Comisia este condusă de președinte, ales prin vot secret dintre membrii ei cu majoritatea voturilor acestora.

7. Președintele Comisiei poate fi revocat la cererea unei treimi din numărul membrilor. Hotărîrea de revocare a președintelui Comisiei se adoptă cu votul secret al majorității simple din numărul total al membrilor.

8. Președintele Comisiei are următoarele atribuții:

a) conduce lucrările Comisiei;

b) reprezintă Comisia în relațiile acesteia cu autoritățile publice;

c) stabilește data și ora desfășurării ședințelor după consultarea membrilor;

d) semnează deciziile Comisiei privind acordarea și retragerea statutului de utilitate publică, privind amînarea examinării sau respingerea solicitării ce ține de atribuirea statutului de utilitate publică;

e) semnează și eliberează certificatul de utilitate publică;

9. În cazul lipsei temporare sau imposibilității de exercitare a atribuțiilor, președintele desemnează un membru al Comisiei, care va asigura interimatul.

10. Comisia își desfășoară activitatea în ședințe ordinare cel puțin o dată pe lună. În caz de necesitate, Comisia se convoacă și în ședințe extraordinare. Ședințele Comisiei sînt publice.

11. Ședințele Comisiei sînt deliberative, dacă la ele participă 2/3 din membri.

12. Comisia adoptă decizii cu votul majorității membrilor prezenți. În caz de paritate de voturi se consideră că decizia nu a fost adoptată, iar examinarea cauzei se amînă. Deciziile Comisiei pot fi contestate în instanța de contencios administrativ.

13. Pentru examinarea dosarelor organizațiilor necomerciale, ce solicită atribuirea statutului de utilitate publică, la fiecare ședință a Comisiei se numește cîte un raportor al dosarelor ce vor fi examinate la ședința următoare.

14. Raportorul se numește, prin rotație, în ordine alfabetică. Pentru fiecare dosar raportorul întocmește un raport pe care îl prezintă spre aprobare Comisiei.

15. Pînă la începerea examinării dosarului, membrul Comisiei este obligat să se autorecuze, dacă se află în conflict cu interesele organizației necomerciale care solicită atribuirea statutului de utilitate publică.

16. În cazul existenței unor motive întemeiate, reprezentantul organizației necomerciale care solicită atribuirea

statutului de utilitate publică, poate cere recuzarea membrului Comisiei. Cererea de recuzare se examinează în cadrul Comisiei, care adoptă o decizie în acest sens.

17. Lucrările ședinței Comisiei sînt consemnate într-un proces-verbal, care conține informații referitoare la prezența membrilor Comisiei și a altor participanți la ședință, conținutul dezbaterilor, problemele puse la vot, rezultatele votării și deciziile adoptate. Procesul-verbal se întocmește în termen de 5 zile de la desfășurarea ședinței și se semnează de către președintele Comisiei și de secretar.

18. Ținerea lucrărilor de secretariat ale Comisiei este asigurată de către Ministerul Justiției. Secretarul Comisiei se desemnează prin ordinul ministrului justiției.

19. Secretarul are următoarele atribuții:

a) întocmește procesul-verbal al ședinței;

b) introduce informația cu privire la atribuirea sau retragerea certificatului de utilitate publică în Registrul de Stat al Organizațiilor Necomerciale, și o publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul Ministerului Justiției;

c) publică pe site-ul Ministerului Justiției ora, data și locul desfășurării ședințelor Comisiei și anunță membrii Comisiei și persoanele invitate, inclusiv solicitanții cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data stabilită pentru ședință;

d) primește și expediază corespondența Comisiei;

e) transmite în arhiva Ministerului Justiției toate dosarele închise și documentele ce le vizează la indicația președintelui Comisiei;

f) informează Ministerul Justiției și alte autorități competente despre organizațiile necomerciale cărora li s-a atribuit ori li s-a retras statutul de utilitate publică;

g) exercită, la indicația președintelui, și alte atribuții ce țin de activitatea Comisiei.

IV. Examinarea petițiilor

20. Petițiile în problemele ce țin de competența Comisiei se examinează, prin rotație, în ordine alfabetică, de membrii Comisiei.

21. Președintele Comisiei, în termen de 3 zile, numește următorul membru care va examina, va întocmi și va prezenta răspunsul petiției la următoarea ședință a Comisiei pentru aprobare.

22. Examinatorul, în termen de cel mult 15 de zile, va întocmi răspunsul la petiție. În cazul unor petiții complexe, cu acordul președintelui, poate prelungi termenul de examinare a petiției cu cel mult o lună, fapt despre care este informat petiționarul.

23. Răspunsul la petiție, aprobat de către Comisie, se semnează de către președinte.

V. Controlul conformării la statutul de utilitate publică

24. Controlul privind respectarea statutului de utilitate publică de către organizațiile necomerciale se efectuează de Comisie, prin intermediul grupurilor de control.

25. Comisia instituie grupuri de control din membrii săi, conform ordinii alfabetică, corespunzător modului de desemnare de către președinte, Guvern și Parlament, și din alți specialiști în domeniu. Grupurile de control participă prin rotație la efectuarea controlului.

26. Temei pentru efectuarea controlului pot servi sesizările și adresările organelor de drept și fiscale, petițiile persoanelor fizice și juridice privind încălcările comise de organizațiile necomerciale de utilitate publică.

27. În exercitarea funcțiilor de control, grupul de control este în drept:

a) să solicite informații referitoare la activitățile organizațiilor necomerciale ce țin de statutul de utilitate publică;

b) să ceară explicații scrise organelor organizațiilor necomerciale și membrilor ei;

c) să ceară și să primească de la autoritățile publice informația necesară pentru control;

d) să solicite organizațiilor necomerciale copii de pe documente și/sau, după caz, documentele în original;
e) să asiste la activitățile organizațiilor necomerciale;
f) să pregătească proiectele de avertizare a organizațiilor necomerciale care au încălcat legislația cu privire la statutul de utilitate publică.

28. După efectuarea controlului, grupul de control întocmește raportul privind rezultatele controlului efectuat, care se prezintă la ședința Comisiei pentru aprobare.

29. În cazul depistării abaterilor de la cerințele prevăzute la art. 30 și 30¹ din Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești, Comisia va avertiza organizația necomercială respectivă cu privire la abaterile depistate și va cere înlăturarea acestora în cel mult 60 de zile.

30. Dacă organizația necomercială avertizată nu înlătură, în termenul stabilit la pct.29, abaterile depistate, Comisia adoptă decizia de retragere a certificatului de utilitate publică.

Anexa nr. 2
la Hotărîrea Guvernului nr.266
din 12 aprilie 2011

REPUBLICA MOLDOVA**Comisia de Certificare pe lângă Ministerul Justiției****CERTIFICAT DE UTILITATE PUBLICĂ**

Numărul de identificare de stat – codul fiscal

Decizia**nr. _____ din _____****Data eliberării****Valabil pînă la**

Președintele Comisiei de Certificare

(semnătura)**MD 000000000****L.Ș.**

Dimensiunea certificatului corespunde standardului A-4

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei
Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova**303 O R D I N****cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor**
la Ordinul nr.8 din 21 ianuarie 2011

În temeiul prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008, în vigoare la 31 mai 2009 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 16 ianuarie 2009, nr.3-6, p.I, art.15),

O R D O N:

I. În textul Ordinului se introduc punctele 2 și 3 cu următorul conținut:

„2. Formularul Procesului-verbal cu privire la contravenție, aprobat prin prezentul ordin, va fi utilizat de către instituțiile subordonate, cu excepția Serviciului Vamal;

3. Blanchetele proceselor-verbale cu privire la contravenție, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.62 din 04 august 2009 vor fi utilizate până la finisarea stocului.”.

Punctele 2 și 3 vor deveni punctele 4 și 5.

II. În formularul Procesului-verbal cu privire la contravenție, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 8 din 21 ianuarie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.22-24/121 din 04.02.2011) se operează următoarele modificări:

1. În colțul stâng de sus al Procesului-verbal sintagma „Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun./r-nul” se substituie cu sintagma „Ministerul Finanțelor, instituțiile subordonate”;

2. Pct. 3 din Procesul-verbal va avea următorul conținut: „Drepturile și obligațiile prevăzute de art. 34, 384, 387 Cod contravențional al Republicii Moldova au fost explicate, pentru ce semnez: _____

(semnătura contravenientului)

Pentru a participa la examinarea cazului contravențional vă prezentați pe adresa: _____

MINISTRUL FINANTELOR**Nr. 34. Chișinău, 31 martie 2011.****Ex. nr. 1****Republica Moldova**
Ministerul Finanțelor
Instituțiile subordonate**Veaceslav NEGRUȚA**Anexa nr. 1
la Ordinul Ministerului Finanțelor
al Republicii Moldova
nr.8 din 21.01.2011**PROCES-VERBAL CU PRIVIRE LA CONTRAVENȚIE****Seria MF nr. _____**

Locul încheierii _____ 20 ____ ora ____

Agent constator _____

(calitatea, numele și prenumele agentului constator)

Denumirea autorității pe care o reprezintă: _____
adresa juridică _____**1. Datele persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional:**

1.1 Numele: _____ Prenumele: _____ Patronimicul: _____
 1.2. Locul nașterii _____ data nașterii _____
 1.3. Cetățenia _____ sexul _____
 1.4. Identificat prin (tipul actului) _____ seria _____
 numărul _____ eliberat de _____ la _____ **IDNO** _____

1.5. Viza de reședință: țara _____ localitatea _____ strada _____ bloc _____ ap. _____
1.6. Domiciliul: țara _____ localitatea _____ strada _____ bloc _____ ap. _____
1.7. Locul de muncă _____ ocupația _____ tel: _____
1.8. Timpul comiterii: data _____ luna _____ anul _____ ora comiterii _____ locul comiterii _____
(localitatea)

Persoana juridică:

1.9. Denumirea întreprinderii _____
1.10. Sediul (adresa juridică) _____
1.11. Ocupația (genul principal de activitate) _____
1.12. Codul fiscal al persoanei juridice _____
1.13. Date despre persoana care o reprezintă _____

_____ tel. _____
Timpul comiterii: data _____ luna _____ anul _____ ora comiterii _____ locul comiterii _____
(localitatea)

Fapta contravențională:

(indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor

și consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție)

Prin _____ ce a comis o contravenție, prevăzută de art. _____
_____ din Codul contravențional al Republicii Moldova

2. Explicațiile contravenientului în privința căruia s-a întocmit proces-verbal: _____

(obiecțiile, probele și completările pe care le aduce în apărarea sa contravenientul)

Semnătura: Agentului constatator _____
Contravenientului _____ Victimei _____

3. Drepturile și obligațiile prevăzute de art. 34, 384, 387 Cod contravențional al Republicii Moldova au fost explicate, pentru ce semnez: _____

(semnătura contravenientului)

Pentru a participa la examinarea cazului contravențional vă prezentați pe adresa: _____

la data de _____ 20 _____ la ora _____

4. Interpret/traducător _____

(numele, prenumele, patronimicul, data nașterii, funcția)

5. Au fost ridicate corpuri delict _____

Am luat cunoștință de contravenția imputată, de drepturile și obligațiile prevăzute de art. 384 Cod contravențional al Republicii Moldova, iar copia procesului-verbal întocmită conform art. 443 Cod contravențional am primit, pentru ce semnez: _____

(semnătura contravenientului)

6. Mențiunea privind refuzul contravenientului de a semna procesul-verbal, motivele refuzului _____**7. Martori (martori asistenți):**

1 _____

(numele, prenumele, patronimicul, viza de domiciliu, telefonul, semnătura)

2 _____

(numele, prenumele, patronimicul, viza de domiciliu, telefonul, semnătura)

Semnăturile: Agent constatatator _____
Contravenient _____
Martori _____

8. DECIZIA AGENTULUI CONSTATATOR

8.1. aplicarea sancțiunii contravenționale: _____

8.2. de încetare a procesului _____

8.3. de remitere pentru examinare conform competenței în temeiul articolului _____

8.3.1. organul competent _____

adresa _____

8.3.2. cu recomandare _____

8.3.3. sancțiunea contravențională aplicată de agentul constatatator _____

Agentul constatatator al autorității _____

(numele, prenumele, funcția agentului constatatator care a examinat cauza contravențională)

Data _____ **ora** _____**Contravenient:**

(semnătura)

**Amenda contravențională urmează a fi achitată la contul bancar al bugetului de stat _____
cu indicarea contului trezorerial de încasări _____**

NOTĂ: Conform alin. (3) art. 34 și alin. (11) art. 443 Cod contravențional al Republicii Moldova – contravenientul este în drept să achite jumătate din amendă dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul stabilirii ei.

Procesul-verbal cu privire la contravenție poate fi contestat în termen de 15 zile în ordinea prevăzută de art. 448 Cod contravențional al Republicii Moldova.

Un exemplar al procesului-verbal am primit pentru ce semnez _____

(numele, prenumele contravenientului, semnătura)

Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova**304 O R D I N**
cu privire la schimbarea teritoriului de activitate
al notarului public Stahurschi Alexandru

Întru executarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2010 emisă în cauza Stahurschi Alexandru împotriva Ministerului Justiției cu privire la schimbarea teritoriului de activitate al notarului din r-nul Ungheni în mun. Chișinău, în temeiul art. 35 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat, cu modificările și completările ulterioare, pct. 5, 30 și 31 din Regulamentul Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 287 din 13 aprilie 2009, pct. 13 din Regulamentul Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 129 din 15 februarie 2000, cu modificările și completările ulterioare și în temeiul cererii personale nr. 12 din 25 martie 2011,

ORDON:

1. Se schimbă teritoriul de activitate al notarului public Stahurschi Alexandru din r-nul Ungheni în mun. Chișinău.

MINISTRUL JUSTIȚIEI**Nr. 110. Chișinău, 7 aprilie 2011.**

2. În termen de 1 lună de la data comunicării prezentului ordin, notarul public Stahurschi Alexandru va ordona și va transmite arhiva activității notariale la păstrare și gestiune notarului public Spătaru Oxana (teritoriul de activitate r-nul Ungheni), printr-un act de transmitere-primire semnat de notarul care transmite și notarul care preia arhiva. Un exemplar al actului se va transmite Ministerului Justiției.

3. Se investește notarul public Spătaru Oxana cu dreptul de a elibera duplicate și informații din arhiva predată de către notarul public Stahurschi Alexandru.

4. Controlul privind executarea prezentului ordin se pune în sarcina Direcției notariat și avocatură.

5. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Alexandru TĂNASE

305 O R D I N
cu privire la reînvestirea cu împuterniciri
pentru activitatea de executor judecătoresc

În temeiul alin.(7) art. 18 din Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, pct. 13 din Regulamentul Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 129 din 15 februarie 2000 și în baza cererii personale,

ORDON:

1. Se reînvestește cu împuterniciri pentru activitatea de executor judecătoresc Tatiana Catan (teritoriul de activitate mun. Chișinău, licența LE 129) începînd cu 11 aprilie 2011, și se efectuează mențiunea în Registrul executorilor judecătorești despre reluarea activității.

2. În termen de 10 zile, după reluarea activității, Camera

teritorială a executorilor judecătorești Centru, va organiza transmiterea sigiliului, legitimației, documentelor executorii și arhivei destinate circumscripției în care își are biroul executorul judecătoresc Tatiana Catan.

3. Se aduce la cunoștință Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și instanța de judecată din mun. Chișinău în a cărei circumscripție, executorul judecătoresc investit, își are biroul de activitate.

4. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Alexandru TĂNASE

Nr. 115. Chișinău, 11 aprilie 2011.

Acte ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
al Republicii Moldova

306 O R D I N
cu privire la abrogarea Ordinului MTID
nr. 7 din 11.01.2011

Acționînd întru executarea Dispoziției Guvernului RM nr.1434-445/2 din 8 aprilie 2011,

Ținînd cont de avizele Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 01/1519 din 11.03.2011 și a Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței nr. DJ-03/43-302 din 25.02.2011 pe marginea Ordinului MTID nr. 7 din 11.01.2011 „cu privire la aprobarea Ediției 02 a Reglementărilor aeronautice civile RAC – AZ – „Autorizarea zborurilor”,

În temeiul art. 4 al Legii aviației civile a Republicii Moldova nr.1237-XIII din 09.07.1997, în baza Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.695 din 18.11.2009,

ORDON:

1. A abroga Ordinul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor nr. 7 din 11.01.2011 cu privire la aprobarea Ediției 02 a Reglementărilor aeronautice civile RAC – AZ – “Autorizarea zborurilor”.

2. Din momentul intrării în vigoare a prezentului ordin

se vor aplica prevederile Ordinului Administrației de Stat a Aviației Civile cu privire la aprobarea Reglementării aeronautice civile – RAC – AZ – “Autorizarea zborurilor” nr. 33/GEN din 19.06.2002, cu modificările și completările ulterioare aprobate pînă la 11.01.2011.

3. Direcția Juridică și Serviciul Transportului Aerian din cadrul MTID în comun cu Administrația de Stat a Aviației Civile vor asigura elaborarea unui nou proiect al Reglementărilor aeronautice civile – RAC – AZ – “Autorizarea zborurilor” cu prezentarea spre aprobare în conformitate cu legislația în vigoare.

4. Se abrogă Ordinul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor nr. 76 din 07.04.2011 cu privire la suspendarea aplicării Ordinului nr. 7 din 11.01.2011.

5. Administrația de Stat a Aviației Civile va asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

6. Prezentul ordin intră în vigoare din momentul emiterii.

MINISTRUL TRANSPORTURILOR
ȘI INFRASTRUCTURII DRUMURILOR

Anatolie ȘALARU

Nr. 88. Chișinău, 12 aprilie 2011.

Acte ale Serviciului Vamal al Republicii Moldova**307 O R D I N**
referitor la clasificarea bannerelor

În scopul clasificării uniforme a mărfurilor de același gen, eficientizării controlului vamal al mărfurilor ce traversează frontiera Republicii Moldova, identificarea lor în corespundere cu Nomenclatorul Mărfurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1525 din 29.12.2007, precum și în temeiul articolului nr. 141² alin. (3) al Codului vamal al Republicii Moldova (nr. 1149-XIV din 20.07.2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială, din 1.01.2007),

**DIRECTORUL GENERAL
AL SERVICIULUI VAMAL**

Nr. 94-O. Chișinău, 30 martie 2011.

O R D O N:

1. A aproba normele metodologice privind clasificarea bannerelor (conform anexei).
2. Executarea prezentului ordin ce pune în sarcina șefilor birourilor vamale.
3. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina Direcției reglementări tarifare și netarifare.
4. Prezentul ordin intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Tudor BALIȚCHI

Anexă
la Ordinul Serviciului Vamal
al Republicii Moldova
nr. 94-O din 30 martie 2011

Norme metodologice privind clasificarea bannerelor

Prezenta metodologie a fost elaborată în baza „Notelor Explicative” la Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor (Secțiunea VII, capitolul 39, poziția tarifară 3921; Secțiunea XI, capitolul 59, poziția tarifară 5903), opiniei Organizației Mondiale a Vămile, la care Republica Moldova este parte, precum și Nomenclatorului Mărfurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1525 din 29.12.2007 cu modificările ulterioare.

Bannerul prezintă o pinză din vinil ce are o structură complexă: policlorură de vinil (PVC) plastificată care acoperă cu cite un strat exterior fiecare dintre cele două fețe ale armăturii sub formă de plasă cu ochiuri statice din fibre rezistente de poliester, care se utilizează pentru publicitate cu imprimare de format mare, șoproane și corturi.

Conform notei nr. 2 litera a) de la capitolul 59 „Țesături impregnate, îmbrăcate, acoperite sau stratificate; articole tehnice din materiale textile” ale Nomenclatorului Mărfurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1525 din 29.12.2007,

în poziția tarifară 5903 „Țesături impregnate, îmbrăcate, acoperite cu material plastic, altele decât cele de la poziția 5902” se includ țesăturile impregnate, îmbrăcate, acoperite sau stratificate cu material plastic, indiferent de greutatea pe metru pătrat și de natura materialului plastic (compact sau alveolar). Conform subpunctului 3) al aceleași note din poziția tarifară 5903, se exclud produsele în care țesătura este fie integral impregnată în material plastic, fie în întregime acoperită sau îmbrăcată pe ambele fețe cu acest material, cu condiția că îmbrăcarea sau acoperirea să fie percepută cu ochiul liber, făcând abstracție, la aplicarea acestei dispoziții, de schimbările de culoare datorate acestor operații (capitolul 39).

Reieșind din cele menționate mai sus și conform regulilor nr. 1 și nr. 6 de încadrare în Nomenclatorul Mărfurilor, bannerele se clasifică la poziția tarifară 3921 „Alte plăci, folii, pelicule, benzi și lame din material plastic”, și anume la subpoziția tarifară 3921 12 „din polimeri de clorură de vinil”.

Acte ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică**308 H O T Ă R Î R E**
**cu privire la aprobarea Regulamentului pentru
furnizarea și utilizarea energiei electrice**

ÎNREGISTRAT:
Ministrul justiției
____ Alexandru TĂNASE
nr. 811 din 10.03.2011

Întru reglementarea raporturilor juridice dintre operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție, furnizori și consumatorii finali, în conformitate cu prevederile art. 7-9 din Legea nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009, cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 23-24, art. 33), în temeiul art. 45 și art. 52 alin. (6) din Legea cu privire la energia electrică, Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă **Regulamentul pentru furnizarea și**

DIRECTORUL GENERAL AL ANRE
Directorii

utilizarea energiei electrice, în redacție nouă.

2. Se abrogă Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE, nr. 314 din 4 decembrie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice (Monitorul Oficial, 2009, nr. 30-33, art. 104), înregistrat la Ministerul Justiției la data de 22 decembrie 2008, cu numărul 628.

3. Direcția reglementări și licențiere va monitoriza aplicarea de către participanții la piața energiei electrice a prevederilor Regulamentului aprobat.

Victor PARLICOV
Mariana Botezatu
Marin Profir
Leonid Belinschi
Nicolae Raileanu

Nr. 393. Chișinău, 15 decembrie 2010.

Aprobat:
prin Hotărârea Consiliului
de Administrație al ANRE
nr. 393 din 15 decembrie 2010

REGULAMENTUL PENTRU FURNIZAREA ȘI UTILIZAREA ENERGIEI ELECTRICE

Secțiunea 1

SCOPUL ȘI DOMENIUL DE APLICARE

1. Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice (în continuare Regulament) are ca scop reglementarea raporturilor juridice dintre operatorul de rețea, furnizor și consumatorul final cu privire la racordarea instalațiilor electrice ale consumatorilor finali la rețeaua electrică, referitor la contractare, furnizare și plata energiei electrice, precum și cu privire la utilizarea energiei electrice de către consumatorii finali.

2. Prezentul Regulament se aplică la proiectarea, montarea și recepționarea instalațiilor de racordare și de utilizare, la delimitarea instalațiilor unității electroenergetice de instalațiile electrice ale consumatorilor finali, la exploatarea și la întreținerea instalațiilor electrice, la racordarea, la contractarea și la evidența consumului de energie electrică, la plata energiei electrice, la deconectarea instalațiilor de utilizare, la limitarea și la întreruperea furnizării de energie electrică, la examinarea reclamațiilor consumatorilor finali și la soluționarea neînțelegerilor dintre furnizori, operatori de rețea și consumatorii finali.

3. Prevederile prezentului Regulament se aplică și raporturilor juridice ce apar în legătură cu instalațiile electrice provizorii.

Secțiunea 2

NOȚIUNI ȘI DEFINIȚII

4. În sensul prezentului Regulament, noțiunile și termenii utilizați semnifică următoarele:

Aviz de deconectare – comunicare în scris, de modelul stabilit de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenție), expediată consumatorului final de către furnizor prin care acesta este prevenit de posibila deconectare a instalației sale de utilizare de la rețeaua electrică;

Aviz de racordare – aviz în scris, eliberat solicitantului de către operatorul de rețea, în care se indică condițiile tehnice și economice, optime, precum și lucrările pe care urmează să le îndeplinească în mod obligatoriu solicitantul, pentru racordarea instalației sale de utilizare la rețeaua electrică;

Control al echipamentului de măsurare – ansamblu de operațiuni efectuate de către operatorul de rețea, cu sau fără utilizarea aparatelor speciale, în scopul stabilirii modului de funcționare a echipamentului de măsurare și pentru constatarea intervențiilor în funcționarea echipamentului de măsurare, inclusiv pentru verificarea integrității echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate;

Deconectare – desfacere a legăturii dintre rețeaua electrică a operatorului de rețea și instalația electrică a consumatorului final prin intermediul aparatelor de comutație ori prin decuplarea conductoarelor sau a cablurilor de la rețeaua electrică;

Factură eronată – factură pentru plata energiei electrice în care furnizorul a indicat valori incorecte (greșite) ale contravalorii energiei electrice consumate, ale tarifului sau ale cantității de energie electrică, calculată în baza indicațiilor reale ale echipamentului de măsurare. Factura emisă în baza consumului estimativ nu se consideră factură eronată;

Furnizor – titular de licență pentru furnizarea energiei electrice la tarife reglementate.

Instalație de compensare – ansamblu de utilaje, parte componentă a instalației de utilizare, cu destinație de compensare a puterii reactive;

Instalație electrică provizorie – instalație de utilizare amenajată pentru utilizarea energiei electrice pe parcursul unei anumite perioade de timp, care nu depășește un an;

Instalație de racordare – instalație electrică prin care se face legătura dintre rețeaua electrică și instalația de utilizare. Instalația de racordare nu include transformatorul de forță ce se consideră a fi în proprietatea consumatorului final;

Întrerupere neprogramată a furnizării energiei electrice – întrerupere temporară a furnizării energiei electrice consumatorilor finali, cauzată de accidente produse în rețeaua electrică, fără a fi deconectate instalațiile de utilizare de la rețeaua electrică;

Întrerupere programată a furnizării energiei electrice – întrerupere temporară a furnizării energiei electrice în scopul efectuării lucrărilor de întreținere, de exploatare și/sau a reparațiilor planificate ale rețelei electrice de către operatorul rețelei de distribuție cu înștiințarea prealabilă a consumatorilor finali, fără deconectarea instalațiilor de utilizare de la rețeaua electrică;

Loc de consum – amplasament al instalației de utilizare a consumatorului final, inclusiv al instalațiilor electrice ale subconsumatorilor săi, unde se consumă energia electrică furnizată prin unul sau prin mai multe puncte de delimitare;

Locuri de uz comun – coridoarele, casa scării, ascensorul, loggiile, holurile, subsolurile, etajele tehnice, bucătăriile, spălătoriile și uscătoarele comune, sălile de festivități, alte spații, în care energia electrică este consumată pentru satisfacerea necesităților comune ale locatarilor din blocul de locuit;

Operator de rețea – operator al rețelei de transport și de sistem și/sau operator al rețelei de distribuție;

Putere contractată – putere electrică pe care consumatorul final are dreptul să o consume din rețeaua electrică, la un loc de consum, convenită de părți la încheierea contractului de furnizare a energiei electrice;

Putere consumată în orele sarcinii de vîrf ale curbei de sarcină – cea mai mare putere electrică, cu durata de înregistrare continuă de cel puțin 30 minute, pe care consumatorul final este în drept să o consume din rețeaua electrică în orele sarcinii de vîrf ale curbei de sarcină a rețelei electrice de distribuție sau de transport, convenită între părți la încheierea contractului de furnizare a energiei electrice;

Putere minimă de avarie – putere electrică strict necesară consumatorului final pentru menținerea în funcțiune a mijloacelor tehnice care asigură securitatea utilajului și a personalului;

Putere minimă tehnologică – cea mai mică putere electrică necesară unui consumator final pentru menținerea în funcțiune a echipamentelor și a instalațiilor, a căror funcționare este impusă de procesul tehnologic, în scopul evitării unor pierderi de producție irecuperabile;

Rețea internă – sistem format din conductoare, cabluri, aparate de comutație și alte instalații care asigură distribuția energiei electrice în blocul de locuit de la bornele de intrare pînă la aparatul de comutație, instalat pentru fiecare apartament din blocul de locuit;

Situație de avarie în sistemul electroenergetic – situație în care, din cauza avarierii unor instalații și utilaje electroenergetice sau a dezechilibrării balanței de producere și de consum al energiei și al puterii electrice, parametrii de funcționare ai sistemului electroenergetic nu pot fi menținuți în limite admisibile;

Violarea sigiliului – falsificarea sigiliului; înlăturarea

sigiliului; deteriorarea sau altă intervenție asupra sigiliului autentic, care conduce la deplasarea lui pe cordon; ruperea cordonului sigiliului.

Secțiunea 3

DREPTURI ȘI OBLIGAȚII DE BAZĂ

5. Operatorul de rețea, furnizorul este responsabil de furnizarea fiabilă și continuă a energiei electrice consumatorilor finali în conformitate cu categoria receptorilor de energie electrică, potrivit gradului de fiabilitate a furnizării energiei electrice, stabilit în Normele de amenajare a instalațiilor electrice și în conformitate cu Regulamentul cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției nr. 292 din 23 iunie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 134-137, art. 384).

În acest scop, operatorul de rețea este obligat să întrețină în stare bună de funcționare rețelele electrice ce-i aparțin, precum și rețelele electrice de întreținerea cărora este responsabil conform prevederilor prezentului Regulament, să efectueze exploatarea și reparația lor în corespundere cu cerințele documentelor normativ-tehnice obligatorii și să respecte normele de securitate.

6. Furnizarea energiei electrice se efectuează numai în baza contractului de furnizare a energiei electrice, încheiat între consumatorul final și furnizor. Furnizorul este obligat să furnizeze consumatorului final energie electrică la parametri stabiliți în Normele de calitate a energiei electrice în sistemele electroenergetice publice (standardul național GOST 13109), în conformitate cu condițiile stipulate în prezentul Regulament, în contractul de furnizare a energiei electrice și în alte documente normativ-tehnice în domeniu.

7. Consumatorul final poate dispune de unul sau de mai multe locuri de consum. Prevederile prezentului Regulament se aplică în raport cu fiecare loc de consum, luat aparte, ce aparține consumatorului final.

8. În cazul blocurilor de locuit sau al căminelor, fiecare apartament sau încăpere de locuit din cămin este considerată loc de consum separat. Blocul de locuit sau căminul este considerat un loc de consum separat în cazul în care este proprietate a unei singure persoane fizice sau juridice, cu excepția cooperativelor de construcție a locuințelor, a asociațiilor de proprietari de locuințe privatizate și a asociațiilor de coproprietari ai condominiului în fondul locativ.

9. Consumatorul final este în drept să transmită energia electrică unui subconsumator, numai cu acordul prealabil, în scris, al furnizorului și în baza unui contract încheiat cu subconsumatorul, cu respectarea prevederilor prezentului Regulament.

10. Raporturile juridice dintre consumatorul final și subconsumator încetează, în condițiile prevăzute de lege, odată cu rezilierea sau expirarea contractului de furnizare a energiei electrice, încheiat între furnizor și consumatorul final, precum și în cazul încălcării obligațiilor de către subconsumator.

11. Nu este considerată furnizare alimentarea cu energie electrică a unui subconsumator de către un consumator final în limitele locului de consum.

Furnizorul nu are dreptul să se implice în raporturile dintre consumatorul final și subconsumatorii acestuia după prezentarea acordului și încheierea contractului între ei.

12. În cazul în care consumatorul final livrează energie electrică subconsumatorului, puterea contractată a consumatorului final, indicată în contractul de furnizare a energiei electrice încheiat de furnizor și consumatorul final, include și puterea consumată de către subconsumator.

13. Furnizorul este obligat, în termen de 5 zile lucrătoare de la adresarea consumatorului final, să dea acordul în scris cu privire la livrarea energiei electrice de către consumatorul final subconsumatorului, în cazul în care consumatorul final și/sau subconsumatorul nu au datorii față de furnizor pentru

energia electrică consumată.

14. În funcție de puterea contractată, există următoarele categorii de consumatori finali:

1. mici consumatori finali – cu putere contractată care nu depășește 100 kW inclusiv;

2. mari consumatori finali – cu putere contractată care depășește 100 kW.

Puterea contractată se determină ca: a) putere nominală a stației electrice (transformator); b) produs dintre tensiunea nominală (U_n) și sarcina admisibilă (I_{adm}) a conductorului, cablului; c) produs dintre tensiunea nominală (U_n) și curentul nominal (I_n) al aparatului de comutație, selectându-se valoarea cea mai mică.

15. Furnizorul este responsabil de furnizarea fiabilă a energiei electrice consumatorului casnic pînă la clemele de ieșire din aparatul de comutație, instalat după echipamentul de măsurare, sau pînă la clemele de ieșire ale echipamentului de măsurare, dacă aparatul de comutație lipsește. În cazul schimbării de către furnizor a locului amplasării echipamentelor de măsurare din blocurile cu multe apartamente, furnizorul este responsabil de furnizarea fiabilă a energiei electrice consumatorului casnic pînă la aparatul de comutație instalat conform proiectului inițial.

Pentru consumatorii noncasnici, furnizorul este responsabil de furnizarea fiabilă a energiei electrice pînă la punctul de delimitare.

16. Gestionarul fondului locativ este responsabil de integritatea echipamentului de măsurare a energiei electrice utilizată pentru iluminarea locurilor de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor, precum și pentru exploatarea, întreținerea și reparația rețelilor electrice ce servesc la alimentarea cu energie electrică a locurilor de uz comun și a ascensoarelor.

17. Operatorul rețelei de distribuție este responsabil de exploatarea și de întreținerea rețelilor interne din blocul de locuit prin intermediul cărora sînt alimentați cu energie electrică consumatorii casnici, deținători de apartamente/odăi din aceste blocuri. Cheltuielile pentru întreținerea și pentru deservirea rețelilor interne se includ în tariful de furnizare a energiei electrice livrată consumatorilor finali.

18. Operatorul rețelei de distribuție este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru prevenirea sau pentru înlăturarea neîntîrziată a defectelor și a deranjamentelor din instalațiile electrice proprii, precum și din instalațiile electrice pe care le întreține și le deservește.

19. Orice racordare sau reconectare la rețeaua electrică care creează condiții pentru consumul energiei electrice din rețeaua electrică este efectuată, în exclusivitate, de către operatorul de rețea, în prezența consumatorului final.

20. Lucrările de proiectare, de montare și de recepționare a instalațiilor de utilizare și de racordare, precum și cele de extindere sau de modificare a acestora se efectuează cu respectarea documentelor normativ-tehnice obligatorii, cheltuielile fiind suportate integral de către consumatorul final.

21. Consumatorul final este responsabil de exploatarea și de întreținerea instalației de utilizare și este obligat să respecte regulile tehnicii securității la exploatarea instalației sale. În acest scop, consumatorul final este obligat să posede cunoștințe necesare privind normele de utilizare a energiei electrice și privind tehnica securității.

Operatorul rețelei de distribuție întreține și exploatează instalațiile de racordare ale consumatorilor casnici, iar cheltuielile justificate, suportate în acest sens, se includ în tariful la energia electrică furnizată consumatorilor finali.

Secțiunea 4

CONTRACTAREA

22. Orice persoană fizică sau juridică, a cărei instalație de utilizare este racordată la rețeaua electrică sau care a depus cerere de racordare la rețeaua electrică și a îndeplinit condițiile și lucrările prevăzute în avizul de racordare, este

în drept să solicite furnizorului încheierea contractului de furnizare a energiei electrice.

23. Pentru a încheia contractul de furnizare a energiei electrice, solicitantul, potențial consumator casnic, este obligat să prezinte furnizorului următoarele documente:

a) cererea (formularul cererii este pus la dispoziție de către furnizor);

b) copia actului de proprietate sau a altui document care atestă dreptul de folosință asupra imobilului care face obiectul locului de consum respectiv. În cazul în care solicitantul nu posedă astfel de documente, furnizorul va încheia contractul de furnizare a energiei electrice pe o durată limitată de timp, cu condiția plății preventive a energiei electrice;

c) copia buletinului de identitate.

24. Pentru încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice solicitantul, potențial consumator noncasnic, este obligat să prezinte următoarele documente:

a) cererea (formularul cererii este pus la dispoziție de către furnizor);

b) copia certificatului de înregistrare, eliberat de autoritatea competentă sau copia altui document care atestă dreptul de a desfășura activitatea, după caz, și informații cu privire la codul fiscal, contul de decontare și denumirea băncii prin care solicitantul efectuează plățile;

c) copia actului de proprietate sau a altui document care atestă dreptul de folosință (locațiune) asupra imobilului ce face obiectul locului de consum.

25. Furnizorul este obligat să încheie contract de furnizare a energiei electrice, fără discriminare, cu orice solicitant care a îndeplinit toate condițiile prevăzute de lege și de prezentul Regulament. Furnizorul este obligat să încheie contract de furnizare a energiei electrice și cu solicitantul care deține imobil în baza altui drept decât cel de proprietate, cu dreptul de a consemna în contractul de furnizare a energiei electrice condiția de plată preventivă a consumului de energie electrică.

26. Contractul de furnizare a energiei electrice se întocmește în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte contractantă. La contractele de furnizare a energiei electrice, încheiate cu marii consumatori noncasnici, se anexează în mod obligatoriu următoarele:

a) actul care stabilește punctul de delimitare;

b) schema electrică a instalației de utilizare ce-i aparține consumatorului noncasnic, cu indicarea punctelor de delimitare și a echipamentelor de măsurare;

c) procesul-verbal de corelare a mărimilor de reglaj ale instalațiilor de protecție și de automatizare ale consumatorului noncasnic cu cele din instalațiile operatorului de rețea;

d) mențiunile cu privire la puterea contractată, puterea consumată în orele sarcinii de vîrf ale curbei de sarcină, capacitatea de reducere a sarcinii în cazul deficitului de putere sau a restricțiilor în furnizarea energiei electrice, programul de activitate al consumatorului noncasnic.

27. Contractul de furnizare a energiei electrice consumatorilor casnici va conține în mod imperativ clauzele obligatorii, specificate în Anexa nr.1 la prezentul Regulament.

Contractul de furnizare a energiei electrice consumatorilor noncasnici va conține în mod imperativ clauzele obligatorii specificate în Anexa nr.2 la prezentul Regulament.

28. La încheierea contractului de furnizare a energiei electrice cu consumatorii finali existenți sau cu solicitanții, potențiali consumatori finali, pentru locurile de consum care nu sînt deconectate de la rețeaua electrică, operatorul de rețea este obligat să efectueze controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate acestuia, precum și să verifice schema de conectare a echipamentului de măsurare, întocmind actele respective conform prevederilor prezentului Regulament, în două exemplare, din care unul va fi prezentat, în mod obligatoriu, consumatorului final. În cazul echipamentelor de măsurare

monofazate, operatorul rețelei de distribuție va indica suplimentar la care bornă este conectat conductorul de fază.

29. Furnizorul încheie cu consumatorul casnic contract de furnizare a energiei electrice pentru fiecare loc de consum luat aparte sau pentru mai multe locuri de consum, în cazul acordului în scris al consumatorului casnic, cu condiția indicării specificului fiecărui loc de consum într-o anexă la contract. În cazul încheierii unui singur contract pentru mai multe locuri de consum, furnizorul indică separat în factura de plată, transmite consumatorului casnic, valoarea plății pentru fiecare loc de consum.

30. Furnizorul încheie cu consumatorul noncasnic un singur contract pentru mai multe locuri de consum, cu condiția indicării specificului fiecărui loc de consum într-o anexă separată la contract. Furnizorul este obligat să indice separat în factura de plată transmite consumatorului noncasnic valoarea plății pentru fiecare loc de consum.

31. Locurile de uz comun din blocul de locuit cu multe apartamente sînt considerate drept un loc de consum separat. Pentru acest loc de consum furnizorul încheie contract de furnizare cu proprietarul sau gestionarul blocului de locuit (cooperativa de construcție a locuințelor, asociația proprietarilor de locuințe privatizate, asociația de coproprietari în condominiu).

32. Furnizorul va încheia contractul de furnizare a energiei electrice cu un solicitant, potențial consumator final, în ziua indicată în cerere și care corespunde zilei de punere sub tensiune a instalației de utilizare de către operatorul de rețea, și cu respectarea cerințelor prezentului Regulament, inclusiv a pct. 69 din prezentul Regulament.

Termenul de încheiere a contractului de furnizare a energiei electrice cu un consumator final, a cărui instalație de utilizare este racordată la rețeaua electrică, este de cel mult 7 zile calendaristice de la data depunerii cererii.

33. Furnizorul este în drept să refuze încheierea contractului de furnizare a energiei electrice cu solicitantul în cazul în care solicitantul are datorii la alte locuri de consum, refuzul fiind argumentat în scris. Furnizorul este obligat să încheie contractul de furnizare a energiei electrice, în termenele prevăzute de prezentul Regulament, în cazul în care solicitantul a înlăturat cauzele ce au constituit motivul refuzului din partea furnizorului.

Solicitantul are dreptul să conteste la Agenție refuzul furnizorului de a încheia contractul de furnizare a energiei electrice.

La soluționarea neînțelegerilor dintre solicitant și furnizor cu privire la încheierea contractului de furnizare a energiei electrice, Agenția emite decizii obligatorii, care pot fi contestate în instanța de contencios administrativ, în conformitate cu Legea contenciosului administrativ, nr.793-XIV din 10 februarie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.57-58, art.375).

34. Consumatorul final, parte a unui contract de furnizare a energiei electrice, care a înstrăinat un imobil, este obligat să achite integral plata și datoriile pentru energia electrică consumată, penalitățile, dacă sînt prevăzute în contract, și să rezilieze contractul de furnizare a energiei electrice pentru locul de consum respectiv.

35. Persoana fizică sau juridică, care a obținut cu drept de proprietate un imobil, ce nu a fost deconectat de la rețeaua electrică, este obligată să solicite furnizorului încheierea contractului de furnizare a energiei electrice. În cazul în care persoana fizică sau juridică nu respectă această prevedere, furnizorul este în drept să solicite operatorului de rețea să deconecteze locul de consum, preîntîmpinînd persoana în cauză prin avis de deconectare. Furnizorul este, totodată, în drept să ceară persoanei fizice sau juridice achitarea plății pentru consumul de energie electrică și/sau pentru consumul de energie electrică neînregistrat sau înregistrat incomplet (dacă acesta există), din momentul dobîndirii de către persoana în cauză a dreptului de proprietate asupra imobilului respectiv.

36. Furnizorul este în drept să solicite operatorului de rețea să deconecteze locul de consum în ziua rezilierii contractului de furnizare a energiei electrice pentru locul de consum respectiv, dacă o altă persoană nu a solicitat încheierea unui nou contract de furnizare a energiei electrice pentru acest loc de consum.

37. În cazul decesului consumatorului casnic, până la stabilirea moștenitorului(ilor) imobilului persoanei decedate, pretendentul sau unul din pretendenții la moștenire sînt obligați să achite plata pentru consumul de energie electrică. Dacă pretendentul(ții) la moștenire nu îndeplinește(esc) această cerință, furnizorul este în drept să solicite operatorului de rețea să deconecteze de la rețeaua electrică instalația de utilizare a persoanei decedate.

38. În cazul în care este stabilit un singur moștenitor al imobilului persoanei decedate, furnizorul solicită moștenitorului achitarea datoriilor existente pentru consumul de energie electrică și încheierea unui nou contract de furnizare a energiei electrice. Dacă moștenitorul refuză să achite datoriile respective și să încheie contractul de furnizare a energiei electrice, furnizorul este în drept să solicite operatorului de rețea să deconecteze instalația de utilizare de la rețeaua electrică, conform pct.116, lit. d) și lit. e) din prezentul Regulament.

39. În situația în care există mai mulți moștenitori ai imobilului persoanei decedate, aceștia achită datoriile existente pentru consumul de energie electrică, iar unul dintre ei încheie contractul de furnizare a energiei electrice. Dacă moștenitorii nu îndeplinesc această cerință, furnizorul este în drept să solicite operatorului de rețea să deconecteze de la rețeaua electrică instalația de utilizare, conform pct. 116, lit. d) și lit. e) din prezentul Regulament.

40. În procesul încheierii contractului de furnizare a energiei electrice, în situațiile stipulate la pct. 35, pct. 37, pct. 38 și pct. 39 din prezentul Regulament, nu este necesară eliberarea unui nou aviz de racordare solicitantului, potențial consumator final. În acest caz solicitantul, potențial consumator noncasnic, efectuează verificarea metrologică a echipamentului de măsurare.

41. În cazul în care consumatorul noncasnic își schimbă denumirea, nu se eliberează un nou aviz de racordare, însă consumatorul respectiv este obligat să prezinte furnizorului documentele de confirmare, necesare pentru operarea modificărilor în contractul de furnizare a energiei electrice.

42. Dacă se schimbă destinația spațiului locativ, proprietarul, posesorul imobilului este obligat să solicite furnizorului încheierea unui nou contract de furnizare a energiei electrice. În cazul utilizării parțiale a spațiului locativ în alte scopuri, consumatorul final este obligat să instaleze echipament de măsurare separat pentru evidența volumului de energie electrică consumat în această parte a imobilului. În cazul nerespectării de către consumatorul final a acestor obligații, furnizorul este în drept să solicite operatorului de rețea să deconecteze locul de consum respectiv după 10 zile calendaristice de la data preîntîmpinării consumatorului final prin aviz de deconectare.

43. Modificarea puterii contractate poate fi solicitată de consumatorul final, prin depunerea unei cereri în scris, cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de începerea perioadei pentru care este solicitată modificarea. Furnizorul este obligat să răspundă în scris la solicitarea de modificare a puterii contractate, în scris, în termen de 15 zile calendaristice de la momentul primirii solicitării respective.

44. Consumatorul final, parte a unui contract de furnizare a energiei electrice, este în drept să ceară suspendarea contractului și sistarea temporară a furnizării energiei electrice, prin deconectare de la rețeaua electrică, pentru o perioadă de timp de cel puțin o lună. Cererea respectivă se depune la furnizor cu cel puțin 7 zile calendaristice pînă la data suspendării acțiunii contractului, cu excepția

cazurilor în care contractul de furnizare a energiei electrice prevede alt termen. Furnizorul va accepta solicitarea, iar consumatorul final va achita integral plata pentru energia electrică consumată pînă la data sistării.

45. În cazul deconectării instalației de utilizare de la rețeaua electrică, conform pct. 116 și pct.118 ale prezentului Regulament, furnizorul suspendă contractul de furnizare a energiei electrice pentru 30 zile calendaristice din ziua deconectării. Dacă, pe parcursul acestei perioade, consumatorul final nu înlătură motivele pentru care a fost deconectată instalația de utilizare și nu solicită reconectarea la rețeaua electrică a instalației de utilizare, furnizorul este în drept să rezilieze în mod unilateral contractul de furnizare a energiei electrice.

46. Contractul de furnizare a energiei electrice, încheiat cu consumatorul final pentru o perioadă nedeterminată, își produce efectele pînă la solicitarea de reziliere a contractului, depusă în scris de consumatorul final sau pînă la rezilierea contractului de către furnizor, în conformitate cu prevederile prezentului Regulament. Furnizorul va preîntîmpina consumatorul final despre rezilierea unilaterală a contractului cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte. După caz, furnizorul este obligat să restituie datoriile față de consumatorul final cel tîrziu pînă la data rezilierii contractului de furnizare a energiei electrice.

47. Se interzice furnizorului să ceară de la solicitant, consumatorul final careva plăți pentru încheierea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a energiei electrice.

Secțiunea 5

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PĂRȚILOR

48. Consumatorul final are următoarele drepturi de care beneficiază:

a) la furnizarea continuă a energiei electrice la parametri de calitate stabiliți în Normele de calitate a energiei electrice în sistemele electroenergetice publice (standardul național GOST 13109);

b) la prezentarea de către furnizor a informațiilor privind istoricul de consum, privind plățile și penalitățile calculate și achitate;

c) la repararea prejudiciilor cauzate de către furnizor drept rezultat al furnizării energiei electrice la parametri de calitate care nu corespund Normelor de calitate a energiei electrice în sistemele electroenergetice publice (standardul național GOST 13109) sau urmare a încălcării prevederilor contractului;

d) la înlăturarea de către operatorul de rețea a deranjamentelor din rețelele electrice și/sau rețelele interne ale blocurilor de locuit, conform solicitării consumatorului final;

e) la suspendarea contractului și la sistarea furnizării energiei electrice pentru o perioadă de timp determinată, dar nu mai mică de o lună;

f) la încheierea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a energiei electrice;

g) să fie prezent la citirea, controlul, verificarea și efectuarea constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare;

h) să verifice și să constate respectarea de către furnizor a prevederilor contractului de furnizare a energiei electrice;

i) să aibă acces la echipamentul de măsurare, care este instalat pe proprietatea furnizorului, a operatorului de rețea;

j) la eliberarea de către operatorul de rețea a unui nou aviz de racordare, în cazul majorării puterii contractate;

k) la despăgubiri din partea operatorului de rețea pentru nerespectarea parametrilor de calitate ai serviciului de distribuție și de transport al energiei electrice;

l) să aibă acces la serviciul telefonic 24 din 24 ore al operatorului de rețea, al furnizorului, numerele de telefoane ale cărora se indică în mod obligatoriu în factură.

49. Consumatorul final are următoarele obligații pe care

trebuie să le îndeplinească:

a) să utilizeze energia electrică în mod rațional, inofensiv, eficient și fără fraude;

b) să consume energie electrică numai prin receptoare omologate;

c) să achite integral plata pentru energia electrică și penalitățile prevăzute de contract, în termenele stabilite și indicate în factură;

d) să sesizeze imediat furnizorul, operatorul de rețea în cazul în care depistează defecțiuni în funcționarea echipamentului de măsurare sau violarea sigiliilor;

e) să rezilieze contractul de furnizare a energiei electrice, dacă nu necesită energie electrică și să achite integral furnizorului plata energiei electrice consumate și penalitățile facturate, dacă acestea din urmă sunt prevăzute în contract;

f) să nu permită conectarea instalațiilor electrice ale altor persoane la instalația de utilizare proprie, fără acordul prealabil în scris al furnizorului;

g) să asigure, la prezentarea legitimației corespunzătoare, acces liber personalului furnizorului, operatorului de rețea pentru controlul și citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația instalațiilor electrice ce aparțin operatorului de rețea și sunt situate pe proprietatea consumatorului final;

h) să fie prezent la controlul echipamentului de măsurare a energiei electrice consumate și al sigiliilor aplicate;

i) să păstreze intacte echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate, precum și să nu intervină în utilajul rețelei electrice a operatorului de rețea, instalat pe proprietatea consumatorului final;

j) să nu permită altor persoane să intervină în echipamentul de măsurare sau în instalațiile operatorului de rețea, situate pe proprietatea consumatorului final;

k) să instaleze și să utilizeze doar aparate, utilaj și materiale electrice care corespund normelor tehnice;

l) să solicite un nou aviz de racordare la rețeaua electrică în cazul majorării puterii instalației sale de utilizare, precum și în cazul în care intenționează să utilizeze energia electrică în alte scopuri decât cele indicate în contractul de furnizare a energiei electrice;

m) să nu utilizeze receptoarele electrice în situația în care acestea provoacă deranjamente în funcționarea utilajului operatorului de rețea sau influențează negativ asupra calității energiei electrice furnizată altor consumatori finali.

50. Furnizorul are următoarele drepturi de care beneficiază:

a) să verifice și să constate respectarea de către consumatorul final a prevederilor contractului de furnizare a energiei electrice, în conformitate cu prevederile prezentului Regulament;

b) să recalculeze consumul de energie electrică, conform sistemului pausal, aplicând prevederile pct. 93 – pct. 96 din prezentul Regulament, în cazul constatării încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată;

c) să corecteze factura eronată, conform pct. 90 – pct. 92 din prezentul Regulament.

d) să aplice consumatorului final penalități în conformitate cu prevederile contractului de furnizare a energiei electrice, în condițiile legii;

e) să solicite operatorului de rețea deconectarea instalațiilor de utilizare, respectând prevederile prezentului Regulament și ale contractului de furnizare a energiei electrice;

f) să solicite plata preventivă de la consumatorul final, în situațiile prevăzute de prezentul Regulament.

51. Furnizorul are următoarele obligații pe care trebuie

să le îndeplinească:

a) să asigure fiabilitatea și continuitatea furnizării energiei electrice până la aparatul de comutație, instalat după echipamentul de măsurare al consumatorului casnic (conform pct. 15 din prezentul Regulament) și până la punctul de delimitare - în cazul consumatorilor noncasnici;

b) să prezinte consumatorului final, lunar, factura emisă în baza indicațiilor echipamentelor de măsurare pentru plata energiei electrice la tariful în vigoare, aprobat de Agenție, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de expirarea termenului – limită de plată a facturii, indicat în aceasta;

c) să prezinte, la solicitarea consumatorului noncasnic, calculele sumelor, incluse în factură, pentru pierderile de energie electrică în transformatorul de forță sau în linia electrică, care aparțin consumatorului noncasnic;

d) să determine consumul de energie electrică, conform consumului mediu zilnic, în circumstanțele stipulate la pct. 102 din prezentul Regulament;

e) să solicite operatorului de rețea reconectarea instalației de utilizare la rețeaua electrică, conform pct. 132 din prezentul Regulament și, respectiv, reluarea furnizării energiei electrice;

f) să prezinte, la cererea consumatorului final, informații despre consumul anterior de energie electrică, despre plățile și despre penalitățile calculate și achitate. Furnizorul prezintă obligatoriu consumatorului final calculul cantității de energie electrică în cazul încălcării de către acesta a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată;

g) să răspundă în termenele stabilite prin Legea cu privire la petiționare, nr. 190-XIII din 19 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 6-8, art. 23), la reclamațiile, depuse în scris de consumatorii finali;

h) să repare prejudiciile cauzate consumatorului final;

i) să restituie datoriile acumulate față de consumatorul final până la data suspendării sau a rezilierii contractului de furnizare a energiei electrice;

j) să informeze consumatorii finali și solicitanții privind modalitățile de soluționare a problemelor abordate de către aceștia;

k) să asigure încasarea de la consumatorul final, inclusiv prin intermediul băncilor sau al oficiilor sale din teritoriu, în termenul prevăzut în prezentul Regulament, a plăților pentru energia electrică furnizată;

l) să asigure accesul consumatorilor finali la serviciul telefonic, numărul de telefon al căruia se indică obligatoriu în factură.

52. Operatorul de rețea are următoarele obligații pe care trebuie să le îndeplinească:

1) să respecte indicatorii de calitate pentru serviciile de distribuție stabilii în Regulamentul cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției nr. 292 din 23 iunie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 134-137, art. 384);

2) să restabilească, în cel mai scurt timp posibil, furnizarea energiei electrice în caz de întreruperi neprogramate a furnizării energiei electrice sau în cazul altor defecțiuni din rețeaua electrică;

3) să anunțe (prin telefon, mass-media, alte modalități) micii consumatori finali despre data și durata întreruperii programate a furnizării energiei electrice cu cel puțin 3 zile calendaristice până la întrerupere, menționând motivele întreruperii. Constituie excepție situațiile în care reconectarea unei instalații de utilizare la rețeaua electrică poate fi efectuată numai prin scoaterea de sub tensiune a liniei electrice la care va fi reconectată instalația de utilizare. Operatorul de rețea, în acest caz, este obligat să anunțe micii consumatori finali, instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la linia electrică

în cauză, cu 2 zile lucrătoare înainte de întrerupere;

4) să anunțe, în scris, marii consumatori finali despre data și despre durata întreruperii programate a furnizării energiei electrice cu cel puțin 7 zile calendaristice până la întrerupere, menționând motivele întreruperii, excepție făcând situațiile în care:

a) reconectarea instalației electrice a unui consumator final la rețeaua electrică poate fi efectuată numai prin scoaterea de sub tensiune a liniei electrice la care va fi reconectată instalația electrică a consumatorului final. Operatorul de rețea, în acest caz, este obligat să anunțe consumatorii finali, instalațiile electrice ale cărora sint racordate la linia electrică în cauză, cu 2 zile lucrătoare înainte de întrerupere;

b) este necesar de racordat instalația electrică a unui nou consumator final la rețeaua electrică, furnizorul fiind obligat să anunțe marii consumatori finali cu 3 zile calendaristice înainte de întrerupere;

5) să reconecteze instalația de utilizare la rețeaua electrică, conform pct. 132 din prezentul Regulament și să reia livrarea energiei electrice;

6) să răspundă, în termenele stabilite prin Legea cu privire la petiționare, nr. 190-XIII din 19 iulie 1994, la reclamațiile, depuse în scris de consumatorii finali;

7) să asigure, la solicitare, accesul consumatorului final la echipamentul de măsurare, în cazul în care echipamentul de măsurare este instalat în limitele proprietății operatorului de rețea;

8) să repare prejudiciile cauzate consumatorului final;

9) să efectueze în termen verificarea metrologică periodică a echipamentului de măsurare al consumatorului casnic;

10) să monteze consumatorului casnic un alt echipament de măsurare în locul celui supus verificării sau defectat nu din vina consumatorului casnic;

11) să informeze consumatorii finali și solicitanții privind modalitățile de soluționare a problemelor abordate de către aceștia;

12) să întrețină și să exploateze instalațiile de racordare prin intermediul cărora se furnizează energie electrică consumatorilor casnici;

13) să asigure accesul consumatorilor finali la serviciul telefonic 24/24 ore al operatorului de rețea, numărul de telefon al căruia se indică în mod obligatoriu în factură.

Secțiunea 6

RACORDAREA INSTALAȚIEI SOLICITANTULUI LA REȚEAUA ELECTRICĂ

53. Orice persoană fizică sau juridică are dreptul să solicite racordarea instalației de utilizare ce-i aparține la rețeaua electrică a operatorului de rețea care își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat prin licență.

Racordarea instalațiilor de utilizare ale solicitanților din blocurile locative cu multe apartamente (camere de locuit) se efectuează în baza unui proiect unic.

Instalațiile de utilizare ale întovărășirilor pomicole, ale cooperativelor de construcție a garajelor se racordează la rețeaua electrică de distribuție în baza unui proiect unic ca un singur loc de consum.

Dacă solicitantul cere racordarea la rețeaua electrică a unor receptoare electrice de puteri electrice de până la 100 W, nu este obligatorie cerința instalării echipamentului de măsurare, iar consumul de energie electrică se determină aplicând sistemul paușal (produs dintre puterea electrică a receptorilor și durata de utilizare a ei de 24 ore). În această situație solicitantul este obligat să coordoneze proiectul sau schița de proiect cu gestionarul fondului locativ.

54. În scopul racordării instalației de utilizare la rețeaua electrică, solicitantul este obligat să obțină de la operatorul de rețea aviz de racordare, conform modelului stabilit în Anexa nr. 3 la prezentul Regulament. Este necesară obținerea avizului de racordare și în cazul solicitării majorării puterii electrice pentru

un loc de consum. În scopul obținerii avizului de racordare, solicitantul va depune o cerere, în scris, la oficiul operatorului de rețea, care va cuprinde obligatoriu următoarele:

- a) numele, prenumele solicitantului sau denumirea întreprinderii și adresa locului de consum;
- b) scopul utilizării energiei electrice;
- c) puterea electrică solicitată;
- d) categoria de fiabilitate a furnizării;
- e) curentul electric solicitat (trifazat sau monofazat);
- f) copia titlului de proprietate asupra imobilului sau copia documentului care atestă alt drept real asupra imobilului sau permisiunea autorităților de resort.

55. Operatorul de rețea este obligat să prezinte solicitantului, în termen de cel mult 15 zile calendaristice, avizul de racordare în care se indică, în mod obligatoriu, condițiile tehnico-economice optime de racordare ce nu contravin documentelor normative obligatorii, prevăzute de lege și lucrările pe care urmează să le îndeplinească solicitantul, pentru racordarea instalației sale de utilizare la rețeaua electrică. Operatorul de rețea este obligat să colaboreze cu solicitantul pentru alegerea și realizarea soluției optime de racordare. Avizul de racordare se eliberează gratuit.

56. Se interzice operatorului de rețea să oblige solicitantul, potențial consumator final, să proiecteze și să monteze instalația de racordare de o capacitate ce depășește puterea electrică solicitată. Nerespectarea acestei cerințe are drept consecință rambursarea de către operatorul de rețea a diferenței de cheltuieli efectiv suportate de solicitant, potențial consumator final, și cele ce urmau a fi suportate conform legii.

57. Operatorul rețelei de distribuție nu este în drept să includă în avizul de racordare, eliberat în scopul racordării blocului(rilor) locativ(e) la rețeaua electrică de distribuție, prevederi privind obligarea solicitantului de a construi linii electrice de medie tensiune (6, 10 kV) sau transformatoare de forță.

58. Solicitantul este obligat să obțină de la operatorul de rețea avizul de racordare înainte de a începe proiectarea instalațiilor electrice. Termenul de valabilitate a condițiilor tehnico-economice, prevăzute în avizul de racordare, se stabilește de operatorul de rețea în funcție de termenul de construcție a obiectului, dar nu poate fi mai mic de un an.

59. Îndeplinirea condițiilor tehnico-economice stipulate în avizul de racordare, eliberat de operatorul de rețea, este obligatorie pentru solicitant și pentru proiectant.

Proiectul instalațiilor electrice, elaborat în baza avizului de racordare, se coordonează de către operatorul de rețea în termen de cel mult 10 zile calendaristice de la data prezentării proiectului.

60. Pentru racordarea instalației de utilizare la rețeaua electrică de distribuție, proiectarea și montarea instalației de racordare se efectuează de către operatorul rețelei de distribuție sau de către alte persoane autorizate, la alegerea solicitantului, potențial consumator final. În cazul racordării instalației de utilizare la rețeaua electrică de transport, proiectarea și montarea instalației de racordare se efectuează de către operatorul rețelei de transport și de sistem sau de către alte persoane autorizate, la alegerea solicitantului, potențial consumator final, cu excepția cazului în care instalația de utilizare urmează a fi racordată la tensiunea secundară, de 10 kV, a transformatorului de forță care aparține operatorului rețelei de transport și de sistem, situație în care proiectarea și montarea instalației de racordare se efectuează de orice persoană autorizată, la alegerea solicitantului, potențial consumator final.

61. La cererea solicitantului, potențial consumator final, operatorul de rețea organizează proiectarea și montarea instalației de racordare. Lucrările de racordare se efectuează după semnarea contractului privind montarea instalației de racordare și după achitarea cheltuielilor respective de către

solicitant, potențial consumator final. Cheltuielile pentru montarea instalației de racordare se stabilesc în baza devizului de cheltuieli, întocmit de operatorul de rețea, cu respectarea principiilor stabilite în Metodologia de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de întreprinderile de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției nr. 245 din 2 mai 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 584).

62. Devizul de cheltuieli pentru montarea instalației de racordare se prezintă de către operatorul de rețea, la solicitare, după eliberarea avizului de racordare, concomitent cu prezentarea proiectului de contract privind montarea instalației de racordare.

63. În devizul de cheltuieli pentru montarea instalației de racordare, întocmit de către operatorul de rețea, se includ separat toate cheltuielile necesare pentru proiectarea și pentru montarea instalației de racordare. Devizul de cheltuieli pentru montarea instalației de racordare se întocmește ținând cont numai de racordarea la rețeaua electrică a instalației de utilizare a solicitantului respectiv. Solicitantul, potențial consumator final, este în drept să conteste la Agenție devizul de cheltuieli prezentat de operatorul de rețea, în cazul în care consideră că acesta include cheltuieli exagerate și care nu corespund principiilor Metodologiei de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de întreprinderile de distribuție a energiei electrice.

64. După achitarea cheltuielilor pentru montarea instalației de racordare, operatorul de rețea este obligat să organizeze efectuarea lucrărilor de proiectare, de procurare a utilajului și a materialelor de construcție și de montare, necesare, în scopul montării instalației de racordare, în termenul indicat în contractul privind montarea instalației de racordare, semnat de solicitant și de operatorul de rețea.

65. Termenul de montare, de către operatorul de rețea, a instalației de racordare a solicitantului, potențial consumator casnic, nu poate depăși 30 de zile calendaristice din momentul achitării cheltuielilor pentru montarea instalației de racordare. Termenul de montare a instalației de racordare a solicitantului, potențial consumator noncasnic, nu poate depăși 60 de zile calendaristice din momentul achitării plății pentru montarea instalației de racordare. În limitele stabilite, operatorul de rețea și solicitantul sînt în drept să negocieze și să stabilească alte termene de racordare la rețeaua electrică.

66. Pînă la realizarea racordării, solicitantul trebuie să asigure executarea tuturor lucrărilor ce țin de montarea instalației de utilizare.

Montarea instalației de utilizare se efectuează de către electricienii autorizați, la alegerea solicitantului și din contul acestuia. Electricianul autorizat care efectuează montarea instalației de utilizare este obligat să confirme calitatea și securitatea lucrărilor executate printr-o declarație scrisă.

67. După îndeplinirea condițiilor incluse în avizul de racordare, solicitantul, potențial consumator noncasnic, se adresează la operatorul de rețea în scopul întocmirii și semnării actului de delimitare. Părțile semnează actul de delimitare în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data adresării. În cazul în care instalația de racordare a fost montată de către operatorul de rețea, actul de delimitare se semnează de părți în ziua finalizării montării instalației de racordare.

68. Operatorul de rețea este responsabil de racordare la rețeaua electrică a instalației de racordare și de punerea ei sub tensiune, cu respectarea documentelor normativ-tehnice obligatorii.

69. Racordarea și punerea sub tensiune a instalațiilor electrice ale solicitantului, potențial consumator final, se efectuează de către operatorul de rețea, în prezența solicitantului, în termen de cel mult 4 zile calendaristice, după prezentarea de către acesta a actului de admitere în

exploatare a instalațiilor electrice, eliberat de Inspectoratul Energetic de Stat și după achitarea plății pentru racordare. Actul de admitere în exploatare nu este necesar în cazul racordării la rețeaua electrică a unor receptoare electrice cu puterea electrică de pînă la 100 W.

70. În cazul racordării instalației de utilizare a solicitantului, potențial consumator noncasnic, la linia electrică de medie și înaltă tensiune, transformatorul de forță este parte componentă a instalației de utilizare.

71. În cazul în care pentru montarea instalației de racordare este necesară utilizarea terenurilor altor persoane, cheltuielile aferente urmează să fie suportate de solicitant.

72. Operatorul de rețea poate refuza argumentat eliberarea avizului de racordare solicitantului, potențial consumator final, în cazul în care se confruntă cu lipsă de capacitate, inclusiv pe motiv că nu există rețea electrică sau dacă rețeaua electrică existentă nu permite satisfacerea cerințelor în energie electrică ale solicitantului. Refuzul trebuie motivat și justificat în modul corespunzător. Operatorul de rețea este obligat să ofere solicitantului informații pertinente despre măsurile necesare extinderii rețelelor electrice de transport sau de distribuție și despre termenele concrete de realizare a extinderii rețelelor electrice de transport sau de distribuție.

73. Operatorul de rețea nu este în drept să ceară potențialului consumator final recuperarea cheltuielilor sau efectuarea de lucrări ce țin de majorarea capacității rețelei electrice.

74. Operatorul de rețea este în drept să refuze racordarea locului de consum al unui consumator final, care a acumulat datorii pentru energia electrică, consumată la alte locuri de consum, pînă la achitarea de către consumatorul final a datoriilor acumulate.

75. Racordarea instalațiilor electrice provizorii la rețeaua electrică și deconectarea lor de la rețeaua electrică se efectuează numai de către operatorul de rețea. Instalațiile electrice provizorii se racordează la rețeaua electrică de distribuție numai în baza contractului de furnizare a energiei electrice și pentru perioada de timp, stipulată în contract.

Secțiunea 7

DELIMITAREA INSTALAȚIILOR ELECTRICE

76. Punctul de delimitare a proprietății se stabilește la un element fizic (aparat de comutație, cleme, borne, izolatoare de trecere, cutii, terminale, etc.) care permite separarea efectivă a instalațiilor electrice ale operatorului de rețea de instalația electrică a consumatorului final.

77. Pentru consumatorii noncasnici punctul de delimitare se stabilește în baza înțelegerii dintre consumatorul noncasnic și operatorul de rețea și se consențează în actul de delimitare ce se anexează la contractul de furnizare a energiei electrice. Pentru consumatorii casnici nu este obligatorie întocmirea și semnarea actului de delimitare.

78. Instalațiile electrice în amonte de punctul de delimitare aparțin operatorului de rețea, iar cele în aval – consumatorului final. Noțiunile "în amonte" și "în aval" corespund sensului mișcării curentului electric dinspre rețeaua electrică spre instalația de utilizare.

79. Responsabilitatea pentru starea tehnică a contactelor electrice în punctul de delimitare o poartă operatorul de rețea.

Secțiunea 8

PLATA ENERGIEI ELECTRICE

80. Plata energiei electrice consumate se efectuează în baza facturii, emisă lunar de către furnizor, și înmînată consumatorului final sau expediată prin poștă. În unele cazuri, plata poate fi efectuată prin alte metode și în alte termene, specificate în contractul de furnizare a energiei electrice.

81. Prin derogare de la prevederile pct. 80 din prezentul Regulament, în cazul în care consumul lunar nu depășește 20 kWh, furnizorul poate emite, cu acordul în scris al consumatorului casnic, o singură factură de plată a energiei

electrice pentru o perioadă convenită de părți, dar care nu poate depăși 3 luni.

82. Calculul și plata consumului tehnologic de energie electrică, cauzat de factorul de putere din instalațiile electrice ale consumatorului noncasnic, se efectuează conform Instrucțiunii privind calcularea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele de distribuție, în funcție de valoarea factorului de putere în instalațiile de utilizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției nr. 89 din 13 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 99-103, art. 139).

83. Facturile se emit în baza indicațiilor echipamentului de măsurare, a tarifelor aprobate de Agenție și cu respectarea prevederilor prezentului Regulament.

84. Energia electrică, utilizată în locurile de uz comun din blocurile locative și din cămine, se facturează la tariful aprobat pentru consumatorii casnici și în baza indicațiilor echipamentului de măsurare.

85. Tarifele reglementate pentru energia electrică furnizată consumatorilor finali de către furnizor se aprobă de Agenție și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Furnizorul este obligat să afișeze în fiecare oficiu comercial o copie a hotărârii Agenției cu privire la aprobarea tarifelor.

86. Factura prezentată consumatorului final de către furnizor trebuie să conțină, în mod obligatoriu, următoarele date:

- a) numele și prenumele (denumirea) consumatorului final;
- b) adresa locului de consum și numărul contractului;
- c) indicațiile actuale și cele precedente ale echipamentului de măsurare și perioada pentru care este emisă factura și, după caz, indicațiile actuale și cele precedente ale echipamentului de măsurare a energiei electrice consumate la locurile de uz comun, precum și cota-parte ce-i revine consumatorului final din energia electrică, consumată la locurile de uz comun;

- d) cantitatea de energie electrică consumată în perioada de facturare, inclusiv, după caz, pierderile de energie electrică din instalațiile consumatorului noncasnic, situate între punctul de delimitare și locul instalării echipamentului de măsurare, consumul tehnologic de energie electrică cauzat de nerespectarea de către consumatorul noncasnic a factorului de putere normat și inclus în contractul de furnizare a energiei electrice;

- e) tariful aplicat;
- f) plata pentru energia electrică consumată;
- g) data expedierii facturii;
- h) data-limită de plată a facturii;
- i) datoriile pentru perioadele precedente;
- j) taxe;
- k) suma totală spre achitare ce include și datoriile pentru perioadele precedente, dacă există;

- l) adresa și numărul de telefon al furnizorului, al operatorului de rețea, inclusiv numărul telefonului din cadrul serviciului 24/24 ore.

Factura trebuie să includă și următoarele notații:

"ATENȚIE ! AVIZ

În cazul neachitării acestei facturi, în decurs de 10 zile calendaristice de la data-limită de achitare indicată în ea, în conformitate cu legislația, vom fi nevoiți să deconectăm de la rețeaua electrică instalația dumneavoastră de utilizare. Reconectarea instalației de utilizare la rețeaua electrică va fi posibilă după eliminarea cauzei care a dus la deconectare și după achitarea plății pentru reconectare."

"Activitatea furnizorului este reglementată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, adresa"

87. Furnizorul nu este în drept să includă în factură alte sume decât cele indicate la pct. 86 din prezentul Regulament.

88. Furnizorul este în drept să aplice penalitate consuma-

torilor finali pentru fiecare zi de întârziere a plății pentru energia electrică consumată, începând cu prima zi după data-limită de plată a facturii. Suma penalităților va fi prezentată consumatorului final spre achitare într-o factură separată. Penalitatea poate fi aplicată numai dacă este prevăzută în contractul de furnizare a energiei electrice. Cuantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși mărimea stabilită prin Legea cu privire la energia electrică, nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 23-24, art. 33). Penalitatea nu se aplică în cazul facturilor eronate.

89. Consumatorul final livrează energie electrică subconsumatorului la tarifele aprobate de Agenție. Consumatorul final este în drept să perceapă de la subconsumator o taxă pentru acoperirea parțială a cheltuielilor de exploatare a rețelelor sale și a consumului tehnologic. Taxa respectivă este inclusă, cu acordul ambelor părți, în contractul încheiat între consumatorul final și subconsumator.

90. În cazul în care consumatorul final depistează că a fost emisă o factură eronată în defavoarea sa, furnizorul este obligat să restituie suma încasată suplimentar sau, la solicitarea consumatorului final, să o considere drept plată pentru următoarele decontări.

91. Furnizorul este în drept să nu restituie sumele încasate suplimentar sau să nu le considere drept plată pentru viitoarele decontări în cazul în care faptul emiterii unei facturi eronate a fost depistat după expirarea termenului de prescripție stabilit de Codul civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea, nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82 - 86, art. 661) sau în cazul în care consumatorul final nu poate demonstra faptul în cauză și nu poate indica data emiterii facturii eronate.

92. Dacă a fost emisă o factură eronată în defavoarea furnizorului, suma cauzată de eroare se include în factură suplimentar, cu aplicarea tarifului pentru energia electrică, aprobat de Agenție pentru perioada în care a fost comisă eroarea. La solicitarea consumatorului final, această sumă poate fi reeșalonată pe o perioadă de cel puțin 3 luni în cazul sumelor de pînă la 100 lei inclusiv și de cel puțin 6 luni pentru sumele care depășesc 100 lei. La solicitarea consumatorului final, furnizorul include, suplimentar, în factură întreaga sumă cauzată de eroare. Furnizorul nu este în drept să ceară achitarea unei plăți cauzate de eroarea de facturare, dacă aceasta a fost depistată după expirarea termenului de prescripție stabilit de Codul civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 sau dacă furnizorul nu poate demonstra faptul în cauză și nu poate indica data emiterii facturii eronate.

93. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, furnizorul este în drept să calculeze consumul de energie electrică conform sistemului pașal (ținând cont de volumul facturat pentru perioada recalculării). În cazul intervenției vizibile în funcționarea echipamentului de măsurare (defectul sau lipsa sticlei la contor, defectarea corpului contorului, deteriorarea sau intervenția asupra sigiliului autentic, ruperea cordonului sigiliului sau restabilirea lui după ce a fost rupt, lipsa sigiliului), la calcularea consumului de energie electrică, conform sistemului pașal, se ia în considerație perioada de timp de la data ultimei citiri a indicațiilor echipamentului de măsurare, dar nu mai mare de 3 luni în cazul lipsei accesului la citirea indicațiilor echipamentului de măsurare.

În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin conectarea neautorizată a instalației electrice sau a receptoarelor electrice la rețeaua electrică, urmare a consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare sau prin contrafacerea

sigiliului, la efectuarea calculelor consumului de energie electrică, conform sistemului pausal, se ia în calcul perioada de la data ultimului control al echipamentului de măsurare (sau perioada de la data comiterii acestor încălcări în cazul contoarelor electronice cu memorie) și pînă la data depistării, dar nu mai mare de 1 an.

În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin intervenție nevizibilă în funcționarea echipamentului de măsurare (șuntare, modificarea mecanismului de integrare, schimbarea indicațiilor mecanismului de totalizare, a echipamentului de măsurare etc.) perioada pentru efectuarea recalculărilor se stabilește de la ultimul control al echipamentului de măsurare și pînă la data depistării, dar nu mai mare de 1 an.

În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin montarea unor microscheme suplimentare în echipamentul de măsurare, prin deconectarea/modificarea bobinei de tensiune din echipamentul de măsurare, perioada pentru efectuarea recalculărilor se stabilește de la data instalării echipamentului de măsurare și pînă la data depistării, dar nu mai mare de 3 ani.

94. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul casnic a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, la efectuarea calculelor conform sistemului pausal se aplică tariful în vigoare pe parcursul perioadei pentru care se face recalculul și se ia în considerație numărul orelor de utilizare pentru diferite tipuri de receptoare electrice, indicate în Anexa nr. 4 la prezentul Regulament.

În cazul în care consumatorul casnic nu permite personalului furnizorului accesul pentru efectuarea inventarierii receptoarelor electrice din imobil, acest fapt se documentează, iar energia electrică consumată, dar neînregistrată sau înregistrată incomplet, se calculează în baza puterii întrerupătoarelor automate sau a puterii contractate, furnizorul alegînd-o pe cea mai mică și pentru perioada de utilizare egală cu 12 ore în zi. Dacă, în calitate de aparat de protecție, este aplicată o siguranță fuzibilă, pentru calcul se utilizează puterea electrică ce corespunde unui curent de 12 A sau puterea contractată, furnizorul alegînd-o pe cea mai mică, cu excepția cazurilor în care furnizorul va demonstra o valoare mai mare a curentului electric.

95. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul noncasnic a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, furnizorul calculează contravaloarea energiei electrice consumate în baza puterii stabilite în contract și reieșind din numărul orelor de utilizare a puterii contractate, în conformitate cu programul de activitate al consumatorului noncasnic, aplicînd tariful în vigoare pentru perioada pentru care se face recalculul.

96. Pentru a determina prejudiciul pretins a fi cauzat furnizorului, la efectuarea calculelor, în cazul încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, furnizorul este obligat să ia în considerație parametrii înregistrați de contorul electronic de energie electrică cu memorie, valoarea curenților ce au curs prin șunt și prin echipamentul de măsurare, raportul mecanismului de integrare al echipamentului de măsurare, stabilit în urma constatării tehnico-științifice.

97. În cazul în care consumatorul final nu este de acord cu acțiunile furnizorului, întreprinse conform pct. 93 – pct. 96 din prezentul Regulament, el este în drept să se adreseze la Agenție sau în instanța de judecată pentru soluționarea neînțelegerii.

98. În cazul depistării, de către furnizor, a violării sigiliilor aplicate echipamentului de măsurare, furnizorul prezintă consumatorului final sau Agenției (la solicitare) documente care demonstrează că sigiliile au fost aplicate și care indică momentul aplicării sigiliului, numărul sigiliului, momentul verificării metrologice periodice a echipamentului de măsurare. În cazul lipsei acestor documente, violarea sigiliilor aplicate echipamentului de măsurare nu poate servi drept temei pentru aplicarea prevederilor privind încălcarea clauzelor contractuale de către consumatorul final, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate.

99. În caz de încălcare de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, energia electrică pentru facturare va fi determinată ca diferența dintre energia electrică calculată conform pct. 93 – pct. 96 din prezentul Regulament și energia electrică facturată pentru perioada respectivă, cu excepția cazurilor în care consumatorul final a încălcat clauzele contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin ocolirea echipamentului de măsurare și prin evitarea instalației de utilizare. În această situație, cantitatea de energie electrică consumată se calculează cu luarea în considerare doar a receptoarelor electrice conectate neautorizat.

100. În cazul în care persoanele fizice și juridice conectează samavolnic la rețeaua electrică receptoarele electrice, furnizorul calculează consumul de energie electrică conform sistemului pausal pentru o perioadă care nu va depăși 3 ani. În cazul în care persoana fizică sau juridică nu achită contravaloarea consumului de energie electrică, furnizorul se adresează în instanța de judecată pentru recuperarea prejudiciului cauzat.

101. În cazul în care eroarea echipamentului de măsurare depășește limitele admisibile, părțile contractante sînt în drept să inițieze recalcularea energiei electrice, consumată pe parcursul ultimilor 3 luni, luînd ca bază a calculului eroarea medie indicată în raportul de verificare metrologică de expertiză a echipamentului de măsurare, eliberat de laboratorul metrologic autorizat, pentru regimurile de consum ce pot fi real înregistrate.

Recalcularea poate fi efectuată numai în cazul în care verificarea metrologică de expertiză a fost efectuată în limitele intervalului maxim de timp admis între două verificări metrologice succesive.

102. În cazul în care echipamentul de măsurare este defectat (nu se înregistrează energia electrică consumată) nu din vina consumatorului final, determinarea energiei electrice, consumată pe parcursul perioadei de la ultima citire a indicațiilor echipamentului de măsurare și pînă la momentul restabilirii evidenței consumului de energie electrică, se efectuează conform consumului mediu zilnic de energie electrică, înregistrat pe parcursul perioadei de 3 luni anterioare ultimei citiri a indicațiilor echipamentului de măsurare sau pe parcursul a 3 luni ulterioare restabilirii evidenței consumului energiei electrice ori potrivit consumului mediu zilnic, înregistrat pe parcursul perioadei calendaristice similare din anul precedent. Perioada de determinare a energiei electrice în baza consumului mediu zilnic nu va depăși 3 luni.

Furnizorul și consumatorul final sînt în drept să stabilească, de comun acord, altă modalitate de determinare a energiei electrice consumată, dar neînregistrată de echipamentul de măsurare, întocmind și semnînd un acord în acest sens.

103. În cazul în care echipamentul de măsurare este defectat din motivele stipulate în pct. 102 din prezentul Regulament, consumatorul noncasnic restabilește evidența consumului de energie electrică nu mai tîrziu de o lună de la data demontării pentru verificare metrologică a echipamentului de măsurare. Depășirea acestui termen conduce la aplicarea prevederilor

pct.118 lit. h) din prezentul Regulament. Restabilirea evidenței consumului de energie electrică la consumatorii casnici se efectuează de către furnizor pe parcursul a 10 zile calendaristice de la data demontării echipamentului de măsurare.

104. În cazul în care echipamentul de măsurare este sustras, pierdut sau defectat și aceasta se datorează culpei consumatorului final, acesta este obligat să anunțe imediat furnizorul. În aceste situații, calcularea volumului de energie electrică consumată se efectuează conform prevederilor pct. 102 din prezentul Regulament. Restabilirea evidenței consumului de energie electrică se face din contul consumatorului final nu mai târziu de 1 lună de la data înregistrării documentate a sustragerii, pierderii sau a defectării echipamentului de măsurare. În cazul neconformării consumatorului final acestor prevederi, furnizorul este în drept să aplice pct.116 lit. f) și pct.118 lit. h) din prezentul Regulament.

105. În cazul în care echipamentul de măsurare trifazat al consumatorului final, nu înregistrează energia electrică consumată prin una sau două faze și dacă nu se demonstrează vina consumatorului final, furnizorul în comun cu consumatorul final efectuează, la fața locului, măsurările necesare, determină eroarea de înregistrare a energiei electrice și întocmește actul de control al echipamentului de măsurare în două exemplare. După înlăturarea cauzelor ce au dus la dereglări în funcționarea normală a echipamentului de măsurare, furnizorul recalculează energia electrică neînregistrată din momentul producerii evenimentului respectiv, dacă există dovezi documentate (înregistrarea indicațiilor echipamentului de măsurare, echipamentul de măsurare permite stabilirea momentului producerii evenimentului respectiv), luând în considerare eroarea de înregistrare determinată.

În celelalte cazuri, energia electrică consumată, dar neînregistrată de echipamentul de măsurare trifazat prin una sau două faze, se determină pentru perioada de la ultima citire a indicațiilor echipamentului de măsurare și pînă la data depistării, dar nu mai mare de 1 lună.

Furnizorul și consumatorul final sînt în drept să stabilească, de comun acord, altă modalitate de determinare a energiei electrice consumate, dar neînregistrată de echipamentul de măsurare trifazat, întocmind și semnînd un acord în acest sens.

106. În cazul în care în rezultatul controlului echipamentului de măsurare, conform pct. 163 din prezentul Regulament, se constată mersul în gol al acestuia, furnizorul este în drept să efectueze recalculul energiei electrice consumate pe parcursul ultimelor 3 luni. Recalculul energiei electrice consumate se efectuează ținîndu-se cont de faptul că mersul în gol al echipamentului de măsurare are loc în decursul intervalelor de timp în care sarcina electrică a consumatorului final este nulă. Intervalele de timp respective constituie 6 ore din 24 ore.

107. Furnizorul este în drept să ceară pentru consum plată preventivă de la consumatorii finali care solicită reconectarea instalațiilor de utilizare la rețeaua electrică, dacă acestea au fost deconectate:

a) pentru neachitarea facturilor pentru consumul de energie electrică și a penalităților stabilite în contractul de furnizare a energiei electrice;

b) în cazul refuzului de a permite accesul personalului furnizorului, al personalului operatorului de rețea la echipamentul de măsurare și la instalațiile furnizorului sau ale operatorului de rețea aflate în limitele proprietății consumatorului final. Refuzul se documentează prin actul întocmit de furnizor sau de operatorul de rețea.

108. Furnizorul, de asemenea, este în drept să ceară plată preventivă de la consumatorii finali care au încheiat contracte pentru furnizarea energiei electrice în baza altui drept decît cel de proprietate sau care nu dețin nici un act asupra imobilului și de la consumatorii noncasnici față de care a fost inițiată procedura de insolabilitate.

109. Plata preventivă se va efectua de către consu-

matorul final deconectat de la rețeaua electrică, în contextul prevederilor pct. 107 din prezentul Regulament, înainte de reconectare și de reînceperea furnizării energiei electrice.

110. Suma plății preventive se stabilește de către furnizor și nu trebuie să depășească valoarea în bani a consumului mediu lunar de energie electrică. În cazul contractelor încheiate cu consumatorii finali, care nu dețin un act asupra imobilului, suma plății preventive nu va depăși contravaloarea consumului mediu de energie electrică pe parcursul a două luni. Valoarea plății preventive se indică în mod obligatoriu într-o anexă la contractul de furnizare a energiei electrice.

111. Furnizorul îl va elibera de plata preventivă pe consumatorul casnic care și-a onorat obligațiile pe parcursul unui an, cu excepția consumatorilor casnici care au încheiat contracte de furnizare a energiei electrice pentru imobilele de care dispun în baza altui drept decît cel de proprietate.

112. În caz de reziliere a contractului de furnizare a energiei electrice cu consumatorul final care efectuează plata preventivă, furnizorul va efectua calculul definitiv al consumului și al plății pentru energia electrică furnizată și va restitui, după caz, consumatorului final diferența pînă la rezilierea contractului de furnizare a energiei electrice.

113. Furnizorul ține evidența plăților preventive primite de la consumatorii finali. Datele privind plățile preventive includ obligatoriu:

a) numele, prenumele consumatorului final și numărul contractului încheiat cu el;

b) adresa consumatorului final și a locului de consum, dacă diferă;

c) suma plății preventive.

114. În cazul în care echipamentul de măsurare al consumatorului noncasnic nu este instalat în punctul de delimitare, la cantitatea energiei electrice înregistrate de echipamentul de măsurare se adaugă pierderile de energie electrică activă și reactivă în elementele de rețea, cuprinse între cele două puncte, calculate conform Instrucțiunii privind calcularea pierderilor de energie electrică activă și reactivă în elementele de rețea aflate la balanța consumatorului, aprobată prin Hotărîrea Consiliului de administrație al Agenției nr. 246 din 2 mai 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 94-97, art. 415).

115. În cazul deteriorării sau al lipsei temporare a echipamentului de măsurare a energiei electrice pentru locurile de uz comun, cantitatea de energie electrică se va determina în conformitate cu prevederile pct. 102 din prezentul Regulament.

Secțiunea 9

DECONECTAREA INSTALAȚIEI DE UTILIZARE ȘI ÎNTRERUPEREA FURNIZĂRII ENERGIEI ELECTRICE

116. Furnizorul este în drept să ceară deconectarea, iar operatorul rețelei de distribuție va deconecta de la rețeaua electrică de distribuție instalația de utilizare ce aparține consumatorului casnic în următoarele cazuri:

a) conform prescripției Inspectoratului Energetic de Stat, eliberată în condițiile prevăzute de lege;

b) în cazul în care consumatorul casnic utilizează receptoarele electrice într-un mod ce afectează utilajul operatorului rețelei de distribuție sau calitatea energiei electrice furnizată altor consumatori finali, iar consumatorul casnic refuză să deconecteze aceste receptoare, la solicitarea furnizorului;

c) în cazul în care consumatorul casnic nu permite accesul personalului furnizorului, al operatorului rețelei de distribuție la locul de consum pentru montarea/demontarea, controlul, înlocuirea sau citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, pentru repararea sau înlocuirea utilajului operatorului rețelei de distribuție, instalat pe proprietatea consumatorului casnic. Furnizorul, operatorul rețelei de distribuție este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act, care urmează să fie expediat consumatorului casnic împreună cu avizul de deconectare;

d) în caz de neachitare de către consumatorul casnic a facturii,

în decurs de 10 zile calendaristice de la data limită indicată în factura, prezentată consumatorului casnic cu respectarea termenului prevăzut la pct. 51 lit. b) din prezentul Regulament;

e) în cazul în care contractul de furnizare a energiei electrice este încheiat pe numele altei persoane fizice decât proprietarul legal al imobilului, și ultimul refuză să încheie contractul de furnizare a energiei electrice;

f) consumul fără evidență a energiei electrice sau consumul fără evidență a energiei electrice pe o perioadă de timp ce depășește 1 lună de la data înregistrării documentate a lipsei echipamentului de măsurare sau a deteriorării lui din vina consumatorului casnic;

g) în cazul în care consumatorul casnic a întreprins acțiuni care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, consumatorul casnic neachitând plata calculată de către furnizor pentru acest consum;

h) în caz de racordare la instalația proprie a consumatorului casnic a instalației electrice a unui subconsumator, fără acordul prealabil al furnizorului;

i) în caz de refuz din partea consumatorului casnic de a încheia un nou contract de furnizare a energiei electrice la schimbarea destinației spațiului locativ;

j) în caz de utilizare parțială a spațiului locativ în alte scopuri decât cele casnice, fără instalarea echipamentului de măsurare, pentru evidență separată a cantității de energie electrică, consumată în partea respectivă a imobilului;

k) dacă a expirat termenul contractului de furnizare a energiei electrice, iar consumatorul casnic nu solicită prelungirea acestuia;

l) în cazul constatării încălcării prevederilor Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice, care duc la reducerea fiabilității furnizării de energie electrică;

m) dacă sînt puse în pericol persoanele, bunurile ori mediul.

117. Deconectarea instalației electrice a consumatorului casnic, în conformitate cu pct.116 lit. c) - l) din prezentul Regulament se efectuează doar în zilele lucrătoare, în intervalul de timp 8.00 – 17.00. Deconectarea instalației de utilizare a consumatorului casnic în conformitate cu pct. 116 lit. c), e), f), h), i), j), k) și l) din prezentul Regulament se efectuează numai după avizarea consumatorului casnic. Avizul de deconectare se expediază sau se înmînează consumatorului casnic cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.

În situațiile prevăzute la pct.116 lit. d) și g) din prezentul Regulament furnizorul îl informează pe consumatorul casnic prin intermediul facturii de plată a energiei electrice, cu privire la posibilele consecințe în cazul neachitării în termen a facturii.

118. Furnizorul este în drept să solicite, iar operatorul de rețea va deconecta instalația de utilizare ce aparține consumatorului noncasnic în următoarele cazuri:

a) conform prescripției Inspectoratului Energetic de Stat, eliberată în condițiile prevăzute de lege;

b) în cazul în care consumatorul noncasnic utilizează receptoarele electrice într-un mod, care afectează funcționarea normală a echipamentului operatorului de rețea sau influențează negativ calitatea energiei electrice furnizată altor consumatori finali, iar consumatorul noncasnic nu îndeplinește cerințele furnizorului de a înlătura încălcările;

c) în caz de neachitare de către consumatorul noncasnic a facturii, în decurs de 10 zile calendaristice de la data limită indicată în factura, prezentată consumatorului noncasnic cu respectarea termenului prevăzut la pct. 51 lit. b) din prezentul Regulament;

d) în cazul în care consumatorul noncasnic nu permite accesul personalului furnizorului, al operatorului de rețea la echipamentul de măsurare, precum și accesul la echipamentul operatorului de rețea instalat pe proprietatea

consumatorului noncasnic. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act, care urmează să fie expediat consumatorului noncasnic împreună cu avizul de deconectare;

e) în cazul în care consumatorul noncasnic modifică în mod unilateral reglajele instalațiilor de protecție și control automat, stabilite de comun acord cu furnizorul;

f) în caz de neîndeplinire, în termen de 30 de zile calendaristice, a prescripției argumentate a operatorului de rețea, prezentată în formă scrisă, privind înlocuirea transformatoarelor de curent din circuitul echipamentului de măsurare;

g) în cazul în care consumatorul noncasnic a întreprins acțiuni care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, consumatorul noncasnic neachitând plata pentru energia electrică recalculată;

h) consumul fără evidență a energiei electrice sau consumul fără evidență a energiei electrice pe o perioadă mai mare de o lună de la data înregistrării documentate a lipsei echipamentului de măsurare sau a deteriorării lui din vina consumatorului noncasnic;

i) în caz de racordare a instalației electrice a unui subconsumator la instalația de utilizare a consumatorului noncasnic, fără acordul prealabil al furnizorului;

j) dacă a expirat termenul buletinului de verificare metrologică a echipamentului de măsurare, și consumatorul noncasnic nu s-a conformat obligației de a supune echipamentul de măsurare verificării metrologice periodice;

k) dacă a expirat termenul contractului de furnizare a energiei electrice, iar consumatorul noncasnic nu solicită prelungirea lui;

l) pentru încălcarea prevederilor Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice care conduce la reducerea fiabilității furnizării de energie electrică;

m) dacă sînt puse în pericol persoanele, bunurile ori mediul.

119. Deconectarea de la rețeaua electrică a instalației de utilizare a consumatorului noncasnic se efectuează pe parcursul orelor de lucru a consumatorului noncasnic respectiv, în conformitate cu prevederile contractului de furnizare a energiei electrice. Deconectarea instalației de utilizare a consumatorului noncasnic în conformitate cu pct. 118 lit. d), e), f), h) - l) din prezentul Regulament se efectuează numai după avizarea consumatorului noncasnic. Avizul de deconectare se expediază sau înmînează consumatorului noncasnic cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.

În situațiile prevăzute la pct. 118 lit. c) și g) din prezentul Regulament furnizorul îl informează pe consumatorul noncasnic prin intermediul facturii de plată a energiei electrice, cu privire la posibilele consecințe în cazul neachitării în termen a facturii.

120. Furnizorul este în drept să solicite, iar operatorul rețelei de distribuție este obligat să deconecteze instalația de utilizare a consumatorului casnic de la rețeaua electrică de distribuție și în cazul în care există dovezi că consumatorul casnic lipsește, dacă nu este înregistrat consum de energie electrică la locul de consum sau dacă personalul furnizorului nu are acces la echipamentul de măsurare, pe parcursul perioadei de 3 luni și mai mult.

121. Este interzisă deconectarea instalației de utilizare ce aparține consumatorului final în alte cazuri decât cele prevăzute la pct.116, pct.118 și pct. 120 din prezentul Regulament.

122. Este interzisă deconectarea de la rețeaua electrică de distribuție a instalației de utilizare ce aparține consumatorului final în următoarele cazuri:

a) consumatorul final a contestat la furnizor factura de plată a consumului de energie electrică, inclusiv factura pentru consumul de energie electrică, calculat în urma încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea

incompletă a cantității de energie electrică consumată;

b) consumatorul final a contestat în instanța de judecată factura de plată a energiei electrice, inclusiv factura pentru consumul de energie electrică, calculat în urma încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată;

c) neachitarea facturii bazate pe calcule estimative, care indică un consum de energie electrică ce depășește consumul real înregistrat anterior cu peste 25 %.

Consumatorul final este obligat să înștiințeze în scris furnizorul în cazul în care a depus o cerere de chemare în instanța de judecată, anexind copia cererii de chemare în judecată.

Consumatorul final este obligat să achite facturile pentru consumul curent de energie electrică expediate lui de către furnizor.

123. La examinarea petiției consumatorului final, Agenția adoptă decizii privind interzicerea deconectării de la rețeaua electrică a instalației de utilizare sau privind reluarea furnizării energiei electrice pe parcursul examinării petiției consumatorului final.

124. Adresarea consumatorului final la Agenție sau în instanța de judecată, în vederea soluționării neînțelegerilor nelegate de facturarea energiei electrice, nu scutește consumatorul final de obligația de plată a facturii pentru consumul energiei electrice și a penalității prevăzute în contractul de furnizare a energiei electrice.

125. Deconectarea de la rețeaua electrică a instalației electrice ce aparține consumatorului final, la cererea lui, se efectuează de către furnizor, în termen de cel mult 7 zile calendaristice de la data înregistrării cererii scrise.

126. Deconectarea de la rețeaua electrică a instalației de utilizare se efectuează doar prin ordinul de deconectare, semnat de persoana responsabilă a operatorului de rețea.

127. Personalul operatorului de rețea, care a efectuat deconectarea sau reconectarea instalației de utilizare ce aparține consumatorului final, este obligat să întocmească actul de deconectare/reconectare în 2 (două) exemplare (cîte unul pentru fiecare parte), indicînd în act motivele deconectării/reconectării.

128. Deconectarea de la rețeaua electrică a instalațiilor de utilizare ale consumatorului final se va efectua de la punctul de delimitare sau de unde există posibilitate tehnică. Dacă deconectarea urmează a fi efectuată de la utilajele – proprietate ale consumatorului final, acesta este obligat, prin intermediul persoanei responsabile de exploatarea utilajului respectiv, să asigure deconectarea.

129. În cazurile de deconectare, stipulate la pct. 116 din prezentul Regulament, personalul operatorului rețelei de distribuție, în ziua preconizată pentru deconectare, prezintă consumatorului casnic ordinul de deconectare semnat de persoana responsabilă a operatorului rețelei de distribuție. Personalul operatorului rețelei de distribuție nu este în drept să deconecteze instalația de utilizare ce aparține consumatorului casnic în cazul în care consumatorul casnic demonstrează faptul înlăturării tuturor motivelor care au condiționat emiterea ordinului de deconectare.

130. În cazul în care, în ziua preconizată pentru deconectare, consumatorul casnic sau reprezentantul lui, nu este prezent la locul de consum, personalul operatorului rețelei de distribuție este în drept să deconecteze instalația electrică, lăsînd la locul de consum ordinul de deconectare, în care se indică motivele deconectării, adresa și telefonul de contact al furnizorului, numărul ordinului de deconectare și data deconectării. Furnizorul este obligat să expedieze suplimentar consumatorului casnic o copie a ordinului de deconectare prin poștă cu aviz. Copia ordinului de deconectare se expediază consumatorului casnic, prin poștă cu aviz, în termen de 3 zile calendaristice de la data deconectării instalației de utilizare de la rețeaua electrică. În cazul în care consumatorul casnic s-a

adresat la furnizor pentru reconectare, în limitele termenului de 3 zile calendaristice de la deconectare, consumatorul casnic este informat despre cauzele deconectării, iar copia ordinului de deconectare nu se expediază prin poștă.

131. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să țină evidența tuturor consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare au fost deconectate de la rețeaua electrică.

132. Consumatorul final este în drept să solicite furnizorului reconectarea instalației electrice la rețeaua electrică după înlăturarea motivelor care au dus la deconectarea instalației lui de utilizare. Furnizorul solicită operatorului de rețea, iar ultimul este obligat să reconecteze la rețeaua electrică instalația de utilizare ce aparține consumatorului final în termenul cel mai scurt posibil, dar nu mai tîrziu de 2 zile lucrătoare de la data achitării plății pentru reconectare.

133. Cheltuielile pentru deconectarea/reconectarea instalației de utilizare ce aparține consumatorului final, la solicitarea acestuia, se suportă de către consumatorul final și se calculează conform Metodologiei de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de întreprinderile de distribuție a energiei electrice.

134. Consumatorul final achită plata pentru reconectare numai în cazul în care deconectarea a avut loc cu respectarea pct.116, pct. 118 și pct. 120 din prezentul Regulament și a procedurii prevăzute de prezentul Regulament. Furnizorul îi este interzis să perceapă plata pentru reconectare în cazul în care deconectarea instalației de utilizare ce aparține consumatorului final a avut loc din vina și din inițiativa furnizorului.

135. Furnizorul este în drept să perceapă plată pentru reamplasarea echipamentului de măsurare a consumatorilor casnici care au fost deconectați din cauza încălcării clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată sau în cazul refuzului, documentat, de a permite accesul personalului furnizorului, al operatorului rețelei de distribuție la echipamentul de măsurare. Această plată se determină conform Metodologiei de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de întreprinderile de distribuție a energiei electrice.

136. Operatorul rețelei de distribuție este obligat să planifice și să efectueze lucrările de exploatare, de întreținere, de revizie și de reparație a rețelelor electrice de distribuție, inclusiv a rețelelor interne, în modul care asigură cea mai mică durată a întreruperii programate a furnizării energiei electrice consumatorilor finali. Pe parcursul lunilor decembrie, ianuarie, februarie durata întreruperii programate a furnizării energiei electrice nu poate depăși 4 ore în zi. Se interzice operatorului rețelei de distribuție să efectueze lucrări de înlocuire a bransamentelor la consumatorii casnici pe parcursul perioadelor de timp în care temperatura aerului exterior este mai joasă de 0 °C.

137. În cazul întreruperilor neprogramate a furnizării energiei electrice, furnizorul, operatorul de rețea este obligat să restabilească furnizarea energiei electrice către consumatorii finali în termenul cel mai scurt posibil, care să nu depășească, însă, termenul stabilit prin contractul de furnizare a energiei electrice, precum și limitele stabilite de Regulamentul cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei electrice.

138. Operatorul rețelei de distribuție va asigura activitatea nonstop a unor echipe de intervenție operativă și a unor operatori de serviciu pentru înregistrarea apelurilor prin telefon ale consumatorilor finali la serviciul 24/24 de ore.

139. În cazul unor întreruperi neprogramate a furnizării energiei electrice de nivel local (stradă, cartier), care afectează un număr mic de consumatori finali, operatorul rețelei de distribuție înregistrează fiecare apel (inclusiv data și ora) și informează consumatorul final despre numărul de înregistrare al apelului.

Operatorul rețelei de distribuție informează consumatorul final despre durata probabilă de restabilire a furnizării energiei electrice, precum și despre mersul lucrărilor de remediere.

140. Operatorul de rețea întrerupe furnizarea energiei electrice marilor consumatori finali prin automatizări de sistem, în condițiile legii.

141. Furnizorul negociază cu marii consumatori finali condițiile de conectare a instalațiilor lor de utilizare la sistemele de descărcare automată a sarcinii prin frecvență (DASF) sau la sistemele de descărcare automată a sarcinii de sistem (DAS).

142. Se permite conectarea la sistemele DASF sau DAS doar a unor instalații de utilizare ale marilor consumatori finali, echipate cu receptoare electrice de categoria II și III, în conformitate cu nivelul de fiabilitate al furnizării energiei electrice, stabilit în Normele de amenajare a instalațiilor electrice. Se interzice conectarea la sistemele DASF sau DAS a unor instalații de utilizare ale marilor consumatori finali, echipate cu receptoare electrice de categoria I a fiabilității furnizării energiei electrice, în conformitate cu Normele de amenajare a instalațiilor electrice.

143. În regimul de limitări și de restricții din sistemul electroenergetic, operatorul de rețea este în drept să aplice marilor consumatori finali tranșele de limitare a puterii electrice consumate. Tranșele de limitare a puterii, puterea minimă de avarie și puterea tehnologică sînt stipulate într-o anexă la contractul de furnizare a energiei electrice. Operatorul de rețea informează marii consumatori finali vizati despre durata de aplicare a limitărilor de putere cu cel puțin 4 ore înainte de aplicarea limitărilor în cauză prin intermediul mass-media, al telefonului, al faxului, precum și prin alte modalități.

144. Operatorul rețelei de distribuție este în drept să aplice, la indicația operatorului rețelei de transport și de sistem, măsuri de deconectare manuală sau automată a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali în situații de avarie sau în scopul prevenirii unor posibile avarii în sistemul electroenergetic.

145. Operatorul de rețea, furnizorul nu poartă răspundere față de consumatorul final pentru întreruperile în furnizarea energiei electrice dacă acestea nu se datorează culpei sale.

Secțiunea 10 **EVIDENȚA CONSUMULUI DE ENERGIE** **ELECTRICĂ**

146. Evidența consumului de energie electrică se ține cu echipamente de măsurare legalizate pe teritoriul Republicii Moldova, adecvate și verificate metrologic.

147. Fiecare loc de consum se dotează, în mod obligatoriu, cu echipament de măsurare pentru evidența consumului de energie electrică, iar caracteristicile și locul de amplasare ale acestuia sînt specificate în contractul de furnizare a energiei electrice.

148. Echipamentul de măsurare se amplasează doar în limitele teritoriului consumatorului final. Echipamentul de măsurare urmează a fi instalat în așa mod încît consumatorul final, furnizorul și operatorul de rețea să aibă acces liber pentru a citi indicațiile echipamentului de măsurare în orice moment.

149. Cheltuielile legate de procurarea, verificarea metrologică, instalarea, exploatarea, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici se suportă de către operatorul rețelei de distribuție.

Consumatorii noncasnici sînt obligați să procure, să instaleze, să efectueze verificarea metrologică, să exploateze, să întrețină, să repare și să înlocuiască echipamentul de măsurare a cantităților de energie electrică care le sînt furnizate.

150. Operatorul de rețea este obligat să informeze solicitantul, potențial consumator final, despre parametrii și caracteristicile tehnice ale echipamentelor de măsurare ce urmează a fi instalate, precum și despre tipurile echipamentelor de măsurare, legalizate pe teritoriul Republicii Moldova de către autoritatea centrală de metrologie.

151. Operatorul de rețea este obligat să accepte pentru instalare doar echipamente de măsurare verificate

metrologic și legalizate pe teritoriul Republicii Moldova. Operatorul de rețea este obligat să refuze instalarea echipamentului de măsurare procurat de către solicitant, potențial consumator final, dacă acest echipament nu este adecvat, nu este legalizat, nu este verificat metrologic și/sau este demonstrat faptul că a fost sustras.

152. Pentru consumatorul casnic, care locuiește la bloc cu multe apartamente, echipamentul de măsurare va fi instalat conform Normelor de amenajare a instalațiilor electrice. Este obligatorie asigurarea protecției echipamentului de măsurare contra deteriorării și a vibrațiilor, precum și excluderea accesului liber al persoanelor terțe la echipamentul de măsurare.

153. După instalare, echipamentul de măsurare se sigilează și se pune sub tensiune de către personalul operatorului de rețea, în prezența furnizorului și în prezența obligatorie a consumatorului final, cu întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare în două sau trei exemplare, după caz. În procesul-verbal se indică data instalării, tipul și numărul echipamentului de măsurare, locul instalării lui, numele sau denumirea consumatorului final, denumirea furnizorului, indicațiile inițiale ale echipamentului de măsurare, numărul sigiliilor, alte informații. Procesul-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare este parte integrantă a contractului de furnizare a energiei electrice.

154. Consumatorul casnic, instalația de utilizare a căruia, nu este deconectată de la rețeaua electrică are drept de acces la întrerupătorul instalat în cutia de protecție după echipamentul de măsurare, în vederea efectuării de comutații.

155. Se interzice consumatorului final să intervină sub orice formă asupra echipamentului de măsurare și asupra sigiliilor aplicate lui sau asupra altor instalații ale operatorului de rețea, precum și să blocheze accesul personalului operatorului de rețea la acestea.

156. Consumatorul final sau persoana responsabilă de integritatea echipamentului de măsurare este obligat să înștiințeze furnizorul imediat ce depistează deteriorarea echipamentului de măsurare sau violarea sigiliilor aplicate.

157. Personalul furnizorului, al operatorului de rețea, după caz, este obligat să prezinte consumatorului final legitimația de serviciu și să comunice scopul vizitei în situația în care solicită acces pe proprietatea consumatorului final, în scopul controlului echipamentului de măsurare și a porțiunii de linie electrică dintre punctul de delimitare și echipamentul de măsurare, pentru citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, în vederea efectuării de lucrări la instalațiile, proprietate a furnizorului, a operatorului de rețea și care sînt situate pe proprietatea consumatorului final sau în scopul deconectării de la rețeaua electrică a instalației de utilizare, conform prevederilor prezentului Regulament. În situațiile menționate, consumatorul final este obligat să asigure imediat și necondiționat accesul personalului furnizorului, al operatorului de rețea, după caz, la echipamentul de măsurare și la instalațiile respective. În caz de refuz, furnizorul, operatorul de rețea este în drept să aplice pct.116 și pct. 118 din prezentul Regulament.

158. Personalul furnizorului, al operatorului de rețea este în drept să stabilească, de comun acord cu consumatorul final, timpul efectuării activităților stipulate la pct.157 din prezentul Regulament.

159. Citirea indicațiilor echipamentului de măsurare în scopul facturării energiei electrice se face lunar de către personalul furnizorului/operatorului de rețea. În cazul în care nu dispune de acces la echipamentul de măsurare, furnizorul este în drept să emită facturi în baza calculelor estimative ale consumului de energie electrică pe o perioadă nu mai mare de 2 luni. Totodată, furnizorul este obligat să contacteze consumatorul final pentru a i se asigura accesul la echipamentul de măsurare în cazul în care consumatorul final achită în termen facturile emise. În cazul în care consumatorul final

nu reacționează la solicitările furnizorului, acesta este în drept să se solicite operatorului de rețea să deconecteze instalația de utilizare a consumatorului final în cauză.

160. Pentru consumatorul noncasnic, operatorul de rețea efectuează controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate în funcție de necesitate și numai în prezența consumatorului noncasnic sau a reprezentantului consumatorului noncasnic, cu întocmirea actului de control în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Consumatorul noncasnic este obligat să informeze operatorul de rețea privind funcțiile persoanelor responsabile care sînt împuternicite să fie prezente la efectuarea controlului echipamentului de măsurare.

Pentru marii consumatori noncasnici, cu un consum lunar de 100 mii kWh și mai mult, controlul echipamentului de măsurare se efectuează de către operatorul de rețea o dată la trei luni.

161. Controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate, la consumatorul casnic, se efectuează de către operatorul rețelei de distribuție în funcție de necesitate și numai în prezența consumatorului casnic sau a reprezentantului acestuia, inclusiv a membrilor familiei care locuiesc împreună cu el, cu întocmirea actului de control în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

162. La solicitarea furnizorului, operatorul de rețea va accepta prezența personalului acestuia la efectuarea controlului echipamentelor de măsurare ale consumatorilor finali.

163. Personalul operatorului de rețea nu este în drept să efectueze controlul echipamentului de măsurare în lipsa consumatorului final sau a reprezentantului acestuia. Personalul operatorului de rețea este obligat să examineze vizual integritatea echipamentului de măsurare și sigiliile aplicate fără a le deteriora sau viola. În cazul în care personalul operatorului de rețea depistează că echipamentul de măsurare este deteriorat și/sau că sigiliile sînt violate, el demonstrează încălcările respective consumatorului final. În scopul verificării schemei de conectare a echipamentului de măsurare, după ce a examinat vizual echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate lui, personalul operatorului de rețea este în drept să înlăture sigiliile aplicate de operatorul de rețea. Personalul operatorului de rețea, de asemenea, este în drept să verifice integritatea liniei electrice pe segmentul dintre punctul de delimitare și echipamentul de măsurare. În rezultatul controlului echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate și după verificarea integrității liniei electrice pe segmentul dintre punctul de delimitare și echipamentul de măsurare, personalul operatorului de rețea este obligat să întocmească un act de control în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte, conform modelului aprobat de Agenție. Actul de control urmează să fie contrasemnat de consumatorul final.

Dacă în rezultatul controlului echipamentului de măsurare, din inițiativa operatorului de rețea sau a consumatorului final, se constată mersul în gol al acestuia, personalul operatorului de rețea este obligat să întocmească actul de control al echipamentului de măsurare, contrasemnat de ambele părți, în care să fie specificat faptul constatat, concomitent efectuîndu-se măsurări, la fața locului, pentru determinarea erorii de înregistrare a energiei electrice de echipamentul de măsurare. Rezultatele măsurărilor se includ în actul de control al echipamentului de măsurare și servesc drept bază pentru efectuarea recalculării consumului de energie electrică de către furnizor.

164. În cazul în care consumatorul final sau reprezentantul acestuia a refuzat să participe la controlul echipamentului de măsurare, personalul operatorului de rețea efectuează controlul în lipsa acestuia, întocmind actul de control al echipamentului de măsurare în care se indică faptul refuzului. Actul de control al echipamentului de măsurare, semnat de către persoana responsabilă a operatorului de rețea se expediază consumatorului final prin

poștă cu scrisoare recomandată, în termen de cel mult 3 zile calendaristice de la data efectuării controlului respectiv.

165. În cazul depistării încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, personalul operatorului de rețea este obligat să demonstreze acest fapt consumatorului final și să întocmească actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Personalul operatorului de rețea indică în act, în mod obligatoriu, modalitatea în care consumatorul final a încălcat clauzele contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată.

În cazul conectării neautorizate a instalației de utilizare sau a receptoarelor electrice la rețeaua electrică, sau în cazul consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare, personalul operatorului de rețea înlătură încălcările depistate și păstrează probele.

166. Consumatorul final este în drept să conteste actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale și ordinul de deconectare, prin depunerea unei cereri la Agenție sau în instanță de judecată în termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000. Consumatorul final este, de asemenea, în drept să conteste în limitele termenului general de prescripție factura pentru consumul de energie electrică, emisă de către furnizor în baza actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată.

167. Personalul operatorului de rețea este în drept să demonteze, în prezența consumatorului final, echipamentul de măsurare, pentru ca acesta să fie prezentat la constatare tehnico-științifică, în cazul în care presupune că respectivul echipament de măsurare este deteriorat, că s-a intervenit în echipamentul de măsurare sau că sigiliile aplicate sînt violate. Personalul operatorului de rețea este obligat să întocmească un act de demontare, de modelul stabilit de Agenție, în două exemplare, câte un exemplar pentru fiecare parte. În actul de demontare se indică, în mod obligatoriu, numărul și indicațiile echipamentului de măsurare, numărul sigiliilor aplicate, precum și motivele demontării. Personalul operatorului de rețea împachetează echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate într-o sacoșă proprie, aplică sigiliul la sacoșă și prezintă echipamentul de măsurare consumatorului final pentru a fi prezentat la constatarea tehnico-științifică, în termen de 15 zile calendaristice. Consumatorul final nu este în drept să desigileze sacoșa în care a fost plasat echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate.

Instituția în care urmează să fie efectuată constatarea tehnico-științifică se alege de către consumatorul final.

Înainte de efectuarea constatării tehnico-științifice, consumatorul final este în drept să solicite efectuarea verificării metrologice de expertiză a echipamentului de măsurare, cheltuielile pentru verificarea metrologică de expertiză fiind suportate de către consumatorul final. Furnizorul și operatorul de rețea informează obligatoriu despre acest drept consumatorul final.

168. Părțile au dreptul să solicite efectuarea constatării tehnico-științifice repetate.

După efectuarea constatării tehnico-științifice, furnizorul sau consumatorul final, după caz, este obligat să prezinte celuilalt, în termen de 10 zile calendaristice, echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate lui și raportul constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare și /sau a sigiliilor aplicate echipamentului de măsurare.

169. În cazul în care consumatorul final nu prezintă echipamentul de măsurare, sigilat și/sau sigiliile aplicate echipamentului de măsurare, la constatarea tehnico-știin-

țifică sau dacă se constată că sigiliile aplicate sacoșei în care a fost împachetat echipamentul de măsurare sînt violate, sau dacă sacoșa în care a fost împachetat echipamentul de măsurare este deteriorată, furnizorul este în drept să aplice față de consumatorul final prevederile pct. 93 - pct. 96 din prezentul Regulament.

În caz de distrugere, de sustragere sau de pierdere a echipamentului de măsurare și/sau a sigiliilor aplicate lui, după ce au fost transmise de către operatorul rețelei de distribuție consumatorului final, furnizorul este în drept să aplice prevederile pct. 93 - pct. 96 din prezentul Regulament. Consumatorul final este exonerat de responsabilitate în cazul în care distrugerea, sustragerea, pieirea sau pierderea echipamentului de măsurare nu-i este imputabilă.

170. În cazul în care operatorul de rețea consideră că, consumatorul final va întreprinde măsuri care pot duce la înlăturarea dovezilor prin care se poate demonstra violarea sigiliilor sau faptul intervenției în echipamentul de măsurare, operatorul de rețea este în drept să ceară efectuarea constatării tehnico-științifice în ziua depistării violării sigiliilor sau a intervenției în echipamentul de măsurare, cu participarea nemijlocită a părților. În cazul în care consumatorul final refuză să participe la efectuarea constatării tehnico-științifice, fapt indicat în actul de demontare a echipamentului de măsurare, operatorul de rețea va prezenta unilateral echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate, ambalate și sigilate, pentru a fi prezentate la instituția care efectuează constatări tehnico-științifice.

171. Cheltuielile pentru efectuarea constatării tehnico-științifice se achită de partea care a inițiat-o.

172. Actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale, concluziile raportului constatării tehnico-științifice, concluziile raportului verificării metrologice de expertiză, rezultatele examinării de către furnizor a altor factori, pot servi furnizorului drept bază pentru luarea deciziei privind încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, dacă acestea indică circumstanțele și mijloacele ce au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată. În acest caz vor fi aplicate prevederile pct. 93 - pct. 96 din prezentul Regulament și emisă factura pentru consumul de energie electrică în rezultatul încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale ce au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată.

173. Operatorul de rețea este obligat să transmită furnizorului o copie de pe actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale în ziua întocmirii acestuia. Factura pentru consumul de energie electrică, în rezultatul încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale ce au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, va fi emisă de furnizor în termen de cel mult 20 de zile calendaristice de la întocmirea actului de depistare.

174. În cazul în care consumatorul final înștiințează furnizorul, în conformitate cu pct. 156 din prezentul Regulament despre deteriorarea echipamentului de măsurare și/sau despre violarea sigiliilor, faptul nu este calificat drept încălcare de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, dacă, în urma analizelor, nu se demonstrează încălcarea respectivă.

175. Cheltuielile pentru demontarea, remontarea sau reamplasarea echipamentului de măsurare, la cererea consumatorului final, sînt suportate integral de către consumatorul final.

176. Consumatorul final suportă cheltuielile de reparare, demontare, verificare metrologică și remontare a echipamentului de măsurare deteriorat sau de înlocuire a lui, precum și achită consumul recalcultat de energie electrică în cazul în care deteriorarea echipamentului de măsurare are loc din vina acestuia.

177. Echipamentele de măsurare, montate la consumatorii finali sau la furnizor și utilizate pentru facturare, trebuie verificate metrologic în termenele legale, stabilite în conformitate cu Lista Oficială a mijloacelor de măsurare supuse obligatoriu controlului metrologic al statului L.O.-2004, aprobată prin Hotărîrea Serviciului Standardizare și Metrologie nr. 1445-M din 4 ianuarie 2004 și numai în laboratoarele metrologice autorizate.

178. Furnizorul și consumatorul final sau reprezentanții acestora au dreptul să fie prezenți la verificarea metrologică a echipamentului de măsurare. Actul cu rezultatele verificării metrologice este pus la dispoziția furnizorului și a consumatorului final.

179. Părțile contractante pot iniția verificarea metrologică de expertiză a echipamentului de măsurare în cazul în care una din părți are reclamații. Plata pentru verificarea metrologică de expertiză va fi efectuată de partea care a inițiat-o. Dacă, în urma verificării, reclamația capătă confirmare, furnizorul efectuează recalculări în conformitate cu pct. 101 din prezentul Regulament. Consumatorul final va suporta cheltuielile pentru verificare în cazul în care reclamația lui nu capătă confirmare.

180. Demontarea echipamentului de măsurare pentru efectuarea verificării metrologice de expertiză, la solicitarea consumatorului final, se efectuează de către operatorul de rețea, în decurs de cel mult 5 zile calendaristice de la data solicitării. Operatorul de rețea este obligat să aducă la cunoștință consumatorului casnic obligația achitării de către consumatorul casnic a cheltuielilor pentru demontarea, remontarea echipamentului de măsurare și pentru verificarea metrologică de expertiză, dacă, în urma verificării metrologice de expertiză, solicitată de consumatorul casnic, se demonstrează că echipamentul de măsurare funcționează normal.

181. La demontarea echipamentului de măsurare, pentru verificare metrologică de expertiză, personalul operatorului de rețea întocmește actul de demontare în 2 exemplare (cîte un exemplar pentru fiecare parte), indicînd în el numărul echipamentului de măsurare și al sigiliilor, indicațiile echipamentului de măsurare, precum și cauzele demontării. Echipamentul de măsurare se împachetează și se sigilează de către operatorul de rețea și se înmînează consumatorului final pentru a fi prezentat, în termen de 7 zile calendaristice, de către consumatorul final, spre verificare metrologică de expertiză, la un laborator metrologic independent care dispune de autorizația corespunzătoare, eliberată în condițiile legii. Consumatorul este obligat să prezinte furnizorului concluziile verificării metrologice de expertiză și echipamentul de măsurare, în termen de 7 zile calendaristice, de la data primirii concluziilor în cauză.

182. Operatorul de rețea este obligat să monteze consumatorului casnic un alt echipament de măsurare în locul echipamentului de măsurare demontat pentru efectuarea verificării metrologice periodice sau de expertiză.

183. În cazul imposibilității instalării unui alt echipament de măsurare, în locul celui demontat pentru verificarea metrologică de expertiză, pe această durată de timp, cantitatea de energie electrică utilizată de către consumatorul noncasnic, se determină în baza consumului mediu zilnic de energie electrică, înregistrat de echipamentul de măsurare pe parcursul a 3 luni anterioare demontării sau a 3 luni după remontarea echipamentului de măsurare. În cazul unui regim neuniform de consum, consumul mediu zilnic de energie electrică poate fi determinat pentru perioada similară a anului precedent.

184. Operatorul de rețea sigilează dispozitivele de acționare a separatoarelor transformatoarelor de tensiune, care alimentează echipamentele de măsurare. Reparația acestora se efectuează din contul consumatorului noncasnic, cu acordul operatorului de rețea, și în condițiile stabilite în contractul de furnizare a energiei electrice.

185. Reamplasarea, înlocuirea, din inițiativa consumatorului

final, a transformatoarelor de măsură (care alimentează echipamentul de măsurare), inclusiv instalarea unor transformatoare de măsură cu alt coeficient de transformare, se efectuează din contul consumatorului final, cu acordul operatorului de rețea.

186. Înainte de a instala lacătul său la panoul în care sînt montate echipamentele de măsurare, operatorul de rețea este obligat să efectueze, în prezența consumatorului final, controlul echipamentelor de măsurare, al sigiliilor aplicate și al schemei de conectare a echipamentelor de măsurare, cu întocmirea actului de control, în modul stabilit.

187. Consumatorul final este obligat să obțină acordul operatorului de rețea înainte de demararea lucrărilor care conduc la modificarea schemei de conectare a echipamentului de măsurare. Pe durata efectuării acestor lucrări, evidența consumului de energie electrică se ține conform procedurii convenite *a priori* între părți.

188. Controlul echipamentului de măsurare a energiei electrice consumate în locurile de uz comun se efectuează de către operatorul rețelei de distribuție în prezența gestionarului fondului locativ.

189. În cazul în care echipamentul de măsurare este instalat în limitele proprietății operatorului de rețea, responsabilitatea pentru integritatea echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate revine acestuia. Operatorul de rețea este obligat să asigure, la solicitare, accesul consumatorului final la echipamentul de măsurare. În acest caz, consumatorul final este în drept să aplice sigiliul său echipamentului de măsurare.

Secțiunea 11 **RECLAMAȚIILE CONSUMATORILOR** **FINALI ȘI PROCEDURILE DE SOLUȚIONARE A** **NEÎNȚELEGERILOR**

190. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să dispună de centre pentru relații cu consumatorii finali, unde au acces liber toți consumatorii finali, pe parcursul programului de lucru, și să desemneze personalul cu drept de decizie, responsabil de examinarea reclamațiilor și de soluționarea problemelor consumatorilor finali legate de furnizarea, de transportul și de distribuția energiei electrice.

191. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să aducă periodic la cunoștința consumatorilor finali și să prezinte Agenției următoarele date referitoare la activitatea centrelor pentru relații cu consumatorii finali:

a) adresele sediilor, numerele de telefon, inclusiv numărul de telefon al serviciului 24/24 și adresele poștei electronice (dacă sînt disponibile) unde consumatorii finali pot adresa reclamații;

b) programul de lucru, de cel puțin 5 zile pe săptămînă a cite 8 ore pe zi, pe parcursul căruia consumatorul final poate adresa reclamația.

192. Personalul responsabil de examinarea reclamațiilor consumatorilor finali trebuie să dispună de aptitudini și împuterniciri pentru:

a) a examina reclamațiile și a soluționa neînțelegerile direct, prin negocieri, cu consumatorul final;

b) a remite reclamația către persoana furnizorului, a operatorului de rețea, investită cu atribuții privind examinarea și soluționarea problemelor abordate în reclamație;

c) a informa consumatorul final despre drepturile lui în procesul de soluționare a neînțelegerilor.

193. Întreg personalul de conducere al furnizorului, al operatorului de rețea este obligat să acorde audiență consumatorilor finali care solicită aceasta, în scopul soluționării problemelor consumatorilor finali. Programul de audiență se aprobă de Agenție și se afișează în toate centrele pentru relații cu consumatorii finali.

194. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să țină evidența reclamațiilor. Informația despre reclamații include cel puțin:

a) data depunerii reclamației;

b) numele persoanei care a depus reclamația;

c) esența problemei abordate în reclamație;

d) acțiunile întreprinse de furnizor, de operatorul de rețea pentru soluționarea problemelor abordate în reclamație;

e) decizia furnizorului, a operatorului de rețea.

195. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să prezinte Agenției orice informație solicitată privind reclamațiile, copiile înregistrărilor și ale deciziilor sau alte documente necesare examinării și soluționării de către Agenție a problemelor abordate în petiții.

196. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să depună toate eforturile pentru soluționarea rezonabilă a neînțelegerilor cu consumatorii finali, pe cale amiabilă, și în termene cît mai restrînse.

197. În cazul în care neînțelegerea dintre consumatorul final și furnizor, operatorul de rețea nu este soluționată pe cale amiabilă, furnizorul, operatorul de rețea este obligat să examineze situația creată și să răspundă în scris consumatorului final, în termenele prevăzute de lege.

198. Consumatorul final este în drept să prezinte o petiție la Agenție, în condițiile prevăzute de lege, inclusiv în cazul în care nu a primit nici un răspuns de la furnizor, operatorul de rețea, sau dacă nu este satisfăcut de măsurile întreprinse de furnizor, operatorul de rețea.

199. În cazul în care consumatorul final nu este de acord cu răspunsul Agenției el este în drept să conteste acest răspuns în instanța de judecată în conformitate cu Legea cu privire la petiționare nr.190-XIII din 19 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 6-8, art.23). Deciziile Agenției, de soluționare a problemelor invocate în petiție pot fi contestate în termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 57-58, art. 375).

Secțiunea 12 **CALITATEA SERVICIULUI DE DISTRIBUȚIE ȘI** **FURNIZARE A ENERGIEI ELECTRICE**

200. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să asigure continuitatea furnizării energiei electrice consumatorilor finali la parametrii de calitate prevăzuți de Regulamentul cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei electrice și potrivit clauzelor contractului de furnizare a energiei electrice.

201. În cazuri de supratensiuni sau goluri de tensiune, repetate, operatorul rețelei de distribuție înregistrează fiecare apel de acest gen al consumatorului final (inclusiv data și ora), iar acesta este informat despre numărul de înregistrare a apelului și durata aproximativă de timp pentru înlăturarea defecțiunii.

202. Înlăturarea defecțiunilor în cazurile menționate la pct. 201 din prezentul Regulament este precedată de măsurarea tensiunii în punctul(ele) indicat(e) de consumatorul final, cu consemnarea rezultatelor măsurărilor într-un act întocmit de personalul operatorului rețelei de distribuție, în termen de cel mul 5 zile calendaristice de la data înregistrării reclamației, în două exemplare și semnat de părți. În cazul în care, urmare a supratensiunii, sînt defectate receptoarele electrice ale consumatorului final, el indică personalului operatorului rețelei de distribuție receptoarele defectate, iar lista acestora se include în act.

203. Consumatorii finali depun la oficiul operatorului rețelei de distribuție, a furnizorului, după caz, reclamații privind parametrii de calitate a energiei electrice furnizate, stabiliți în Normele de calitate a energiei electrice în sistemele electroenergetice publice (standardul național GOST 13109), și menționați în clauzele contractuale, în termen de 5 zile lucrătoare de la data depistării încălcării parametrilor de calitate a energiei electrice sau de la data restabilirii furnizării energiei electrice, după întreruperea neprogramată. Întru stabilirea responsabilităților care rezultă

din circumstanțele create, operatorul rețelei de distribuție analizează, în termen de 10 zile calendaristice, reclamația împreună cu furnizorul și cu consumatorul final.

204. Furnizorul, operatorul rețelei de distribuție este obligat să înlăture supratensiunile și golurile repetate de tensiune, în termene cât mai restrânse, care să nu depășească 24 ore de la înregistrarea apelurilor sau a reclamațiilor consumatorilor finali.

205. Consumatorul final va pune la dispoziția operatorului rețelei de distribuție toate datele legate de susținerea reclamației și cererea de reparare a prejudiciului.

206. În cazul în care este dovedită nerespectarea de către furnizor, operatorul rețelei de distribuție a parametrilor de calitate a serviciului distribuție a energiei electrice, stipulați în Normele de calitate a energiei electrice în sistemele electroenergetice publice (standardul național GOST 13109), în regulamentul aprobat de Agenție și în clauzele contractuale, furnizorul, operatorul rețelei de distribuție este obligat să achite consumatorului final despăgubirea pentru prejudiciul cauzat, inclusiv să acopere cheltuielile aferente reparației receptoarelor electrice care au ieșit din funcțiune sau, după caz, contravaloarea acestora.

207. În cazul deteriorării receptoarelor electrice ale consumatorului casnic, repararea prejudiciului are loc cu respectarea următoarelor condiții:

a) consumatorul casnic a depus la furnizor, operatorul rețelei de distribuție o cerere în scris în termen de 5 zile lucrătoare de la data apariției/depistării, după caz, a evenimentului care a produs deteriorarea receptoarelor electrice;

b) în rezultatul analizei, efectuate, în comun, de către consumatorul casnic și furnizor, operatorul rețelei de distribuție, se constată faptul producerii șocului sau a golului de tensiune, invocat de consumatorul casnic, care a cauzat deteriorarea receptoarelor electrice ale consumatorului casnic. În cazul neînțelegerii dintre furnizor, operatorul rețelei de distribuție și consumatorul casnic, furnizorul, operatorul rețelei de distribuție invită, printr-o scrisoare, Inspectoratul Energetic de Stat la examinarea neînțelegerii, indicând adresa locului de consum, data producerii șocului sau a golului de tensiune, data și timpul examinării și va asigura reprezentantul Inspectoratului Energetic de Stat cu transport;

c) consumatorul casnic a prezentat furnizorului, operatorului rețelei de distribuție documente care confirmă suma cheltuielilor achitate pentru reparația receptoarelor electrice, precum și numărul patentei de întreprinzător al persoanei care a efectuat reparația receptoarelor electrice, după caz.

La solicitarea consumatorului casnic, furnizorul, operatorul rețelei de distribuție este obligat să organizeze reparația receptoarelor defectate ale consumatorului casnic, inclusiv transportul lor la atelierul de reparație și înapoi.

Se interzice furnizorului, operatorului rețelei de distribuție să solicite alte documente decât cele stabilite la lit. c) din prezentul punct.

Dacă un receptor electric defectat nu poate fi reparat și acest fapt este demonstrat corespunzător, furnizorul este obligat să achite consumatorului casnic contravaloarea acestuia la prezentarea documentului justificativ de către consumatorul casnic.

208. Furnizorul, operatorul de rețea nu poartă răspundere pentru devierea peste limitele admisibile a parametrilor de calitate a energiei electrice în cazul în care aceste devieri sînt cauzate de instalațiile electrice ce aparțin consumatorului final.

209. Operatorul de rețea este obligat să dispună de echipament pentru verificarea parametrilor de calitate a energiei electrice.

Secțiunea 13 **CONDIȚII REFERITOARE LA FUNCȚIONAREA** **INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE ALE** **CONSUMATORILOR FINALI**

210. Consumatorii finali, care au montat instalații de compensare a puterii reactive, sînt obligați să le exploateze

conform regimului prevăzut în contractele de furnizare a energiei electrice.

211. Timpul pentru efectuarea lucrărilor de reparație a instalațiilor operatorului de rețea, situate pe proprietatea consumatorului final, se stabilește de comun acord cu consumatorul final.

212. Personalul operatorului de rețea, care instalează noi echipamente, efectuează reparația sau modifică instalațiile existente, este obligat să readucă la starea inițială terenul, elementele de construcții și instalațiile consumatorului final sau ale proprietarului terț, afectate în procesul executării acestor lucrări.

213. Se interzice consumatorilor finali, persoane fizice și juridice, să ridice pe traseele liniilor electrice construcții, să depoziteze materiale, să sădească arbori, precum și să execute lucrări subterane sau alte lucrări care pot crea obstacole, pun în pericol viața oamenilor sau împiedică operatorul de rețea să efectueze operațiile de exploatare și de întreținere a instalațiilor ce-i aparțin, în conformitate cu Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 514 din 23 aprilie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 59-61, art. 603).

214. Consumatorii finali sînt obligați să instaleze și să utilizeze numai aparate, receptoare, utilaj și materiale electrice care corespund documentelor normativ-tehnice obligatorii stabilite prin lege.

215. Instalațiile de utilizare nu trebuie să pună în pericol viața și sănătatea oamenilor, să prejudicieze proprietatea, să provoace deranjamente în funcționarea normală a obiectelor sistemului electroenergetic și în furnizarea energiei electrice către alți consumatori finali.

Consumatorul final repară daunele provocate de instalația sa de utilizare și care duc la înrăutățirea calității energiei electrice furnizate sau care împiedică furnizarea continuă a energiei electrice altor consumatori finali.

Secțiunea 14 **PREVEDERI SPECIALE**

216. Consumatorului final i se interzice orice intervenție asupra rețelei electrice.

217. Prin depășirea consumului lunar contractat, dar fără depășirea puterii contractate, consumatorul final are dreptul să consume, cu acordul furnizorului, cantitatea de energie electrică pe care nu a consumat-o din cauza limitărilor.

218. Consumatorul final nu poate pretinde despăgubiri pentru pagubele cauzate urmare a accidentelor produse la instalația lui de utilizare din cauza nerespectării de către acesta a normelor și a instrucțiunilor de exploatare.

219. În cazuri excepționale, cînd apare necesitatea reamplasării rețelei electrice a operatorului de rețea pentru construcția unui obiect, beneficiarul construcției este obligat să obțină acordul proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului pe care urmează a fi reamplasată rețeaua electrică și suportă toate cheltuielile de modificare a traseului rețelei electrice.

220. În situații de forță majoră și de calamități naturale zonale, operatorul de rețea este în drept să întrerupă operativ furnizarea energiei electrice consumatorilor finali din zona afectată, în scopul evitării unor efecte mai grave în sistemul electroenergetic. Operatorul de rețea este obligat să informeze consumatorii finali despre întreruperea furnizării energiei electrice în condițiile prevăzute în prezentul Regulament.

Anexa nr. 1
la Regulamentul pentru furnizarea
și utilizarea energiei electrice
aprobat prin Hotărârea ANRE
nr.393 din 15.12.2010

CLAUZELE OBLIGATORII
ale contractului de furnizare a energiei electrice
consumatorului casnic

I. DATE GENERALE

1. Locul de consum _____

(municipiu, oraș, sat, comună, localitate,

stradă, numărul, blocul, apartamentul, numărul de telefon)

deținând actul ce atestă dreptul de proprietate
nr. _____, Contractul de închiriere nr. _____
_____ din _____ sau alte acte legale

2. Avizul de racordare (pentru noii consumatori casnici)
nr. _____ din _____, emis de _____

3. Informația referitoare la datele echipamentului de
măsurare și a sigiliilor aplicate va fi reflectată în Procesul- verbal
de dare în exploatare a echipamentului de măsurare, parte
integrantă la Contract.

4. Puterea contractată _____ kW.

5. Tensiunea nominală de alimentare _____ V.

Valorile abaterii admisibile a tensiunii constituie $\pm 5\%$,
iar valorile abaterii admisibile limită a tensiunii – $\pm 10\%$, în
conformitate cu standardul național GOST 13109-97. Durata
abaterilor admisibile limită este stabilită prin GOST 13109-
97 și constituie 5% din intervalul de timp de 24 ore. Durata
abaterilor admisibile ale tensiunii este nelimitată.

II. OBIECTUL ȘI DURATA CONTRACTULUI

6. Obiect al Contractului este furnizarea energiei
electrice Consumatorului casnic, la locul de consum
specificat în datele generale, inclusiv la locurile de uz
comun, după caz.

7. Contractul de furnizare a energiei electrice este încheiat
pentru o durată de timp _____ (nelimitată sau
determinată la solicitarea Consumatorului casnic), întocmit
în două exemplare (cite un exemplar pentru fiecare parte) și intră
în vigoare la data semnării lui de către ambele părți.

III. OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE FURNIZORULUI

8. Furnizorul are următoarele obligații:

a) să asigure furnizarea fiabilă și continuă a energiei electrice
Consumatorului casnic până la clemele de ieșire din aparatul de
comutație instalat după echipamentul de măsurare, la parametri
de calitate stabiliți în actele normative și în documentele
normativ-tehnice în vigoare, inclusiv potrivit Regulamentului
pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice;

b) să asigure restabilirea furnizării energiei electrice, în
regim de urgență, în caz de întrerupere neprogramată a
furnizării energiei electrice sau în cazul altor deranjamente
din rețeaua electrică;

c) să anunțe Consumatorul casnic (prin telefon, mass-
media, alte modalități) despre data și durata întreruperii
programate a furnizării energiei electrice cu cel puțin 3 zile
calendaristice până la întrerupere. Excepție sînt situațiile cînd
reconectarea instalației de utilizare a unui consumator final
la rețeaua electrică poate fi efectuată numai prin scoaterea
de sub tensiune a liniei electrice la care va fi reconectată
instalația de utilizare a consumatorului final, furnizorul în acest
caz fiind obligat să anunțe consumatorii finali, instalațiile de
utilizare ale cărora sînt racordate la linia electrică în cauză,
cu 2 zile lucrătoare înainte de întrerupere;

d) să expedieze lunar Consumatorului casnic factura
emisă în baza indicațiilor echipamentului de măsurare

pentru plata energiei electrice consumate la tariful în
vigoare, aprobat de Agenție, cu cel puțin 10 zile calen-
daristice înainte de expirarea termenului-limită de plată a
facturii, indicat în această factură;

e) să determine cantitatea de energie electrică
consumată pe parcursul perioadei de la ultima citire a
indicațiilor echipamentului de măsurare și pînă la data resta-
bilirii evidenței consumului de energie electrică, conform
consumului mediu zilnic înregistrat pe parcursul perioadei
de 3 luni anterioare ultimei citiri a indicațiilor echipamentului
de măsurare sau a 3 luni ulterioare restabilirii evidenței
consumului energiei electrice sau a consumului mediu zilnic
înregistrat pe parcursul perioadei calendaristice similare a
anului precedent în cazul în care echipamentul de măsurare
este defectat din motive care nu dovedesc implicarea
Consumatorului casnic. Perioada pentru care este efectuat
calculul consumului de energie electrică în baza consumului
mediu zilnic nu va depăși 3 luni;

f) să prezinte Consumatorului casnic calculele sumelor
incluse în factură ce nu sînt bazate pe indicațiile echipa-
mentului de măsurare, inclusiv calculul cantității de energie
electrică în urma încălcării clauzelor contractuale, care au
dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a
cantității de energie electrică consumată;

g) să reconecteze la rețeaua electrică instalația de
utilizare ce aparține Consumatorului casnic și să reia
furnizarea energiei electrice în decurs de 2 zile lucrătoare de
la data depunerii cererii de către Consumatorul casnic, dacă
acesta a înlăturat toate motivele care au cauzat deconec-
tarea instalației lui de utilizare de la rețeaua electrică a
operatorului rețelei de distribuție și a achitat plata pentru
reconectare;

h) să prezinte, la cererea Consumatorului casnic,
informații despre istoricul de consum, plățile și penalitățile
calculate și achitate;

i) să răspundă operativ la petițiile Consumatorului casnic,
inclusiv la sesizările orale parvenite prin telefon;

j) să recupereze prejudiciile materiale și morale cauzate
Consumatorului casnic;

k) să restituie datoriile față de Consumatorul casnic,
acumulate pînă la data rezilierii contractului;

l) să monteze gratuit Consumatorului casnic un alt
echipament de măsurare în locul celui supus verificării sau
defectat nu din vina Consumatorului casnic;

m) să efectueze în termen verificarea metrologică
periodică a echipamentului de măsurare;

n) să întrețină și să exploateze instalația de racordare
prin intermediul căreia se furnizează energie electrică
Consumatorului casnic.

9. Furnizorul are următoarele drepturi:

a) să verifice și să constate respectarea de către
Consumatorul casnic a prevederilor Contractului;

b) să recalculeze consumul de energie electrică,
conform sistemului paușal, în cazul constatării încălcării de
către Consumatorul casnic a clauzelor contractuale care
au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a
cantității de energie electrică consumată;

c) să includă suma, cauzată de emiterea unei facturi
eronate în defavoarea Furnizorului, în plata pentru luna
ulterioară depistării erorii. Furnizorul nu este în drept să
perceapă plata datorată emiterii unei facturi eronate dacă
faptul emiterii unei facturi eronate a fost depistat după
expirarea termenului de prescripție, stabilit prin Codul civil
al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.1107-XV din
6 iunie 2002, sau în cazul în care nu demonstrează faptul
și data emiterii unei facturi eronate;

d) să deconecteze instalația de utilizare ce aparține
Consumatorului casnic, în cazurile prevăzute de lege,
prin Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei

electrice și în conformitate cu prevederile Contractului.

IV. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE CONSUMATORULUI CASNIC

10. Consumatorul casnic are următoarele drepturi:

- a) la furnizarea continuă a energiei electrice la parametri de calitate, stabiliți prin actele normative și prin standardul național GOST 13109;
- b) la prezentarea de către Furnizor a informațiilor privind istoricul de consum, plățile și penalitățile calculate și achitate;
- c) la repararea prejudiciilor cauzate de către Furnizor, ca rezultat al furnizării energiei electrice cu încălcarea prevederilor Contractului și cu devieri de la parametri de calitate, stabiliți de standardul național GOST 13109;
- d) să verifice și să constate respectarea de către Furnizor a prevederilor Contractului;
- e) la înlăturarea de către Furnizor a deranjamentelor din rețelele electrice și/sau rețelele interne ale blocurilor de locuit, la solicitare;
- f) la suspendarea Contractului și la sistarea furnizării energiei electrice pentru o perioadă de timp determinată, dar nu mai mică de o lună;
- g) la prelungirea, sau rezilierea Contractului de furnizare a energiei electrice;
- h) să fie prezent la citirea indicațiilor, la verificarea și la controlul echipamentului de măsurare;
- i) la eliberarea de către operatorul rețelei de distribuție a unui nou aviz de racordare, în cazul majorării puterii contractate.

11. Consumatorul casnic are următoarele obligații:

- a) să consume energie electrică numai pentru necesități casnice;
- b) să utilizeze energia electrică în mod rațional, eficient, inofensiv și fără încălcări;
- c) să consume energie electrică numai prin receptoarele care corespund documentelor normativ-tehnice obligatorii;
- d) să achite integral și în termenul indicat în factură plata pentru consumul energiei electrice, inclusiv a celei consumate la locurile de uz comun, după caz;
- e) să sesizeze imediat Furnizorul în cazul în care depistează defecțiuni în funcționarea echipamentului de măsurare sau dacă depistează violarea sigiliilor;
- f) să rezilieze Contractul de furnizare a energiei electrice, dacă nu necesită energie electrică, și să achite Furnizorului integral plata pentru energia electrică;
- g) să nu permită conectarea instalațiilor electrice ale altor persoane la instalația electrică proprie fără acordul prealabil în scris al Furnizorului;
- h) să asigure, la prezentarea legitimației corespunzătoare, accesul liber al personalului Operatorului rețelei de distribuție, al Furnizorului, în scopul controlului și a citirii indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și în scopul controlului, deservirii și pentru reparația instalațiilor ce aparțin Operatorului rețelei de distribuție, Furnizorului, dar care sînt instalate pe proprietatea Consumatorului casnic;
- i) să păstreze intacte echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate acestui echipament;
- j) să nu comită intervenții asupra utilajului rețelei electrice a operatorului rețelei de distribuție;
- k) să nu permită altor persoane să intervină la echipamentul de măsurare sau la instalațiile Furnizorului, ale Operatorului rețelei de distribuție instalate pe proprietatea Consumatorului casnic;
- l) să utilizeze numai materiale electrice care corespund normelor tehnice;
- m) să solicite un nou aviz de racordare la rețeaua electrică de distribuție, în caz de majorare a puterii contractate și în cazul în care intenționează să utilizeze energia electrică pentru alte necesități decît cele casnice.

V. RĂSPUNDEREA CONTRACTUALĂ

12. În conformitate cu legislația în vigoare, Furnizorul restituie suma percepută suplimentar de la Consumatorul

casnic și repară prejudiciile cauzate Consumatorului casnic în procesul de furnizare a energiei electrice.

13. Repararea prejudiciului, în cazul deteriorării receptoarelor electrice, se efectuează cu respectarea următoarelor condiții:

- a) în cazul în care Consumatorul casnic depune la Furnizor o cerere în scris, în termen de 5 zile lucrătoare de la data apariției/depistării, după caz, a evenimentului în urma căruia s-a produs deteriorarea receptoarelor electrice;
- b) dacă Operatorul rețelei de distribuție a examinat în comun cu Consumatorul casnic și Furnizor și, după caz, cu atragerea Inspectoratului Energetic de Stat, care să confirme faptul producerii șocului sau a golului de tensiune invocat de Consumatorul casnic, care a cauzat defectarea receptoarelor electrice ale Consumatorului casnic;
- c) în cazul în care Consumatorul casnic a prezentat Furnizorului documente care confirmă suma cheltuielilor achitate pentru reparația receptoarelor electrice, precum și, după caz, numărul patentei de întreprinzător al persoanei care a efectuat reparația receptoarelor electrice.

La solicitarea Consumatorului casnic, furnizorul este obligat să organizeze, în termeni cît mai restrînși, reparația receptoarelor electrice defectate ale Consumatorului casnic, inclusiv transportul lor la atelierul de reparație și înapoi.

Dacă un receptor electric defectat nu poate fi reparat și acest fapt este demonstrat corespunzător, furnizorul este obligat să restituie Consumatorului casnic contravaloarea acestuia la prezentarea documentului justificativ de către Consumatorul casnic.

Se interzice Furnizorului să solicite alte documente decît cele stabilite la punctul respectiv.

14. Furnizorul nu poartă răspundere pentru nerespectarea obligațiilor contractuale în cazul în care acestea nu sînt datorate culpei furnizorului.

15. Consumatorul casnic repară daunele justificate, provocate de instalația sa de utilizare, și care duc la înrăutățirea calității energiei electrice furnizate sau care împiedică furnizarea continuă a energiei electrice altor consumatori finali.

VI. DECONECTAREA ȘI RECONECTAREA LA REȚEAUA ELECTRICĂ A INSTALAȚIEI DE UTILIZARE CE APARTINE CONSUMATORULUI CASNIC

16. Furnizorul este în drept să solicite operatorului rețelei de distribuție deconectarea de la rețeaua electrică de distribuție a instalației de utilizare ce aparține Consumatorului casnic în următoarele cazuri:

- a) conform prescripției Inspectoratului Energetic de Stat, eliberată în condițiile prevăzute de lege;
- b) în cazul în care Consumatorul casnic utilizează receptoarele electrice într-un mod ce afectează utilajul operatorului rețelei de distribuție sau calitatea energiei electrice furnizată altor consumatori finali, iar Consumatorul casnic refuză să deconecteze aceste receptoare, la solicitarea Furnizorului;
- c) în cazul în care Consumatorul casnic nu permite accesul personalului furnizorului, al operatorului rețelei de distribuție la locul de consum pentru montarea/demontarea, controlul, înlocuirea sau citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, pentru repararea sau înlocuirea utilajului operatorului rețelei de distribuție, instalat pe proprietatea Consumatorului casnic. Furnizorul, operatorul rețelei de distribuție este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act, care urmează să fie expediat Consumatorului casnic împreună cu avizul de deconectare;
- d) în caz de neachitare de către Consumatorul casnic a facturii, în decurs de 10 zile calendaristice de la data-limită indicată în factura, prezentată Consumatorului casnic cu respectarea termenului prevăzut la pct. 51, lit. b) din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice;
- e) în cazul în care contractul de furnizare a energiei electrice este încheiat pe numele altei persoane fizice decît proprietarul legal al imobilului și ultimul refuză să încheie contractul de furnizare a energiei electrice;

f) consumul fără evidență a energiei electrice sau consumul fără evidență a energiei electrice pe o perioadă de timp ce depășește o lună de la data înregistrării documentate a lipsei echipamentului de măsurare sau a deteriorării lui din vina Consumatorului casnic;

g) în cazul în care Consumatorul casnic a întreprins acțiuni care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, Consumatorul casnic neachitând plata calculată de către Furnizor pentru acest consum;

h) în caz de racordare la instalația proprie a Consumatorului casnic a instalației electrice a unui subconsumator, fără acordul prealabil al Furnizorului;

i) în caz de refuz din partea Consumatorului casnic de a încheia un nou contract de furnizare a energiei electrice la schimbarea destinației spațiului locativ;

j) în caz de utilizare parțială a spațiului locativ în alte scopuri decît cele casnice, fără instalarea echipamentului de măsurare pentru evidența separată a cantității de energie electrică consumată în partea respectivă a imobilului;

k) dacă a expirat termenul contractului de furnizare a energiei electrice, iar consumatorul casnic nu solicită prelungirea acestuia;

l) în cazul constatării încălcării prevederilor Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice, care duc la reducerea fiabilității furnizării de energie electrică;

m) dacă sînt puse în pericol persoanele, bunurile ori mediul.

Deconectarea instalației de utilizare a Consumatorului casnic, în conformitate cu lit. c) - l) se efectuează doar în zilele lucrătoare, în intervalul de timp 8.00 - 17.00. Deconectarea instalației de utilizare a Consumatorului casnic în conformitate cu lit. c), e), f), h) - l) se efectuează numai după avizarea Consumatorului casnic. Avizul de deconectare se expediază sau se înmînează Consumatorului casnic cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.

În situațiile prevăzute la lit. d) și lit. g) Furnizorul îl informează pe Consumatorul casnic prin intermediul facturii de plată a energiei electrice, cu privire la posibilele consecințe în cazul neachitării în termen a facturii.

17. Furnizorul asigură deconectarea de la rețeaua electrică a operatorului rețelei de distribuție instalația de utilizare ce aparține Consumatorului casnic, la cererea Consumatorului casnic, în cel mult 7 zile calendaristice de la data înregistrării cererii depuse în scris de către Consumatorul casnic.

18. Reconectarea instalației de utilizare la rețeaua electrică de distribuție se va efectua după înlăturarea de către Consumatorul casnic a motivelor de deconectare, într-un termen cît mai scurt posibil, dar nu mai tîrziu de 2 zile lucrătoare de la data achitării plății pentru reconectare, calculată conform Metodologiei de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de unitățile de distribuție a energiei electrice, aprobată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

VII. MODIFICAREA CONTRACTULUI

19. Orice modificare a Contractului este valabilă, dacă se efectuează în scris și este semnată de ambele părți, constituind anexă separată la Contract. Dacă, ulterior încheierii Contractului, intră în vigoare noi acte legislative sau normative ori se modifică cele existente, care stabilesc reguli noi de furnizare, utilizare și facturare a energiei electrice, părțile contractante vor aplica noile reguli, iar furnizorul va notifica în scris Consumatorului casnic cu privire la modificările operate în legislație.

VIII. SUSPENDAREA CONTRACTULUI ȘI REZILIEREA LUI

20. Se permite suspendarea Contractului de furnizare a energiei electrice pe o perioadă de timp de cel puțin o lună, la cererea în scris a Consumatorului casnic, depusă la oficiul

Furnizorului cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data suspendării. În acest caz, Consumatorul casnic este obligat să achite integral plata pentru cantitatea de energie electrică facturată. Se permite suspendarea Contractului de furnizare a energiei electrice de către Furnizor pe o perioadă de 30 zile calendaristice în cazul deconectării de la rețeaua electrică a instalației de utilizare ce aparține Consumatorului casnic, cu respectarea prevederilor Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice și a legislației în domeniu.

21. Contractul de furnizare a energiei electrice poate fi reziliat:

a) la cererea Consumatorului casnic depusă în scris la oficiul Furnizorului cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data rezilierii Contractului de furnizare a energiei electrice;

b) după suspendarea Contractului de furnizare a energiei electrice pe o perioadă de 30 zile calendaristice, ca urmare a deconectării instalației Consumatorului casnic de la rețeaua electrică și dacă acesta nu a înlăturat cauzele pentru care a fost deconectată instalația de utilizare și nu a solicitat reconectarea ei.

În cazul depunerii cererii de reziliere a Contractului de furnizare a energiei electrice, Consumatorul casnic este obligat să achite integral plata pentru energia electrică facturată pînă la data rezilierii.

IX. SOLUȚIONAREA NEÎNȚELEGERILOR ȘI LITIGIILOR

22. Consumatorul casnic și Furnizorul sînt în drept să apeleze la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică sau în instanța de judecată în cazul în care neînțelegerile nu pot fi soluționate pe cale amiabilă, prin negocieri, de către părți.

X. CLAUZE SPECIALE

23. Se interzice Consumatorului casnic să ridice pe traseele liniilor electrice de transport și de distribuție construcții, să sădească arbori, să depoziteze materiale, precum și să execute lucrări subterane sau alte lucrări care pot crea obstacole, ce pun în pericol viața oamenilor sau care împiedică operatorul de rețea să efectueze operațiile de exploatare și de întreținere a instalațiilor ce-i aparțin, în conformitate cu documentele normativ-tehnice obligatorii.

24. Procurarea, verificarea metrologică, instalarea, exploatarea, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare se efectuează din contul Furnizorului, operatorului rețelei de distribuție, în conformitate cu Legea cu privire la energetică nr.1525-XIII din 19.02.1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 50-51, art. 366) și Legea cu privire la energia electrică nr.124 din 23 decembrie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 23-24, art. 33).

25. Furnizorul încheie, prelungeste sau suspendă acțiunea Contractului de furnizare a energiei electrice fără a percepe plată de la Consumatorul casnic.

26. Situațiile neprevăzute în Contract sînt reglementate de prevederile Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice și de legislația în vigoare.

27. Proces-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare

Nr. _____ din _____

Operatorul rețelei de distribuție _____

Filiala _____

Consumatorul casnic _____

(NLC, denumirea organizației/numele și prenumele)

Adresa _____

(Adresa poștală, telefon)

A fost instalat contorul de energie electrică:

Data _____
Tipul _____
Nr. de fabricație _____
Indicațiile _____
Data verificării de stat _____ Sigiliul
verificatorului metrolog _____
Sigiliul Operatorului rețelei de distribuție nr. _____
Sigiliul Operatorului rețelei de distribuție aplicat
la cutia de protecție nr. _____
Tensiunea, V _____ Curentul, A _____
Transformatoare de măsură:
TC Tip _____ faza A _____
B _____ C _____
(nr. de fabricație pentru fiecare fază)
Tensiunea nominală, kV _____ Curentul
nominal, A _____
(primar/secundar)
Verificarea de stat _____ Raport de trans-
formare _____
Sigiliul Operatorului rețelei de distribuție nr. _____
TT Tip _____
WA (Tip și nr. de fabricație)
Tensiunea nominală, kV _____
(primară/secundară)
Verificarea de stat _____ Raport
de transformare _____
Sigiliul Operatorului rețelei de distribuție nr. _____
Consumatorul casnic (reprezentantul consumatorului
casnic) _____
(numele, funcția, semnătura)
Personalul Operatorului rețelei de distribuție _____
(numele, funcția, semnătura)
Telefon de contact al Operatorului rețelei de
distribuție: _____
Notă:

Procesul-verbal se întocmește în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte, și se semnează de ambele părți.

Anexa nr.2

la Regulamentul pentru furnizarea
și utilizarea energiei electrice
aprobat prin Hotărârea ANRE
nr.393 din 15.12.2010

CLAUZELE OBLIGATORII
ale contractului de furnizare a energiei electrice
consumatorului noncasnic

I. OBIECTUL CONTRACTULUI

1.1. Obiect al Contractului este furnizarea energiei electrice la locul(rile) de consum, specificat(te) în anexa la Contract, și reglementarea raporturilor dintre Furnizor și Consumatorul noncasnic privind furnizarea, utilizarea, facturarea, plata, condițiile de consum al energiei electrice, precum și alte condiții legate de furnizarea acestora.

1.2. Puterea contractată și puterea totală a receptorilor electrice, categoria de fiabilitate a alimentării cu energie electrică a Consumatorului noncasnic, delimitarea instalațiilor electrice, precum și alți parametri sînt stabiliți de părți în anexe separate, care reprezintă părți integrante ale Contractului.

II. CONDIȚIILE DE FURNIZARE

2.1. Furnizorul va furniza Consumatorului noncasnic energia electrică contractată, iar Consumatorul noncasnic va utiliza energia electrică în conformitate cu prevederile Contractului și cu respectarea strictă a actelor legislative și normative care

reglementează furnizarea și utilizarea energiei electrice.

2.2. Evidența consumului de energie electrică este efectuată prin intermediul echipamentului de măsurare al Consumatorului noncasnic care este responsabil de integritatea acestuia. În cazul în care echipamentul de măsurare este instalat în limitele proprietății furnizorului, a operatorului de rețea, după caz, responsabil de integritatea echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate este furnizorul, operatorul de rețea. Furnizorul va asigura, la solicitare, accesul Consumatorului noncasnic la echipamentul de măsurare. În acest caz, Consumatorul noncasnic este în drept să aplice sigiliul său echipamentului de măsurare.

2.3. Lucrările de instalare, exploatare, deservire, reparare, verificare metrologică periodică și de înlocuire a echipamentului de măsurare al Consumatorului noncasnic se efectuează în conformitate cu Legea cu privire la energetică nr.1525-XIII din 19.02.98 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 50-51, art.366) și Legea nr.124-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.23-24, art.33), iar cheltuielile se suportă de către Consumatorul noncasnic.

2.4. Controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate acestuia se va efectua de către operatorul de rețea, după necesitate, și numai în prezența reprezentantului Consumatorului noncasnic.

2.5. Citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, în scopul facturării energiei electrice consumate de Consumatorul noncasnic, se va efectua de Furnizor lunar, în prezența reprezentantului Consumatorului noncasnic.

2.6. Consumatorul noncasnic este în drept să transmită energia electrică unui subconsumator numai cu acordul prealabil al Furnizorului.

2.7. Furnizorul, la indicația operatorului rețelei de transport și de sistem, va întrerupe furnizarea energiei electrice în situații de avarii sau în scopul prevenirii unor posibile avarii în sistemul electroenergetic.

2.8. Furnizorul este în drept să solicite deconectarea instalației de utilizare a Consumatorului noncasnic în următoarele cazuri:

a) conform prescripției Inspectoratului Energetic de Stat, eliberată în condițiile prevăzute de lege;

b) în cazul în care consumatorul noncasnic utilizează receptoarele electrice într-un mod, care afectează funcționarea normală a echipamentului operatorului de rețea sau influențează negativ calitatea energiei electrice, furnizate altor consumatori finali, iar consumatorul noncasnic nu îndeplinește cerințele furnizorului de a înlătura încălcările;

c) în caz de neachitare de către consumatorul noncasnic a facturii, în decurs de 10 zile calendaristice de la data limită indicată în factura, prezentată consumatorului noncasnic cu respectarea termenului prevăzut la pct. 51, lit. b) din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice;

d) în cazul în care consumatorul noncasnic nu permite accesul personalului furnizorului, al operatorului de rețea la echipamentul de măsurare, precum și accesul la echipamentul operatorului de rețea instalat pe proprietatea consumatorului noncasnic. Furnizorul, operatorul de rețea este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act, care urmează să fie expediat consumatorului noncasnic împreună cu avizul de deconectare;

e) în cazul în care consumatorul noncasnic modifică în mod unilateral reglajele instalațiilor de protecție și control automat, stabilite de comun acord cu furnizorul;

f) în caz de neîndeplinire, în termen de 30 zile calendaristice, a prescripției argumentate a operatorului de rețea, prezentată în formă scrisă, privind înlocuirea transformatoarelor de curent din circuitul echipamentului de măsurare;

g) în cazul în care consumatorul noncasnic a întreprins acțiuni care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea

incompletă a cantității de energie electrică consumată, consumatorul noncasnic neachitând plata pentru energia electrică recalculată;

h) în cazul consumului fără evidență a energiei electrice sau al consumului fără evidență a energiei electrice pe o perioadă mai mare de o lună de la data înregistrării documentate a lipsei echipamentului de măsurare sau a deteriorării lui din vina consumatorului noncasnic;

i) în caz de racordare a instalației electrice a unui subconsumator la instalația de utilizare a consumatorului noncasnic fără acordul prealabil al furnizorului;

j) dacă a expirat termenul buletinului de verificare metrologică a echipamentului de măsurare și consumatorul noncasnic nu s-a conformat obligației de a supune echipamentul de măsurare verificării metrologice periodice;

k) dacă a expirat termenul contractului de furnizare a energiei electrice, iar consumatorul noncasnic nu solicită prelungirea lui;

l) pentru încălcarea prevederilor Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice care conduce la reducerea fiabilității furnizării de energie electrică;

m) dacă sînt puse în pericol persoanele, bunurile ori mediul.

Deconectarea instalației de utilizare a consumatorului noncasnic în conformitate cu lit. d), e), f), h) - l), se efectuează numai cu avizarea Consumatorului noncasnic. Avizul de deconectare se expediază sau se înmînează Consumatorului noncasnic cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.

În situațiile prevăzute la lit. c) și g) din prezentul punct, Furnizorul îl informează pe consumatorul noncasnic, prin intermediul facturii de plată a energiei electrice, cu privire la posibilele consecințe în cazul neachitării în termen a facturii.

2.9. Furnizorul asigură deconectarea de la rețeaua electrică a operatorului rețelei de distribuție a instalației de utilizare ce aparține Consumatorului casnic, la cererea Consumatorului noncasnic, în cel mult 7 zile calendaristice de la data înregistrării cererii depuse în scris de către Consumatorul noncasnic.

2.10 Reconectarea instalației de utilizare se va efectua după înlăturarea de către Consumatorul noncasnic a motivelor de deconectare, într-un termen cit mai scurt posibil, dar nu mai tîrziu de 2 zile lucrătoare de la data achitării plății pentru reconectare, calculată conform Metodologiei de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de unitățile de distribuție a energiei electrice, aprobată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

III. FACTURAREA ȘI PLATA ENERGIEI ELECTRICE

3.1. Contravaloarea energiei electrice furnizate este determinată de tariful în vigoare, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și de cantitatea energiei electrice consumată pe parcursul perioadei de facturare.

3.2. Cantitatea energiei electrice furnizate Consumatorului noncasnic se determină în baza indicațiilor echipamentului de măsurare, citite la fiecare loc de consum, sau, în cazurile prevăzute în Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, se calculează prin estimare. Perioada de calcul a consumului de energie electrică prin estimare nu va depăși 2 luni.

3.3. În cazul deteriorării echipamentului de măsurare sau dacă se constată încălcarea de către Consumatorul noncasnic a clauzelor contractuale, care a dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, contravaloarea energiei electrice consumate se va calcula în conformitate cu prevederile Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

3.4. Contravaloarea pierderilor de energie electrică în transformatoarele de forță și în liniile electrice, ce aparțin Consumatorului

noncasnic, se calculează în baza Instrucțiunii privind calcularea pierderilor de energie electrică activă și reactivă în elementele de rețea aflate la balanța consumatorului, aprobată prin Hotărîrea Consiliului de Administrație al ANRE nr.246 din 2 mai 2007 (Monitorul Oficial nr.94-97/415 din 06.07.2007).

3.5. Consumul energiei electrice reactive se facturează numai în cazul în care factorul de putere $\cos\varphi$, calculat în punctul de delimitare, este mai mic de _____ (**0,92** pentru instalația de utilizare racordată la tensiunea 0,4 kV și **0,87** la tensiunea 10(6) kV). Cantitatea energiei electrice reactive consumate se calculează în baza instrucțiunii aprobate de Agenție.

3.6. Plățile prevăzute în Contract se vor efectua în bază de facturi emise de către Furnizor pentru fiecare loc de consum și înmîinate Consumatorului noncasnic personal sau expediate prin poștă.

3.7. La solicitarea Consumatorului noncasnic, Furnizorul poate emite o singură factură pentru mai multe locuri de consum, la care se vor anexa calculele pentru fiecare loc de consum.

3.8. Furnizorul va prezenta factura Consumatorului noncasnic cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de data limită de plată a facturii.

3.9. Consumatorul noncasnic este obligat să achite facturile emise de către Furnizor în termenele indicate în factură.

3.10. Plata oricărei sume facturate se va efectua în lei, prin transfer bancar pe contul Furnizorului. Se consideră drept dată de efectuare a plății, data la care suma plătită apare pe contul bancar al Furnizorului.

3.11. În cazul în care o factură emisă în baza Contractului nu este achitată pînă în ziua a treia de la data-limită de plată indicată în factură, Consumatorul noncasnic va plăti o penalitate de _____ din suma datorată pentru fiecare zi de întîrziere a plății pentru energia electrică consumată, începînd cu prima zi după data-limită de achitare a facturii și pînă la data efectuării plății. Penalitatea nu se aplică în cazul facturilor eronate.

3.12. Furnizorul este în drept să ceară Consumatorului noncasnic plata preventivă în următoarele cazuri:

a) la reconectarea instalației de utilizare a Consumatorului noncasnic, deconectată pentru unul dintre următoarele motive:

- neachitarea facturilor pentru energia electrică și a penalităților;

- refuz documentat de a permite accesul personalului Furnizorului/, al Operatorului de rețea la echipamentul de măsurare și la echipamentul Furnizorului, al operatorului de rețea instalat pe proprietatea Consumatorului noncasnic;

b) în cazul în care în privința Consumatorului noncasnic a fost inițiată procedura de insolabilitate;

c) în cazul în care Consumatorul noncasnic ocupă un edificiu în bază dreptului de folosință.

3.13. Suma plății preventive este stabilită de către Furnizor, dar nu va depăși contravaloarea consumului mediu lunar de energie electrică.

3.14. Plata preventivă se va face de către Consumatorul noncasnic înainte de reînceperea furnizării energiei electrice. Dacă, pe parcursul unui an, Consumatorul noncasnic și-a onorat obligațiile prevăzute în Contract, Furnizorul îl poate exonera de obligația plății preventive, cu excepția cazului expus la pct.3.12. lit.b) și lit. c).

3.15. Refuzul argumentat al Consumatorului noncasnic de a achita factura se aduce la cunoștința Furnizorului în termen de 5 zile lucrătoare de la data înmînării facturii.

3.16. Reclamațiile ulterioare achitării facturilor se soluționează între părți în termen de 10 zile lucrătoare de la data formulării și a depunerii reclamațiilor de către Consumatorul noncasnic.

IV. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE FURNIZORULUI

4.1. Furnizorul este în drept:

a) să includă suma, cauzată de emiterea unei facturi

eronate în defavoarea Furnizorului, în plata pentru luna ulterioară depistării erorii. Furnizorul nu este în drept să perceapă plata datorată emiterii unei facturi eronate dacă faptul emiterii unei facturi eronate a fost depistat după expirarea termenului de prescripție, stabilit prin Codul civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.1107-XV din 6 iunie 2002, sau în cazul în care nu demonstrează faptul și data emiterii unei facturi eronate;

b) să ceară de la Consumatorul noncasnic plata preventivă pentru reluarea furnizării energiei electrice, în cazurile prevăzute în Contract;

c) să aplice Consumatorului noncasnic tranșe de limitare a puterii în regimul de limitări sau restricții în sistemul electroenergetic, prestabilite de părți în anexa la Contract;

d) să efectueze controlul regimului de consum pentru a constata respectarea de către Consumatorul noncasnic a puterii contractate;

e) să aibă acces liber la echipamentul de măsurare al Consumatorului noncasnic în vederea citirii indicațiilor;

f) să încheie cu Consumatorul noncasnic acord pentru întreținerea instalațiilor de utilizare ale acestuia;

g) să recalculeze consumul de energie electrică, conform sistemului pausal, în cazul constatării încălcării de către Consumatorul noncasnic a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată.

4.2. Furnizorul este obligat:

a) să respecte întocmai prevederile Contractului;

b) să asigure furnizarea energiei electrice Consumatorului noncasnic la parametrii de calitate stabiliți în actele normative și în documentele normativ-tehnice în vigoare, inclusiv potrivit Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, pentru fiecare loc de consum;

c) să asigure restabilirea furnizării energiei electrice, în regim de urgență în caz de întrerupere neprogramată a furnizării energiei electrice sau în cazul altor deranjamente din rețeaua electrică;

d) să anunțe (prin telefon, mass-media, alte modalități) micii consumatori finali despre data și durata întreruperii programate cu cel puțin 3 zile calendaristice până la întrerupere, indicând motivele și intervalul întreruperii. Excepție sînt situațiile cînd reconectarea instalației de utilizare a unui consumator final la rețeaua electrică poate fi efectuată numai prin scoaterea de sub tensiune a liniei electrice la care va fi reconectată instalația de utilizare a Consumatorului noncasnic, Furnizorul în acest caz fiind obligat să anunțe consumatorii finali, instalațiile de utilizare ale cărora sînt racordate la linia electrică în cauză, cu 2 zile lucrătoare înainte de întrerupere;

e) să anunțe, în scris, marii consumatori finali despre data și durata întreruperii programate a furnizării energiei electrice cu cel puțin 7 zile calendaristice până la întrerupere, menționînd motivele întreruperii, excepție făcînd situațiile în care:

- reconectarea instalației de utilizare a unui consumator final la rețeaua electrică poate fi efectuată numai prin scoaterea de sub tensiune a liniei electrice la care va fi reconectată instalația de utilizare a consumatorului final, furnizorul în acest caz fiind obligat să anunțe consumatorii finali, instalațiile de utilizare ale cărora sînt racordate la linia electrică în cauză, cu 2 zile lucrătoare înainte de întrerupere;

- este necesar de racordat instalația unui nou consumator final la rețeaua electrică, furnizorul fiind obligat să anunțe marii consumatori cu 3 zile calendaristice înainte de întrerupere;

f) să răspundă, în scris, în termen de 10 zile calendaristice, la solicitarea Consumatorului noncasnic cu privire la modificarea puterii contractate;

g) să expedieze lunar Consumatorului noncasnic factura emisă în baza indicațiilor echipamentului de măsurare pentru plata energiei electrice consumate la tariful în

vigoare, aprobat de Agenție, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de expirarea termenului-limită de plată a facturii, indicat în această factură;

h) să restituie Consumatorului noncasnic suma încasată suplimentar sau, la solicitarea Consumatorului noncasnic, să considere suma încasată suplimentar drept plată pentru următoarele decontări cu Consumatorul noncasnic;

i) să recupereze Consumatorului noncasnic pagubele cauzate;

j) să prezinte, la solicitarea Consumatorului noncasnic, informația privind istoricul de consum, plățile și penalitățile calculate și achitate;

k) să restituie datoriile acumulate față de Consumatorul noncasnic pînă la rezilierea Contractului;

l) să efectueze, la solicitarea motivată a Consumatorului noncasnic, estimarea parametrilor de calitate ai energiei electrice în punctul de delimitare.

V. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE CONSUMATORULUI NONCASNIC

5.1. Consumatorul noncasnic este în drept:

a) să consume energia electrică furnizată la mai multe locuri de consum;

b) să racordeze la instalația sa de utilizare instalațiile subconsumatorilor, în condițiile prevăzute de Contract;

c) să ceară rezilierea sau suspendarea Contractului, prin sistarea furnizării energiei electrice pentru o perioadă de timp de cel puțin o lună, cu condiția achitării integrale a sumelor restante și după înștiințarea în scris a Furnizorului cu cel puțin 7 zile calendaristice pînă la sistare;

d) să fie prezent la controlul, citirea indicațiilor și verificarea echipamentului de măsurare a energiei electrice instalat;

e) să solicite în scris modificările puterii contractate, cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de începerea perioadei pentru care se solicită modificarea;

f) să ceară recalcularea cantității de energie electrică consumată (inclusiv a pierderilor tehnologice în transformatoarele de forță și bransament) pe parcursul ultimelor 3 luni, în cazul în care se stabilește că eroarea echipamentului de măsurare nu se încadrează în limitele admisibile;

g) să ceară de la Furnizor repararea prejudiciilor cauzate;

h) să solicite motivat Furnizorului măsurarea parametrilor de calitate ai energiei electrice în punctul de delimitare.

5.2. Consumatorul noncasnic este obligat:

a) să respecte întocmai prevederile Contractului;

b) să achite integral plata pentru energia electrică consumată, precum și penalitățile facturate în conformitate cu Contractul, în termenul indicat în factură;

c) să nu facă intervenții asupra utilajului rețelei electrice a Furnizorului;

d) să respecte regimul de utilizare a instalațiilor de compensare a puterii reactive, stabilit în Contract;

e) să nu modifice unilateral parametrii de protecție și de reglaj automat, stabiliți de comun acord cu Furnizorul, printr-un proces-verbal, anexat la Contract;

f) să execute dispozițiile Centrului de dispecerat al Operatorului de rețea privind regimul de lucru al rețelelor electrice și comutațiile operative;

g) să depună petiție în termen de 5 zile lucrătoare de la data depistării abaterilor parametrilor de calitate ai energiei electrice sau restabilirea furnizării energiei electrice după întreruperea neprogramată;

h) să permită neîntîrziat accesul personalului Furnizorului, al Operatorului de rețea în vederea controlului și citirii indicațiilor echipamentului de măsurare și la echipamentul Furnizorului, al operatorului de rețea instalat pe proprietatea Consumatorului noncasnic;

i) să fie prezent la controlul și citirea indicațiilor echipamentului de măsurare;

j) să sesizeze imediat Furnizorul în cazul depistării deteriorării echipamentului de măsurare sau a violării sigilului și să informeze despre aceasta în scris Furnizorul;

k) să nu ridice pe traseele liniilor electrice construcții, să nu sădească arbori, să nu depoziteze materiale, precum și să nu execute lucrări subterane sau care pot crea obstacole, pune în pericol viața sau împiedica Operatorul de rețea să efectueze lucrări de exploatare și întreținere a instalațiilor ce-i aparțin.

VI. RESPONSABILITATEA PĂRȚILOR

6.1. Pentru neexecutarea sau executarea neadecvată a obligațiilor asumate prin Contract, precum și pentru daunele cauzate, părțile răspund conform prevederilor Contractului și ale legislației în vigoare.

6.2. Furnizorul nu poartă răspundere pentru nerespectarea parametrilor de calitate ai energiei electrice, condiționată de instalația de utilizare ce aparține Consumatorului noncasnic.

6.3. Pagubele Consumatorului noncasnic rezultate în urma accidentelor produse în instalația lui de utilizare, ca urmare a nerespectării de către el a normelor și a instrucțiunilor de exploatare în vigoare, sunt suportate integral de către acesta.

6.4. Părțile sînt exonerate de orice răspundere pentru neexecutarea sau executarea neadecvată, totală sau parțială, a obligațiilor ce decurg din Contract, dacă aceasta nu se datorează culpei lor.

6.5. Neînțelegerile care decurg din interpretarea și/sau executarea Contractului, care nu pot fi soluționate pe cale amiabilă sau de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, vor fi înaintate spre soluționare instanței de judecată.

VII. MODIFICAREA ȘI REZILIEREA CONTRACTULUI

7.1. Contractul poate fi modificat de părți numai în formă scrisă, prin acord adițional, semnat de părți și anexat la Contract. Dacă, ulterior încheierii Contractului, intră în vigoare noi acte legislative sau normative ori se modifică cele existente, care stabilesc reguli noi de furnizare, utilizare și facturare a energiei electrice, părțile contractante vor aplica noile reguli, iar furnizorul va notifica cu privire la modificărilor operate în legislație consumatorului noncasnic.

7.2. Contractul poate fi reziliat în următoarele cazuri:

a) din inițiativa Consumatorului noncasnic, cu anunțarea în scris a Furnizorului, cu cel puțin 7 zile calendaristice pînă la data la care se solicită rezilierea, cu condiția achitării integrale a datoriilor acumulate față de Furnizor pînă la data rezilierii;

b) din inițiativa Furnizorului, dacă, în termen de 30 zile din momentul deconectării instalației de utilizare de la rețeaua electrică, Consumatorul noncasnic nu a înlăturat cauzele pentru care a fost deconectată instalația de utilizare și nu a solicitat reconectarea ei.

VIII. CLAUZE SPECIALE

8.1. Contractul intră în vigoare la data semnării lui de ambele părți și este valabil pînă la expirarea termenului prevăzut în contract sau în cazul desfacerii contractului, în conformitate cu actele legislative și normative în domeniu.

8.2. Orice notificare adresată de către una dintre părți celeilalte este valabilă dacă va fi întocmită în formă scrisă și transmisă la sediul cu adresa indicată în Contract. Sesizările operative, în scris sau prin telefon, Furnizorul le va recepționa prin intermediul dispeceratului.

8.3. Toți termenii utilizați în Contract vor fi interpretați în sensul Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, precum și a Legii cu privire la energetică și a Legii cu privire la energia electrică. În situațiile neprevăzute de Contract, părțile se călăuzesc de prevederile legislației în vigoare și de hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

IX. CARACTERISTICILE DE FURNIZARE A ENERGIEI ELECTRICE

(numărul locului de consum (NLC), denumirea locului de consum, adresa poștală)

(denumirea consumatorului noncasnic, sediul, nr. de identificare IDNO)

9.1. Puterea contractată _____ kW.

9.2. Tensiunea nominală în punctul de delimitare _____ V.

9.3. Valorile abaterii admisibile a tensiunii în punctul de delimitare constituie $\pm 5\%$, abaterii admisibile limită a tensiunii – $\pm 10\%$, în conformitate cu GOST 13109. Durata abaterilor admisibile limită este stabilită prin GOST 13109 și constituie 5% din intervalul de timp de 24 ore. Durata abaterilor admisibile ale tensiunii este nelimitată.

9.4. Numărul orelor de utilizare a puterii contractate _____

9.5. Energia reactivă inductivă pentru care Consumatorul noncasnic nu va suporta plăți adiționale corespunde factorului de putere $\cos\varphi \geq$ _____ (0,92 pentru Consumatorul racordat la tensiunea 0,4 kV și 0,87 la tensiunea 10(6) kV).

9.6. Energia reactivă capacivă pentru care Consumatorul noncasnic nu va suporta plăți adiționale se reglementează prin condițiile anexei la Contract.

9.7. Categoria de fiabilitate a alimentării cu energie electrică _____.

9.8. Cota de participare la consum:

a) Consumatorul noncasnic _____ %

b) Subconsumatorul _____ %.

9.9. Parametrii liniei electrice în sectorul cuprins între punctul de delimitare și locul instalării echipamentului de măsurare a energiei electrice:

a) tensiunea nominală _____ kV

b) lungimea _____ km

c) secțiunea transversală _____ mm²

d) tipul liniei _____ LEA, LEC

e) tip metal al firului _____ (Al, Cu, Fe)

(monofilar, multifilar)

X. CARACTERISTICILE ECHIPAMENTULUI DE MĂSURARE

Tabelul 1

Transformatorul de forță	Numărul transformatorului de forță				
Elementele echipamentului de măsurare	Nr.1	Nr.2	Nr.3	Nr.4	Nr.5
Puterea nominală a transformatorului de forță sau puterea sarcinii aprobate pentru utilizare (kVA), (kW)					
Contor de evidență a consumului energiei electrice active: tipul					
Nr. de fabricație					
Data verificării metrologice de stat					
Tensiunea nominală (V)					
Intensitatea nominală (A)					
Codul sigiliului					
Indicația inițială					
Coefficientul de calcul (dacă contorul este conectat prin transformatoare de măsură)					
Contor de evidență a consumului energiei electrice reactive (inductiv): tipul					
Nr. de fabricație					
Data verificării metrologice de stat					
Tensiunea nominală (V)					
Intensitatea nominală (A)					
Codul sigiliului					
Indicația inițială					
Coefficientul de calcul (dacă contorul este conectat prin transformatoare de măsură)					
Contor de evidență a consumului energiei electrice reactive (de capacitate): tipul					
Nr. de fabricație					
Data verificării metrologice de stat					
Tensiunea nominală (V)					
Intensitatea nominală (A)					
Codul sigiliului					
Indicația inițială					
Coefficientul de calcul (dacă contorul este conectat prin transformatoare de măsură)					
Transformatoare de curent: tipul					
Nr. de fabricație –					
faza A					
faza B					
faza C					
Data verificării metrologice de stat					
Tensiunea nominală (kV)					
Intensitatea primară nominală (A)					
Intensitatea secundară nominală (A)					
Coefficientul de transformare (K _c)					
Codul sigiliului					
Transformator de tensiune: tipul					
Nr. de fabricație					
Data verificării metrologice de stat					
Tensiunea primară nominală (V)					
Tensiunea secundară nominală (V)					
Coefficientul de transformare (K _v)					
Codul sigiliului					
Elementele suplimentare pentru măsurarea timpului, sarcinii, factorului de putere etc. necesare la determinarea pierderilor de energie electrică					

Notă:

Consumatorul noncasnic se angajează să-l informeze imediat pe Furnizor în scris despre toate dereglările în funcționarea echipamentului de măsurare.

Tabelul 2

Parametrii transformatoarelor de forță aflate la balanța consumatorului noncasnic

Tipul transformatorului	S _{nom} kVA	U _{1 nom} kV	U _{2 nom} kV	I _{1 nom} A	I _{2 nom} A	AP _o kW	AP _{sc} kW	k _x %	U _{sc} %

XI. REGIMUL DE UTILIZARE A INSTALAȚIILOR DE COMPENSARE A PUTERII REACTIVE

(numărul locului de consum (NLC), denumirea locului de consum, adresa poștală)

(denumirea Consumatorului noncasnic, sediul, nr. de identificare (IDNO))

Consumatorul noncasnic este obligat să respecte regimul de utilizare a instalațiilor de compensare a puterii reactive, stabilit de către Operatorul de rețea, care constă în următoarele:

Puterea totală a instalațiilor de compensare a puterii reactive _____ kVAr

SE ADMITE supracompensarea cu generarea "energiei reactive" în rețelele Operatorului de rețea:

de la ora _____ până la ora _____ – _____ kVAr.

de la ora _____ până la ora _____ – _____ kVAr.

NU SE ADMITE supracompensarea, cu generarea "energiei reactive" în rețelele Operatorului de rețea:

de la ora _____ până la ora _____.

XII. PUTERI ÎN REGIM DE LIMITARE SAU

RESTRICȚIE ÎN SITUAȚIE

DE AVARIE ÎN SISTEMUL ELECTROENERGETIC

Locul de consum	Puterea contractată, kW	Puterea redusă în regim de limitare sau restricție anunțat beneficiarului		
		Tranșa	Puterea cu care se reduce (kW)	Puterea maximă de funcționare după reducere (kW)

XIII. ACTUL DE DELIMITARE A INSTALAȚIILOR ELECTRICE AL OPERATORULUI REȚELEI DE DISTRIBUȚIE FAȚĂ DE INSTALAȚIA DE UTILIZARE CE APARTINE CONSUMATORULUI ÎN BAZA DREPTULUI DE PROPRIETATE ȘI A RESPONSABILITĂȚII PENTRU EXPLOATAREA LOR

nr. _____ din _____

pentru locul de consum (NLC): _____

Prezentul act este întocmit de către reprezentantul

în persoana _____

(numele, prenumele reprezentantului Furnizorului/operatorului rețelei de distribuție, funcția)

denumit în continuare Operator al rețelei de distribuție, și reprezentantul: _____

(denumirea consumatorului noncasnic: întreprinderii, organizației, asociației, persoană fizică etc., numele, prenumele, funcția)

denumit în continuare Consumator noncasnic, în baza:

(denumirea documentului: condiții tehnice, proiect, act de verificare, schemă electrică existentă etc.)

privind următoarele:

1. Obiectul:

(caracteristica: oficiu, bloc locativ, secție de producere, centru comercial, gheretă, alte)

situat pe adresa: _____

se alimentează cu energie electrică de la: _____

(codul stației de transformare, cutiei de cablu, alte date)

2. Punctul de delimitare:

Conform schemei (anexa la act), punctul de delimitare dintre instalațiile electrice ale Operatorului rețelei de distribuție și instalația de utilizare ce aparține Consumatorului noncasnic, în baza dreptului de proprietate și a responsabilității pentru exploatarea lor, este stabilit la: _____

(denumirea bransamentului, numărul pilonului, alte date)

Responsabilitatea pentru starea tehnică a contactelor electrice în punctul de delimitare o poartă Operatorul rețelei de distribuție.

3. Parametrii ce urmează a fi respectați:

Puterea maximă permisă _____ kW.

Tensiunea în punctul de delimitare _____ V.

Categoria de fiabilitate a alimentării cu energie electrică a Consumatorului noncasnic _____.

Prezentul Act a fost întocmit în trei exemplare, unul pentru Consumatorul noncasnic și două pentru Operatorul rețelei de distribuție.

Consumatorul noncasnic

(semnătura și stampila)

Operatorul rețelei de distribuție

(semnătura și stampila)

Notă:

Fără schema electrică monofilară din anexa, la Actul de delimitare, parte componentă a acestuia, Actul nu este valabil.

Anexă

la Actul de delimitare a instalațiilor electrice ale Furnizorului față de instalația de utilizare ce aparține Consumatorului în baza dreptului de proprietate și a responsabilității pentru exploatarea lor

Schema electrică monofilară de alimentare cu energie electrică a Consumatorului noncasnic

Note:

1. Pe schemă se indică, în mod obligatoriu: lungimea, secțiunea transversală a conductorului liniei electrice aeriene sau prin cablu în sectorul de la punctul de delimitare până la echipamentul de măsurare a Consumatorului noncasnic, locul instalării echipamentului de măsurare, puterea racordată, sursa autonomă de alimentare, parametrii protecției prin relee sau siguranțe, punctul de delimitare.

2. În cazul în care Consumatorul noncasnic intenționează să modifice schema alimentării cu energie electrică sau a punctului de delimitare, el va informa imediat Operatorul rețelei de distribuție, iar prezentul Act va fi reîntocmit în termene cât mai restrânse.

3. În cazul în care Consumatorul noncasnic dispune de sursă autonomă pentru alimentare cu energie electrică, la prezentul Act se anexează Actul de existență a sursei autonome pentru alimentare cu energie electrică și sistemul de racordare a lor la rețelele electrice de distribuție în funcțiune.

4. Telefonul și semnătura Operatorului rețelei de distribuție _____

5. Telefonul și semnătura Consumatorului noncasnic _____

**XIV. LISTA FUNCȚIILOR PERSOANELOR
RESPONSABILE ALE CONSUMATORULUI
NONCASNIC ÎMPUTERNICITE SĂ FIE PREZENTE LA
EFECTUAREA CONTROLULUI ECHIPAMENTULUI DE
MĂSURARE**

Funcția persoanei responsabile	Telefonul
1.	
2.	
3.	
4.	

Anexa nr.3
la Regulamentul pentru furnizarea
și utilizarea energiei electrice
aprobat prin Hotărîrea ANRE
nr.393 din 15.12.2010

(Denumirea întreprinderii)

AVIZ DE RACORDARE

nr. _____ din _____ 200__

Valabil pînă la _____ 200__

1. Solicitantul (consumatorul final): _____
2. Adresa: _____
3. Locul de consum pentru care se solicită racordarea: _____

4. Categoria de fiabilitate: _____
5. Condiții referitor la sursa autonomă de alimentare cu energie electrică: _____

6. Punctul de racordare la rețeaua electrică este: _____

7. Tensiunea nominală în punctul de racordare: _____

8. Puterea electrică aprobată prin aviz (se include și în contractul de furnizare a energiei electrice drept putere electrică contractată): _____

9. La cererea solicitantului operatorul de rețea va realiza instalația de racordare după încheierea contractului pentru montarea instalației de racordare cu operatorul de rețea și achitarea cheltuielilor pentru montarea instalației de racordare.

10. Contractul privind racordarea la rețeaua electrică se încheie după executarea de către solicitant (prin intermediul electricianului autorizat de Inspectoratul Energetic de Stat, la alegerea solicitantului) a instalației de utilizare.

11. Operatorul de rețea prezintă solicitantului proiectul contractului și devizul de cheltuieli pentru montarea instalației de racordare întocmit de către operatorul de rețea cu respectarea principiilor Metodologiei de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de întreprinderile de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Hotărîrea ANRE nr. 245 din 2 mai 2007.

12. În cazul în care solicitantul consideră că în devizul de cheltuieli sunt incluse cheltuieli exagerate și care nu corespund principiilor Metodologiei de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de întreprinderile de distribuție a energiei el contestă devizul de cheltuieli la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

13. Solicitantul achită cheltuielile pentru montarea

instalației de racordare și operatorul de rețea organizează proiectarea și montarea instalației de racordare.

14. După montarea instalației de racordare de către operatorul de rețea, părțile (solicitantul/potențialul consumator noncasnic și operatorul de rețea), de comun acord, stabilesc punctul de delimitare a instalațiilor electrice, prin întocmirea de către operatorul de rețea a actului de delimitare și semnarea lui de către părți. Actul de delimitare se prezintă de către operatorul de rețea în ziua finalizării instalației de racordare, conform contractului pentru montarea instalației de racordare.

15. În cazul în care instalația de racordare este montată de către alte persoane autorizate, actul de delimitare se întocmește și se semnează de părți în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data solicitării.

16. Cerințe referitor la valoarea factorului de putere: _____

17. Cerințe de protecție contra fulger: _____

18. Valoarea calculată a curentului de scurtcircuit în locul de instalare a aparatelor de protecție a instalațiilor electrice ale consumatorului final: _____

19. Cerințe de protecție prin relee: _____

20. Cerințe față de izolație și protecția contra supra-tensiunii: _____

21. Cerințe față de automatizare: _____

22. Cerințe față de echipamentul de măsurare: _____

23. Alte cerințe: Elaborarea și coordonarea proiectului instalației electrice, ce se montează de către electricianul autorizat de Inspectoratul Energetic de Stat, cu operatorul de rețea este obligatorie. O copie a proiectului coordonat rămîne la operatorul de rețea. Coordonarea proiectului respectiv se efectuează de către operatorul de rețea în termen de cel mult 10 zile calendaristice de la data solicitării.

24. Legarea la pămînt și îndeplinirea măsurilor contra electrocutării să se efectueze în conformitate cu Normele de amenajare a instalațiilor electrice (NAIE.) _____

În atenția solicitantului

1. În cazul în care solicitantul, potențial consumator final nu este de acord cu condițiile indicate în aviz, el este în drept să se adreseze la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

2. După obținerea actului de delimitare solicitantul (potențial consumator final):

- A. Se adresează la Inspectoratul Energetic de Stat în vederea obținerii actului de admitere în exploatare a instalațiilor electrice ale solicitantului.

- B. După prezentarea operatorului de rețea a actului de admitere în exploatare a instalațiilor electrice ale solicitantului, potențial consumator final, eliberat de Inspectoratul Energetic de Stat, solicitantul, potențial consumator final, achită plata pentru racordare.

- C. Racordarea și punerea sub tensiune a instalațiilor electrice ale solicitantului se efectuează în termen de cel mult 4 zile calendaristice din momentul achitării plății pentru racordare.

3. În cazul existenței datoriilor pentru energia electrică și penalități la alte locuri de consum, operatorul de rețea este în drept să nu racordeze instalația de utilizare la rețeaua electrică.

Notă: Pentru consumatorii casnici nu este obligatorie întocmirea și semnarea actului de delimitare.

Anexa nr.4
 la Regulamentul pentru furnizarea
 și utilizarea energiei electrice
 aprobat prin Hotărîrea ANRE
 nr.393 din 15.12.2010

**Durata de utilizare de către consumatorii
 casnici a receptoarelor electrice pentru facturarea
 în paușal a consumului de energie electrică**

Nr. d/o	Receptoare electrice	Durata de utilizare lunară, ore	
		iarnă	vara
1	2	3	4
1.	Becuri electrice montate în încăperile de locuit, holuri, scări interioare ale apartamentelor și în bucătăriile din apartamente	180	90
2.	Becuri electrice montate în anexele apartamentelor (cămări, băi, WC, alte)	50	30
3.	Becuri pentru iluminatul interior în încăperi sau în locuri unde becurile funcționează toată noaptea	360	180
4.	Becuri pentru iluminatul scârilor din imobilele cu instalații delimitare a funcționării	360	180
5.	Becuri pentru iluminatul scârilor din imobilele fără instalații de limitare a funcționării	360	180
6.	Becuri pentru iluminatul interior permanent (zi și noapte)	720	720
7.	Becuri pentru iluminatul exterior	360	180
8.	Fiare de călcat	15	15
9.	Reșouri electrice	90	90
10.	Mașină electrică (plită de gătit instalată conform proiectului)	90	90
11.	Aspirator de praf	10	10
12.	Mașină clasică de spălat rufe	12	12
13.	Mașină automat de spălat rufe	30	30
14.	Radiator electric (calorifer, aerotermă)	300	-
15.	Mașină de spălat vase	30	30
16.	Pernă electrică	50	10
17.	Prăjitor de pâine	15	15
18.	Uscător de păr	5	5
19.	Ondulator de păr	5	5
20.	Mașină de ras	5	5
21.	Rășniță pentru cafea	5	5
22.	Filtru de cafea	5	5
23.	Mixer	5	5
24.	Ventilator pentru bucătărie	-	30
25.	Ventilator pentru cameră	-	30
26.	Frigider fără termostat	360	720
27.	Frigider cu termostat	90	180
28.	Congelator	90	180
29.	Boiler	180	90
30.	Pompă electrică (indiferent de tip) pentru irigații	-	210
31.	Pompă electrică pentru apa potabilă	30	30
32.	Ciocan sau pistol de lipit	10	10
33.	Aparat de sudat	20	20
34.	Încălzitor instantaneu adaptat la robinet	50	50
35.	Aparat de radio, indiferent de tip	180	180
36.	Picup, indiferent de tip	20	20
37.	Casetofon	20	20
38.	Aparat TV	150	120
39.	Mașină de cusut electrică	15	15
40.	Termoplonjor	10	10
41.	Aparat de vibromasaj	10	10
42.	Vibrator pentru acvariu	20	20
43.	Încălzitor pentru acvariu	20	20
44.	Storcător de fructe	10	10

45.	Videocasetofon	150	120
46.	Orgă de lumini	20	20
47.	Antenă TV de cameră cu amplitudine	720	720
48.	Calculator personal	150	150
49.	Aparat cu raze ultraviolete	10	10
50.	Hotă electrică	80	80
51.	Aparat de mânt imagini fotografice	5	5
52.	Aparat de uscat fotografii	5	5
53.	Grii electric	5	5
54.	Diaproiector	5	5
55.	Mașină electrică de tocat carne	5	5
56.	Mașină electrică de scris	5	5
57.	Burghiu electric	5	5
58.	Cuptor electric	30	30
59.	Ferestrău electric	10	10
60.	Strung electric	10	10
61.	Stație de emisiune și recepție	10	10
62.	Ionizator de aer	10	10
63.	Mașină de tocat nutreț	30	30
64.	Trafoaj electric	10	10
65.	Climatizor	-	150
66.	Pulverizator, instalație electrică de pulverizat vopsea	10	10
67.	Cască electrică pentru coafat	10	10
68.	Aparat de lustruit parchetul	10	10
69.	Ladă frigorifică, teșghea	100	200
70.	Derulator de casete (audio, video)	5	5
71.	Motorul antenei parabolice	720	720
72.	Cuptor cu microunde	20	20
73.	Aparat electric de reamiat ciorapi	5	5
74.	Robot electric	10	10
75.	Alte receptoare electrice	Sunt stabilite de către Furnizor, în comun cu Consumatorul, în funcție de regimul de lucru	

Notă:

Luni de iarnă se consideră lunile octombrie-martie
 inclusiv, iar restul lunilor – luni de vară.

309 HOTĂRÎRE **cu privire la reglementarea pieței gazelor naturale**

În conformitate cu art.41 și art. 8 alin. (1), lit. d) din
 Legea nr. 1525-XIII din 19.02.1998, cu privire la energetică
 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 50 - 51,
 art. 366), potrivit art. 7-9, art. 14 și art. 46 alin. (1) din
 Legea nr. 123-XVIII din 23.12.2009, cu privire la gazele
 naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010,
 nr. 23 - 24, art. 31), reieșind din faptul că în Republica
 Moldova gazele naturale se importă dintr-o singură sursă,
 de un singur furnizor de gaze naturale la tarife regle-

DIRECTORUL GENERAL AL ANRE
Directori

Nr. 408. Chișinău, 6 aprilie 2011.

mentate - SA „Moldovagaz” și deoarece, actualmente,
 nu există surse și furnizori alternativi de import ai gazelor
 naturale, Consiliul de administrație al Agenției Naționale
 pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. A stabili ca fiind necompetitivă piața gazelor naturale în Republica Moldova.
2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din momentul publicării.

Victor PARLICOV
Mariana Botezatu
Marin Profir
Leonid Belinschi
Nicolae Raileanu

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

ÎNREGISTRAT:

Ministrul justiției

____ Alexandru TĂNASE

nr. 812 din 8. 04. 2011

310 HOTĂRÎRE**cu privire la aprobarea Regulamentului
privind marjele de solvabilitate și coeficientul
de lichiditate ale asigurătorilor (reasigurătorilor)**

În vederea executării prevederilor art.30 alin.(4) și alin.(7), art.34 alin.(10) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă Regulamentul privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorilor (reasi-

gurătorilor), conform anexei nr.1.

2. Asigurătorii, în termen de până la 30.09.2011, își vor conforma activele, admise să acopere rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă, la regulile de dispersare stabilite la pct.18 din Regulament.

3. Se abrogă unele acte normative ale Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii, conform anexei nr.2.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE****Aurica DOINA****Nr. 2/1. Chișinău, 21 ianuarie 2011.**

Anexa nr.1
la Hotărârea Comisiei Naționale
a Pieței Financiare
nr. 2/1 din 21 ianuarie 2011

REGULAMENT**privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate
ale asigurătorului (reasigurătorului)****Capitolul I. Dispoziții generale**

1. Prezentul Regulament stabilește modalitatea de calculare și raportare, structura și componentele marjei de solvabilitate minime (MSM) și marjei de solvabilitate disponibile (MSD), categoriile de active admise să reprezinte rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă, regulile de dispersare a plasamentelor și coeficientul de lichiditate ale asigurătorului (reasigurătorului).

2. În sensul prezentului Regulament termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

active lichide - mijloacele bănești în casierie, conturi de decontare, conturi de depozit la vedere sau de depozit la termen, care pot fi retrase necondiționat și valorile mobiliare care pot fi ușor convertite în mijloace bănești fără a atrage penalități;

daune apărute - daunele plătite plus modificarea rezervelor de daune nesoluționate pentru o anumită perioadă de raportare;

daune brute apărute - daunele apărute, înainte de deducerea cotei reasigurătorului aferentă lor;

daune nete apărute - daunele brute apărute minus cota reasigurătorului din daunele brute apărute;

fondurile asiguraților - totalitatea activelor admise de prezentul Regulament să acopere obligațiile contractuale ale asigurătorului (reasigurătorului) plus mărimea marjei de solvabilitate minime, în cuantumul prevăzute de regulile de dispersare;

fondurile asigurătorului (reasigurătorului) - totalitatea activelor admise și prevăzute de prezentul Regulament, altele decât cele care reprezintă fondurile asiguraților;

marja de solvabilitate disponibilă - suma cu care valoarea activelor depășește valoarea obligațiilor și constituie nivelul fondurilor proprii ale asigurătorului (reasigurătorului);

marja de solvabilitate minimă - nivelul fondurilor proprii pe care asigurătorul (reasigurătorul) este obligat să-l dețină și să-l mențină în permanentă, nivel sub care asigurătorul (reasigurătorul) este considerat insolubil. Mărimea marjei de solvabilitate minime nu poate fi mai mică decât mărimea capitalului social minim stabilit prin lege;

obligații contractuale (obligații asumate prin polița de asigurare) - valoarea totală a rezervelor tehnice de asigurare;

rata de solvabilitate - raportul dintre valoarea marjei de

solvabilitate disponibile și valoarea marjei de solvabilitate minime;

suma la risc - diferența dintre indemnizația de asigurare și rezerva matematică, calculată pentru contractele de asigurare care acoperă riscul de deces.

**Capitolul II. Determinarea structurii și
componentelor marjei de solvabilitate a
asigurătorului (reasigurătorului)**

3. Asigurătorul (reasigurătorul) va determina valoarea activelor în scopul calculării marjei de solvabilitate și va întocmi raportul Forma A - Active conform anexei nr.1.

4. Următoarele active vor fi recunoscute la valoarea zero:

1) activele nemateriale ale asigurătorului (reasigurătorului);

2) mobila ca parte componentă a mijloacelor fixe, materialele și obiectele de inventar;

3) avansurile care au o vechime de peste 90 de zile, acordate angajaților;

4) creanțele aferente primelor subscrise în măsura în care sînt mai vechi de 60 de zile;

5) creanțele de la reasigurători mai vechi de 90 de zile;

6) alte creanțe și avansuri, în măsura în care nu sînt recuperabile;

7) cheltuielile, inclusiv de achiziție, raportate;

8) partea de profit și/sau rezerve, altele decât cele tehnice, spre alocare ale asigurătorului (reasigurătorului) și orice active fictive altele decât cheltuielile anticipate.

5. Valoarea calculatoarelor și echipamentului electronic, precum și valoarea programelor soft trebuie să corespundă valorilor atribuite după cum urmează:

1) șaptezeci și cinci procente (75%) din cost în anul de achiziție;

2) cincizeci procente (50%) din cost în al doilea an de la data achiziției;

3) douăzeci și cinci procente (25%) din cost în al treilea an de la data achiziției;

4) zero procente (0%) ulterior.

6. Toate celelalte active ale unui asigurător (reasigurător) vor avea valori corespunzătoare determinate în conformitate cu prevederile Legii contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

7. Asigurătorul (reasigurătorul) va determina valoarea

obligărilor în scopul calculării marjei de solvabilitate și va întocmi raportul Forma O – Obligații, conform anexei nr.2 la prezentul Regulament.

Capitolul III. Modul de calculare și raportare a marjelor de solvabilitate ale asigurătorului (reasigurătorului)

8. Asigurătorul (reasigurătorul) care practică asigurări de viață va calcula marja de solvabilitate minimă pe baza rezervelor tehnice aferente asigurărilor de viață și sumei la risc, în conformitate cu Forma MSM V, conform anexei nr.3 la prezentul Regulament.

9. Asigurătorul (reasigurătorul) care practică asigurări generale va calcula marja de solvabilitate minimă pe baza primelor nete subscrise și daunelor nete apărute, în conformitate cu Forma MSM_G, conform anexei nr.4 la prezentul Regulament.

10. Marja de solvabilitate disponibilă și rata de solvabilitate a asigurătorului (reasigurătorului) se va calcula în conformitate cu Forma MSD_RS, conform anexei nr.5 la prezentul Regulament.

11. Marja de solvabilitate minimă trebuie în permanență acoperită și reprezentată de valori cel puțin echivalente activelor admise.

12. Rata de solvabilitate a asigurătorului (reasigurătorului) trebuie să fie egală cu cel puțin:

- 1) 110% pentru asigurătorul (reasigurătorul) care practică asigurări de viață;
- 2) 125% pentru asigurătorul (reasigurătorul) care practică asigurări generale.

Asigurătorul (reasigurătorul) este obligat să mențină în permanență rata de solvabilitate la un nivel nu mai mic decât cel specificat la subpct. 1) și subpct. 2), nivel sub care este considerat incapabil de a-și onora obligațiile pe măsură ce acestea devin exigibile.

13. Fiecare asigurător (reasigurător) este obligat să-și calculeze și să monitorizeze lunar în mod continuu, marja de solvabilitate minimă și marja de solvabilitate disponibilă.

14. Asigurătorul (reasigurătorul) va raporta informația privind marja de solvabilitate minimă și marja de solvabilitate disponibilă la data la care se întocmesc rapoartele financiare sau la oricare altă dată de raportare stabilită de Autoritatea de supraveghere.

15. În cazul în care se constată că oricare dintre marjele sale de solvabilitate, minimă sau disponibilă, coboară sub nivelul cerințelor prevăzute la pct.11 și pct.12 din prezentul Regulament, asigurătorul (reasigurătorul) este obligat să informeze Autoritatea de supraveghere într-un termen de 10 zile din ziua în care a aflat despre această încălcare.

Capitolul IV. Categoriile de active admise să acopere rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă, regulile de dispersare a acestor active

16. Sînt admise să acopere și să reprezinte rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă a asigurătorului (reasigurătorului) următoarele categorii de active:

1) valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova sau de altă autoritate de stat, cu condiția că Guvernul, respectiv autoritatea, garantează achitarea sumei de bază și a dobînzii;

2) valori mobiliare emise de guvernele, băncile centrale ale altor state, care dețin ratingul de cel puțin BBB sau unul similar potrivit agențiilor internaționale de rating, precum și de organisme financiare internaționale, cu condiția că guvernele, băncile sau organismele menționate garantează achitarea sumei de bază și a dobînzii;

3) valori mobiliare corporative tranzacționate pe o piață reglementată (bursă) din Republica Moldova;

4) valori mobiliare corporative care nu sînt tranzacționate

pe o piață reglementată (bursă) din Republica Moldova, cu condiția că acestea sînt emise de persoane juridice care sînt constituite în conformitate cu legislația în vigoare și își desfășoară activitatea în Republica Moldova;

5) disponibilități bănești în casierie aflate sub control restricționat din partea asigurătorului;

6) disponibilități bănești în conturi de decontare curente, depozite și investiții, în instituțiile financiare licențiate de Banca Națională a Moldovei;

7) bunuri imobiliare și alte drepturi reale asupra bunurilor imobiliare care sînt contabilizate ca terenuri sau construcții, cu condiția că aceste active sau drepturi aduc sau vor aduce beneficii economice și sînt înregistrate în registrul bunurilor imobile;

8) creanțe aferente primelor subscrise în măsura în care nu sînt mai vechi de 60 de zile;

9) cota reasigurătorului în rezervele tehnice de asigurare.

17. Activele care acoperă rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă trebuie plasate și investite în mod prudent, astfel încît să se asigure protecția și securitatea lor, precum și într-un mod diversificat, astfel încît să se evite concentrarea inutilă a riscului investițional care poate fi asociat anumitor categorii de active admise.

18. La plasarea activelor admise să acopere rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă, astfel cum sînt descrise la pct.16, asigurătorul (reasigurătorul) trebuie să respecte următoarele reguli de dispersare:

1) valorile mobiliare emise de către Guvernul Republicii Moldova sau de altă autoritate de stat, sînt admise în orice cuantum, în limita totalului dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasigurătorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă, cu condiția că se respectă coeficientul de lichiditate stabilit la pct.25;

2) valorile mobiliare emise de guvernele, băncile centrale ale oricărui alt stat, sau ale unei organizații financiare internaționale, pot constitui nu mai mult de 5% în cazul unui și aceluiași emitent și nu mai mult de 20% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasigurătorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

3) valorile mobiliare tranzacționate pe o piață reglementată (bursă) a Republicii Moldova pot constitui nu mai mult de 10% în cazul unui și aceluiași emitent sau debitor și nu mai mult de 30% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasigurătorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

4) valorile mobiliare care nu sînt tranzacționate pe o piață reglementată (bursă) a Republicii Moldova pot constitui nu mai mult de 3% în cazul unui și aceluiași emitent sau debitor și nu mai mult de 10% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasigurătorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

5) disponibilitățile bănești în casierie pot constitui nu mai mult de 3% din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasigurătorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

6) disponibilități în conturi de decontare curente în instituții financiare licențiate de Banca Națională a Moldovei, inclusiv în valută străină, pot constitui nu mai mult de 20% din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasigurătorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

7) depozitele și investițiile în instituții financiare licențiate de Banca Națională a Moldovei pot constitui nu mai mult de 10% în cazul unei și aceleiași instituții financiare și nu mai mult de 40% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasigurătorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

8) terenurile sau construcțiile separate sau terenurile

sau construcțiile situate suficient de aproape unele de altele ca să fie considerate efectiv ca o singură investiție, într-un interes legal real într-o proprietate imobiliară, pot constitui nu mai mult de 10% în cazul unei și aceleiași investiții și nu mai mult de 40% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptând cota reasiguratorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

9) creanțele aferente primelor subscrise, în măsura în care nu sînt mai vechi de 60 de zile, pot constitui nu mai mult de 5% în cazul unui și aceluiași debitor și nu mai mult de 15% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptând cota reasiguratorului în rezervele tehnice, și marja de solvabilitate minimă;

10) cota reasiguratorului în rezervele tehnice este admisă în cuantumul obținut la calcularea rezervelor tehnice.

Capitolul V. Modul de calculare și raportare a coeficientului de lichiditate

19. Asiguratorul este obligat să garanteze lichiditatea prin menținerea în permanență a unor active negrevate de sarcini și lichide și să mențină lichiditatea permanentă asigurînd executarea în termen a obligațiilor sale contractuale, precum și a celorlalte obligații și acoperirea cheltuielilor sale operaționale.

20. Pentru a menține o lichiditate permanentă, asiguratorul este obligat să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura securitatea investițiilor sale cu scopul de a preveni periclitarea valorii lor de piață și a lichidității sale.

21. În scopul garantării lichidității, asiguratorul (reasiurătorul) va planifica în fiecare zi, în măsura în care este posibil, fluxul de intrări și ieșiri de lichidități pentru următoarele șase zile.

22. Coeficientul de lichiditate al asiguratorului (reasiurătorului) constituie raportul dintre activele lichide și obligațiile devenite scadente.

23. În scopul determinării coeficientului de lichiditate activele lichide ale asiguratorului (reasiurătorului) sînt următoarele:

1) mijloacele bănești în conturile de decontare curente, inclusiv în valută străină;

2) numerar în casierie;

3) depozite bancare la vedere;

4) depozite bancare care pot fi retrase necondiționat;

5) alte active care pot fi transformate imediat în mijloace bănești pentru stingerea obligațiilor devenite scadente.

24. Obligațiile devenite scadente ale asiguratorului (reasiurătorului) sînt următoarele:

1) obligațiile devenite scadente conform contractelor de asigurare (reasiurare);

2) obligațiile devenite scadente rezultate din activitatea operațională, altele decît cele indicate la pct.1);

3) alte obligații devenite scadente.

25. Asiguratorul (reasiurătorul) este obligat să mențină în permanență un coeficient de lichiditate de cel puțin 1,0.

26. Asiguratorul (reasiurătorul) trebuie să calculeze zilnic suma activelor lichide menționate la pct.23, suma obligațiilor devenite scadente menționate la pct.24 și coeficientul de lichiditate, conform formei CL din anexa nr.6 la prezentul Regulament.

27. Forma CL întocmită de asigurator (reasiurător) se va păstra în documentele primare și va fi prezentată Autorității de supraveghere la cererea acesteia sau la oricare altă dată de raportare.

28. Asiguratorul va notifica Autoritatea de supraveghere privind incapacitatea sa de a-și onora obligațiile devenite scadente în cel mult 48 de ore din momentul constatării situației de incapacitate, anexînd forma CL la acea dată.

29. Notificarea va include suma și structura activelor lichide și obligațiile devenite scadente dar nesoluționate ale asiguratorului, explicații privind incapacitatea de plată și măsurile de redresare aplicate.

Anexa nr.1

la Regulamentul privind marjele de solvabilitate ale asiguratorului (reasiurătorului), aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.2/1 din 21 ianuarie 2011

Forma A - Active

Raport privind valoarea activelor asiguratorului (reasiurătorului) la data de _____

Denumirea asiguratorului (reasiurătorului): _____
Cod IDNO _____

Nr. d/o	Categoriile de active	Valoarea, lei	Fondurile asiguraților		Fondurile asiguratorului (reasiurătorului), lei
			Cerințe de diversificare (dispersare)	Valoarea admisă, lei	
A	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2)-(4)
1	Active admise să reprezinte fondurile asiguraților (total rd.1.1-1.10), inclusiv:		X		
1.1	Valoriile mobiliare emise de către Guvernul Republicii Moldova sau de altă autoritate de stat		orice cantum în limita totalului dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă, cu condiția că se respectă coeficientul de lichiditate stabilit la pct.29 din prezentul Regulament.		
1.2	Valoriile mobiliare emise de Guvernul, Banca Centrală ale oricărui alt stat, sau de o organizație financiară internațională		nu mai mult de 5% în cazul unui și aceluiași emitent și nu mai mult de 20% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.3	Valoriile mobiliare corporative tranzacționate pe o piață reglementată (bursă) a Republicii Moldova		nu mai mult de 10% în cazul unui și aceluiași emitent sau debitor și nu mai mult de 30% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.4	Valoriile mobiliare corporative care nu sînt tranzacționate pe o piață reglementată (bursă) a Republicii Moldova		nu mai mult de 3% în cazul unui și aceluiași emitent sau debitor și nu mai mult de 10% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.5	Disponibilitățile bănești în casierie		nu mai mult de 3% din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.6	Disponibilitățile în conturi de decontare curente în instituții financiare licențiate de Banca Națională a Moldovei, inclusiv în valută străină		nu mai mult de 20% din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.7	Depozitele și investițiile în instituții financiare licențiate de Banca Națională a Moldovei		nu mai mult de 10% în cazul unui și aceluiași instituții financiare și nu mai mult de 40% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.8	Terenurile sau construcțiile separate sau terenurile sau construcțiile situate suficient de aproape unele de altele ca să fie considerate efectiv ca o singură investiție, într-un interes legal real într-o proprietate imobiliară		nu mai mult de 10% în cazul unui și aceluiași investiții și nu mai mult de 40% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.9	Creanțele aferente primelor subscrise, în măsura în care nu sînt mai vechi de 60 de zile		nu mai mult de 5% în cazul unui și aceluiași debitor și nu mai mult de 15% în ansamblu din totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă		
1.10	Cota reasiguratorului în rezervele tehnice		în cuantumul stabilit la calcularea rezervelor tehnice		X
2	Active neadmise să reprezinte fondurile asiguraților		X	X	
3	Total general (rd.1+rd.2)				

1. Rezerve tehnice conform bilanțului contabil ____ lei.

2. Cota reasiguratorului în rezervele tehnice conform bilanțului contabil ____ lei.

3. Marja minimă de solvabilitate conform formei MSM-V sau MSM-G ____ lei.

4. Totalul dintre rezervele tehnice, exceptînd cota reasiguratorului în rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă: (1-2+3) ____ lei.

Prin prezenta certific că raportul privind valoarea activelor a fost perfectat în conformitate cu legislația în

vigoare și actele normative emise de Autoritatea de supraveghere.

Numele, prenumele și semnătura actuarului certificat.
Data întocmirii

Instrucțiuni de completare a formei A-Active:

1. Coloana (1) va cuprinde activele corespunzătoare după cum sînt prezentate în bilanțul contabil al entității raportoare la date de evaluare ajustate în conformitate cu prevederile de la pct.6, pct.7 și pct.8 din prezentul Regulament.

2. Detaliile (denumirea activului, valoarea de bilanț, valoarea admisă, precum și, după caz, locul amplasării, numărul cadastral, denumirea și codul IDNO al emitentului, băncii, debitorului, numărul și data contractului aferent etc.) cu privire la fiecare activ dintr-o anumită categorie vor fi anexate la raportul Forma A-Active sub formă de tabele, separat pentru activele admise să reprezinte fondurile asiguraților și activele neadmise. Confirmarea detaliilor menționate referitoare la activele admise să reprezinte fondurile asiguraților se va efectua prin certificate eliberate de emitenți, registratori independenți, extrase bancare, rapoarte de casă, extrase din registrul bunurilor imobile, acte de verificare a decontărilor etc., documente care se vor prezenta Autorității de supraveghere numai la solicitare.

3. Activele admise să reprezinte fondurile asiguraților cuprind acele categorii de active care corespund cerințelor Cap.IV din prezentul Regulament în ceea ce privește tipul și în măsura în care acestea corespund cerințelor de diversificare și lichiditate.

4. Valoarea indicată în coloana (2) reprezintă valoarea activelor stabilită la data de evaluare în conformitate cu prezentul Regulament și principiile contabile standard aplicabile domeniului asigurărilor, aprobate de Autoritatea de supraveghere.

5. Valoarea activelor neadmise va fi atribuită fondurilor asiguraților (reasiguratorului).

Anexa nr.2

la Regulamentul privind marjele de solvabilitate ale asiguratorului (reasiguratorului), aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.2/1 din 21 ianuarie 2011

FORMA O - Obligații
Raport privind obligațiile asiguratorului
(reasiguratorului)
la data de _____

Denumirea asiguratorului (reasiguratorului): _____
Cod IDNO _____

Nr. d/o	Descrierea obligației	Valoarea, lei	Fondurile asiguraților, lei	Fondurile asiguratorului (reasiguratorului), lei
A	1	2	3	4
1	Total obligații contractuale (rezerve tehnice de asigurare) (rd.1.1-1.6), inclusiv:			X
1.1	Rezerva de prime necisigurate			X
1.2	Rezerva de daune declarate dar nesoluționate			X
1.3	Rezerva de daune neavizate			X
1.4	Rezerva adițională pentru riscuri neexpirate			X
1.5	Rezerve matematice			X
1.6	Alte, specificați			X
2	Total obligații, altele decît cele contractuale (rd.2.1-2.10), inclusiv			
2.1	Credite, împrumuturi, subvenții,		X	
2.2	Datorii față de furnizori, creditori		X	
2.3	Datorii față de personal		X	
2.4	Impozite, taxe și contribuții de stat		X	
2.5	Datorii pentru comisioane		X	
2.6	Datorii față de fondatori (dividende)		X	
2.7	Datorii față de reasigurator		X	
2.8	Datorii față de alți asigurator		X	
2.9	Provizioane pentru cheltuieli preliminare		X	
2.10	Alte, specificați		X	
3	Total obligații (rd.1+rd.2)			

Prin prezenta certific că raportul privind obligațiile asiguratorului a fost perfectat în conformitate cu legislația în vigoare și actele normative emise de Autoritatea de supraveghere.

Numele, prenumele și semnătura actuarului certificat.
Data întocmirii

Instrucțiuni de completare a formei O-Obligații:

1. În coloana (1) vor fi reflectate toate obligațiile corespunzătoare după cum sînt prezentate în bilanțul contabil al entității raportoare la data de evaluare.

2. Detaliile (descrierea și valoarea) cu privire la obligațiile care sînt incluse în categoriile de obligații vor fi anexate sub formă de tabel sau tabele.

3. Valorile obligațiilor contractuale vor corespunde valorilor rezervelor tehnice indicate în bilanțul contabil.

4. Valorile indicate în coloana (2) reprezintă valorile obligațiilor stabilite la data de evaluare în conformitate cu prezentul Regulament și principiile contabile standard aplicabile domeniului asigurărilor, aprobate de Autoritatea de supraveghere.

5. Valorile obligațiilor care nu constituie datorii față de asigurați, beneficiari sau alți reclamanți și ale datoriilor legate de regularizarea daunelor vor fi atribuite fondurilor asiguratorului (reasiguratorului).

Anexa nr.3

la Regulamentul privind marjele de solvabilitate ale asiguratorului (reasiguratorului), aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.2/1 din 21 ianuarie 2011

FORMA MSM_V

Calculul marjei de solvabilitate minime a asiguratorului care practică asigurări de viață la data de _____

Denumirea asiguratorului (reasiguratorului): _____
Cod IDNO _____

Descriere	Rezerve matematice înainte de cedările în reasigurare	Rezerve matematice după cedările în reasigurare	Rata 1	Suma la risc înainte de cedările în reasigurare	Suma la risc după cedările în reasigurare	Rata 2	Factor 1	Factor 2	MSM-1	MSM
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Contracte nelegate de fondurile de investiții:										
Categoria - Individuale:										
(a) Asigurați de viață										X
(b) Anuități										X
Categoria - Colective:										
(a) Asigurați de viață, inclusiv:										X
- cu prime garantate pentru cel mult un an;										
- cu prime garantate pentru o perioadă mai mare de un an.										
(b) Anuități										X
Contracte legate de fondurile de investiții:										
Categoria - Individuale										
(a) Asigurați de viață, inclusiv:										X
- Garantate										X
- Negarantate										X
(b) Anuități, inclusiv:										X
- Garantate										X
- Negarantate										X
Categoria - Colective:										
(a) Asigurați de viață, inclusiv:										X
- Garantate										X
- Negarantate										X
(b) Anuități, inclusiv:										X
- Garantate										X
- Negarantate										X
Asigurați (riscuri) suplimentare *										
Individuale, specificați										X
Colective, specificați										X
TOTAL				X		X	X	X	X	
	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

Capitalul social minim _____ lei.

*Rezerve tehnice, inclusiv rezervele matematice, după caz.

Instrucțiuni de completare a Formei MSM_V:

(1) Rata 1 este 0.85 (85%) sau raportul dintre rezervele matematice după deducerea cedărilor în reasigurare și rezervele matematice brute, oricare din ele este mai mare.

(2) Rata 2 este 0.5 (50%) sau raportul dintre suma la risc reținută ca obligație după cedările în reasigurare și suma la risc brută, oricare din ele este mai mare.

(3) Marja de solvabilitate minimă (MSM-1) Col.(10)

= [Col.(3) x Col.(4) x Col.(8)] + [Col.(6) x Col.(7) x Col.(9)].

(4) La calcularea sumei la risc totale contractele, pentru care suma la risc este negativă sau nu există, vor fi ignorate.

(5) Pentru asigurările suplimentare în colonițele (2) și (3) vor fi indicate rezervele tehnice altele decât rezervele matematice.

(6) Detalii cu privire la factorul 1 și factorul 2 sint indicate în tabelul ajutător la instrucțiunea de completare a Formei MSM_V:

Tabel ajutător la instrucțiunea de completare a Formei MSM_V

Detalii cu privire la factori	Factor 1	Factor 2
Asigurări nelegate de fonduri de investiții:		
Individuale:		
Asigurări de viață	4%	0.3%
Anuități	4%	0%
Colective:		
Asigurări de viață:		
• cu prime garantate pentru cel mult un an	1%	0.2%
• cu prime garantate pentru o perioadă mai mare de un an	3%	0.3%
Anuități	4%	0%
Asigurări legate de fonduri de investiții:		
Individuale		
Asigurări de viață:		
• Garantate	2%	0.2%
• Negarantate	1%	0.3%
Anuități		
• Garantate	2%	0%
• Negarantate	1%	0%
Colective		
Asigurări de viață:		
• Garantate	2%	0%
• Negarantate	1%	0%
Anuități		
• Garantate	2%	0%
• Negarantate	1%	0%
Asigurări (riscuri) suplimentare		
Individuale și colective		
• deces din accident	2%	0%
• vătămări corporale din accident	2%	0%
• incapacitate permanentă de muncă	2%	0%
• incapacitate temporară de muncă	4%	0%
• spitalizare sau asigurarea cheltuielilor medicale	4%	0%
• asigurări de boli grave	4%	0%
• asigurări de șomaj	2%	0%
• altele (specificați)	2%	0%

(7) MSM reprezintă marja de solvabilitate minimă și va constitui valoarea cea mai mare dintre MSM-1 și capitalul social minim.

Anexa nr.4

la Regulamentul privind marjele de solvabilitate ale asigurătorului (reasigurătorului), aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.2/1 din 21 ianuarie 2011

FORMA MSM_G

Calculul marjei de solvabilitate minime a asigurătorului (reasigurătorului) care practică asigurări generale la data de _____

Denumirea asigurătorului (reasigurătorului): _____
Cod IDNO _____

Nr. d/o	Clasa de asigurare	Prime brute subscrise	Prime nete subscrise	Daune apărute brute	Daune apărute nete	MSM-1	MSM-2	MSM
A	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Asigurările de accidente							X
2	Asigurările de sănătate							X
3	Asigurările de vehicule terestre (altele decât cele feroviare)							X
4	Asigurările de vehicule de cale ferată							X
5	Asigurările de nave aeriene							X
6	Asigurările de nave maritime, lacustre și fluviale							X
7	Asigurările de bunuri în tranzit							X
8	Asigurările de incendiu și de alte calamități naturale							X
9	Alte asigurări de bunuri							X
10	Asigurările de răspundere civilă auto							X
11	Asigurările de răspundere civilă avia							X
12	Asigurările de răspundere civilă maritimă, lacustră și fluvială							X
13	Asigurările de răspundere civilă generală							X
14	Asigurările de credite							X
15	Asigurările de garanții							X
16	Asigurările de pierderi financiare							X
17	Asigurările de protecție juridică							X
18	Asigurările de asistență ale persoanelor aflate în dificultate în cursul deplasărilor sau absențelor de la domiciliu ori de la locul de reședință permanentă							X
19	TOTAL (rd.1-rd.18)							X
20	MSM	X	X	X	X	X	X	X

Capitalul social minim _____ lei.

Instrucțiune de completare a Formei MSM_G

(1) MSM-1 din Forma MSM_G reprezintă Marja de solvabilitate minimă calculată pe baza primelor nete subscrise și este egală cu produsul dintre 20% și valoarea cea mai mare dintre valoarea primelor brute subscrise înmulțite cu un factor A, specificat în tabelul ajutător la instrucțiunea de completare a Formei MSM_G, și valoarea primelor nete subscrise.

(2) MSM-2 din Forma MSM_G reprezintă Marja de solvabilitate minimă determinată pe baza daunelor nete apărute și este egală cu produsul dintre treizeci de procente și valoarea cea mai mare dintre valoarea daunelor brute apărute înmulțite cu un factor B, specificat în tabelul ajutător la instrucțiunea de completare a Formei MSM_G, și valoarea daunelor nete apărute.

(3) MSM reprezintă Marja de solvabilitate minimă și va constitui valoarea cea mai mare dintre MSM-1, MSM-2 și capitalul social minim.

Tabelul ajutător la instrucțiunea de completare a Formei MSM_G

Nr. d/o	Clasa de asigurare	A	B
A	1	2	3
1	Asigurările de accidente	0,85	0,85
2	Asigurările de sănătate	0,85	0,85
3	Asigurările de vehicule terestre (altele decât cele feroviare)	0,85	0,85
4	Asigurările de vehicule de cale ferată	0,5	0,5
5	Asigurările de nave aeriene	0,9	0,9
6	Asigurările de nave maritime, lacustre și fluviale	0,5	0,5
7	Asigurările de bunuri în tranzit	0,7	0,7
8	Asigurările de incendiu și de alte calamități naturale	0,5	0,5
9	Alte asigurări de bunuri	0,5	0,5
10	Asigurările de răspundere civilă auto	0,85	0,85
11	Asigurările de răspundere civilă avia	0,85	0,85
12	Asigurările de răspundere civilă maritimă, lacustră și fluvială	0,85	0,85
13	Asigurările de răspundere civilă generală	0,85	0,85
14	Asigurările de credite	0,9	0,9
15	Asigurările de garanții	0,9	0,9
16	Asigurările de pierderi financiare	0,9	0,9
17	Asigurările de protecție juridică	0,7	0,7
18	Asigurările de asistență ale persoanelor aflate în dificultate în cursul deplasărilor sau absențelor de la domiciliu ori de la locul de reședință permanentă	0,7	0,7

Anexa nr.5

la Regulamentul privind marjele de solvabilitate ale asigurătorului (reasigurătorului), aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.2/1 din 21 ianuarie 2011

FORMA MSD_RS

Calculul marjei de solvabilitate disponibile și ratei solvabilității asigurătorului (reasigurătorului) la data de _____

Denumirea asigurătorului (reasigurătorului): _____
Cod IDNO _____

Nr. d/o	Descriere	Valoarea	Note
A	1	2	3
1	Active admise în Fondurile asigurătorilor (rd.3 col.(4) din Forma A-Active), lei		
2	Obligații contractuale (Rezervele tehnice de asigurare) (rd.3 col.(3) din Forma O – Obligații), lei		
3	Surplus în Fondurile asigurătorilor (rd.1-rd.2), lei		
4	Active în Fondurile asigurătorului (reasigurătorului) (rd.3 col.(5) din Forma A-Active), lei		
5	Obligații aferente Fondurilor asigurătorului (reasigurătorului) (rd.3 col.(4) din Forma O – Obligații), lei		
6	Surplus în Fondurile asigurătorului (reasigurătorului) (rd.4-rd.5), lei		
7	Total marja de solvabilitate disponibilă (MSD) (rd.3+rd.6), lei		
8	Total marja de solvabilitate minimă (MSM), lei		
9	Rata solvabilității ((MSD rd.7/MSM rd.8)x100), %		

Prin prezenta certific că raportul privind marjele de solvabilitate a fost perfectat în conformitate cu legislația în vigoare și actele normative emise de Autoritatea de supraveghere.

Numele, prenumele și semnătura actuarului certificat.

Data întocmirii

Anexa nr.6
la Regulamentul privind marjele de solvabilitate
ale asigurătorului (reasigurătorului), aprobat prin
Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare
nr.2/1din 21 ianuarie 2011

Forma CL
Calculul coeficientului de lichiditate pentru
asigurător (reasigurător)
la data de _____

Denumirea asigurătorului (reasigurătorului): _____
Cod IDNO _____

Nr.d/o	Denumirea	Suma, lei	Notă
A	1	2	3
1	Mijloace bănești în conturi de decontare		
2	Numerar în casierie		
3	Depozite bancare la vedere		
4	Depozite bancare care pot fi retrase necondiționat		
5	Alte active care pot fi transformate imediat în mijloace bănești pentru stingerea obligațiilor devenite scadente		
6	Total active lichide		
7	Obligații devenite scadente conform contractelor de asigurare (reasigurare)		
8	Obligații devenite scadente rezultate din activitatea operațională, altele decât cele indicate în rd.7		
9	Alte obligații devenite scadente		
10	Total obligații devenite scadente		
11	Coeficientul de lichiditate rd.6/rd.10		

Prin prezenta certific că raportul privind calculul coeficientului de lichiditate a fost perfectat în conformitate cu legislația în vigoare și actele normative emise de Autoritatea de supraveghere.

Numele, prenumele și semnătura actuarului certificat.

Data întocmirii

Certificare:

Subsemnatul, _____, actuar desemnat, certific că rapoartele de mai sus au fost întocmite în conformitate cu Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu

privire la asigurări” și actele normative corespunzătoare ale Autorității de supraveghere.

În opinia mea, informațiile prezentate mai sus sînt autentice și juste.

Numele, prenumele și semnătura actuarului

Data întocmirii _____

Conducătorul asigurătorului (reasigurătorului) _____

Anexa nr.2
la Hotărârea Comisiei Naționale
a Pieței Financiare
Nr.2/1din 21 ianuarie 2011

Lista

actelor normative ale Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii care se abrogă.

1. Hotărârea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr.91 din 21.11.2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la garantarea solvabilității organizațiilor de asigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.185-189, art.416);

2. Ordinul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr.34 din 09.03.2006 cu privire la aprobarea regulilor de plasare a fondurilor și rezervelor de asigurare (în redacție nouă) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.79-82, art.280);

3. Ordinul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr.87 din 06.09.2006 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Ordinul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr.34 din 09.03.2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.158-160, art.538).

311

HOTĂRÎRE

cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de vânzare a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni „Fertilitatea – Anenii Noi”

Examinînd materialele prezentate de ofertantul Societatea pe acțiuni „Fabrica de materiale de construcții din Strășeni”, în temeiul art.1 alin.(1), art.8 lit.k), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.1, art.21 alin.(82) lit.a), art.22 și art.60 alin.(1) lit.a) din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 “Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655) și Instrucțiunii cu privire la oferta publică a valorilor mobiliare pe piața secundară, aprobată prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.64/4 din 31.12.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.53-54, art. 215),

**PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 13/1. Chișinău, 7 aprilie 2011.

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE HOTĂRĂȘTE:

1. Se înregistrează prospectul ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de vânzare, inițiată de insiderul societății Societatea pe acțiuni „Fabrica de materiale de construcții din Strășeni”, obiectul căreia îl constituie vânzarea a 115 191 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni „Fertilitatea – Anenii Noi” (IDNO 1003600158538, or. Anenii Noi, str. Parcului, 14A) la prețul de 3,1 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Mihail CIBOTARU

312 HOTĂRÎRE
cu privire la înregistrări în Registrul
de stat al valorilor mobiliare

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

1.1. Valorile mobiliare plasate la înființarea Societății pe

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 13/2. Chișinău, 7 aprilie 2011.

acțiuni „DEPOZITARUL CENTRAL” (IDNO 1011600008445; mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 119/a) în sumă de 750 000 lei în număr de 750 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 1 000 lei cu numărul înregistrării de stat MD14ZITA1005.

1.2. Valorile mobiliare plasate conform dărilor de seamă privind rezultatele emisiunilor suplimentare de acțiuni ale societăților pe acțiuni enumerate în anexa la prezenta hotărâre.

1.3. Schimbarea denumirii Societății pe acțiuni „AVICOLA-CIORESCU” în Societatea pe acțiuni „MIRA VEȘNEM” (IDNO 1005600033462; mun. Chișinău, s. Ciorescu, str. Alexandru cel Bun, 9) cu schimbarea codului ISIN al valorilor mobiliare din MD14AVIC1008 în MD14VERA1005.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Mihail CIBOTARU

Anexă
la Hotărârea C.N.P.F. nr. 13/2
din 7 aprilie 2011

Acțiunile plasate în emisiuni suplimentare							
Nr.	Denumirea emitentului	Adresa juridică și nr. identificării de stat al emitentului	Numărul acțiunilor (un.)	Valoarea nominală (lei)	Suma emisiiei (lei)	Sursa majorării capitalului social	Numărul înregistrării de stat a acțiunilor
1.	S.A. „NICOLETA-LUX”	mun. Chișinău, bd. Mihai Eminescu, 19, ap.(of.) 15; nr. 1002600016345 din 25.12.1995	18 574	10	185 740	Capital propriu (active nete)	MD14NLUX1004
2.	C.A. „IDEEA ASIGURĂRI” S.A.	mun. Chișinău, str. Șciusev A., 29; nr. 1002600049947 din 08.10.2008	30 000	100	3 000 000	Mijloace bănești	MD14IDEEA1008
3.	C.A. „KLASSIKA ASIGURĂRI” S.A.	mun. Chișinău, str. Tighina, 12; nr. 1003600129440 din 16.08.2001	3 000	1 000	3 000 000	Mijloace bănești	MD14SIKA1003

313 HOTĂRÎRE
cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor
constatate privind situația activelor nete
la Societatea de Asigurări-Reasigurări
„DONARIS GROUP” S.A.

În cadrul supravegherii respectării legislației în domeniul asigurărilor privind stabilitatea financiară, s-a constatat că Societatea de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. (SAR „DONARIS GROUP” S.A.) nu a garantat nivelul capitalului propriu (activelor nete) pe parcursul a doi ani consecutivi (2009-2010), înregistrând active nete sub limita mărimii capitalului social, ceea ce contravine prevederilor art. 30 alin. (6) lit. a) și alin. (7) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213) și pct. 2.16 din Regulamentul cu privire la garantarea solvabilității organizațiilor de asigurare, aprobat prin Hotărârea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr. 91 din 21.11.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 185-189, art. 416).

Conform rapoartelor financiare pe perioada de gestiune 01.01.2009-31.12.2010, SAR „DONARIS GROUP” S.A. a înregistrat activele nete sub limita capitalului social în cuantumul prezentat în tabelul de mai jos:

(lei)

Nr.	Denumirea companiei de asigurări	Anul 2009		Diferența (AN-K)	Anul 2010		Diferența (AN-K)
		Active nete	Capital statutar achitat		Active nete	Capital statutar achitat	
1	2	3	4	5=3-4	6	7	8=6-7
1	DONARIS-GROUP S.A.	14 080 109	21738100	-7657991	15648848	21738100	-6089252

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 30 alin. (6) lit. a) și alin. (7), art. 55 alin. (1) lit. b) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213), art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 34) și art. 19 alin.(1) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art. 95), art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d) și lit. r), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), pct. 2.16 din Regulamentul cu privire la garantarea solvabilității organizațiilor de asigurare, aprobat prin Hotărârea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr. 91 din 21.11.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 185-189, art. 416), pct. 5 lit. f) și pct. 6 lit. d) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 48/5 din 27.09.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 587),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. În vederea lichidării încălcărilor stabilite în prezenta hotărâre, se prescrie persoanelor cu funcții de răspundere și acționarilor Societății de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. să convoace și să desfășoare adunarea generală a acționarilor cu adoptarea deciziilor în conformitate cu legislația în vigoare.

2. Se avertizează Societatea de Asigurări-Reasigurări

**PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 13/8. Chișinău, 7 aprilie 2011.

Mihail CIBOTARU

314 HOTĂRÎRE
cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor
constatate privind situația activelor nete
la Compania de Asigurări „GARANT” S.R.L.

În cadrul supravegherii respectării legislației în domeniul asigurărilor privind stabilitatea financiară, s-a constatat că Compania de Asigurări „GARANT” S.R.L. (CA „GARANT” S.R.L.) nu a garantat nivelul capitalului propriu (activelor nete) pe parcursul a patru ani consecutivi (2007-2010), înregistrând active nete sub limita mărimii capitalului social, ceea ce contravine prevederilor art. 30 alin. (6) lit. a) și alin. (7) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213) și pct. 2.16 din Regulamentul cu privire la garantarea solvabilității organizațiilor de asigurare, aprobat prin Hotărârea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr. 91 din 21.11.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 185-189, art. 416).

Conform rapoartelor financiare pe perioada de gestiune 01.01.2007-31.12.2010, CA „GARANT” S.R.L. a înregistrat activele nete sub limita capitalului social în cuantumulurile prezentate în tabelul de mai jos:

mii lei

Perioada de gestiune	Active nete	Capital social	Diferența (AN-K)
1	2	3	4=2-3
2007	902,7	2000,0	-1097,3
2008	3436,0	4500,0	-1064,0
2009	5319,8	8500,0	-3180,2
2010	8781,4	9000,0	-218,6

Reieșind din cele expuse și având în vedere că pe perioada anului 2010 prin hotărârile nr. 13/1 din 01.04.2010, nr. 20/9 din 24.05.2010 și nr. 36/6 din 26.08.2010 Comisia Națională a Pieței Financiare a prescris CA „GARANT” S.R.L. întreprinderea măsurilor privind conformarea activelor nete la prevederile legislației, în temeiul art. 30 alin. (6) lit. a) și alin. (7), art. 55 alin. (1) lit. b) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213), art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 34), art. 19 alin.(1) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 “Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art. 95), art. 1 alin.

**PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 13/9. Chișinău, 7 aprilie 2011.

Mihail CIBOTARU

„DONARIS GROUP” S.A. cu retragerea licențelor eliberate pentru dreptul de a activa în domeniul asigurărilor, în cazul neexecutării prezentei prescripții.

3. Despre executarea prescripției Societatea de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. va informa Comisia Națională a Pieței Financiare în termen de 30 de zile.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

(1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d) și lit. r), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), pct. 2.16 din Regulamentul cu privire la garantarea solvabilității organizațiilor de asigurare, aprobat prin Hotărârea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nr. 91 din 21.11.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 185-189, art. 416), pct. 5 lit. f) și pct. 6 lit. d) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 48/5 din 27.09.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 587),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. În vederea lichidării încălcărilor stabilite în prezenta hotărâre, se prescrie persoanelor cu funcții de răspundere și asociaților Companiei de Asigurări „GARANT” S.R.L. să convoace și să desfășoare adunarea generală a asociaților, cu adoptarea deciziilor în conformitate cu legislația în vigoare.

2. Se sancționează Compania de Asigurări „GARANT” S.R.L. cu:

- interzicerea reînnoirii contractelor de asigurare ajunse la scadență;

- interzicerea subscrierii unor noi contracte de asigurare și a încasării primelor aferente;

- interzicerea desfășurării activității investiționale prin înstrăinarea activelor.

3. Se avertizează Compania de Asigurări „GARANT” S.R.L. cu retragerea licențelor eliberate pentru dreptul de a activa în domeniul asigurărilor, în cazul nerespectării prezentei prescripții.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

315 HOTĂRÎRE
cu privire la prescrierea unor
companii de asigurări de a întreprinde
măsuri în vederea majorării capitalului social

În urma monitorizării procesului de conformare la cerințele legale privind majorarea capitalului social de către asigurători, s-a constatat că unii titulari de licență cu dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor, și anume: companiile de asigurări „ALIANȚA-MOLDCOOP” S.R.L., „ARTAS” S.R.L., „EUROASIG GRUP” S.R.L., „EXIM ASINT” S.A. și „GARANT” S.R.L., nu s-au conformat prevederilor art. 57 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213) care stabilesc cuantumul și termenul de majorare a capitalului social.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 55 alin. (1) lit. b), art. 57 alin. (10) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări”, art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 34), art. 19 alin. (1) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95), art. 1 alin. (1), art. 3, art. 8 lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d) și lit. r), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii

Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), pct. 6 lit. d) și pct. 7.9 lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 48/5 din 27.09.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 587),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se prescrie persoanelor cu funcții de răspundere ale companiilor de asigurări „ALIANȚA-MOLDCOOP” S.R.L., „ARTAS” S.R.L., „EUROASIG GRUP” S.R.L., „EXIM ASINT” S.A. și „GARANT” S.R.L., în termen de 10 zile, să prezinte la Comisia Națională a Pieței Financiare actele necesare în vederea majorării capitalului social în cuantumul prevăzut de normele legale.

2. Se avertizează asigurătorii nominalizați la pct. 1 cu retragerea licențelor eliberate pentru dreptul de a activa în domeniul asigurărilor, în cazul nerespectării prezentei prescripții.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE

Mihail CIBOTARU

Nr. 13/10. Chișinău, 7 aprilie 2011.